

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2020

30 Kasım - 06 Aralık Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
30 KASIM-06 ARALIK 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
YÖNETİLEMEYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	3
KORONA ÖNLEMLERİNDE VATANDAŞA DESTEK YOK!	11
BATIK KREDİ, BORÇ, İCRA VE HACİZ...	12
ÇOCUKLAR YATAĞA AÇ GİRİYOR	13
KATAR KATAR SATIYORLAR	16
ADALET ARANIYOR!	17
SÖZDE DEĞİL ÖZDE FAİZ	18
AÇLIK SINIRI 2 BİN 516 LİRAYA YÜKSELDİ	20
FAİZ İNADININ AĞIR BEDELİ	21
CHP COVID-19 DANIŞMA KURULU'NUN AÇIKLAMASI	24
2. DALGANIN EKONOMİYE ETKİLERİ	27
ÖNEMLİ SORUNLAR GÖZ ARDI EDİLMEKTE, KRİZ DERİNLEŞMEKTEDİR	30
ACI REÇETENİN İÇİNDE ÜRKÜTÜCÜ İŞSİZLİK VAR	32
BORÇ KATLANIYOR VADE KISALIYOR	33
GÜVEN SORUNU DİNMIYOR	34
KİT'LER AKP'LİLERE 'EK GELİR' KAYNAĞI	36
SALGININ DERİNLEŞTİRDİĞİ KRİZ, BİNLERCE İŞYERİNİN KAPANMASINA YOL AÇTI	37
ŞİRKETLERİN PAYINA AYRICALIK, HALKA BORÇ DÜŞTÜ	37
YATIRIMA 3, FAİZE 4 HARCAYAN AKP'NİN EKONOMİK ÇIKMAZI!	38
KİT'LERDE ZARAR HIZLA YÜKSELİYOR	39
TCDD'DEN SON 5 YILDA TOPLAM 11,7 MİLYAR TL ZARAR	40
ZAFER'İ BATIRAN KÜTAHYA'NIN YOLLARIYMIŞ!	41
14 BİN MİLLİ PİYANGO SEYYAR BAYİİ İŞSİZ KALDI	42
BÜTÇEDEN BOL KESEDEN HARCAMA YAPAN HÜKÜMET, EKONOMİK KRİZİN YÜKÜNÜ YURTTAŞA YIKIYOR	42
'YEDEK AKÇE KALMADI'	44
8 MİLYON LİRAYA YENİLENEN MECLİS BAŞKANLIĞI KONUTU, TEKRAR YENİLENİYOR	44
ALO 170 ARPALIĞI...	45
AOÇ'NİN KAYIP ŞARAPLARI SİRKE OLMUŞ	45
DEVLET BABANIZIN ÇİFTLİĞİ MİDİR?	46
DELİ DUMRUL KÖPRÜLERİ ESNAFI İCRALIK ETTİ	48
MARMARA'DA ARAŞTIRMA MERKEZLERİ ATIL KALDI	48
SINAVI YÜKSEK PUAN ALAN DEĞİL, REKTÖRÜN OĞLU KAZANDI	49
MAKARNA TÜKETİMİ YÜZDE 25 ARTARKEN KIRMIZI ET TÜKETİMİ 30 AZALDI	49
ÇİFTÇİ HACİZ KISKACINDA	50
İHRAÇ ETTİĞİMİZ İÇİN İTHALATÇI OLMUŞUZ	51
TARIMIN MERKEZİNDE ÇÖP YAKACAKLAR	51
YİNE RANT YİNE TALAN	52
EKİM AYINDA TURİST SAYISI YÜZDE 60 AZALDI; 10 AYLIK KAYIP İSE YÜZDE 72	52
TURİZM KÜÇÜLÜRKEN BAKAN BÜYÜYOR!	53
ESNAFA DESTEK İÇİN BULUNAN KAYNAK: 'GLOBAL ŞİRKETLERİN SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ'	53
İKTİDAR ÜLKEDEN AYRILDI	54
GEZİ'NİN ÇOCUKLARI İÇİN YARGIYLA MÜCADELE	55
AKP'LİLER KÜLTÜR-SANAT VAKFI KURDU: YÖNETİMİNDE İNŞAATÇI KALYONCU VAR	56

'MESLEK GASPI'	57
ÇUKUROVA HAVALİMANI İHALESİ AKP'DEN ADAY OLDUĞU İÇİN Mİ KOZUVA'NIN?	57
36 BİN AĞAÇ, GÜNDE 500 TON SU MADENE FEDA EDİLECEK	58
YAZILI SINAVDA SONUNCU MÜLAKATTA İKİNCİ	59
DERE KENDİ KENDİNE Mİ KİRLENDİ?	59
GÖÇMEN HAKLARINDA SINIFTA KALDIK	59
İKTİDARIN KADIN VE ÇOCUK POLİTİKALARI	60
TAKSİ ÇÖZÜMÜNE RANT KISKACI	64
TOPKAPI SARAYI'NDA KATLİAM	65
MERSİN'DE KRİZİN ADI TAVUKLU TANTUNİ	65
ADANA'NIN HAVASI DA SUYU DA ZEHİRLENİYOR	67
SANAYİCİNİN YÜZÜ GÜLÜYOR AMA ÇİFTÇİLER, İŞÇİLER VE ESNAF PERİŞAN: İKİ AYRI ADANA	67
HATAY EKONOMİSİ AKP'NİN ORTADOĞU POLİTİKASI	69
YİNE AKADEMİK KADRO, YİNE SKANDAL	70
10 OKULDAN 2'Sİ ÖZEL	70
AKP EĞİTİM REFORMUNDAN NE ANLIYOR?	71
EĞİTİMDE NE YAPILMALI?	73
İKİNCİ YÜZ YILA GİRERKEN NASIL BİR EĞİTİM SİSTEMİ	73
HEM ÖĞRENCİLERİNE ULAŞAMIYOR HEM YAŞAMLARINI YİTİRİYORLAR	74
ÖĞRETMEN BAŞINA ÖĞRENCİ DEVLETTE İKİ KAT DAHA FAZLA	77
MEB'DE YİNE ATATÜRK YOK!	77
13 ÜNİVERSİTEDE TEK KADIN PROFESÖR YOK	78
İŞKUR, KIZILAY'A KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ VERMEDİ: PRİMLER ÖDENMEYECEK	79
KİŞİ BAŞI YILLIK KORUYUCU SAĞLIK HİZMETİ İÇİN AYRILAN PAY 25 LİRA 28 KURUŞ	79
PTT'DE VAKA SAYISI ARTIYOR	80
HUZUREVLERİ VİRÜS ÜSSÜNE DÖNDÜ	80
KAYNAKLAR ŞEHİR HASTANELERİ'NİN İŞLETMECİLERİNE AKIYOR	81
AKP'NİN PARALEL KOLLUĞU BÜYÜYOR	82
KENDİ KENDİNİ TEKZİP EDEN İKTİDAR!	83
STRATEJİSİ OLMAYAN DIŞ POLİTİKA EKSENİNDE SAVRULAN TÜRKİYE	84

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındaki duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındaki ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

30 KASIM-06 ARALIK 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

***1 Aralık Dünya AIDS Günü** Hastalıkların etkisinin azaltılması için alınacak en önemli önlem toplumsal bilinçlenmedir. Bu durum tüm hastalıklar ve salgınlar için geçerlidir.

***2 Aralık Dünya Köleliğin Kaldırılması Günü** Birleşmiş Milletler (BM), 2 Aralık 1949'da insan ticareti, cinsel istismar, çocuk işçi çalıştırma ve zorla evlendirme gibi köleliğin çağdaş formlarını yok etmeyi amaçlayan bir yasa tasarısını kabul etti. Bu nedenle 2 Aralık dünya genelinde "Köleliğin Kaldırılması Günü" olarak kutlanıyor. Oysa bugün hala kölelik benzeri zor koşullarda çalışmak mecburiyetinde bulunan milyonlarca hatta milyarlarca insan bulunmaktadır. Her türlü emek sömürüsü ve insanlık dışı çalışma koşulları kölelik olarak sayılmalıdır. Zaman köleliği sadece ücretli hale getirmiştir.

***3 Aralık Dünya Engelliler Günü** Birleşmiş Milletler tarafından engellilerin toplumsal yaşama tam ve diğer bireylerle eşit katılım sağlanmalarına ilişkin çalışmalar yürütülmüştür. Bu kapsamda engellilerin sorunlarına dikkat çekmek ve onları daha iyi anlayabilmek için 3 Aralık, 'Uluslararası Engelliler Günü' olarak ilan edilmiştir.

Engelli bireylerin aktif yaşamın içinde olması, şehirlerin ve çalışma koşullarının onların rahat bir şekilde hayatlarına devam edebileceği bir şekilde oluşturulması bir zorunluluktur. Engellilerin kendilerinin hayatın dışına itilerek bakılmasını değil hayatın içerisinde kendi kendilerine yeter bir durumda yaşamayı istemektedirler.

***4 Aralık Dünya Madenciler Günü** Yerin metrelerce altında çalışan on binlerce madenci her gün ekmek parası ve yerin derinliklerindeki madenleri ortaya çıkarabilmek için çalışıyor. Yerin altında alın teri ile ekmeklerini kazanan on binlerce emekçi madencinin 4 Aralık Madenciler Günü'nü kutluyor, onların iş güvencesinin ve güvenliğinin en ince ayrıntısına kadar oluşturulduğu bir çalışma koşulunu sağlamayı başlıca hedeflerimizin arasına koyuyoruz.

***5 Aralık Kadın Hakları Günü** (05.12.1934 Türk kadınlarına seçme ve seçilme hakkı tanıyan Anayasa değişikliği) 5 Aralık 1934 yılında Mustafa Kemal Atatürk öncülüğünde Türk kadınlarına seçme ve seçilme hakkı verildi. 5 Aralık 1934 tarihinde "Kadınlara Milletvekili Seçme ve Seçilme Hakkı" veren yasanın kabulü ile her yıl "Kadın Hakları Günü" olarak kutlanmaktadır.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

Kısa Vadeli Dış Borç Artıyor

• Orta ve uzun vadeli dış kaynak bulmakta zorlanan Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları yükselişini sürdürüyor. Kısa vadeli dış borçlar bu yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 10,4 milyar dolar artarak 134 milyar dolara kadar çıktı.

• Kısa vadeli dış borçta üçüncü çeyrekte yaşanan artışın 8,9 milyar dolarlık kısmı özel sektörden kaynaklandı. Özel sektörün kış vadeli dış borcu 77,9 milyar dolardan 86,8 milyar dolara kadar çıktı. Bu borcun 31,5 milyar doları bankalar ve diğer finansal kuruluşlara, 55,2 milyar doları da finansal olmayan kuruluşlara ait bulunuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Üçüncü çeyrekte bankalar ve diğer finansal kuruluşların kısa vadeli dış borcu 2,2 milyar dolar artarken, reel sektörün borcu ise 6,7 milyar dolar yükseldi.

- Reel sektörün kısa vadeli dış borcunda yaşanan artışın kaynağını da bu dönemde artan ithalat oluşturuyor. İktidardakiler her ne kadar bu çeyrekteki ithalat artışını altın ithalatına bağlasa ve altın ithalatının da büyük bölümünün bedelsiz ithalat yoluyla yapıldığını ileri sürse de ithalat borçlarında üçüncü çeyrekte 7,1 milyar dolarlık artış kaydedildi.
- Kamunun (tümü de kamu bankalarına ait) kısa vadeli dış borcu 145 milyon dolar artarak 26,2 milyar dolar olurken, döviz rezervlerindeki erimeyi kısa vadeli dış borçlanmayla (para swapı) örtmeye çalışan Merkez Bankasının kısa vadeli dış borcu da 1,4 milyar dolar daha artarak 21 milyar dolara yükseldi.

Özel Sektörün Uzun Vadeli Dış Borcu

- Özel sektörün uzun vadeli dış borcu ise yılın üçüncü çeyreğinde 436 milyon dolar azalarak 161 milyar dolara geriledi.
- Sektörün uzun vadeli dış borçlarında yılbaşından bu yana ise 18,2 milyar dolarlık azalma yaşandı.
- Özel sektörün uzun vadeli dış borcunun 70,6 milyar dolarlık kısmı bankalar ve banka dışı finans kuruluşlarına, 90,4 milyar doları da finansal olmayan kuruluşlara ait bulunuyor.
- **En Borçlu Sektör İnşaat**: Bankacılık dışındaki sektörler olarak bakıldığında uzun vadeli dış borçlar açısından Türkiye'nin en borçlu sektörünün 23,4 milyar dolarla inşaat sektörü olduğu gözleniyor. ***(Bu belirleme Türkiye'nin dış borçlanmayla sağladığı kaynakları üretken yatırımlarda kullanmadığı eleştirilerini doğruluyor.)***
- İnşaat sektörünü 22,3 milyar dolarla imalat sanayi sektörü izlerken, enerji sektörü 10,6 milyar dolarla, ulaştırma ve depolama sektörü 8,8 milyar dolarla, bilgi ve iletişim sektörü 4,3 milyar dolarla en fazla uzun vadeli dış borcu bulunan sektörler olarak dikkat çekiyorlar.

Türkiye Gelecek 12 Ayda 182 Milyar Dolar Dış Borç Ödeyecek

- Merkez Bankasının verilerine göre bu yıl eylül ayı sonu itibariyle gelecek 12 aylık dönemde Türkiye'nin ödemek zorunda bulunduğu dış borç miktarı 182,5 milyar dolar düzeyinde bulunuyor.
- Orijinal vadesine bakılmaksızın, vadesine bir yıl ve daha kısa süre kalmış olan borçlar dikkate alınarak yapılan belirlemelere göre bu ödemenin 41,3 milyar dolarlık kısmını kamu kesimi yapmak zorunda bulunuyor. Merkez Bankasının, 21 milyar dolarlık, özel sektörün de 120,8 milyar dolarlık bir dış borcu bu dönemde çevirmesi gerekiyor.
- Kamunun gelecek 12 aylık dönemde çevirmek zorunda olduğu dış borcun 5,9 milyar doları, Hazine ve yerel yönetimlere, 35,3 milyar doları kamu bankaları ve banka dışı finans kuruluşlarına, 157 milyon doları da KİT'lere ait bulunuyor.
- Özel sektörün, önümüzdeki 12 ayda çevirmek zorunda olduğu dış borcun ise 52,8 milyar doları bankalar ve diğer finans kuruluşlarına, 67,3 milyar doları ise finansal olmayan kuruluşlara (reel sektör) ait gözüküyor.

Uluslararası Yatırım Açığı 369 Milyar Dolara Çıktı

- Dış finansman açısından oldukça zor günlerden geçmekte olan Türkiye'nin uluslararası yatırım açığı bu yılın ikinci çeyreğinde 24,2 milyar dolar artarak 368,5 milyar dolara kadar çıktı. Uluslararası yatırım açığında geçen yılın sonuna göre ise 23,1 milyar dolar arttı.
- Basit olarak Türkiye'nin yurt dışından alacaklarıyla, Türkiye'nin yurt dışına borçlarının net farkına işaret eden uluslararası yatırım açığında yaşanan bu büyüme söz konusu çeyrekte Türkiye'nin uluslararası yükümlülüklerinin 23,6 milyar dolar artarak 593,5 milyar dolara yükselmesine karşılık, varlıklarının yani dışarıdan olan alacaklarının 619 milyon dolar azalarak 225 milyon dolara gerilemesinden kaynaklandı.

Döviz Rezervindeki Erime Durmuyor

- Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz) 6 -13 Kasım haftasında (*Damat Albayrak'ın istifası ve Merkez Bankası Başkanının değişiminden sonraki ilk hafta*) 2 milyar 891 milyon dolar azalarak 82 milyar 350 milyon dolara kadar geriledi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Brüt rezerv içerisindeki döviz rezervi geçen hafta 1 milyar 541 milyon dolar azalarak 40,4 milyar dolara kadar gerilerken, altın varlıkları ise 1,4 milyar dolar azalarak 42 milyar dolar oldu.

Net Rezerv

- Merkez Bankası'nın net rezervi ise 2 milyar 566 milyon dolar azalarak 7 milyar 349 milyon dolara kadar düştü. Swap borçlarını düştüğümüzde ise net rezervin eksi -55,5 milyar dolara kadar düştüğü tahmin ediliyor. (**Not: Net rezerv hesaplamalarında bazıları, Hazine'nin Merkez Bankasındaki döviz mevduatını "yükümlülük" olarak dikkate almadıkları için net rezerv rakamını farklı, dolayısıyla daha yüksek hesaplayabiliyorlar. Bu notun esasını oluşturan tablolardaki hesaplamalarda Hazine'nin Merkez Bankasındaki döviz mevduatı da yükümlülük olarak kabul edilmektedir.**)

- Merkez Bankası, Katar ve Çin gibi ülkeler ile bankalarla yaptığı swap anlaşmalarından sağladığı mevduatı, aktif kısmında döviz varlığı olarak gösterdiği bilançosunun pasifinde ise TL mevduat yükümlülüğü olarak kaydediyor.

Yurt içi bankalarla yaptığı döviz ve altın swap anlaşmalarından kaynaklanan yükümlülüğünü de bilanço yerine nazım hesaplarında izlediği için, swapla sağladığı döviz ve altın, döviz (dış) yükümlülüğü olarak kaydedilmiyor. Dolayısıyla da ("*dış varlıklar- dış yükümlülükler =Net rezerv*" olarak hesaplanan) net döviz rezervi swap anlaşmaları kadar, olduğundan yüksek gözüküyor.

- Merkez Bankası'nın Katar ve Çin Merkez Bankaları ile diğer bankalarla yaptığı swap anlaşmalarından doğan yükümlülüğü eylül ayı sonu itibarıyla (altın swapları da dahil) 62 milyar 887 milyar dolar olarak açıklandı. Dolayısıyla bu rakam dikkate alınıp hesaplama yapıldığında net rezerv eksiye (- 55,5 milyar dolara) düşüyor. Diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının döviz ve altın borçları, döviz ve altın varlıklarının 55,5 milyar dolar üzerinde bulunuyor.

Rezervin Dış Borcu Karşılama Oranı Azalıyor

- Merkez Bankasının brüt rezervinin (döviz + altın) kısa vadeli dış borçları ve gelecek 12 ayda vadesi dolacak dış borcu karşılama oranı ise küçülmeye devam ediyor.
- Geçen yılın sonunda yüzde 85,8 olan brüt rezervin kısa vadeli dış borçları karşılama oranı geçen hafta yüzde 61,5'e kadar geriledi. Brüt rezervin vadesine bir yıldan daha az kalmış dış borç miktarını karşılama oranı da yüzde 62,8'den yüzde 45,1'e indi.

Faiz Arttı Sıcak Para Geri Dönüyor

- **Yabancı yatırımcıların Türkiye'de Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinde, Devlet ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarında ve bankalarda TL ve döviz mevduatı olarak tuttıkları portföyleri (sıcak para) 13 Kasım itibarıyla 60 milyar dolar oldu.**

- Türkiye'deki rejim değişikliğiyle ortaya çıkan siyasi ve ekonomik sorunların yarattığı güvensizlik, Merkez Bankasının bağımsızlığını kaybetmesi, uygulanan yanlış para ve kur politikaları nedeniyle dış finansman riskinin artması yüzünden yabancılar, 2018 yılının ikinci yarısından itibaren Türkiye'deki yatırımlarını azaltma eğilimine girmişlerdi.

- Yabancı yatırımcılar 6-13 Kasım haftasında Borsa İstanbul'daki hisse senedi portföylerini net 614,1 milyon dolar artırırken, Devlet iç borçlanma kağıtları portföylerini de net 294 milyon dolar, özel şirketlerin borçlanma senetlerine yaptıkları yatırımları da 20 milyon dolar artırdılar.

- Merkez Bankasının faiz artırma işareti vermesiyle Türk lirasındaki değer kaybı sürecinin durması, yabancı yatırımcıların Türkiye'deki hisse senedi ve iç borçlanma kağıtları portföylerini bir haftada 928 milyar dolar artırmalarına yol açtı.

- Türkiye'deki portföy yatırımlarını 2018 yılında net 2,2 milyar dolar, 2019 yılında net 3,3 milyar dolar azaltan yabancı yatırımcılar, hisse senedi ve iç borçlanma kağıtları portföylerini yıl başından 13 Kasım'a kadar olan sürede net 12,7 milyar dolar azalttılar.

- Yabancıların Türkiye'deki portföylerinin toplam tutarı ise hisse senedi ve iç borçlanma kağıtlarının fiyatlarında yaşanan artış ve TL'nin değerlenmesinin etkisiyle 6-13 Kasım arasında 4,9 milyar dolar artarak 60 milyar dolara çıktı.

- Yabancı yatırımcıların Türkiye'de 13 Kasım itibarıyla 23,4 milyar dolarlık hisse senedi, 6 milyar dolarlık iç borçlanma kâğıdı ve 30,6 milyar dolarlık da döviz ve TL mevduatı bulunuyor.

Bütçe Açığı Rekora Gidiyor

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

• Merkezi yönetim bütçesi ekimde 4,9 milyar lira daha açık verirken, yılın ilk on aylık dönemindeki bütçe açığı da 145,5 milyar lirayla rekor bir düzeye yükseldi. Geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 44,5 oranında artan bütçe açığının bu yılın sonunda 239 milyar lirayla rekor bir düzeye ulaşacağı tahmin ediliyor.

• Ocak-ekim döneminde bütçe harcamaları yüzde 18 oranında artarak 968 milyar liraya kadar yükselirken, artış hızı yüzde 14,3'te kalan bütçe gelirleri ise 822 milyar lira oldu.

• **Faiz Ödemeleri:** Bütçe harcamalarının gelirlere göre yüksek oranda artarak bütçe açığını rekor bir düzeye taşımasında en önemli payı faiz ödemeleri aldı. Bütçeden bu dönemde iç ve dış borç faizleri için yapılan ödeme geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 35,4 oranında artarak 119,9 milyar liraya kadar tırmandı. Devletin 2020 yılının tümünü 137 milyar dolarlık rekor bir faiz ödemesiyle tamamlaması bekleniyor.

• **Devlet bütçeden AKP döneminde bu yıl ekim sonuna kadar toplam 1 trilyon 51,5 milyar lira faiz ödedi.**

• **Sosyal Güvenlik Sistemi:** Bütçe harcamalarındaki artışın bir diğer nedeni de sosyal güvenlik sisteminin bütçe üzerindeki yükü oldu.

Bütçeden bu dönemde sosyal güvenlik sistemine açık finansmanı, faturalı ödemeler ve benzeri isimlerle aktarılan para geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 24,5 oranında artarak 214,2 milyar lira oldu. Bu tutarın 69,9 milyar lirası tek başına SGK'nın açığının finansmanı için ödenen paradan oluştu. SGK'nın finansman açığı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 75 oranında arttı.

• **Gelirler:** Bütçe gelirlerindeki artışın daha düşük oranda kalması ise tahmin edilen aksine vergi gelirlerinden değil 2019 yılındaki bir defalık gelirlerden kaynaklanıyor. Merkez Bankasının birikmiş yedek akçesinin 2019 yılında bütçeye gelir olarak kaydedilip harcanmıştı. Bu nedenle de geçen yıl 90 milyar liraya kadar yükselen teşebbüs ve mülkiyet gelirleri kalemi, bu yıl benzeri bir gelir olmadığı için 57 milyar liraya kadar küçüldü.

• Bütün olumsuz ekonomik koşullara, salgın nedeniyle işyerlerinin bir süre kapalı kalmasına, düşük iş hacmine ve azalan istihdama rağmen vergi gelirleri yüzde 21,4 oranında artarak 655,3 milyar lira oldu.

• **Faiz Dışı Açık:** Faiz dışı bütçe açığı ise bir önceki yıla göre yüzde 108,8 oranında artarak 25,9 milyar liraya kadar yükseldi. Faiz dışı açığın bu ölçüde büyümesi Türkiye'nin 2018 yılından itibaren içerisine girmeye başladığı borç sarmalının giderek daha da içinden çıkılmaz hale gelmekte olduğunu gösteriyor. İktidar Türkiye'nin 2021, 2022 ve 2023 yıllarında da faiz dışı açık vermeye devam edeceğini öngörüyor.

145 Milyarlık Açık İçin 251 Milyar Liralık Net Borçlanma

• Merkezi yönetim bütçesinin 145,6 milyar liralık **nakit açığı** verdiği bu yılın ocak-kasım döneminde Hazine'nin, bu açığın finansmanı için yaptığı net nakit borçlanma ise 251,3 milyar lira olarak gerçekleşti. Nakit açığının yüzde 39,9 oranında arttığı bu dönemde net borçlanma ise 99 oranında artış gösterdi.

• Hazine bu dönemde, 119 milyar liralık faiz ödemesinin yanı sıra 214,6 milyar liralık iç ve dış borç anapara ödemesi yaparken, 466 milyar lira da yeni borç aldı. Dolayısıyla net borçlanma 251,3 milyar lira olarak gerçekleşti.

• İktidar bu dönemde ödemesini yaptığı borcun anaparasının tamamını, ödediği faizin tamamını ve faiz dışı bütçe açığının tamamını (hatta 106 milyar lira fazlasını) yeniden borçlandı.

• Hazinesinin bu dönemdeki iç borç çevirme oranı ise yüzde 163 oldu. Diğer bir ifadeyle Hazine iç piyasaya yaptığı her 100 liralık borç anapara ve faiz ödemesi karşılığında 163,2 lira yeni borç aldı.

Devletin Borcu 1,9 Trilyon Lirayı Geçti

• Mali disiplinin yok edilmesiyle birlikte bütçe açığının ve faiz dışı bütçe açığının hızla büyümesi, Türk lirasının değer kaybı, faiz oranlarının yüksek seyretmesi ve yabancı para cinsinden borçlanmalar Devletin toplam iç ve dış borçlarını 1 trilyon 935 milyar lirayla rekor bir düzeye çıkardı. Devletin borcu bu yılın ilk on aylık döneminde 607 milyar lira arttı. Devleti 243 milyar liralık bir borçla devralan AKP iktidarındaki toplam artış ise 1 trilyon 691 milyar lirayı buldu. Diğer bir ifadeyle devletin borcu son 18 yılda 8'e katlandı.

• Hazinesinin bu borcunun 1 trilyon 108 milyar liralık kısmını iç borçlar, 826,3 milyar liralık kısmını (99,3 milyar dolar) da dış borçlar oluşturuyor.

• Borç stokunda bu yılın ilk 10 aylık döneminde yaşanan 606 milyar liralık artışın 353 milyar liralık kısmı iç borçlardan, 252,6 milyar liralık kısmı ise dış borçlardan kaynaklanıyor. Dış borçlarda dolar cinsinden ise 2,9 milyar dolarlık artış yaşandı.

• Hem iç borçta hem de dış borçta gözlenen bu artışın önemli bir kısmını kur farkları, diğer bir ifadeyle döviz kurunun yükselmesi (TL'nin değer kaybı) oluşturuyor. Dış borcun tamamının yanı sıra iç borcun da yüzde 30'una yakınına döviz ve altın cinsinden alınmış borçlar oluşturuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Hazinesinin toplam borcununun 806,8 milyar liralık kısmı Türk lirasıyla alınan borçlardan kaynaklanırken, 1 trilyon 127 milyar liralık kısmı, diğer bir ifadeyle yüzde 58,3'ü dolar ve Euro gibi paralar ile altın cinsinden alınan borçlardan oluşuyor. Bu oran 2010 yılında yüzde 26,7'ye kadar inmişti. 2019 yılı sonunda ise yüzde 49,7 olmuştur.

- Dolayısıyla da Türk parasının değer kaybetmesi nedeniyle en fazla kur zararına Hazine uğruyor.

Kredi ve Mevduat Gelişmeleri: TL'den Kaçış Durmuyor

- Bankalardaki (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduat, büyük bölümü döviz kurunda yaşanan azalıştan kaynaklanan kur farkları nedeniyle 90,4 milyar lira azalarak 3 trilyon 489 milyar liraya geriledi. Bankalar ve katılım bankalarındaki mevduatlar yılbaşından bu yana ise 921,9 milyar lira (yüzde 35,9 oranında) arttı. Bu artışın da önemli bir kısmı (reel anlamda tasarruf artışından değil) sadece döviz kurunda yaşanan artıştan kaynaklandı.

Dolarizasyon

- 10-17 Kasım arasında TL cinsinden mevduatlar 10,8 milyar lira artarak 1 trilyon 560 milyar liraya yükselirken, döviz cinsinden mevduatlar ise döviz kurunda yaşanan düşüşe nedeniyle 101 milyar lira azalarak 1 trilyon 929 milyar lira oldu. Ancak dolar cinsinden bakıldığında ise 1,4 milyar dolar artan döviz mevduatları **250,6 milyar dolarla rekor bir seviyeye çıktı. Döviz mevduatları yıl başından bu yana ise 30 milyar dolara yakın arttı.**

- Toplam mevduattaki dolarizasyon oranı ise yüzde 55,3 olarak hesaplandı. **Bankalardaki yurt içi ve yurt dışı kaynaklı (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduatın yarasından çoğunu yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.**

- **Gerçek Kişilerin Tasarruf Mevduatı:** Gerçek kişilerin, diğer bir ifadeyle **vatandaşların mevduatı** söz konusu günler arasında 59,7 milyar lira azalarak 2 trilyon 86 milyar liraya geriledi. 10-17 Kasım arasında vatandaşların TL mevduatları 551 milyon lira azalarak 841 milyar liraya gerilerken, döviz mevduatları ise 1,7 milyar dolar artarak 161,8 milyar dolarla yeni bir rekor kırdı. Döviz mevduatlarında, kurdaki düşüşten kaynaklanan TL cinsinden azalış ise 59,1 milyar lira oldu.

- **Dolarizasyon;** diğer bir deyimle döviz cinsinden tutulan mevduatların toplam mevduat içindeki payı, **gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 59,7'ye kadar yükseldi.**

- **TL'ye güvenmeyen vatandaşlar faiz artırım beklentileriyle döviz kurunun düşmesini de fırsat bilerek** ağırlıklı olarak döviz ve altın mevduatını tercih ediyor. Kasımın ilk 17 günlük döneminde belirgin bir şekilde TL mevduattan çözülen paranın döviz mevduatına yöneldiği gözleniyor.

- **Enflasyon beklentilerinin yükselmesi, iktidarın zorlamasıyla TL mevduata negatif reel faiz uygulanması vatandaşların tasarruflarını, dolar, Euro ve altın gibi yabancı para tasarruflara yönlendirmesine yol açıyor. Uzun bir süre faiz artırımına izin verilmeyen Merkez Bankası, yeniden faiz artırmaya başlamasına rağmen vatandaşlar tasarruflarını döviz ve altın olarak tutmaktan vazgeçmiyor.**

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 10-17 Kasım günleri arasında 58,7 milyar lira azalarak 3 trilyon 589 milyar liraya indi. Kredilerdeki bu azalış da kur farklarından kaynaklandı.

- Bu dönemde TL kredilerde 15,4 milyar liralık artış, döviz kredilerinde ise 74,1 milyar liralık azalış oldu. Ancak bu azalma dolar kurunda yaşanan düşüşten kaynaklandı. Aslında döviz kredilerinde söz konusu hafta 182 milyon dolarlık bir artış oldu. Bankaların kullandığı döviz cinsinden krediler 164,3 milyar dolara yükseldi.

- Banka kredilerinde **yıl başından bu yana** ise 936 milyar liralık artış oldu. Bu artışın 687 milyar liralık kısmı TL kredilerinden, 249 milyar liralık kısmı ise döviz kredilerinden (kur artışından) kaynaklandı. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 7 milyar dolar azaldı.

- 2019 yılı sonunda yüzde 103,4 olan mevduatın krediye dönüşüm oranı ise yüzde 102,9'a geriledi.

- **Uluslararası derecelendirme kuruluşları ve ekonomistler iktidarın bankaları aktif rasyosu ve benzeri yöntemlerle kredi vermeye zorlayarak yarattığı kredi genişlemesinin Türkiye'nin cari işlemler açığını artırarak dış finansman sorununu büyüttüğünü ileri sürüyorlar.**

Batık Krediler

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

• Zamanında ödenmediği için takibe alınan krediler 10 -17 Kasım arasında 1 milyar lira azalarak 150,5 milyar lira oldu. Tahsili gecikmiş alacaklarda yıl başından bu yana ise 1,7 milyar liralık azalış yaşandı. 2019 yılı sonunda yüzde 5,7'ye kadar yükselen tahsili gecikmiş alacakların toplam kredilere oranı yüzde 4,2'ye geriledi.

• Ancak batık kredi oranındaki gerilemenin altında *bankaların donuk alacaklarına ilişkin 90 gün olan asgari gecikme süresinin, salgına karşı alınan önlemler kapsamında 31 Aralık 2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere 180 güne çıkarılmış olması ve bu yıl içerisinde 122 milyar liralık kredinin yeniden yapılandırılması yatıyor.*

Bankaların Döviz Pozisyonu

• Bankacılık sektörünün 6 Kasım'da 567 milyon dolar açığı bulunan döviz pozisyonu ise 13 Kasım itibariyle 1,4 milyar dolarlık fazlaya dönüştü.

• Sektörün toplamında döviz fazlası verilmesine rağmen kamu bankalarının döviz açığı ise sürüyor. İktidarın faiz artırmak yerine döviz satarak kurları ve faiz oranlarını kontrol etmeye çalışması yüzünden döviz açığı veren kamu bankalarının döviz pozisyonlarındaki açık geçen hafta 891 milyon dolar azalarak 13 Kasım itibariyle 4 milyar 179 milyon dolar oldu.

Kamu bankaları bu döviz açığı nedeniyle son dönemde yaşanan kur artışlarından önemli ölçüde zarar ediyor. Kamu bankalarının çok daha yüksek olan döviz açığından kaynaklanan riski döviz cinsinden iç borçlanma kağıtları satarak Hazine üstlenmişti.

• Özel ve yabancı bankalar ise geçen hafta döviz pozisyonlarındaki fazlayı 1,1 milyar dolar artırarak ise 4 milyar 503 milyon dolardan 5 milyar 607 milyon dolara çıkardılar.

KOBİ'lerin Banka Borcu 857 Milyar Lira

• Yaşanan salgın sürecinden en fazla etkilenen küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları ise 13 Kasım itibariyle 857 milyar lira olarak gerçekleşti.

• BDDK'nın verilerine göre KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları 6 -13 Kasım haftasında 10 milyar lira azalarak 867 milyar liradan 857 milyar liraya geriledi.

• KOBİ kredilerinin 17,6 milyar dolarlık (137,9 milyar liralık) kısmı döviz kredilerinden oluşuyor. Dolayısıyla döviz kurunda yaşanan düşüş KOBİ'lerin kredi borçlarını 14 milyar lira azaltırken, TL kredilerde 4,5 milyar liralık artış yaşandı.

• KOBİ kredilerinde yıl başından bu yana ise 242 milyar liralık (yüzde 39,4 oranında) büyüme yaşandı.

• KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği kredi borçları 58,6 milyar lira oldu.

Vatandaşın Bankalara Borcu 826 Milyara Ulaştı

• Salgına karşı alınan önlemler kapsamında, işsizlik, yarım çalışma veya zorunlu izne çıkarılma, iş yerinin kapatılması ve iş hacminin azalması gibi nedenlerle gelirin önemli bir kısmını kaybeden bu nedenle de borçlanmaları teşvik edilen vatandaşların bankalara ve finansman şirketlerine olan tüketici (konut, otomobil ve ihtiyaç) kredisi ve kredi kartı borçları artmaya devam ediyor.

• **Vatandaşın borcu** 6 -13 Kasım haftasında 6,8 milyar lira daha artarak 826,8 milyar liraya yükseldi. Bu borcun 685,6 milyar lirası tüketici kredilerinden, 141,2 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Söz konusu hafta içerisinde tüketici kredileri 3,1 milyar lira kredi kartı borçları ise 3,7 milyar lira arttı.

• Tüketici kredisi ve kredi kartı borçları **yıl başından bu yana** ise 236 milyar lira arttı. Bu dönemde tüketici kredileri 211 milyar lira artarken, kredi kartı borçlarındaki artış ise 25,3 milyar lira oldu.

• **İktidarın, salgına karşı alınan önlemler nedeniyle işini kaybeden, işini kaybetmediği halde geliri azalan, zorunlu izne çıkarılan vatandaşlara temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için bankalardan borçlanmayı adres göstermesi vatandaşların bankalara olan borcunun yılın ilk 11 ayında yüzde 40 oranında büyümesine yol açtı.**

Faiz Oranları

• 13 Kasım itibariyle bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 1,5 puan artarak yüzde 13,20'ye yükselirken, bir yıl vadeli ticari kredinin yıllık basit faizi ise 0,08 puan yükselerek yüzde 16,78'e çıktı.

Merkez Bankası Fonlama Faizi

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- 19 Kasım'da yapılan Para Politikası Kurulu toplantısında, Merkez Bankası'nın bir hafta vadeli repo faizini (politika faizi) 4,75 puan artırarak yüzde 15'e, diğer bir ifadeyle fiilen uyguladığı fonlama faizi seviyesine çıkardı. Eylül ayında yapılan 2 puanlık artışla birlikte Merkez Bankası son üç ayda 6,75 puanlık faiz artırdı.
- Merkez Bankasının bankalara çeşitli yollardan verdiği paranın ortalama faizi ise **20 Kasım itibariyle** yüzde 14,96'ya kadar çıktı.
- Merkez Bankasının bankaları fonlama maliyeti 16 Temmuz'dan bu yana 7,62 puan arttı. (TCMB ortalama fonlama faizi 16 Temmuz yüzde 7,34 olmuştu.)

İç Borçlanma Kağıtlarının Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvili (**gösterge faiz**) 20 Kasım günü yüzde 13,88 faiz oranıyla işlem gördü. Beş yıl vadelinin faizi yüzde 12,22, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 11,85 oldu.
- Devlet tahvili faizleri, geçen hafta sonuna göre, iki yıl vadelide (gösterge faiz) 0,05 puan, beş yıl vadelide 0,53 puan, on yıl vadelide ise 0,48 puan geriledi.

• **Devlet iç borçlanma kağıtlarının faiz oranlarında yaşanan düşüş, Tayyip Erdoğan ve "affedilen" Damadının hiçbir bilimsel geçerliliği olmayan ekonomi politikalarından vazgeçileceğine yönelik beklentilerden kaynaklanıyor. Aynı zamanda yine Tayyip Erdoğan ve damadının kendinden menkul ekonomi politikalarının şimdiye kadar Türkiye ekonomisine ne kadar büyük zarar verdiklerini de ispat ediyor.**

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası*) ise geçen hafta hızlı bir düşüşle 20 Kasım itibariyle 391,22'ye kadar düştü. Risk priminde, bir önceki haftaya göre yüzde 3,61 oranında azalış oldu. Risk primindeki düşüş, Merkez Bankası'nın enflasyonla mücadele için klasik para politikası araçlarına döneceği beklentilerinden kaynaklandı.
- Türkiye'nin risk primi son bir ayda yüzde 24,79, son altı ayda yüzde 33,66 oranında azaldı. Bu azalışlara rağmen risk primi hala bir yıl öncesinin yüzde 31,1 oranında üzerinde bulunuyor.
- Risk primi son 5 yılda en düşük noktaya 152,28'le 5 Ocak 2018 tarihinde inmiş, en yüksek noktaya da 643,15 değerine 10 Mayıs 2020 tarihinde çıkmıştı.

İcra Dairelerindeki Dosya Sayısı 23 Milyon

- İcra takiplerinin Covid 19 salgını nedeniyle üç aya yakın bir süre durdurulmuş olmasına rağmen, icra dairelerinde bekleyen (UYAP üzerinden açılan dosyalar) dosya sayısı son bir yılda 1 milyon 789 bin adet artarak 20 Kasım itibariyle 22 milyon 986 bine yükseldi.
- Bu yıl 5 milyon 469 bin yeni icra dosyası gelirken, 4 milyon 586 bin dosya ise sonuçlandırıldı. Geçen yıldan devredenlerle birlikte halen derdest olan dosya sayısı 22 milyon 987 bine yükseldi. Geçen yıl 20 Kasım itibariyle 21 milyon 198 bin dosya derdest bulunuyordu.
- İcra takipleri 21 Mart-21 Haziran 2020 tarihleri arasında durdurulduğu için icra dairelerine gelen dosya sayısında geçen yıla göre yüzde 33,7 oranında azalma yaşandı. Bu azalmaya rağmen derdest dosya sayısında artış sürüyor.

Tüketicinin Güvensizliği Artıyor

- 100'ün üzerindeyken güveni altındayken de güvensizliği gösteren tüketici güven endeksi yüzde 2,2 oranında azalarak 80,1'e geriledi.
- Tüketici güvenindeki bu düşüş, ailelerin içerisinde bulunduğu maddi durum ve genel ekonomik durumdaki kötüleşmenin yanı sıra, hem maddi durum hem de genel ekonomik duruma ilişkin beklentilerindeki olumsuzluğun artmasından kaynaklandı.
- Güvendedeki düşüşün bir diğer önemli nedeni ise ailelerin gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncelerindeki olumsuzluk oldu.

Konut Satışlarında Sert Düşüş

- Türkiye genelindeki konut satışları ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 16,3 oranında azalarak 119 bin 574'e geriledi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Ekimde satışlarda yaşanan bu azalış, konut kredisi faiz oranlarında gözlenen yükselişten etkilendi. Bu nedenle ipotekli diğer bir ifadeyle krediyle yapılan satışlar yüzde 49,3 oranında azalarak 50 bin 411'den 25 bin 566'ya indi.
 - İpoteksiz satışlar ise yüzde 1,7 oranında artarak 94 bin 8 oldu.
 - Ocak-ekim döneminde ise kamu bankalarının düşük faizli konut kredisi kullandırmaya zorlanmaları nedeniyle konut satışları yüzde 27 oranında artarak 1 milyon 280 bin oldu. Bu dönemde satışı 534 bine kadar yükselen ipotekli konut satışlarında yüzde 124 oranında artış olurken, diğer yöntemlerle satışlar ise yüzde 3 azalarak 747 bine geriledi.
- **Konut Fiyatları:** Merkez Bankası'nın belirlemelerine göre eylül sonu itibariyle son bir yılda Türkiye genelindeki ortalama konut fiyatları yüzde 27,3 oranında artış gösterdi.

Merkez Bankası üzerinde baskı kuran ve 16 ayda 3 Başkan değiştiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, ikinci kez geri adım atmak zorunda kaldı. Merkez Bankası politika faizi arttı!

Yeni Yönetim Sistemi'nin başladığı 2018 Temmuz'undan bu yana geçen 2,5 yıllık sürede, tek seferde en yüksek ikinci faiz artışı 475 baz puan (4,75) ile 19 Kasım'da gerçekleştirildi. [İlki PPK'nın 13 Eylül 2018'de aldığı 625 baz puanlık (6,25) politika faizi artışıyla gerçekleşmişti.] Faizi indirmesi için Merkez Bankası üzerinde baskı kuran, 16 ayda 3 Başkan değiştiren CB Erdoğan, ikinci kez geri adım atmak zorunda kaldı!

Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından 'laf dinlemiyor, faizi indirmiyor' diye 16 ay önde görevden alınan MB Başkanı Murat Çetinkaya'nın ardından göreve getirilen ve yüzde 24 oranındaki politika faizini yüzde 8,25'e kadar indiren MB Başkanı Murat Uysal da 7 Kasım'da görevden alınarak aynı gün yerine Naci Ağbal atandı. Ağbal'ın ilk icraatı ise yeniden faiz artırmak oldu. Son 10 yılda tek seferde en yüksek oranlı ikinci faiz artışı yürürlüğe konulurken, sürekli şekilde faize karşı olduğunu söyleyen CB Erdoğan, Temmuz 2018'de geçilen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin (CHS) iki yıllık icraat döneminde iki kez faiz artışı rekorunun sahibi oldu.

MB-PPK toplantısından sonra yapılan açıklamada para politikasında sadeleşmeye gidilerek, "net ve güçlü" parasal sıkılaştırma politikasına geçildiği vurgulandı. "Para Politikası Kurulu (Kurul) politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 10,25'ten yüzde 15'e yükseltilmesine, tüm fonlamanın temel politika aracı olan bir hafta vadeli repo faiz oranı üzerinden yapılmasına karar vermiştir" denildi.

Ayrıca, enflasyon görünümüne dair risklerin bertaraf edilmesi, enflasyon beklentilerinin kontrol altına alınması ve dezenflasyon sürecinin en kısa sürede yeniden tesisi için, net ve güçlü bir parasal sıkılaştırma yapılmasına karar verildiği kararda ifade edilirken, parasal duruşun sıklığının, enflasyonda kalıcı düşüş sağlanana kadar kararlılıkla sürdürüleceği belirtildi.

Bu ifadeler öncelikle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'faiz sebep enflasyon sonuç' tezinin yanlış olduğunu kamuoyuna ilan ederken aynı zamanda faiz artışlarına da devam edileceğini duyuruyor. Bu noktada Cumhurbaşkanının MB'nin bağımsızlığına ne ölçüde izin vereceği, baskı tavrından vazgeçip vazgeçmeyeceği önemli!

Cumhurbaşkanı Erdoğan PPK toplantısından bir gün önce TOBB Türkiye Ekonomi Şurası toplantısındaki konuşmasında 'Yatırımcıya Faize Ezdirmeyeceğiz' diyerek bir anlamda **Merkez Bankası'nın faiz politikasına müdahaleye devam edeceğini**, şimdilik çok zor durumda kaldığı ve mecbur olduğu için bir defalık yüklü faiz artışına ses çıkartmadığı mesajını verdi!

Merkez Bankası'nın politika faizini yüzde 15'e yükseltmesi, fiilen uygulanan faiz oranının resmileştirilerek politika faizine dönüştürülmesidir!

MB'nin politika faizini yüzde 15'e yükseltmesi gerçekte tezgâh altında, dolaylı yöntemlerle ve arkadan dolaşarak fiilen uygulanan faiz oranının resmileştirilerek, politika faizine dönüştürülmesinden öte bir adım değildir. Geç Likidite Penceresi (GLP), klasik repo ihaleleri, aylık repo fonlamaları vb. mekanizmalarla bankalara sağladığı kaynaklar için MB fiilen 3-4 aydır yüzde 14-15 arasında faiz uyguluyordu!

Bu politikanın yanlılığını görünürdeki 10,25'lik politika faizinin yüzde 12'ye yaklaşan enflasyonun altında olduğunu ve negatif faizle TL'nin sürekli değer kaybettiğini, kurların yükseldiğini sürekli vurguladım. Bu yanlış politikalar yüzünden TL yüzde 40'a varan düzeyde değer kaybederken, kurları baskılamak için ülkenin ve MB'nin 120 milyar dolarlık döviz rezervleri tüketildi. Şimdi iktidar medyası Cumhurbaşkanının bu durumdan ve rezervlerin tükendiğinden haberinin olmadığını bunu yeni öğrendiği için MB Başkanını değiştirdiğini yazıp-çiziyor. O zaman bu durum tek adam yönetiminin yanlılığını ve yetersizliğini en somut şekilde sergiliyor. Bir

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

yandan ekonominin tek sorumlusu ve sahibi olduğunu ilan edip diğer yandan ülkenin, MB'nin içinde bulunduğu durumdan bihaber olmak devlet yönetimindeki koordinasyonsuzluğu, yetersizliği ve liyakatsizliği kanıtlıyor.

Faiz artışıyla birlikte TL yatırım araçlarının getirisinin yükselmesi yabancı yatırımcıları cezbedebilir ve dış kaynak girişini başlatabilir. Bu da dövizde yükselişi durdurmakta ve MB rezervlerini yeniden takviye ederek toparlamakta bir imkân sağlayabilir. Ancak MB'nin faiz artışı kararı yeni ekonomik önlemler, kararlar, döviz ve gelir artırıcı, kamuda israfı önleyici, bütçe kaynaklarını sağlam alanlara dayandıracak adımlarla desteklenmez ise etkisi kısa süreli olacaktır. Tek seferlik bir faiz artışıyla MB'nin iç ve dış piyasalarda yeniden itibar kazanması olanaksızdır. MB'nin faiz artışıyla kurlardaki nispi gerilemenin TL'deki yüzde 2'lik değer kazanımının kalıcı hale gelmesi ve daha olumlu bir noktaya ilerleyebilmesi için iktidarın güven verici, belirsizlikleri ortadan kaldıran yeni adımları süratle atması gerekmektedir.

MB aldığı yüksek faiz artışı kararıyla kurları bir süreliğine frenleme, TL'nin değer kaybını önleme adımı attı. Bu adımın olumlu etkileri yanında enflasyon artışı, kredilerin pahalılaşması, ihtiyaç kredisi, kredi kartı, yatırım ve ticari kredi faizlerinin yükselmesi, bunun da yatırımları, harcamaları, tüketimi geriletmesi ve ekonomiyi daraltması söz konusu olacaktır. **Ekonomik daralma ve yatırımlardaki gerileme** beraberinde halen vahim durumdaki **işsizlikte daha da ciddi artışa yol açacaktır!**

Yılsonu (31.12.2019) – Ekim Sonu (31.10.2020) Arasında (10 Ayda) Hükümet Kaç Lira Kaynak Kullandı

Kullanılan kaynağın adı	Tutarı
Toplanan vergi	655 milyar 345 milyon Lira
Yurt dışından borçlanma	46 milyar 181 milyon Lira
Yurtiçinden borçlanma	419 milyar 802 milyon Lira
Merkez Bankasından kar transferi	44 milyar 460 milyon Lira
Merkez Bankası – Basılan para	59 milyar 529 milyon Lira
Merkez Bankası kasasında olup, satılan döviz (85 milyar 336 milyon Dolar)	666 milyar 474 milyon lira
TOPLAM KULLANILAN KAYNAK	1 trilyon 891 milyar 790 milyon lira

Yılsonu (31.12.2019) – Kasım Başı (06.11.2020) Arasında Hükümet Kaç Lira Karşılıksız Yardım Yaptı

Kullanılan kaynağın adı	Tutarı
Hazineden yapılan karşılıksız yardım	6 milyar 310 milyon 104 bin lira
Vatandaşın toplanan parayla yapılan yardım	2 milyar 38 milyon 550 bin lira
TOPLAM KARŞILIKSIZ YARDIM	8 milyar 348 milyon 654 bin lira.

Bunun dışında verdik dedikleri destekler:

- Ya İşsizlik Sigortası Fonundan yani İşçinin kendi kumbarasından verilen paralar,
- Ya kamu bankalarından faiziyle verilen krediler,
- Ya da faiziyle ertelenen vergi ve prim borçları

Yılın İlk 10 Ayında Bütçeden Yapılan Faiz Ödemesi:

Salgın döneminde bütçeden **119 milyar 581 milyon lira** faiz ödemesi yapıldı.

Yani salgın döneminde bütçeden vatandaşlara verilen nakdi desteğin (6,3 milyar TL) tam 19 katı kaynak faiz lobilerinin cebine gitti.

Dolara çevirirsek, **17,6 milyar dolar** bu yılın ilk on ayında faiz lobilerine ödendi.

Yani; ayda 1,8 milyar dolar,

Günde 57,8 milyon dolar,

Saatte 2,4 milyon dolar faiz lobilerine tıkr tıkr ödendi.

KORONA ÖNLEMLERİNDE VATANDAŞA DESTEK YOK!

İktidar, tırmanan korona salgınına karşı “yeni önlemleri” açıkladı. Tüm çağrılara rağmen vatandaşına yine sahip çıkmadı! İktidar tırmanan korona salgınına karşı yeni önlemleri açıkladı. Serbest ve yasak saatlerle ilgili kafa karıştıran kararların dışında asıl, restoran, kafe, lokanta, bar, kiraathanelerin 20 Kasım'dan itibaren

süresiz olarak kapatılması kararı, bu yüzbinlerce işyerine herhangi bir ekonomik-nakit destek açıklanmaması, kira-vergi-SGK primi vb. ödemelerinin ertelenmemesi ya da kapalı oldukları sürece silinmemesi başlı başına vahim bir tablodur!

Korona salgınındaki tırmanışa karşı bir dizi yeni önlem açıklandı. Kiraathaneler, restoran, kafe-bar-lokanta vb. işyerlerinin 20 Kasım'dan itibaren süresiz olarak kapanacağı, restoran-lokanta vb. işletmelerin paket servisi ya da 'gel al' tarzı dışında hizmet veremeyeceği duyuruldu. Faaliyet alanı itibarıyla paket servise ya da gel-al tarzı hizmete uygun olmayan binlerce işyeri açısından bu fiili bir kapatma ve çalışanların işsiz kalmasıdır. Ülke çapındaki 1 milyon kiraathane ve kahvehane zaten batma noktasında iken şimdi bu işyerlerine süresiz olarak tümüyle kapanma uygulaması getirildi. İktidar bu kararları alırken, bu işyeri ve işletmeler için vergi, SGK, elektrik, doğalgaz, kira ödemeleri konusunda herhangi bir destek, erteleme ya da ödemelerin silinmesi, devlet tarafından ödenmesi gibi önlem yer almadı. Bu işyerlerinde çalışanları bir günde işsizliğe mahkûm edip evlerine gönderme kararı alınırken, ücretsiz izinde sayıp günlük 39 TL'lik nakdi destek ödemesini gündeme getirmek, ne ölçüde insani ve ekonomiktir? Önlemleri, kısıtlamaları açıklarken hiçbir ödemeden söz edilmemesi yine örtülü şekilde kredi ve borçlanma tavsiyesinde bulunulması insanlarımızla alay etmektir. Kaldı ki, MB'nin aldığı faiz artışı kararından sonra oluşacak kredi ve kredi kartı faizleriyle bu insanların, işletme sahipleri, çalışanlar, küçük esnaf işletmelerinin krediye erişimi ve alsalar bile bu kredileri ödeyebilmeleri olanaksız hale gelecektir.

İktidar salgında ilk resmi vakanın saptandığı mart ayından bu yana açıkladığı önlemlerde, aldığı kararlarda sürekli şekilde kredi ve borçtan başka bir çözüm üretmediği gibi ertelenen kredi, vergi, SGK vb. borçların da ekim ayından itibaren vadeleri dolarak ödemeleri mecburiyetinin söz konusu olacağı bilindiği halde TBMM'den geçirilen torba yasada yapılandırılmaların kapsamına bu ödemeler tüm çağrılara rağmen dahil edilmedi. Özetle iktidar, vatandaşına yine sahip çıkmadı!

Kapanan işyerlerinde tam zamanlı çalışma imkânı ortadan kalkanların maaş ödemelerini ve işyerlerinin rutin ödemelerini **devletin üstlenmesi** gerekmektedir. Aksi takdirde **"ekonomik kriz ve işsizlik"** daha vahim boyutlara ulaşacak, tüm toplum kesimlerinde, her alanda ve her sektörde ağır bir krizin faturası vatandaşın sırtına yıkılacaktır!

BATIK KREDİ, BORÇ, İCRA VE HACİZ...

Batık kredilerdeki artış, toplumun ağır borç yükü ve ödeme güçlüğü altında, icra-hacizle boğuşur durumda olduğunu gösteriyor!

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Risk Merkezi ve Bankacılık Düzenleme Denetleme Kurumu'nun (BDDK) verileri, bireysel kredi borcu olanların sayısının geçen yılın aynı ayına kıyasla 2 milyon kişiden fazla artarak 33 milyon 643 bin kişiye ulaştığını, bireysel kredi borçları tutarının ise 840 milyar liraya yaklaştığını ortaya koydu. BDDK verilerinde batık kredilerin 150 milyar TL'yi aştığı görülüyor!

TBB Risk Merkezi'nin Eylül 2020 bankalara bireysel kredi borçlusu kişi sayısının bu yıl 33 milyon 643 bin kişiye yükseldiğini, bireysel kredi borcu tutarının da 837 milyar liraya yükseldiğini gözler önüne serdi. Bireysel kredi borçlularının kişi başına ortalama borç tutarı da yaklaşık 6 bin TL artarak 18 bin liradan 24 bin liraya yükseldi. Bireysel kredi borcu olup ödeyemeyenlerin sayısı 3,5 milyon kişiye yaklaşırken, yasal takibe intikal eden borç tutarı 23 milyar TL düzeyine çıktı. 27 milyona yaklaşan kredi, kartı sahiplerinin toplam kredi kartı borç tutarı 133 milyar TL. Kart sahibi başına ortalama kredi kartı borcu tutarı ise yaklaşık 5 bin TL düzeyinde. Bu tablonun gerçekte daha ağır olduğunu öngörmekteyim. Korona salgını nedeniyle alınan kararlar çerçevesinde kredi ve kredi kartı borçlarının yasal takibe intikal ettirilmesi süresi 90 günden 180 güne çıkartıldı. Bu nedenle icra-haciz-yasal takip aşamasına geldiği halde uzatılan bu süre nedeniyle Risk Merkezi verilerine yansımamış olan çok ciddi batık bireysel kredi ve kredi kartı borcu olduğunu söyleyebilirim.

Bireysel kredi, kredi kartı borçlarının yanı sıra ticari hayatta vadeli ödeme araçları olarak işlev gören çek ve senetlere ilişkin Risk Merkezi verileri sadece bireylerin değil, işyeri ve işletmelerin de ödeme ve borç çarklarının ciddi ölçüde hasara uğradığını, sürecin ağırlaştığını gösteriyor. Rakamlara bakıldığında 11 milyar liralık çekin karşılıksız çıktığı için yasal işleme tabi tutulduğu, yine Eylül ayı itibarıyla 459 bin senedin ödenmediği için protesto işlemine uğradığı görülüyor. TBB Risk Merkezi'nin Eylül ayı itibarıyla 133 milyar TL olarak yer verdiği kredi kartı borçları tutarı ise BDDK'nın 13 Kasım haftası verilerinde 1,5 ayda 8 milyar TL artarak 141 milyar liraya çıkmış. Diğer deyişle milyonlarca kişi yaşamını kredi kartlarını çevirerek sürdürmeye çalışıyor!

Bu vahim kredi, borç, batık tablosu toplumun içinde bulunduğu ağır borç, ödeme güçlüğü, icra-hacizle boğuşur durumda olduğunu işaret ediyor. İktidar, bu tabloya karşı gerçekçi bir çözüm ortaya koymadığı gibi milyonlarca kişiye sunduğu tek seçenek daha fazla borçlanma ya da yeni kredi alma. **Artırılan faizler sonrasında ise bu seçenek anlamını yitirmiş bulunuyor!**

ÇOCUKLAR YATAĞA AÇ GİRİYOR

Memleketin Tapusunu Katar'ın Üstüne Yapın Olsun Bitsin

Covid-19 salgını yeni zirvelere ulaşıyor maalesef. Salgında ikinci büyük dalgayı yaşıyoruz. Hükümetin güven vermeyen verileriyle bile, günlük can kayıplarımızın sayısı 130'u aşmış durumda. Hastalığın ilk dalgasında, bu kadar yüksek vefat sayılarını görmemiştik. Bu vefat sayılarının buzdüğünün suyun üstündeki görünen kısmı olduğunu, suyun altında kalan kısmında ise çok daha vahim gelişmelerin yaşandığını biliyoruz. Resmi rakamlar 139 can kaybı var derken, dün sadece İstanbul'da 189 yurttaşımızın salgın hastalık nedeniyle hayatını kaybettiği açıklandı. Durum kötü; hastanelerde yer bulmak çok zorlaştı. Torpil gerekiyor. Test yaptırmak zorlaştı. Bakan kabul etmiyordu ama test fiyatları bazı yerlerde fahiş boyutlara ulaştı. Şimdi bu alınan bedellerin iadesi konuşuluyor. Filyasyon zincirleri kopuyor. Sağlık çalışanlarımız artık çok yoruldu, üstüne üstlük, mesleklerini icra ederken bulaşan bu hastalığı "Meslek hastalığı" kapsamına alınmaması, özlük haklarıyla ilgili vaatlerin tutulmaması, yalnız bırakıldıklarını düşündürüyor. Sağlık çalışanlarımızın motivasyonu bozuluyor.

Kararları Çözmek, Üç Bilinmeyenli Denklemi Çözmekten Zor

Saray yeni bir takım kararlar aldı. Ama alınan kararları çözmek, üç bilinmeyenli bir denklemi çözmekten çok daha zor. Kimin ne zaman sokağa çıkacağını anlamak için oldukça fazla bir uğraş gerekiyor. Kararları anlamakta zorluk çeken yurttaşlarımıza ise idari para cezaları yağdırılıyor. Zaten salgında doğru düzgün destek vermedikleri milletimize, bir de ceza yağdırıyorlar. Millete bir "acı reçete" de buradan yazılıyor.

Yeni Slogan: Maske, Mesafe, Ceza

Salgını yönetemeyen, milleti canıyla cüzdanı arasında sıkıştıran, Saray sayesinde salgında yeni slogan: "Maske, Mesafe, Ceza" oldu. Tüm dünyada devletler yurttaşlarının evde kalmasını istiyor. Ama yitirilen gelirlerini telafi etmek için de, vatandaşlarına destek musluklarını sonuna kadar açıyor. "Siz sağlığınıza korumaya bakın devletin size bakacak" diyor. Oysa bizdeki beceriksiz Saray Hükümeti beş maskeyi bile dağıtamadı. Dokuz sarayda oturan bunlar. Burnumuzun dibindeki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne gitmek için devletin beş uçağını kaldıran bunlar. Bütçeden yandaşlarına, faiz baronlarına çil çil ödeme yapan bunlar. Ama iş vatanışa destek olmaya gelince, vatanışa İBAN numarası gönderip, milletten para isteyen de bunlar.

Bildikleri Bu: Varsa Borç, Yoksa Faiz

Milli gelire göre, G-20 ülkeleri içinde, yurttaşlarına en düşük gelir desteği veren hükümet şu anda Beştepe'deki Sarayda oturuyor. Devlet ne için var? Tam da bugünler için var. "Devlet, kimsesizlerin kimsesidir." Hıfzısıhha Kanunu'nun kapatma hükümlerini uyguluyorlar. Kapatma kararlarını buna göre alıyorlar ama bu kanunun; "Kapattığın işyerlerinin zararlarını tazmin et" hükmünü görmezden geliyorlar. "40 yıldır vergi veren esnafa 40 gün bakamıyorlar." Dükkânını kapattıkları esnafa; ya borç veriyorlar ya da borcunu, vergisini erteliyorlar. Ama o da faiziyle. Esnaf çalışmayan işyerinin, olmayan geliriyle bu borcu nasıl ödeyecek? Nasıl borcunun faizini ödeyecek birde üstüne üstlük? Bize benzeyen ekonomiler içinde, salgında en fazla borç veren, bizdeki hükümet. Çünkü üretim nedir, gelir nedir bilmiyorlar, varsa borç, yoksa faiz... Tek bildikleri bu.

Çocuklar Yatağa Aç Giriyor

Salgın zaten en çok dar gelirliyi eziyor. Dar gelirli için doğrudan destekler hem az, hem de yetersiz. Gıda ve temel ürünlerin fiyatları, salgın dönemlerinde normalden çok daha fazla artıyor. Dar gelirli ailelerin satın alma gücü daha da düşüyor. Çocuklar yatağa aç giriyor. Bir nesli kaybetmemize yol açacak, sağlığa ve eğitime erişme sorunları, en çok bu yoksul kesimlerde yaşanıyor. Dar gelirli kesimlerin borçlanacak hali kalmadı. Salgında borca dayalı destekleri varsıllar alabiliyor. Çoğu da ihtiyaca değil yatlıra, katlıra gidiyor. Ya da kasalarda döviz olarak duruyor. Bu, gelir ve servet dağılımını daha da bozuyor.

Başka Devletler Nakdi Destek Veriyor

Saray milleti unutsa da feryadını duymasa da, vatanışın yaşadığı gerçekler bunlar. TÜİK'in makyajlı rakamlarıyla bile, Ekim ayında yıllık enflasyon yüzde 11,9 iken; gıda enflasyonu yüzde 16,5 olmuş. İşte diğer ülkeler bunu gördükleri için nakdi desteklere yükleniyorlar. Vatandaşlarının gelir ve ciro kayıplarını telafi ediyorlar. Borç vermiyorlar destek veriyorlar. Yurttaşlarını salgında ezdirmiyorlar.

Emekliye Kumpas Kurmayın, Kul Hakkına Girmeyin

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bu arada enflasyon demişken, yılsonu yaklaşıyor. Uyarıyoruz; enflasyon rakamlarıyla oynayarak, emekliye yine kumpas kurmayın. Kul hakkına girmeyin. Ne diyorlar: Yarım hekim candan eder, yarım hoca dinden eder. İşte bu kifayetsiz hükümet de, salgında milletimizi hem canından, hem de cüzdanından ediyor. İşyerlerini kapatırken, esnafı ve milleti tek başına bırakıyor. Vatandaş zaten boğazına kadar borca batmış. Bir de pandemi pik yaptı diye işyerlerini kapatıyorlar. Son kararlarla, restoranlar, lokantalar, kafeler, kahvehane ve kiraathaneler, halı saha işletmeleri en az 369 bin 804 iş yeri ya kısmen, ya da tamamen kapandı. Okul servisleri yeniden durdu, okul kantinleri yeniden kapandı. Komisi, garsonu, müzisyeni, valesi, şoförü yaklaşık 2 milyon çalışan bu karardan etkilendi. İşsiz kaldı.

İstihdamı Artıracak, Nitelikli Bir Büyüme Patikası Görülmüyor

Salgının ilk dalgasında, esnafa kamu bankaları eliyle düşük faizli kredi vermişlerdi. Şimdi Mart ayında bu verilen kredilerin ödeme zamanı geliyor. İşyeri kapatılan esnafın gelir elde etme imkanı olmadığına göre; ya işi bırakacak, ya da borcu borçla kapatacak, ya da bu borçlar yeniden yapılandırılacak. Hem de yüzde 20'ye dayanan fahiş faizlerle. O da krediyi bulabilirse. Artık hükümetin kredi verme imkânı yok. Kamu bankaları kredi musluklarını kapattı. Faizler düşüken, müteahhitler ellerindeki konut stokunu eritti. Ama şimdi yeni konut projelerine başlayan yok. İpotekli konut satışları dibe vurdu. Dayanıklı tüketim mallarında, düşük faizler nedeniyle talep öne çekildi. Orada da dış talep, yani ihracat olmazsa; içeriden yeni talep gelmesi çok zor. Yani istihdamı artıracak, nitelikli bir büyüme patikası maalesef ufukta görünmüyor.

Emekçiye, En Azından Asgari Ücret Kadar Destek Verin

Bu kapanma kararı doğru mu? Salgını kontrol altına alabilmek, canımızı kurtarmak için elbette doğru. Ama bir şartı var: İnsanlarımızı canları ile cüzdanları arasına sıkıştırmayacaksınız. Bunun için; esnafın ciro kayıplarını karşılayacaksınız, işsiz kalan emekçilerin evine ekmek götürmesi için gelir kayıplarını öyle günde 39 lira vererek değil; en az asgari ücret kadar bir gelir desteği vererek telafi edeceksiniz.

“Esnaf Destekleme ve İşsizliğe Karşı Koruma Paketi” İlan Edelim

Biz bunun için diyoruz ki: Gelin “Esnafı Destekleme ve İşsizliğe Karşı Korunma Paketi” ilan edelim. Faaliyetlerine ara verilen esnafın gelirini güvence altına alın.

Bu kapsamda günlük cirosu itibarıyla;

Yüzde 30 kayba uğrayan esnafa aylık 2 bin 500 Lira,

Yüzde 30 ile 50 arası kayba uğrayan esnafa aylık 3 bin Lira,

Yüzde 50 ve üzeri kayba uğrayan esnafa da aylık 3 bin 500 Lira gelir koruma desteği verin.

Tedbirleri biz söylemiyoruz tüm dünya uyguluyor. Gelin siz de uygulayın. Esnafa kira desteği verin. Esnafın vergi ve prim borçlarını faizsiz erteleyin. Salgının ilk dalgasında verdiğiniz; vadesi gelen borçları faizsiz iki yıl süreyle erteleyin. Elektrik, su, doğalgaz faturalarının en az yarısını siz ödeyin. Esnafımızı ve emekçilerimizi korumak zorundayız. Yoksa 10 milyonu aşan işsizlerimizin sayısı daha da artacak. Gelir ve servet dağılımı daha da bozulacak. Yaşadığımız buhranın yakıcılığı çok daha fazla büyüyecek. Ve korkarım ekonomik krizle birlikte sosyal çöküş yaşanacak. Bir nesle mal olacak şekilde beşeri sermayemiz yıpranacak.

Saray'ın Çözümü: Acı Reçete, Etsiz Köfte, Askıda Ekmek...

Ama saray koalisyonu için vahametinin farkında mı? Ne gezer. Ortaklardan birinin bulduğu çare: Askıda ekmek. Diğerinin bulduğu çare ise: “Acı Reçete”, birde son zamanlarda “Etsiz köfte”. Sarayın yandaş kanallarında artık, etsiz köfte tarifleri veriyorlar. Bu kadar mı millettten koptunuz?

Memleketin Tapusunu Katar'ın Üstüne Yapın Olsun Bitsin

Ne demişler: Millete verir talkını, kendileri yutar salkımı... Dokuz Saraya sığmayan Erdoğan, Katarlı yayıncı şirketin vermek istemediği 300 milyon lirayı, Türkiye Futbol Federasyonu'na, hem de hiç kimseye sormadan verecekmış. Kimin parasını, kime veriyorsunuz? Nedir bu Katar aşkı Sayın Erdoğan? Millete gelince acı reçete, Katarlı şirkete gelince, hamiline yazılmış 300 milyon liralık peçete... 300 milyon lira az para mı? Bu parayla işyerini kapattığınız 129 bin esnafımıza, en azından bir asgari ücret kadar destek verirdiniz. Ama Saray esnafın yüzünü güldürmek yerine, Katarlıların yüzünü güldürmeyi tercih ediyor. Türkiye'nin tapusunu, Katar'ın üstüne yapın, olsun bitsin. Tank Palet fabrikasını verdiniz. Kanal İstanbul'un etrafındaki tarım arazilerini arsaya çevirip, Katar Emirinin ailesine sattınız. Şimdi de 300 milyon lira veriyormuşsunuz. Koskoca ülkeyi ve kaynaklarını, böyle parsel parsel daha ne kadar Katar'a peşkeş çekeceksiniz?

Ön Teker Nereye, Arka Teker Oraya

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Tabi, ön teker nereye, arka teker de oraya... İmam bunu yaparsa, cemaat neler yapmaz... Tarım Kredi Kooperatifleri'nin, çiftçilerimize icra takibine başladığını bu kürsüden iki haftadır anlatmaktan dilimizde tüy bitti. Çiftçinin traktörünü, tarlasını şu salgın döneminde haczedene Tarım Kredi Kooperatifleri, oraya, buraya sponsor olup, çiftçilerden haczedtiği paraları dağıtıyor. Kooperatifin bir iştiraki Gaziantep Teknofest'e, bir başka iştiraki ise 1. Lig futbol takımına sponsor oluyor. Yetmez, icra davaları partili avukatlara veriliyor. İcrayla çiftçiden alınan araziler, Saray yandaşlarına peşkeş çekiliyor. Bu kooperatifler neden var? Bunlar çiftçiye kara gününde yardım etmeyecekse ne zaman edecek? Bu kadar mı çiftçi düşmanısınız?

Çiftçi Borçları İle İlgili Kanunu Hep Birlikte Çıkaralım

Tarım Bakanının adı var, kendi yok... Meclis'ten torba kanun geçti. Bir tek çiftçinin borçları yapılandırılmadı. Arkadaşlarımız bu konuda çok sayıda kanun teklifi verdi. Çiftçinin borç faizini sıfırlayan, çiftçi borçlarının 5 yılda tahsilini sağlayan bir kanun teklifimiz TBMM'de bekliyor. Bizim derdimiz bağcı dövmek değil, çiftçilerimizin üzüm yemesini sağlamak. Gelin bu kanun teklifini hep beraber çıkaralım. Çiftçiye şu zor zamanda bir nefes aldıralım. Ondan sonrada elin çiftçisine muhtaç olmayalım.

Tulumbada Su Bitince, Avrupa'ya Göz Kırpmaya Başladı

Saray iktidarı her alanda büyük bir sıkışmışlık içinde. Sağa dönüyor olmuyor, sola dönüyor olmuyor. Dün ak dediğine, bugün kara; dün kara dediğine, bugün ak diyor...

Daha 2016'da AB'ye: "Hadi bakalım biz yolumuza gidiyoruz, sen de yoluna git" diyen kimdi? Erdoğan'dı. Peki, bugün ne oldu da aynı Erdoğan; "Kendimizi başka yerlerde değil, Avrupa'da görüyor, geleceğimizi Avrupa ile birlikte kurmayı tasavvur ediyoruz" diyor. 2016'da Avrupa ile nişanı atan Erdoğan, şimdi ama Avrupa'ya yeniden göz kırpmaya başladı. Neden? Çünkü tulumbada su bitti.

Damat İstifasını İstalayıp Kaçtı, Sorumluluk Erdoğan'da

Kasayı emanet ettiği damat, kasayı boşalttı. İstifasını istalayıp, kaçıp gitti... Şimdi Sarayın kibirlisi tüm sorumluluğu damada yıkarak, ekonomide beyaz bir sayfa açarım zannediyor. Ama bu o kadar kolay değil Sayın Erdoğan. Atadığınız bakanlar millete karşı değil, size karşı sorumlu. Atadığınız her bakanın eylem ve işlemlerinden de millete karşı siz sorumlusunuz. Zaten, "Ekonominin sorumlusu benim, ben" diye hançeresini parçalayan da damadınız değil, sizdiniz. Sorumluluğu üzerinize aldığınız 2019'un ilk aylarında, Merkez Bankası kasasında SWAP hariç, 53,5 milyar dolar net döviz rezervi vardı. Ama damat görevi bıraktığında, kasanın bakiyesi eksi 49 milyar dolara düştü. Yani kasayı emanet ettiğiniz damat, kasanın dibini sıyırdı, tek bir cent bırakmadı kasada. Üstüne de Merkez Bankası'nı piyasalara 49 milyar dolar borçlandırdı. Uzmanlar, döviz rezervlerindeki kaybın 128 milyar dolara kadar ulaştığını hesaplıyorlar. Kaybolan bu 128 milyar doları tekrar yerine nasıl koyacaksınız? Soru bu. Bu beceriksizliğin ve görevi savsaklamanın telafisi, milletin kaç yılını alacak? Bu 128 milyar doların hesabını millete kim, nasıl verecek? Merkez Bankası'nın arka kapısından; Kamu Bankaları eliyle bu 128 milyar dolar kimlere peşkeş çekildi? Bu dövizleri ucuza kimler kapattı? Hangi bürokratlar bu işlere aracılık etti? Bu işlerde görev alan, başrolde bulunan "sorumsuz yetkililer" kimler? Bunlar günü, vakti, saati geldiğinde mutlaka aydınlanacak...

Kaybolan Rezervler İçin Araştırma Önergesi Vereceğiz

Biz Sayın Genel Başkanımızın talimatıyla, bu hafta kaybolan döviz rezervlerinin araştırılması için TBMM'ye bir önerge vereceğiz. Umarız hükümete mensup partilerde bu önergemizi desteklerler. Ama şunu söyleyelim, er geç tarih ve millet huzurunda bunun hesabını mutlaka soracağız.

Saray Yetişmeye Çalışan Yandaşların Beli Kırıldı

Kasada para kalmadı, Sarayın kibirlisi hem içeriye hem dışarıya mavi boncuklar dağıtmaya başladı. O kadar hızlı U dönüşler yapıyor ki, kimse hızına, kıvraklığına yetişemiyor. Besleme kalemlerin, yandaş medyanın beli kırılıyor yetişebilmek için. Beyefendi bir gün çıkıyor: "Demokrasi, ekonomi ve hukukta reform seferberliği" ilan ediyor. Ertesi gün "yolumuz AB yolu" diyor. Yüksek İstişare Kurulu üyelerini sahaya sürüyor. Yandaş medyada reform rüzgârları esiyor. Avrupa'ya ilanı aşklar ediliyor. Sonra aynı beyefendi çıkıyor. "Dönen dönsün, ben dönmezem yolumdan" diyor. Mafya artıklarının kullandığı, ortağının arabasına atlayveriyor. Hiç kimse boş hayallere kapılmasın. Mafya yoldaşlarıyla koalisyona ortaklığına soyunanların, mafyayla muhalefeti susturmaya yeltenenlerin, demokraside, hukukta, ekonomide reform seferberliği ilan etmelerine kimse inanmaz. 128 milyar dolar döviz rezervinin nereye gittiğinin hesabını vermeyenlerin yapacağı reforma kimse güvenmez. Milletvekiline milletin verdiği yetkiyi yargıya gasbettiren; sonra da Anayasayı ihlal eden bir anlayışa kimse inanmaz. Önce millete "Merak etme cebinden beş kuruş çıkmayacak" deyip, sonra da tüyü bitmedik yetimin hakkını beş yandaşa peşkeş çeken bir zihniyet reform yapamaz. Dokuz sarayda oturup, 18 uçakta gezenlerin

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

yapacağı reformun kendilerine değil de millete yarayacağına çocuklar bile inanmaz. Milleti unutanlara, millet hiç inanmaz. Bu reform tuluatına kimse kanmaz.

Formdan Düşen Hükümetten Reform Beklenmez

Artık bu cafcıflı sözler, senaryolar kabak tadı verdi. Bu reform laflarına sadece sıcak para baronları inanmış görünüp, faizle, dövizle oynayarak milletin alın terini yağmaya girişir. Oysa zaman üretimi, verimliliği, ülkenin küresel piyasalarda yarışma gücünü artırtacak sosyal, siyasal ve ekonomik dönüşümleri gerçekleştirme zamanı. Ancak bu şekilde, yeni küresel düzenin sunduğu imkânlardan faydalanabiliriz. Ama damadın Meclis'e sunduğu programı, bütçeyi dahi değiştiremediler. Ne reformu? Herkes görüyor: Bu iktidar metal yorgunu. Formsuz formsuz. Formdan da, çaptan da düşmüş. Form olmadan nasıl reform olacak? Bunu sadece biz demiyoruz. Sarayın Yüksek İstişare Kurulu üyeleri de söylüyor; "Yargı reformu işi aşındı. Heyecan uyandırmıyor" diyor.

AK Partili Yurttaşlarımız da Hükümete İnançını Yitirdi

Heyecanını kaybeden sadece Sarayın kurul üyeleri de değil. AK Partili yurttaşlarımız da heyecanlarını, inançlarını kaybetmiş. Artık il kongrelerinde salonlar, formdan düşen Erdoğan'ı alkışlamıyor. Sarayın kibirlisi kendisini Korona'dan korumak için, partililerine Vahdettin Sarayı'ndan video konferans aracılığıyla hitap ediyor. Ama salonlarda pandemi falan dinlemeden, partililer dolduruluyor o partililerden de çıt çıkmıyor...

Erdoğan artık rica, minnet ve biraz da tehditle alkış toplayabiliyor. Ne güzel demiş Yahya Kemal: "Artık demir almak günü gelmişse zamandan, meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan". Evet, gemileriyle, gemicikleriyle beraber artık gitmelerinin vakti yaklaşıyor. Millet ne yaptıklarını çok iyi görüyor. Notlarını veriyor. Sabırsızlıkla beklediği sandık önüne geldiğinde de onları evlerine gönderecek.

KATAR KATAR SATIYORLAR

CHP Grup Başkanvekili, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Varlık Fonu'nun Borsa İstanbul'daki yüzde 10'luk hissesinin ihalesiz, gizli kapaklı Katar'a satışına tepki göstererek, ihale mafyası benzetmesi yaptı.

Özkoç, "Borsa İstanbul'un yüzde 10'u Katar'a niye satıldı? Nasıl satıldı? Kaç liraya satıldı? Başka alıcı var mıydı? Hiçbir şey bilmiyoruz. Bu ilişkiler tam mafya ilişkileridir; Meclis, muhalefet, millet, denetleyici kurumlar süreçlerin dışındadır. Türkiye, böyle bir cumhur mafya ittifakı tarafından yönetiliyor" dedi. Özkoç, "Bunu yapanlar, Türkiye Cumhuriyeti yargısı önüne çıkartılacaklardır; kaçacak yeriniz yok" ifadesini kullandı.

CHP Grup Başkanvekili Engin Özkoç, özetle şunları söyledi:

"Size bugün ihale mafyasından bahsedeceğim. Çok kar getiren işleri takip ederler; genellikle herşeyi gizli yaparlar; gözleri paradan başka bir şey görmez; kelepiri severler; saldırgandırlar; ihale alabilmek için büyük hediyeler verirler; ihale alacakları kişileri önce yemlerler; fakir-fukara-millet düşünmezler; aldıkları yerlerin içini boşaltır, çeker giderler; aç gözlüdürler, asla doymazlar; devlet ihalelerini sıkı takip ederler; bazen o kadar güçlenirler ki devletin yönetiminde söz sahibi olurlar; sonra devletin içini boşaltırlar; çıkarttıkları örtülü yasalarla, yapacakları kanunsuz işlerin, ihalelerin denetimini ortadan kaldırırılar; efenirler-korkuturlar-tehdit ederler; yaptıkları işe, kendi tabirleriyle takoz koyanları, vatana ihanetle suçlarlar; ağızlarından vatan millet eksik olmaz; kendilerine karşı çıkanları hainlik ve dinsizlikle itham ederler; yaptıklarından zarar görenler, yoksulluk içinde yaşarken, kendileri zengilik içinde sefa sürerler."

"Katar, Doğu Akdeniz'de Türkiye'ye Karşı ABD İle Doğalgaz Arıyor"

Özkoç, Katar'ın küçük, doğalgaz ve petrol zengini bir ülke olduğuna işaret ederek, özetle şöyle konuştu:

"Katar, 2 milyon nüfuslu, Çorum'dan küçük bir ülke. Doğalgaz ve petrol zengini. Tarım yok, teknoloji yok. Türkiye'nin dostu mu? Hayır. KKTC açıklarında, Doğu Akdeniz'de verdiğimiz milli mücadelede Rum kesimiyle hareket etti. Amerikan şirketiyle ortak olup, Rumlarla anlaşma imzaladı. Şimdi Doğu Akdeniz'de, KKTC'ye, bize karşı doğalgaz arıyor. Sizce dostumuz mu? Böyle dost olur mu? Bizim olmaz, ama birilerinin oluyor. Bu Katar durduk yerde, Cumhur Mafya ittifakı liderine 450 milyon dolarlık uçak hediye etti. Birbirlerini saraylarda ağırladılar

Cumhur mafya ittifakı 18 yıldır aynı iktidar, Türkiye'yi yönetiyor. Türkiye'nin varlığı olan şirketlerin yüzde 80 denetimsiz bir şekilde elden çıkarttılar. Örnek Telekom şirketinin içi boşatıldı.

Devlet aklı, kendi ülkelerinin stratejik değerlerini, yani ekonomide, savunmada, sanayide, stratejik alanları yabancılara teslim etmez. Ne demiştik? Sözkonusu para olunca gözleri hiçbir şey görmez daha sonra devleti hızlı yönetmek için Cumhur Mafya sistemini getirelim dediler. Dediklerini yaptılar. Üstelik milletin oyuyla. Hazinenin

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

başına acilen damadı getirdiler ve varlık fonunu kurdular. Varlık fonunun başı Recep Tayyip Erdoğan oldu. Başkanvekili damadı. Devletin bütün önemli yatırımlarını buraya çektiler. Burayı Sayıştay denetliyor mu? Hayır. Kamu İhale Yasası geçerli mi? Hayır.

Sıra geldi örtülü ihalelere, Katar-Türkiye. Türkiye'nin biricik Tank Palet Fabrikası bir yıl içinde ilk tankı üreteceğiz vaadiyle katar ordusuna bedelsiz verildi. 2 yıl geçti, tank var mı ortada, yok. Kim ihya oluyor bundan; milletimiz mi, Türkiye Cumhuriyeti ordusu mu? Hayır. Bundan ihya olan; Katar ve Ethem Sancak.

Kanal İstanbul. Faydası var mı? Hayır. Ekolojik dengeyi bozuyor mu? Evet. Kanal İstanbul'un çevresindeki arazileri kim kapattı? Katar Emiri'nin annesi. Digtürk gibi önemli yayın platformlarını kim aldı? Katar. En çok nereden para kazanıyor? Futboldan. Futbol federasyonunun başına kim getirildi? Beşli çeteden ihale zengini olan biri. Önceki başkan Türkiye'nin yandaş medyasının tümünün sahibi. Cumhur mafya ittifakının başı belli, halkın haber alacağı kaynakların sahibi belli, ihaleleri alan işbirlikçi çete ve devlet, kim, belli. Yargı var mı? Yok. Sindirme, tehdit var mı? Var.

“Borsa İstanbul Hissesi Ayb'den Kaça Alındı, Katar'a Kaça Satıldı?”

Şimdi de Borsa İstanbul. Borsanın başına Hakan Atilla'yı geçirdiler. Halkbank eski genel müdür yardımcısı. Kiminle ilişkide? Bakanların önüne yattığı bir başka mafya Rıza Sarraf'la birlikte. Nerede yargılandılar? Amerikada. Avrupa Yatırım Bankası bunun üzerine Borsa İstanbul'daki hisselerini Varlık Fonu'na satıp çekildi. O hisseleri şimdi Katar'a satıyorlar. Bu hisseler kaçta alındı, Katar'a kaçta satıldı?

Limanlar verildi, Haliç Altınboynuz verildi, işbirliği anlaşmaları yapıldı. Teknolojisi olmayan, üretimi olmayan Katarlılar, bu işleri nasıl aldı? Hangi gerekçeyle aldılar? Bu ihalelere başka katılmak isteyen oldu mu? Onlarla görüşüldü mü? Türkiye'nin menfaati konuşuldu mu? Mafya ilişkilerinde böyle şeyler yoktur. Bu ilişkilerde bir para vardır, iki örtbas vardır, üç kimseyi haberdar etmezler, eğer devleti ele geçirdilerse o zaman Meclis bunun dışındadır, muhalefet bunun dışındadır, millet bunun dışındadır, kaçta aldıklarını, kaçta sattıklarını denetleyen kurumlar bunun dışındadır. Şimdi Türkiye'yi böyle bir cumhur mafya ittifakı yönetiyor.

“Bunun Hesabı Er Ya Da Geç Sorulacak”

Taraflar ve yöneticiler belli. İçi boşatılan Türkiye Cumhuriyeti'nin yüz yıllık birikimleri. Yoksullaşan milletimiz. Çaresiz kalan milletimiz.

Cumhur mafya ittifakının başındaki kişi, dışınızı sıkın diyor. Ne zamana kadar? Bu işleri bitirene kadar

Damadın gitti, onu devreden çıkarttın ama daha bitiremediğin ihaleler var o ihalelerin tamamı bitene kadar.

Peki millet ne durumda? Millet fakru zaruret içinde eziliyor. Bunun hesabı sorulacak.

Milletimizin önünde yemin ederek söylüyoruz ki; Cumhuriyet Halk Partisi er ya da geç, cumhuriyetin kurucu kurtuluşun öncüsü bir siyasi parti olarak bunun hesabını kesinlikle soracaktır.

Devletin içini boşaltanları, mafya ile birlikte hareket edenleri, Türkiye Cumhuriyetinin varlığı ve birikimlerini yargının denetiminden, Sayıştay'ın denetiminden, Meclis'in denetiminden kaçırınları, yandaşlarıyla birlikte zenginlik içerisindeyken milleti yoksulluk içine itenleri er ya da geç Cumhuriyet Halk Partisi, demokrasi içinde hukuk ve adalet anlayışı içerisinde hesabını soracaktır.

“Cumhur-Mafya İttifakı Lideri ve Yandaşları Derhal İstifa Etmeli”

Bir gün, yönettiğiniz ve idare ettiğinizi sandığınız bu yargı, bir gün ele geçirdiğinizi sandığınız devletin kurumları, tekrar güçlü, laik, parlamenter sistemle inşa edilerek, tekrar milletimizin varlığına ve bütünlüğüne dönüştürülecek, devletin kurumları haline getirilecek, mafyadan arındırılacak ve bunu yapanlar Türkiye Cumhuriyeti yargısı önüne çıkartılacaklardır. Kaçacak yeriniz yok.

Türkiye'ye çok büyük zarar veriyorsunuz. Üstelik bunu, milletin gözünün içine baka baka yapıyorsunuz. O yüzden bugünden bir kere daha sesleniyoruz; milletimizin bilgisine sunuyoruz; bu ilişki Türkiye'yi yok ediyor. Bu ilişkiye dur demek gerekiyor. Bu ilişki içerisinde olan Cumhur Mafya ittifakının lideri, yandaşları, derhal devlet yönetiminden el çekmeli, istifa etmeliler. Bu ülkeyi seçime götürmeliler.”

ADALET ARANIYOR!

36 Sanıktan Hiçbiri Tutuklanmadı

CHP Grup Başkanvekili Engin Özkoç, Çubuk'ta CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na linç girişimi ile ilgili davanın ilk duruşması sırasında konuştu: "Bugün bir mafya bozuntusunun kendisini Twitter'dan eleştirdiği için

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

eleştiren kişi derhal tutuklanmış, cezaevine konmuştur ama ana muhalefet partisinin genel başkanına linç girişiminde bulunan 36 sanıktan hiçbiri tutuklu değildir"

Kılıçdaroğlu ve beraberindeki heyete Çubuk'ta şehit Piyade Er Yener Kırıkçı'nın cenazesinde düzenlenen saldırıya ilişkin davanın ilk duruşması Çubuk 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı.

Duruşmaya salonun dezenfekte edilmesi için verilen arada, CHP Genel Başkan Yardımcısı Engin Özkoç, duruşmayı izleyen CHP heyeti ile birlikte kameralar karşısına geçerek açıklamalarda bulundu. Sanıkların "adam öldürmeye tam teşebbüs", "hürriyeti kısıtlamak", "halkı kin ve nefret duygularına teşvik" suçlarından yargılanması gerektiğini söyleyen Özkoç, daha düşük fiillerden başlatılan yargılama nedeniyle iddianameyi hazırlayan Çubuk Cumhuriyet Başsavcılığı'nı eleştirdi.

Özkoç şunları söyledi:

Soylu Hakkında Suç Duyurusunda Bulunduk

Biz CHP olarak Çubuk Cumhuriyet Başsavcısından şikayette bulunduk. Olayın bizzat içerisinde olan devletin yetkilileri onu taktif etmişlerdir. İlgili tümen komutanı ile Ankara Emniyet Genel Müdürü ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu hakkında suç duyurularında bulunduk.

Linç Girişiminin Arkasındaki Siyasi İradedir

Bizzat İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun kışkırtıp bizzat AKP'li bir kişinin yumruk atarak diğer kişilerin de Cumhur İttifakı işaretlerini orada sergileyerek organize ettikleri linç girişiminin arkasındaki irade siyasi iradedir, adı AKP'dir. Bununla ilgili ben ve arkadaşlarım sonuna kadar ciddi ve gerektiği gibi bir yargılama olabilmesi için elimizden gelen her türlü gayreti göstereceğiz.

Türkiye Buradaki Gerçekleri Ortaya Çıkarmadan Özgür Olamaz

Az önce, Genel Başkan'ımızın avukatı Sayın Celal Çelik duruşmada bu mahkemenin yetkisiz olduğunu, işlenen suçların bu mahkeme tarafından değil, Ağır Ceza Mahkemesi tarafından görülmesi gerektiğini orada ifade etti. Biz de bu ifadenin arkasında duruyoruz. Türkiye buradaki gerçekleri ortaya çıkarmadan asla özgür, adaletli bir ülke olamaz.

BİR SANIK BİLE TUTUKLANMADI: Bugün bir mafya bozuntusunun kendisini Twitter'dan eleştirdiği için eleştiren kişi derhal tutuklanmış, cezaevine konmuştur ama ana muhalefet partisinin genel başkanına, genel başkan yardımcılarına linç girişiminde bulunan, yumruk atan, evin camlarını kıran yangın çıkarıp evi yakmak isteyen 36 sanık ve 10 reşit olmayan kişinin hiçbiri tutuklu değildir. Bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu adalet anlayışı tam da budur.

Linç Girişimi Raporu

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na şehit cenazesinde gerçekleştirilen organize linç girişiminin, somut deliller, fotoğraf ve belgelerle ortaya konulduğu **Linç Girişimi Raporu**'nun tamamı için aşağıdaki linki tıklayınız

<https://chp.azureedge.net/pdf/CHP-CubukRaporu-Baski.pdf>

Çubuk/Akkuzulu Linç Girişimi Belgeseli

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na yönelik Ankara'nın Çubuk ilçesi Akkuzulu köyünde düzenlenen linç girişimine ilişkin hazırlanan **Çubuk/Akkuzulu Linç Girişimi Belgeseli** için aşağıdaki linki tıklayınız

<https://youtu.be/0wzkyzP1Qlw>

SÖZDE DEĞİL ÖZDE FAİZ

Türkiye, 10 yıl vadeli dolar cinsinden borca ABD'nin 7 katı faiz ödeyecek

Hükümet içeride sermayedara ucuz faizle kredi vermeye çalışırken dışarıdan tefeci faiziyle borçlanıyor. Çünkü ihaleye göre Hazine, dolar cinsinden yıllık yüzde 6 faizle 10 yıl vadeli borçlanacak ve bu haliyle ABD Doları'na, ABD'nin 7 katı kadar faiz ödeyecek. Finansmanı da KDV'yi, ÖTV'yi cebinden ödeyen geniş halk kesimleri üstlenecek.

Hazine ve Maliye Bakanlığı borç stokundaki vadenin kılınmasına müdahale etme amacıyla 10 yıllık tahvil ihracına başladı. En son 2018'in Temmuz ayında yapılan 10 yıllık tahvil ihalesi 24 Kasım'da yeniden yapıldı. Buna göre Hazine, 2 milyar 85 milyon lirası kamu kuruluşlarına olmak üzere toplam 3 milyar 582 milyon TL borçlandı. Borcun ödemeleri 6 aylık taksitlerle yapılacak, ilk ödeme 26 Mayıs 2021'de başlayacak, borç, 2030 yılının 13 Kasım tarihinde bitirilecek. Bu süre içinde borca yıllık ortalama yüzde 12,32 oranında faiz işleyecek.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hazine'nin 24 Kasım'da yaptığı tek borçlanma bu değil. 10 yıllık tahvil ihracının yanında, bir de 7 yıllık tahvil ihalesi de gerçekleşti. Bu ihalede de toplam 2 milyar 64 milyon TL'lik borç alındı. Yıllık ortalama bileşik faizi yüzde yüzde 14,19 olarak belirlenen ihalede, yine 6 aylık ödemeler 7 yıl sürecek. 2027'nin 17 Kasım tarihinde son ödeme yapılarak borç bitirilecek.

Biri 10 Yıl Diğeri 7 Yıl Vadeli

Böylece biri 10 yıl vadeli diğeri 7 yıl vadeli iki tahvil ihalesinde Hazine'nin kasasına 5 milyar 646 milyon TL tutarında para girmiş oldu. Ancak tahvil ihraçlarında hazırlığı yapılan diğeri bir ihale daha var. 10 yıllık ve 7 yıllık tahvil ihraçları TL cinsinden iç borçlanma kapsamındaydı. Öte yandan Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2020 yılı dış finansman programı çerçevesinde dolar cinsinden 2031 vadeli bir tahvil ihracı gerçekleştirmek üzere Goldman Sachs, HSBC ve Morgan Stanley'e yetki verdi. İhraçta ilk faiz beklentisi yıllık yüzde 6 olarak belirlendi. İhalede alınacak borç tutarı ise 2 milyar 250 milyon dolar.

Dolar Borcuna Yıllık Yüzde 6 Faiz

Dünyada dış ticaret hacminin yüzde 85'inde kullanılan paranın ABD Doları olduğu biliniyor. Bu nedenle pek çok ülke dolar cinsinden borçlanabiliyor. Ancak yıldan yıla büyük ölçekte değer kaybetmeyen, enflasyon ortalaması yüzde 1 civarında olan ABD Doları'na yüzde 6'dan fazla faiz vermek Türkiye'ye özel bir durum. Durumun daha net anlaşılması için aynı büyüklükte ABD tahvili ile Türkiye tahvilini karşılaştırdık.

ABD'nin Ödeyeceğinin 7 Katı

ABD'de 10 yıllık tahvil faizi dün Türkiye saati ile 14.00'da yıllık yüzde 0,86 düzeyindeydi. Bu orandan 2,25 milyar dolar borç alan ABD Hazine'sinin 10 yıl boyunca basit faizden ödeyeceği yıllık faiz tutarı 19,35 milyon dolar. Aynı hesaplama 10 yılın sonunda ABD'nin bu borçlanmaya ödeyeceği toplam tutar 193,5 milyon dolar. Hesabı başka biçimde ifade edersek, ABD 10 yıl vadeli borçlandığında vade boyunca borç aldığı anaparanın yüzde 8,6'sı kadar faiz ödeyecek.

Peki aynı para cinsinden Türkiye borçlandığında maliyeti ne olacak? Yıllık yüzde 6 faizle borçlanan Hazine'nin 2,25 milyar dolarlık borcu için ödeyeceği faiz tutarı yıllık 135 milyon dolar. 10 yıl boyunca basit faiz hesabıyla ödeyeceği faiz tutarı 1 milyar 350 milyon dolar. Başka bir deyişle, Türkiye 10 yıl vadeli borçlandığında vade boyunca borç aldığı paranın yüzde 60'ı kadar faiz ödeyecek. Üstelik bu basit faizle yapılan hesap. Hesap birleşik faiz ile yapılsaydı, Türkiye'nin ödeyeceği bedel çok daha yüksek olacaktı.

Bu haliyle aynı parayı borç olarak alan iki ülkeden ABD borcuna karşılık 10 yılda 193,5 milyon dolar faiz öderken, Türkiye, ABD'nin ödeyeceği faiz tutarınının 7 katına denk olan 1 milyar 135 milyon dolar ödemek zorunda.

Fark Neden Kaynaklanıyor?

ABD Doları'yla borçlanabilmek için ABD'den 7 kat daha fazla bedel ödemek zorunda kalınmasının temel nedeni temerrüt riski. Borç veren fon sağlayıcılar, borcu verdikten sonra paralarını garanti altına alabilmek adına hedge şirketlerine borçlarını sigortalatıyor ve bunun karşılığında bir bedel ödüyorlar. Bir devlet mali olarak ne kadar zor durumdaysa, riskle beraber hedge maliyeti de artıyor. Hal böyle olunca borç verici fonlar söz konusu sigorta maliyetini faizlere ekliyor...

İşte bu kredi temerrüt riskine CDS primi deniyor ki, Türkiye'nin CDS'i 500 değerinin hemen altında. Başka bir ifadeyle elinde Türkiye tahvili bulunan bir alacaklı, bu tahvili sigortalatmak istediğinde her 10 bin dolar için 500 dolar hedge maliyetine katlanıyor. Bu tutar da yüzde 5'e karşılık geliyor. Dolayısıyla ABD hangi maliyetle borçlanıyorsa Türkiye en az 500 puan üzerine koymak zorunda kalıyor. Vahim olan şu ki, 10 yıl sonra da Türkiye Hazinesi AKP döneminin yüksek riskinin bedelini ödemeye devam edecek.

Toplam Borç Ne Oldu?

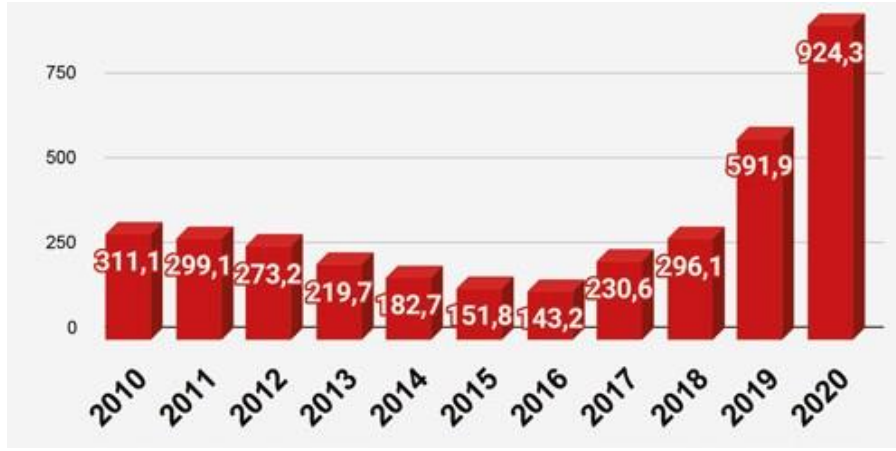
Son yıllarda özel kesimin borçları hızla kamulaşiyor. Özel kesim yatırım yapamıyor bunun yerine borç ödemeyi tercih ediyor. Hükümet ise bu durum karşısında büyüme motorunu kendisi çalıştırmak için kaynaklarını seferber ediyor ve borçlanıyor. Ortaya çıkan bu durum kamu borçlarının son derece sert şekilde yükselmesine neden oluyor. Bir diğeri yandan da kamu varlıkları değer kaybettiği için varlık değerinin borçtan çıkarıldıktan sonraki hali demek olan kamu net borcu tam anlamıyla katlanıyor. 2016'nın ortasında 143,2 milyar TL olan kamu net borcu, 2020'nin ortasına kadar 6,5 katına çıkarak 922,3 milyar liraya yükseldi. Üstelik bu veri haziran sonuna ait. 2020'nin ikinci yarısında borçlanma pedalına daha da basıldığı biliniyor. Son yıllardaki kamu net borcu göstergeleri ise grafikteki gibi.

2,25 Milyar Dolarlık 10 Yıllık Tahvile Kaç Milyon Dolar Faiz Ödüyorlar?

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kamu Net Borcu Kaç Milyar TL?

Kamu Net Borcu Nedir?

Kamunun toplam borcundan Merkez Bankası ve kamu varlıklarıyla, işsizlik sigortası net varlıkları düşüldükten sonra kalan tutara "Kamu net borcu" denir. 2015'te kamu net borcu Türkiye'nin gayrisafi yurtiçi hasılasının yüzde 7,5'ine denk gelirken, bugün bu oran yüzde 20,6'dır.

AÇLIK SINIRI 2 BİN 516 LİRAYA YÜKSELDİ

TÜRK-İŞ'in son araştırmasına göre, dört kişilik bir ailenin gıda için harcaması gereken asgari tutar yüzde 1,39 arttı. Böylece Türkiye'de açlık sınırı olarak kabul edilen bu tutar 2 bin 516 liraya ulaşmış oldu.

TÜRK-İŞ'in her ay düzenli olarak gerçekleştirdiği açlık ve yoksulluk sınırı araştırmasının kasım ayı sonuçlarına göre, Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarı bir önceki aya göre yüzde 1,39 oranında artış gösterdi.

Yılın ilk on bir ayı itibariyle fiyatlardaki artış yüzde 16,37 oranında oldu. Gıda enflasyonunda son on iki ay itibariyle artış oranı yüzde 19,68 olarak gerçekleşti. Yıllık ortalama artış oranı ise yüzde 15,47 olarak hesaplandı.

TÜRK-İŞ Araştırmasına göre, 2020 Kasım ayında dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 2.516,67 TL, gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (yoksulluk sınırı) 8.197,62 TL, bekâr bir çalışanın 'yaşama maliyeti' ise aylık 3.073,63 TL oldu.

Açıklamada şu bilgiler verildi:

"Süt, yoğurt, peynir grubunda bu ay önemli bir fiyat değişikliği tespit edilmemiştir. Süt ve yoğurt fiyatı genel olarak geçtiğimiz aya göre aynı kalırken, peynir ürünlerinde rekabet ve çeşitlilik, marketlere göre değişiklik

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

göstermektedir. Hesaplama ağırlıklı olarak beyaz peynir fiyatı temel alınmaktadır. Ancak burada dikkati çeken bir husus, market tezgâhında açık olarak satılan beyaz peynirin kutuda satılan peynirden daha pahalı olmasıdır.

Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat ürünlerinin bulunduğu grupta kıyma ve kuşbaşı et fiyatı yine değişmemiştir. Ancak tavuk fiyatı geçtiğimiz aya göre yüzde 13,90 oranında artmıştır. Sakatat ürünlerinden (ciğer, yürek, böbrek) dana ciğerinin fiyatı yine artmış ve neredeyse kilogram fiyatı kuşbaşı ete ulaşmıştır. Balık fiyatları, geçtiğimiz aya göre fazla değişmemiş, ancak hesaplamada ağırlıklı yer alan hamsi, istavrit gibi çok tüketilen balık ürünlerinde beklenen fiyat gerilemesi de görülmemiştir. Geçtiğimiz aylarda fiyatı sürekli artan yumurta fiyatı bu ay tanede "1 kuruş" azalmıştır. Bakliyat ürünleri (kuru fasulye, kırmızı-yeşil mercimek, nohut, barbunya vb.) fiyatlarında bu ay artış dikkati çekmiştir. Yeşil mercimek, nohut ve barbunyada artış tespit edilmiş, diğerlerinde değişiklik olmamıştır.

Geçtiğimiz ay bazı marketlerde -tedarikte yaşanan sıkıntı gerekçesiyle- kısa bir süre raflarda yer almaya kuru fasulye yapılan zamlarla yeniden satışa sunulmuştur.

Sebze-meyve fiyatları en fazla değişiklik gösteren harcama grubudur. Mevsim şartlarına göre kapsamdaki ürünler farklılık göstermektedir. Yaş sebze-meyve ortalama kilogram fiyatı bu ay 6,71 TL olarak hesaplanmıştır. Geçen aya göre meydana gelen gerileme büyük ölçüde meyve fiyatlarından kaynaklanmıştır. Ekim ayında 7,45 TL olarak hesaplanan ortalama meyve fiyatı bu ay 6,77 TL olmuştur. Ancak geçen ay 6,48 TL olarak hesaplanan sebze ortalama kilogram fiyatı bu ay 6,68 TL olmuştur.

Hesaplama bu ay 20 sebze ve 11 meyve olmak üzere toplamda 31 ürün dikkate alınmıştır. Hesaplama yapılırken -her zaman olduğu gibi- pazarda yaygın bulunan mevsim ürünleri esas alınmış, ürünlerin tek tek ağırlığı yerine harcama sepetindeki meyve-sebze tüketiminin toplam miktarından hareket edilmiştir.

Ekmek, pirinç, un, makarna, bulgur, irmik gibi ürünlerin bulunduğu grupta bu ay pirinç, bulgur ve irmik fiyatında artış tespit edilmiş, diğerlerinde bir fiyat değişikliği görülmemiştir.

Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden tereyağı, margarin ile zeytinyağı, ayçiçeği yağı fiyatı aynı kalmıştır. Hesaplama dikkate alınan siyah ve yeşil zeytin ortalama fiyatı da bu ay değişmemiştir. Yağlı tohum (ceviz, fındık, fıstık, ayçekirdeği vb.) ürünlerinde önemli bir fiyat değişikliği olmamıştır. Baharat ürünleri (kimyon, nane, karabiber vb.) fiyatı -satıcının ifadesiyle 'zaten fazla talep olmadığından'- aynı kalmıştır. Çay ve ıhlamur yanı sıra bal, reçel, pekmez, şeker ve tuz fiyatı ile salça fiyatı da bu ay fiyatı aynı kalan ürünler arasında yer almıştır."

FAİZ İNADININ AĞIR BEDELİ

Erdoğan'ın faiz inadına Merkez Bankası'ndan 130 milyar dolarlık rezerv harcadı

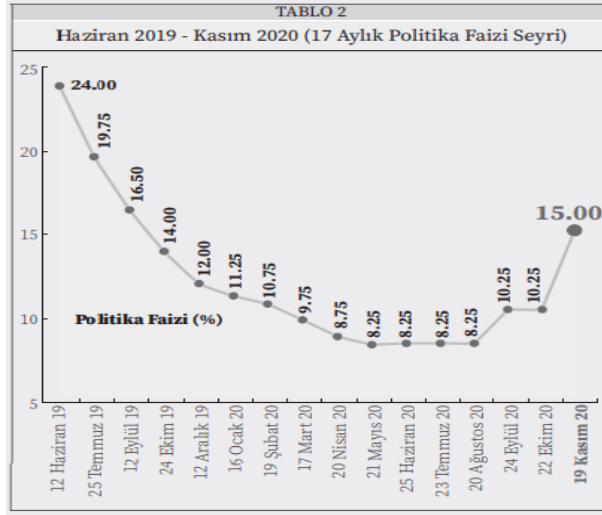
Dünkü yazımızda genel olarak AKP'nin ekonomi politikaları üzerinde duruldu. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "faiz sebep, enflasyon neticedir" cümlesiyle formüle ettiği ekonomi politikası nedeniyle Merkez Bankası başkanları değiştirildi. Bu değişimler ve Merkez Bankası politika faizi ile oynamalar ekonomiyi çok etkiledi. Bugün bu etkiler, rakamsal tablolar verilerek açıklanacaktır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kendi ekonomi teorilerine dayanarak özerk olması gereken kurumlara müdahale etmesi, Merkez Bankası başkanlarını keyfi bir şekilde değiştirmesi, Türk Lirası'nda ciddi bir değer kaybı, rezervlerde de kriz yaratacak bir erimeye yol açtı.

Tablo 1 ve Tablo 2'de gösterilen durum şudur: Haziran 2019'da Merkez Bankası politika faizi yüzde 24 iken dolar 5.83 düzeyinde bulunuyordu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

TABLO 1

Ay	Politika faizi (%)	Enflasyon (%)	Dolar Kuru (TL)*
<i>Murat Çetinkaya dönemi (6 Temmuz'da bitti)</i>			
Haziran 2019	24.00	15.72	5.83
<i>Murat Uysal dönemi (6 Temmuz'da başladı)</i>			
Temmuz 2019	19.75	16.75	5.69
Ağustos 2019	19.75	15.01	5.64
Eylül 2019	16.50	9.26	5.73
Ekim 2019	14.00	8.55	5.80
Kasım 2019	14.00	10.56	5.75
Ocak 2020	12.00	11.84	5.86
Şubat 2020	11.25	12.15	5.94
Şubat 2020	10.75	12.37	6.06
Mart 2020	9.75	11.86	6.34
Nisan 2020	8.75	10.94	6.84
Mayıs 2020	8.25	11.39	6.97
Haziran 2020	8.25	12.62	6.83
Temmuz 2020	8.25	11.76	6.87
Ağustos 2020	8.25	11.77	7.28
Eylül 2020	10.25	11.75	7.53
Ekim 2020	10.25	11.89	7.90
Kasım 2020	10.25	-	8.44
<i>Murat Uysal dönemi (6 Temmuz'da başladı)</i>			
Kasım 2020	15.00	-	8.07

(*) Merkez Bankası aylık ortalama efektif dolar satış kurudur.

Erdoğan'ın müdahaleleri sonucu, Merkez Bankası Başkanı Murat Çetinkaya, görevden alındı ve yerine 6 Temmuz 2019'da Murat Uysal geldi.

Bu dönemde Merkez Bankası, politika faizinin Aralık 2019'a kadar her ay düşürüldüğünü ve Aralık 2019'da yüzde 12 düzeyine geldiğini görüyoruz. Bunun anlamı 6 ay içinde politika faizi yarı yarıya düşürülmüş oluyordu.

Bu süreçte dolarda büyük bir oynama görülüyor.

Ocak 2020'de politika faizi 0.75 daha azaltılarak yüzde 11.25 düzeyine çekilince, dolar da ilk kez 6 TL'nin üstüne çıktı.

Politika faizi nisan ayında yüzde 8.25'e çekilince, dolar 6.17'ye fırladı.

Merkez Bankası bu yükselişe aldırmadan mayıs, haziran, temmuz, ağustos 2020 ayarında politika faizini yüzde 8.25 üzerinde yürütmeye devam etti. Çünkü Sayın Cumhurbaşkanı öyle istiyordu. Dolar da paralel olarak

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

yükselişe geçti ve 7.27'yi buldu. Ekim 2020'de 7.90, Kasım 2020'de 8.44'e ulaştı. Kasım 2018'de 5.71 olan dolar, 8.44'e çıkıyor. Aradaki fark 2.73 liradır. Liradaki değer kaybı yüzde 47'yi aşmıştır.

İşte Murat Uysal'ın görevden alınışı, Naci Ağbal'ın 7 Kasım 2020'de Merkez Bankası Başkanlığı'na getirilmesi, Berat Albayrak'ın "At izi, it izine karıştı" diyerek bakanlıktan istifa edişi, bu ortamda gerçekleşti. Bir hafta içinde Ağbal başkanlığındaki kurul, politika faizini yüzde 5 düzeyinde artırarak yüzde 15'e çıkardı.

İşsiz Sayısı

2002 yılında 2 milyon 464 bin olan işsiz sayısı, 2019 yılında 4 milyon 596 bine yükselirken, işsizlik oranıysa yüzde 10.3'ten yüzde 13.9'a çıkıyordu.

Bu rakamlar, TÜİK'in rakamlarıdır. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) yönetimini baz alarak hesaplayan sendikalar, rakamların ve yüzdelerin daha büyük olduğunu belirtmektedirler. Bu hesaplamalara göre ülkedeki iş ve istihdam kaybı 10 milyonu aşmaktadır. Genç işsizlik oranı ise yüzde 25'e varmıştır.

Her Yerden Eleştiri

Bu rakamlar karşısında ekonomik durum ekonomistler ve yazarlar tarafından yorumlanıyor, yanlışlar ortaya konuyordu.

Örneğin yazarımız Orhan Bursalı, "...125 milyar dolarını sattılar ülkenin, durmadan yükselen döviz tutmak için... Bu kadar büyük bir ülke batırma politikası olur mu, olur. (...) 125 milyar doların hesabını birileri vermeli..." diyordu. (Cumhuriyet, 22.10.2020)

İç ve Dış Borç Artıyor

Ekonomiye olan güvensizlik borçların vadesine de yansıdı. İç borçlarda vadeye kalan süre 2.8 yıl, dış borçlarda ise 8.3 yıla düştü. Son 5 yılda borç tutarı 3 katına çıkarken vadenin kısalması kuşkusuz tedirginlik yaratıyor.

	Toplam borç	Vadeye kalan süre
2015:	678 milyar TL	6,3 yıl
2016:	759 milyar TL	6,3 yıl
2017:	876 milyar TL	6,4 yıl
2018:	1 trilyon 67 milyar TL	6,4 yıl
2019:	1 trilyon 328 milyar TL	5,5 yıl
2020 (Ekim):	1 trilyon 934 milyar TL	5,1 yıl

Tablo 3'teki borç tablosu bu durumu açıkça gösteriyor. 2015 yılında toplam 678 milyar TL olan borç, 2020 yılında beş yılda üç misli artarak 1 trilyon 934 milyar TL'ye fırlamış bulunmaktadır. Üstelik vadesi de azalmıştır.

Ağbal'ın Kararı

Yukarıda belirtildiği gibi Merkez Bankası Başkanlığı'na Naci Ağbal'ın getirilmesiyle, bir hafta içinde, 19 Kasım 2020'de yapılan ilk toplantıda, politika faizi 4.75 baz puan artırılarak 10.25'ten yüzde 15'e çıkarılmıştır.

Merkez Bankası, politika faizi iki ayda yüzde 6.75 artmış oldu. Şu anda Türkiye, dünyada en yüksek politika faizi uygulayan ülkelerden birisi oldu.

Bunun Anlamı Şudur

Parasal sıkılaştırma, faiz artırma demektir. Böylece Merkez Bankası faizi yükseltmiştir. Ancak enflasyonla orantılı olarak yüksek tutmaya devam edeceğini gösteriyor. Faiz yüzde 15'e çıktı, şimdi Erdoğan'a sormak gerekiyor:

Siz, yüksek faize karşıydınız, "faiz sebep, enflasyon neticedir" diyordunuz. Siz, yüksek faiz politikası vatani satmak, ülkenin, milletin kaynaklarını yok etmek diyordunuz.

Şimdi faiz yükseldi. Sizin temel söylemlerinize karşı gelindi. Faiz yeniden yüzde 15'e çıkarıldı. Neden bu yanlıştadır ısrar edildi? Merkez Bankası'nın 130 milyar dolarlık rezervi neden iki yılda eritildi ve uzmanların son rakamlarına göre neden eksi 46 milyar dolara kadar düştü?

Bu sorular soruluyor ve sorulmaya devam edecektir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Türkiye’de borçların milli gelire oranı yüzde 137.6’dan 167.2’ye, toplam borç 1.24 trilyon dolara ulaştı. Bu borcun yüzde 50.9’u TL, yüzde 49.1’i döviz cinsinden.

Uluslararası Finans Enstitüsü, ülke borcunun milli gelire (GSYH) oranları dikkate alındığında, en büyük artış olan üç ülkenin Çin, Malezya ve Türkiye olduğunu açıkladı.

Türkiye’de borçların milli gelire (GSYH) oranları dikkate alındığında, 2020’nin üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre hanehalkı borçları yüzde 14.7’den yüzde 18’e, finansal olmayan şirket borçları yüzde 65’ten yüzde 77.5’e, banka gibi finansal şirketlere ait borçlar yüzde 25.2’den yüzde 28.7’ye ve kamu borçları yüzde 32.3’ten yüzde 43’e yükseldi.

Sormak Gerek

Bu noktada muhalefet ekonomi politikalarını sert bir biçimde eleştirdi. Bu eleştiriler salt siyasetçi değil, aslında özgeçmişleri nedeniyle konuyu derinlemesine bilen iki siyasetçiden, Faik Öztrak ve Ali Babacan’dan gelmesi dikkat çekici ve önemlidir.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Faik Öztrak, bilindiği gibi uzun yıllar maliye bürokrasisinde çalışmış ve Maliye Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı görevini yapmıştır. Deva Partisi Genel Başkanı Ali Babacan ise uzun süre AKP’nin ekonomi politikasını yönetmiş başbakan yardımcısıdır.

Her ikisinin eleştirilerinin temeli şudur:

- 1) Bu faiz tartışmaları nedeniyle Merkez Bankası’nın, 130 milyar dolarlık rezervi erimiştir.
- 2) Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti’nin borç miktarı 1 trilyon 860 milyar TL’ye ulaşmıştır.

Maceranın Özeti

Bu maceranın özeti şöyle: “Faiz sebep, enflasyon netice” derken, Haziran 2019’da yüzde 24 olan politika faizi yüzde 8.25’e kadar düşürülmüş, yükselen döviz kurları nedeniyle ve zorunlu olarak Kasım 2020’de tekrar yüzde 15’e yükseltilmiştir. Ancak bu dönemde Merkez Bankası’nın 130 milyar dolarlık rezervi erimiştir.

Madem indirdiniz, neden yükselttiniz?

Madem yükseltecektiniz, neden indirdiniz?

Halkın yerleşmiş bir söylemi vardır: Madem durum aynı olacaktı o zaman biz bu işi (!) neden yaptık?

CHP COVID-19 DANIŞMA KURULU'NUN AÇIKLAMASI

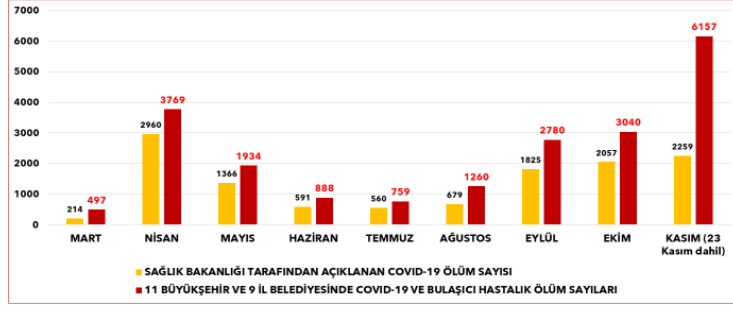
Ülkemizde ilk koronavirüs vakasının duyurulduğu tarihten bu yana 9 ay geçti ve pandemi bütün hızıyla süregeliyor. İktidar, en başından itibaren pandemiyi değil, algıyı yönetmeyi seçti. Halkın sağlığının korunması için uygulanacak politikaları belirlerken meslek örgütlerini, sağlık alanındaki sendikaları, yerel yönetimleri ve bilim insanlarını süreçlere dâhil etmedi. Bir “Bilim Kurulu” kurulmuş olmasına rağmen, söz konusu Bilim Kurulu’nun tavsiye kararları sürecin hiçbir aşamasında kamuoyu ile paylaşılmadı. Ne salgınla ilgili gerçekler, ne de tedbirlerin alınma süreçleri kamuoyu nezdinde açık ve şeffaf bir şekilde yönetildi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) pandeminin başlangıcından itibaren iktidara sürecin şeffaf yürütülmesi çağrısı yaparken, bu süre içerisinde konunun uzmanı bilim insanlarını, meslek örgütlerinden temsilcileri, siyasetçileri ve politika yapımcıları bir ortak masa etrafında buluşturduğu “CHP COVID-19 Danışma Kurulu”nu oluşturdu.

CHP COVID-19 Danışma Kurulu, pandeminin gerçek boyutuna dair sağlıklı değerlendirmeler yapılmasının başarılı bir pandemi yönetiminin ayrılmaz parçası olduğundan hareketle, bu hafta gerçekleştirdiği toplantıda, **11 Büyükşehir ve 9 İl Belediyemizden alınan verileri değerlendirmiştir. Bu değerlendirmede, Mart ayından 24 Kasım 2020 tarihine kadar COVID-19 ve bulaşıcı hastalık sebebiyle bu illerde toplam 21.084 vatandaşımızın vefat ettiği tespit edilmiştir. Aynı tarihler arasında Sağlık Bakanlığı ise 12.511 vatandaşımızın COVID-19 sebebiyle yaşamını yitirdiğini raporlamıştır.**

Kurulda görev yapan bilim insanları verilerdeki bu büyük farklılıktan hareketle ve vefatların özellikle Kasım ayındaki artışına dikkat çekerek, salgınla mücadelede halk sağlığı adına kapsamlı bir çözüm önerisi paketine acil ihtiyacı tespit etmektedir. **CHP COVID-19 Danışma Kurulu’nda yer alan bilim insanlarının bu kapsamda hazırladığı ve ekte sunulan Acil Eylem Planı, 5 ana başlıkta toplanmış önerilerden oluşmaktadır.** Hazırlanan Acil Eylem Planı kurumsal işleyişten bütüncül bir sağlık ve sosyal politikasına, sağlık emekçilerinin korunmasından aşıya kadar kapsamlı çözüm önerileri içermektedir. Durumun vahametine dikkat çeken Kurul, Sağlık Bakanlığı başta olmak üzere iktidarı vakit kaybetmeden bu önerileri uygulamaya koymaya çağırılmaktadır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

CHP COVID-19 DANIŞMA KURULU ACİL EYLEM PLANI – KASIM 2020

I. KURUMSAL İŞLEYİŞ

1. Önlemlerin etkinliğinin ölçülmesi, izlenmesi ve ihtiyaca göre yeniden tasarlanabilmesi için **gerçek veriler şeffaf biçimde kamuoyuyla paylaşılmalıdır**. Pandeminin başlangıcından bu yana il/ilçe merkezlerine göre tüm doğrulanmış olgular ve ölümler ile salgına ilişkin sağlık göstergeleri (Zamana bağlı üreme sayısı, ikincil atak hızı vb.) açıklanmalıdır. Bu veriler üzerinden salgının seyri bilimsel bir perspektiften ortaya konulmalıdır.
2. Bilim Kurulu toplantılarının kararları Bilim Kurulu üyeleri arasından seçilecek **'Bilim Kurulu Sözcüsü'** tarafından topluma açıklanmalıdır.
3. Hem merkezi düzeyde hem de illerde, **meslek örgütlerinin, sağlık alanındaki sendikaların ve yerel yönetimlerin karar verme süreçlerine katılımları sağlanmalıdır**. Bu amaçla tüm il hıfzıssıhha kurullarında ve il pandemi kurullarında sağlık meslek örgütlerinin temsil edilmeleri ivedi olarak sağlanmalıdır. Oluşturulacak yerel COVID-19 İzleme Kurulları bölgesel verileri kamuoyuyla paylaşmalı, bölgesel ihtiyaç farklılıklarını ortaya koymalı ve sosyal destek programları tasarlamalıdır.
4. İl hıfzıssıhha kurullarının yerel gerçeklikleri göz önüne alarak yerelden önlem, takip ve yönetiminin araçlarını oluşturması sağlanmalıdır.
5. Bölgesel stratejiler geliştirilirken bir yandan da farklı yaş gruplarına, özellikle 65 yaş üstü ve 20 yaş altına dönük uygulanan önlemlerin etkinliği bilimsel olarak değerlendirilerek politikalar tasarlanmalıdır.

II. SOSYAL POLİTİKALAR

6. Sosyal devlet gerekliliği olarak **halka kapanma sürecinde doğrudan ve karşılıksız gelir desteği verilmesi** (örneğin; esnafa kira desteği, çalışanlar ve işsiz kalanlara İşsizlik Sigorta Fonu kullanılarak ücretlerinin sağlanması, çalışanlar kapanma süresince ücretli izinli sayılması, ödeme zorluğu bildiren bütün hanelerde bir ay için ücretsiz su, elektrik ve doğalgaz sağlanması vb.) **şartıyla** virüsün en uzun kuluçka süresi olan **en az 14 gün boyunca kesintisiz olarak "kapanma"** sağlanmalıdır.
7. **Kapanma, zorunlu gereksinimler için açık kalması gereken işyerleri** (Hastaneler, eczaneler, fırınlar, gıda satış yerleri vb.) **dışında bütün kamu ve özel sektör kuruluşlarını kapsamalıdır**. Çiftçilerin kapanmadan muafiyetleri özel şart ve zorunluluklar gözetilerek ve net bir şekilde tarif edilerek uygulanmalı, üretim sırasında ve dışındaki tüm yaşam alanlarında kısıtlamalara ve tedbirlere uymaları sağlanmalıdır.
8. Kapanma ancak koşulları oluşturulduktan sonra, halkı paniğe sevk etmeyecek şekilde ve temel ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayacaklarının güvencesi sağlandıktan sonra kamuoyuna duyurulmalıdır. «Yeniden açılma» bilimsel verilerin ışığında planlanmalıdır.
9. Öncelikli olarak, havalandırma ve yoğunluk nedeniyle bulaş kaynağı olmaları nedeniyle **Alışveriş Merkezleri (AVM) ve kalabalık buluşma mekânlarının tümü hızla kapatılmalıdır**.
10. **İzolasyona tabi olan hastaların iâşe ve temel harcamalarının İl Hıfzıssıhha Kanunu uyarınca kamu tarafından karşılanması sağlanmalıdır**.

III. SAĞLIK POLİTİKALARI

11. **Hastalık teşhisi netleştiği an ilaçların bekletilmeden temini sağlanmalıdır**. İzolasyona tabi olan ve evde tedavi edilen hastalara, etkin ve sürdürülebilir evde sağlık hizmeti sunulmalıdır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

12. Bilimsel olarak desteklenmeyen ve yan etkilerine dair **çalışmalar henüz tamamlanmamış ilaçların kullanımı durdurulmalıdır**. COVID-19 tedavisinde etkisiz olduğu kanıtlanmış, yan etkisi yüksek ilaçların kullanımına devam edilmemelidir (Hidroksi klorakin=plaquanil).
13. Hastalar için kaygılı ve ucu çok belirsiz bir süreçte kaygıyı yönetmek için ihtiyaç duyulan **ruh sağlığı koruyucu destek mekanizmaları** kurulmalıdır.
14. Kişisel koruma ekipmanlarının niteliğinin azalıyor olduğu göz önüne alınarak bu durumu engelleyici düzenleme ve denetlemeler Bakanlık tarafından yerine getirilmelidir.
15. Halk sağlığı tehdidine dönüşmüş olan tıbbi cihaz sektöründeki sıkıntılar devlet tarafından doğru ve etkin kaynak kullanımı ile sonlandırılmalıdır.
16. Hazine ve Maliye Bakanlığı acilen **devlet ve üniversite hastanelerinin borç batağından kurtarılması için kaynak aktarmalıdır**. Şehir hastanelerinin açılması sırasında **kapatılan hastaneler ivedi olarak açılmalı**, kapasite planlaması yapılmalıdır.
17. **Özel hastanelerin yoğun bakım sistemleri kamunun kullanımına açılmalı**, hasta yatışları il bazında merkezi olarak yönetilmeli ve kamu hizmetine katkı vermeleri için gerekli sözleşmeler hızla yapılmalıdır.
18. Ertelenen sağlık hizmetlerinin sağlanabilmesi için bazı hastanelerin COVID-19/pandemi hastanesine dönüştürülmesi, bazı hastanelerin de salt COVID-19 dışı hastalara yoğunlaşması sağlanmalıdır.
19. **Başta sağlık çalışanları olmak üzere Dünya Sağlık Örgütü'nün önerisi ışığında risk altındaki kişilere rutin aralıklarla test yapılmalı**, test sayıları arttırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Laboratuvarlarda standardizasyon sağlanmalıdır.
20. Filyasyon çalışmalarının doğru yürütülebilmesi için bu konuda ihtiyaç duyulan insan kaynağının acil eğitimlerle yetiştirilmesi sağlanmalıdır. Filyasyon sırasında sağlanan veriler kamuoyu ile paylaşılmalıdır.
21. Araştırma ve bilimsel çalışmalar yapabilmeyen Sağlık Bakanlığının izni dışında üniversitelerde de yapılabileceği, özgür bilimsel çalışma ortamı sağlanmalıdır. Sağlık eğitiminin tüm alanları başta olmak üzere tüm yükseköğrenim kurumlarındaki belirsizlikler ve eğitim aksaklıkları giderilmelidir.

IV. SAĞLIK EMEKÇİLERİ

22. Sağlıkta, sosyal hizmetlerde ve sağlık çalışanlarının güvenliğini de sağlayacak şekilde personel açıkları giderilmelidir; **atanamayan tüm sağlıkçıların ataması gerçekleştirilmelidir**.
23. **Sağlık çalışanlarının barınma ve ulaşım ihtiyaçları giderilmelidir**. Talep eden sağlık çalışanlarına kamu - özel misafirhaneleri tahsis edilmelidir. Sağlık kuruluşlarında çalışanlara pandemi süresince toplu taşımadan ücretsiz yararlanma, filyasyon ekiplerinde çalışanlara ise evlerinden alınıp/bırakılma olanağı sağlanmalı; pandemi sürecinde kamu araç filosu sağlık çalışanlarının ihtiyaçları için kullanılmalıdır.
24. **Sağlık çalışanlarına söz verilen ek ödemeler hakkaniyet gözetilerek ve üniversiteler ile özel sektörde çalışanları da kapsayacak biçimde ivedi olarak ödenmelidir**. Yüksek enfeksiyon riski ve aşırı iş yükü altında çalışan sağlık çalışanlarının sahada yaşadıkları adaletsiz ek ödemeler, mobbing, şiddet, semptom göstermesine rağmen çalıştırılmaları vb. sorunların giderilmesine yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.
25. Sağlık emekçileri için **COVID-19 acilen meslek hastalığı olarak kabul edilmelidir**.
26. COVID-19 nedeniyle enfekte olan ve hayatını kaybeden sağlık çalışanlarının sayısı, mesleklere göre tam ve şeffaflıkla paylaşılmalıdır.

V. AŞI

27. Grip aşısına dair Sağlık Bakanlığı acilen yeterli aşı alımına dönük adımları atmalıdır.
28. Türkiye'de yapılan koronavirüs **aşı çalışmalarına kamu desteği sağlanmalıdır**. Ülkemizde insanlar için yeniden aşı üretilebilmesinin sağlanması amacıyla hem bulaşıcı hastalıklara karşı savaşımında bilimsel bir araştırma merkezi hem de aşı AR-GE ve üretim merkezi olarak **"Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü" yeniden açılmalıdır**.
29. Ülkemiz siyasetçi ve yöneticileri tarafından, DSÖ'nün COVID-19 aşısının ücretsiz olması ve aşığı geliştiren şirketlere yapılacak ödemeler ve diğer masrafların belli bir gelir seviyesinin üzerindeki ülkeler tarafından karşılanması ve ülkelerin güçleri nispetinde oranlanarak bu ödemelere katkı sunmaları için

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

yürüttüğü çalışmaların desteklenmesi yönünde ilgili uluslararası kuruluş ve ülkelere çağrı yapılarak gerekli diplomasi yürütülmelidir. Bu konu hem dünya hem Türkiye ölçeğinde tavizsiz savunulmalıdır.

2. DALGANIN EKONOMİYE ETKİLERİ

IMF'nin, hafta sonu gerçekleşen G-20 liderler zirvesine hazırladığı bilgi notunda küresel ekonominin 2021 sonunda dahi 2019'un üretim düzeyine ulaşamayacağı tahmin ediliyor. Devletler düzeyinde de mali gücü yeterli, sağlık altyapısı sağlam ülkeler etkin bir mücadele sergilerken, ABD dahil sağlık sistemi büyük ölçüde özelleşmiş bazı örnekler salgınla baş etmekte zorlanıyorlar.

Kuzey yarımkürede havaların soğumasıyla birlikte Covid-19 pandemisinin korkulan 2.dalgası kapıyı çaldı bile. Ülkemizde ve Avrupa'nın neredeyse tüm coğrafyalarında vaka sayıları her geçen gün artıyor. Çin, Güney Kore, Küba gibi salgınla başarılı mücadele pratiklerini, Tayvan, Avustralya, Yeni Zelanda gibi virüsün yayılımını engellemek için ada konumunun avantajından da yararlanan örnekleri bir yana bırakırsak, virüsle mücadele açısından önümüzde zor bir kış bulunduğu görülüyor.

Salgının ekonomiye yansımalarının da öngörülenden uzun erimli olacağı anlaşılıyor. 2020'nin ilk çeyreğindeki kapanmaların ardından yaz aylarında belli bir ivme kazanan ekonomik aktivitenin yılın son çeyreğinde hız kestitikten sonra, durgunluğun 2021'in ilk yarısına da sarkacağı düşünülüyor. IMF'nin, hafta sonu gerçekleşen G-20 liderler zirvesine hazırladığı bilgi notunda küresel ekonominin 2021 sonunda dahi 2019'un üretim düzeyine ulaşamayacağı tahmin ediliyor. En son Avrupa Komisyonu Avro bölgesinin 2021 büyüme beklentisini yüzde 6.1'den yüzde 4.2'ye indirdi. Ayrıca, Türkiye'nin de dahil olduğu G-20'nin gelişmekte olan ülkelerinde kişi başına gelirlerin, gelişmiş ülkelere göre daha keskince gerilemesi öngörülüyor.

Fransa ve İspanya'da başlayan, zamanla diğer Avrupa ülkelerinde de uygulamaya giren kapanmaların lokanta, kafe ve alışveriş merkezleri başta olmak üzere hizmetler sektörünü tamamen felç edeceği ortada. Bilindiği gibi oldukça gecikmeli de olsa Türkiye de kapanma ve kısıtlamaları devreye soktu.

Dilerseniz, 1.dalganın deneyimini de göz önüne alarak salgının yaratacağı ekonomik, sosyal ve psikolojik sorunların çözümünü tartışmadan önce, pandeminin ilk 10 aylık bilançosunu çıkaran Financial Times gazetesinin baş ekonomi yorumcusu, günümüz kapitalizminin akil insanlarından Martin Wolf'a kulak verelim.

Pandeminin 10 Ekonomik Sonucu

Wolf'un uzun vadeli olasılıkları da dikkate alarak sıraladığı Covid-19'un ortaya çıkardığı manzara mealen şöyle:

Birincisi; hem etkin bir aşının kısa sürede geliştirilmesi hem de ivedilikle tüm dünyada yaygınlaştırılması olasılığı çok düşük. Öyleyse bu hastalık uzun dönemli bir tehdit olarak insanlığın önünde duracak.

İkincisi; ekonomide kalıcı zararlar ortaya çıkacak. Özellikle işsizlik, ödenemeyen borçlar, artan yoksulluk, kesintiye uğrayan eğitim derin izler bırakacak.

Üçüncüsü; belki bir süre sonra seyahatler artacak, iş yerinde çalışma pratiğine dönülecek. Fakat sanal olanaklar da göz önünde bulundurulursa Covid öncesi eski usul çalışma modeli tam anlamıyla geri gelmeyecek.

Dördüncüsü; teknolojinin rolü daha da belirginleşecek. Teknoloji devlerinin merkezi egemenliği korkunç bir güç ortaya çıkardı. Bu tekellere düzenlemeler getirme ve rekabeti artırma baskısı hız kazanacak.

Beşincisi; hükümetlerin ekonomideki rolü genişleyecek. Önümüzdeki yıllarda daha müdahaleci devletlerle karşılaşacağız.

Altıncısı; reel ve nominal faizler düşük kaldığı sürece hükümetler hem kendi borçlarını yönetebilecekler, hem de başkalarının borçlarını yeniden yapılandırmasına katkıda bulunabilecekler. Ancak bir noktada bütçe açıklarının azaltılması gerekecek. Bu da özellikle söz konusu süreçten avantaj sağlayan "zenginlerden" alınmak üzere daha yüksek vergiler demektir.

Yedincisi; bazı ülkeler krizi başarıyla yönetirken, bazıları da çuvalladılar. Burada sonucu bir ülkenin demokratik olup olmaması değil, hükümetlerin etkinliği belirledi. Popülist demagoglar Jair Bolsonaro, Boris Johnson ve Donald Trump kötü bir performans sergiledi.

Sekizincisi; bu küresel boyutta ve ancak küresel işbirliğiyle üstesinden gelinebilecek bir krizdir. Şimdilik tek taraflılık ve uluslararası çatışma eğilimleri pandemiyle birlikte artış gösterdi. Başta ABD ve Çin arasındaki gerginlik gelmek üzere durumun kötüleşme olasılığı yüksek.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Dokuzuncusu; mal ticaretinin küreselleşmesi 2008 finansal krizinden sonra zaten yavaşlamıştı. Covid-19 sonrasında da bu süreç devam edecek, Dünya Ticaret Örgütü'nün etkinliği azalacak, Batı ve Çin arasındaki ticaret uyumsuzlukları çözülemeyecek. Aynı zamanda sanal küreselleşme muhtemelen hızlanacak.

Onuncusu; bir yandan Covid-19 başta iklim değişikliği konusu sorunları küresel anlamda çözme isteğini artırdı. Öte yandan uluslararası anlaşmaların meşruiyetini azalttı. ABD Paris İklim Anlaşması'ndan ve Dünya Sağlık Örgütü'nden (DSÖ) çekildi (Financial Times 3 Kasım 2020).

Bilindiği gibi Wolf'un bu yazıyı kaleme almasından sonra Joe Biden'ın başkan seçilmesiyle ABD'nin Paris Anlaşması ve DSÖ karşısındaki tutumu değişti.

1. Dalganın Sektörel ve Toplumsal Yansımaları

Pandeminin 1.dalgasından, daha evvel yaşanan ekonomik krizlerin göreceli homojen yayılımından farklı olarak Covid-19 salgınının etkilerinin asimetrik biçimde hissedildiğini biliyoruz. Diğer bir ifadeyle bazı sektörler bu süreçten avantajlı bile çıkarken, bazı iş kolları büyük darbe yedi. Aynı şekilde bazı toplum kesimleri mali anlamda az zarar görürken, bazıları büyük mağduriyetle karşılaştı. Devletler düzeyinde de mali gücü yeterli, sağlık altyapısı sağlam ülkeler etkin bir mücadele sergilerken, ABD dahil sağlık sistemi büyük ölçüde özelleşmiş bazı örnekler salgınla baş etmekte zorlandılar.

Sektörel bazda Facebook, Amazon, Microsoft, Google gibi evinde kalan kişilerin iletişimini, alışverişini, uzaktan çalışmasını kolaylaştıran teknoloji şirketleri salgınla güçlerine güç kattılar. Aynı şekilde Netflix benzeri sinemayı, dizileri odanıza getiren medya akış hizmeti (streaming services) firmaları abone sayılarını katladıkça katladı. İlaç ve aşı haberlerinin duyulması ile ilaç firmalarının hisseleri de zirve yaptı. Genelde iletişim, enformasyon, e-ticaret ile iştigal eden şirketler bu süreçten kârlı çıktılar.

En fazla zarar eden iş kolları ise lokantalar, kafeler, oteller ile ağırlama sektörü, havacılık başta olmak üzere taşımacılık ile sinemaları, tiyatroları, konser salonlarını kapsayan eğlence sektörü oldu.

Daha çok düşük ve orta beceri isteyen, insani etkileşim gerektiren işlerde çalışan emekçiler salgından en fazla etkilendiler. Çoğunlukla perakendecilik, turizm ve ağırlama sektöründe istihdam edilen bu kesimde kadınların ve gençlerin ağırlığının fazla olduğunu biliyoruz. Kadınların bu ortamda ev işleri ve çocukların bakımına ağırlık vermek için işgücünün dışına çıkma olasılığı daha yüksek; bu nedenle becerilerinin körleşmesi ve yaşam standartlarının düşmesi riskiyle de daha fazla karşı karşıyalar.

Okul çocukları ise hem eğitimlerinin kesintiye uğraması hem de ABD gibi bazı ülkelerde okulda çıkan yemeğin yoksulluğa karşı önemli bir tampon mekanizması olması nedeniyle bu süreçten olumsuz etkileniyorlar. Haliyle yoksul kesimin çocuklarına çok daha ağır bir fatura çıkıyor. UNICEF'in son bir raporuna göre, çok boyutlu yoksulluk yaşayan, yani eğitim ve beslenme olanakları yetersiz çocukların sayısı pandemiyle birlikte 150 milyon arttı.

Buna karşın uzaktan çalışan, çoğunlukla yüksek eğitilmiş, ortanın üzerinde gelir elde eden profesyonel meslek sahipleri mali bir zarara uğramadılar. Ağırlıklı borsa yatırımcısı rantiyeye kesimler de özellikle düşük faiz ortamının da etkisiyle, bir insani trajedi yaşarken servetlerine servet eklediler.

Ne Yapmalı?

Peki salgının olumsuz ekonomik, sosyal sonuçlarını en aza indirmek için ne yapmalı? Bu konuya korona sorununun gündemimize girmesiyle birlikte cevap arıyoruz, aramaya da devam edeceğiz. İzin verirseniz bu noktada, her hafta blogundan kapsamlı yeni bir analiz paylaşan Marksist İktisatçı Michael Roberts'a kulak verelim.

Roberts "küresel güneyde" milyonlarca kişi için yoksulluk, hastalık ve sömürünün yaygınlaşması tehlikesinden hareketle, salgının uzun vadeli kalıcı izler bırakacağını düşünüyor. "Sosyal ekonomi" başlığı altında önerilerini 4 maddede topluyor:

- ▶ Geçim koşulları kötüleşen kuzey ve güney ülkelerindeki milyonlar için acil eylem fonu kurulması; yoksul güney ülkeleri hükümetlerinin borçlarının hemen iptal edilmesi.
- ▶ İnsanlara istihdam yaratacak, sağlık ve eğitim sistemlerini restore edip ücretsiz kullanımını sağlayacak ve özellikle "yeşil" sanayilere yatırım yapacak kamu projelerinin ulusal ve uluslararası planlarla gerçekleştirilmesi.
- ▶ Büyük finansal kurumların kamu mülkiyetine ve kontrolüne alınmasına ek olarak, büyük ilaç firmaları yanında enerji, gıda, imalat ve iletişim alanlarındaki stratejik firmalar için de aynı uygulamanın hayata geçirilmesi.

► Toplumsal ve çevreyle uyumlu sonuçlar için uluslararası anlamda koordine edilmiş, devlet öncülüğünde uzun vadeli planların başlatılması. Özel kâr için, yeni felaketler doğuracak ormansızlaştırma ve fosil yakıt arama faaliyetlerine son verilmesi. (Covid-2021 : more calamity ahead, Michael Roberts Blog, 15 Kasım 2020)

ESNAFLARIMIZ İÇİN GELİR KAYBINA VE İŞSİZLİĞE KARŞI DESTEK PAKETİ

17 Kasım tarihinde Cumhurbaşkanlığı Kabinesi'nde alınan kararlar ile Covid-19 tedbirleri kapsamında 369 bin iş yeri,

16 Marttan beri süren kapatma uygulaması ile 14 bin 224 iş yeri

yani toplamda **383 bin iş yeri** ve bu iş yerlerinde yaklaşık **2 milyon çalışan ve ailesi açlığa terk edildi.**

Esnafımız ve yanında çalışanlar için “**Gelir Kaybına ve İşsizliğe Karşı Destek**” paketi derhal hayata geçirilmelidir.

Esnafımıza aylık nakdi destekle maaş koruma programına alınmalıdır.

Esnafın istihdam ettiği çalışanların gelir kaybına karşı korunması için, çalışanlar ücretsiz izin uygulaması yerine **kısa çalışma ödeneğinden yararlandırılarak** devlet güvencesi kapsamına alınmalıdır.

Bizi kışkırdığını söylediğimiz ülkeler bu süreçte esnafına ne yardımda bulundu?

- **Almanya** 1-4 çalışanı olan küçük esnaf için 9.000 Euro, 5-9 çalışanı olan esnaf için 15.000 Euro karşılıksız ve geri ödemesiz nakdi yardım programına dâhil etti.
- **ABD'de** küçük esnafın korunması amacıyla 349 milyar dolarlık Maaş Koruma Programı hayata geçirildi.
- **İspanya hükümeti** esnafa yıllık 3 milyar Euro tutarında temel gelir paketi ayırdı. İşini kapatmak zorunda kalan küçük esnaf ve iş kaybeden seyyar esnaf (aileleriyle birlikte toplam 850 bin kişi) bu mali teşviklerden geri ödemesiz ve karşılıksız yararlandı.

Tefecilere 489 milyar dolar para ödeyen devlet,

Osmangazi, Yavuz Sultan Selim köprüleri ve otoyollar için Hazine'nin kasasından üç yılda 48 milyar TL ödeyecek olan devlet,

Faiz lobisi ile mücadele ettiğini iddia edip 3 yılda toplam 602 milyar 226 milyon TL faiz ödeyecek olan devlet,

Esnafımıza tek kuruş karşılıksız yardımda bulunmadı, sadece 25 bin TL faizli kredi verdi, verdiği kredi borçlarını da yine üzerine faiz işleterek erteledi.

İktidar, sosyal devlet gereği diğer ülke örneklerinde olduğu gibi esnafı gelir kaybına karşı destekleyerek ve esnafımızı maaş koruma sistemi ile güvence altına almalıdır.

16 Mart tarihinde İçişleri Bakanlığı genelgesi ile faaliyetleri geçici olarak durdurulan ve halen açılmasına izin verilmeyen iş yerleri:

- 2 bin716 bar (Mutfak çalışanları, garsonlar, güvenlik görevlisi olmak üzere ortalama 15 çalışan bulunmaktadır. Barlarda ortalama 40 bin 740 çalışan bulunmaktadır)
- 2 bin 16 birahane (Orta büyüklükteki bir birahane yaklaşık 8 çalışan bulunmaktadır. Kapatılan birahanelerde en az 16 bin 128 çalışan bulunmaktadır).
- 8 bin 470 müzikli ve eğlenceli lokanta(Garsonlar, mutfak da çalışanlar, müzisyenler, güvenlik görevlisi ve vale olmak üzere bu tür işletmelerde yaklaşık 25 çalışan bulunmaktadır. Bu sektörlerde yaklaşık 211 bin 750 kişi istihdam edilmektedir)
- 340 diskotek(Ortalama 20 çalışandan yaklaşık 6 bin 800 kişi istihdam edilmektedir)
- 549 Gazino (Ortalama 25 çalışandan 13 bin 725 kişi istihdam edilmektedir)
- 133 Gece kulübü (Ortalama 30 çalışandan 3 bin 990 kişi istihdam edilmektedir)
- 282 Pavyon(Ortalama 30 çalışandan müzisyenler ve koruma personeli dâhil olmak üzere ortalama 8 bin 460 kişi istihdam edilmektedir)
- 419 Taverna (Ortalama 20 çalışandan 8 bin 380 kişi istihdam edilmektedir)
- 1490 Nargile kafe ve salonu (Ortalama 5 çalışandan 4 bin 470 kişi istihdam edilmektedir)
- Toplam 14 bin 224 (en az) **işyerinde ortalama 314 bin 443 çalışan**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

17 Kasım tarihinde Cumhurbaşkanlığı Kabinesi'nde alınan kararlar doğrultusunda yeni Kovid-19 tedbirleri uygulanması ile faaliyetleri durdurulan iş yerleri:

- 130 bin kahvehane ve kiraathane (Kahveciler federasyonunun verdiği bilgi. Ortalama 3 çalışandan 390 bin kişi istihdam edilmektedir)
- 200 bin civarında Restoran, lokanta ve kafeterya işletmesi (Ortalama 5 çalışandan yaklaşık 1 milyon kişi istihdam edilmektedir)
- 11 bin 207 internet kafe(Ortalama 3 çalışandan 33 bin 621 kişi istihdam edilmektedir)
- 4 bin 92 her türlü elektronik oyun salonu (Ortalama 4 çalışandan 16 bin 368 kişi istihdam edilmektedir)
- 3 bin 841 Çay bahçesi(Mevsimlik dönemde özellikle ortalama 4 çalışandan 15 bin 364 kişi istihdam edilmektedir)
- 643 Kır bahçesi (Mevsimli dönemlerde ortalama 4 çalışandan 2 bin 572 kişi istihdam edilmektedir)
- 6 bin 21 dernek lokali (Dernek lokallerinde garson, mutfak çalışanı olmak üzere en az 5 kişi çalışmakta, 30 bin 105 kişi istihdam edilmektedir)
- 14 bin civarında halı saha işletmesi(Ortalama 4 çalışandan 56 bin kişi istihdam edilmektedir)

Toplam 369 bin 804 (en az) iş yerinde 1 milyon 544 bin 30 çalışın.

383 bin fazla iş yeri ve işletme ve bu işletmelerde çalışan yaklaşık 2 milyona yakın işçi için,

- Gelir Kaybına ve İşsizliğe Karşı Koruma Paketi hayata geçirilmeli, esnafa gelir kaybı ödeneği veya yardımları sağlanmalıdır.
- Faaliyetlerine ara verilen esnafın gelir güvencesini garanti altına alınmalı ve temel gelir koruma paketi hayata geçirmelidir.

Bu kapsamda;

a)Günlük cirosunda % 30 kayba uğrayan esnafa aylık **2500 TL**,

b)Günlük cirosundan %30 ile %50 arası kayba uğrayan esnafa aylık **3000 TL**,

c)Günlük cirosundan % 50 ve üzeri kayba uğrayan esnafa aylık **3500 TL** gelir koruma güvencesine dâhil etmelidir.

Yine faaliyetleri kısmi ve tamamen durdurulan esnafımızın

- Esnaflarımızın yanında istihdam edilen çalışanları günlük 39,24 TL ücretsiz izine çıkarmak yerine, bu iş yerlerinde kısa çalışma ödeneği hak ediş şartı olan son 450 gün prim ödeme ve 60 gün kesintisiz çalışma şartı kaldırılmalı, tüm çalışanlar kısa çalışma ödeneği kapsamına alınmalıdır.
- Sosyal Güvenlik ve BAĞ-KUR prim borçları devlet tarafından karşılanmalıdır.
- Vergi, harç ve stopaj ödemeleri hazine tarafından karşılanmalıdır.
- Su, elektrik, telefon, doğalgaz, kira ödemeleri hazine tarafından karşılanmalıdır.
- Esnafımıza yönelik icra işlemleri durdurulmalıdır.
- Esnafa yönelik sicil affı çıkarılmalıdır.
- Faaliyetleri durdurulan iş yerlerinde esnafımızın Esnafımızın kullandığı krediler, faizsiz ve ödeme gücüne göre pandemi sonrasına ertelenmelidir.

ÖNEMLİ SORUNLAR GÖZ ARDI EDİLMEKTE, KRİZ DERİNLEŞMEKTEDİR

TMMOB'den 2021 yılı bütçesine tepki

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Mecliste görüşülmeye devam eden 2021 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi hakkında TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz tarafından bir basın açıklaması yapıldı. Açıklamada, “Ülkemizin yaşadığı önemli sorunlar göz ardı edilmekte, kriz derinleşmektedir” denildi.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB)Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde (TBMM) görüşülmeye devam eden 2021 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi hakkında, bir basın açıklaması yaptı. TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz tarafından yapılan açıklamada, “2021 yılı merkezi yönetim bütçesinde ülkemizin yaşadığı önemli sorunlar göz ardı edilmekte, kriz derinleşmektedir” ifadelerine yer verildi.

Ülkenin ekonomik, siyasi ve toplumsal bir krizin içinden geçtiği hatırlatılan açıklamada, “18 yıldır uygulanan neoliberal, rantçı, usulsüzlük, kuralsızlık ve yolsuzluklar üzerine oturtulmuş politikalar, ülkemizi yoksulluğun pençesine sürüklemiş, halkımızı temel ihtiyaçlarını karşılayamaz koşullara sürüklemiştir” denildi.

Bütçe dönemlerinin son derece önemli olduğu kaydedilen açıklamada, bütçelerin, iktidarın sosyal sınıflara, toplumsal hak ve özgürlükler ile demokrasiye ilişkin duruşunun bir belgesi olan ve gerek yerel/bölgesel gerekse ulusal seviyede yurttaşların mal ve hizmetlere erişim koşullarını belirleyen araçlar olduğu hatırlatıldı.

Bütçelerdeki vergi artışına da değinilen açıklamada, “Yüzde 20’lik bir artış yapılan vergi gelirlerinde, halkın ödediği ÖTV’deki artış yüzde 21, kurumların ödediği gelir vergisindeki artış ise yüzde 19’dur” denildi.

“Bütçeler, ülkemizdeki adaletsizliğin açık bir örneği olarak karşımızdadır” ifadesine yer verilen açıklamada, “Ülkemizin içinden geçmekte olduğu bu zor zamanlarda toplumun acil taleplerinin giderilmesi, sağlık ve eğitim gibi temel ihtiyaçlarının eşitlikçi, özgürlükçü, adil ve demokratik bir anlayışı benimseyen kamucu bir yaklaşım ile karşılanması gerekmektedir. 2021 bütçesinin de bu doğrultuda emekten yana ve kamucu bir anlayışla yeniden şekillendirilmesini istiyoruz” çağrısında bulunuldu.

TMMOB tarafından yapılan açıklamanın tamamı şöyle:

“Ülkemiz ekonomik, siyasi ve toplumsal bir krizin içinden geçmektedir. 18 yıldır uygulanan neoliberal, rantçı, usulsüzlük, kuralsızlık ve yolsuzluklar üzerine oturtulmuş politikalar, ülkemizi yoksulluğun pençesine sürüklemiş, halkımızı temel ihtiyaçlarını karşılayamaz koşullara sürüklemiştir. Pandemi koşulları, ülkemizdeki gelir adaletsizliğini tüm gerçekliği ile ortaya sermiş, toplum sağlığının yok sayıldığını bir kez daha göstermiştir. Ocak ayında yaşadığımız Elazığ depremi ardından 30 Ekim tarihinde İzmir’de yaşanan deprem ise bilimsel, teknik gerekliliklere rağmen sürdürülmekte ısrar edilen rant politikalarının yıkım ve can kayıplarına mal olduğu acı gerçeğini yeniden hatırlatmıştır.

Ülkemizin yaşadığı bu sorunların ele alınması ve doğru yaklaşımın yaygınlaşması açısından TMMOB olarak bütçe dönemlerinin son derece önemli olduğunu hatırlatmak isteriz. Bütçeler, iktidarın sosyal sınıflara, toplumsal hak ve özgürlükler ile demokrasiye ilişkin duruşunun bir belgesi olan ve gerek yerel/bölgesel gerekse ulusal seviyede yurttaşların mal ve hizmetlere erişim koşullarını belirleyen araçlardır. Bu nedenle öncelikle halkımızın insanca yaşam hakkını korumayı ve yaşam koşullarını dikkate alarak acil taleplerine öncelik veren bir bütçeye ihtiyacımız vardır. Ne var ki 2021 bütçesi, 18 yıldır önümüze konulan diğer bütçeler gibi iktidarın siyasi ve ekonomik önceliklerini yansıtmakta; halkın kaynakları ile kimlerin ödüllendirildiğini, kimlerin bedel ödemeye zorlandığını açıkça ortaya koymaktadır.

‘Şeffaflıktan Uzak’

Mecliste görüşülmeye devam eden 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi öncelikle antidemokratik, katılımcılıktan, hesap verebilirlikten ve şeffaflıktan uzaktır. Bu, en yalın hali ile kamu gider ve gelirlerinin belirlenmesinde halkın söz sahibi olması anlamına gelen ve evrensel yasalarla korunan bütçe hakkının ve Sayıştay denetiminin yok sayılmasından açıkça görülmektedir.

Diğer taraftan üst üste gelen felaketlerle sağlığın, eğitimin, temel ihtiyaç maddelerinin piyasalaştırılmasının ağır bedellerini ödeyen yurttaşlara ağır vergiler ve zamlar yoluyla yeni bedeller ödettiren bir bütçedir. 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi, halktan toplanacak vergi gelirini yüzde 16,4 artırmayı amaçlamakta, buna karşılık kamu harcamalarında yüzde 11’lik bir harcama belirlemektedir. Bu harcamaların yüzde 14’lük bir kısmı ise faiz ödemelerine ayrılmakta, Cumhurbaşkanlığı ödeneğini ise yüzde 28 artırmaktadır.

Çoğunluğu dolaylı vergilerden oluşan, yani vergi gelirinin en büyük yükünü ücretli kesime dayatan gelirlerle finanse edilen 2021 yılı bütçesinde 922,7 milyar TL vergi geliri hedeflenmektedir. Bunun 213,7 milyar TL’sini özel tüketim vergisi (ÖTV), 195,3 milyar TL’sini ise gelir vergisi oluşturmaktadır.

Yüzde 20’lik bir artış yapılan vergi gelirlerinde, halkın ödediği ÖTV’deki artış yüzde 21, kurumların ödediği gelir vergisindeki artış ise yüzde 19’dur.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

'Adaletsizliğin Açık Bir Örneği'

Bütçeler, ülkemizdeki adaletsizliğin açık bir örneği olarak karşımızdadır. Bundan birkaç ay önce "Deprem vergileri nerede?" sorusuna "Harcanması gereken yere harcadık. Bundan sonra da bu tür şeylerin hesabını vermeye zamanımız yok" şeklindeki Cumhurbaşkanının yanıtı, kepçeyle halktan vergi toplanıp kaşıkla bile halka geri vermeyi reddeden bütçenin bir iktidar aracı haline geldiğini kanıtlar niteliktedir. Oysa deprem vergilerinin harcanması gereken tek yer, depremlerin ön önlemleri ve deprem yaralarının sarılmasına ilişkin kamu faaliyetleridir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 13/g maddesinde de belirtildiği gibi "Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır." Buna rağmen toplanan vergilerin, bugün acı sonuçları ile yüz yüze geldiğimiz depremlere değil, plansız kentleşme ve yaşam alanlarının insan merkezli olmaktan uzaklaşıp piyasa ekonomisine bağlı rantların üzerinde şekillenmesine hız veren faaliyetlere kullanıldığı ortadadır.

Toplumsal faydayı amaçlayan konut politikalarına, ulusal ve bölgesel planlamanın yapılmasına, bilimsel ve mesleki denetime dayanan faaliyetlere kaynak aktarılacağına, iktidarın Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) adı altında yürüttüğü bazı müteahhitlere kâr transferinin gerçekleştiği rant projelerine 2021 yılı bütçesinde önemli bir pay ayrılmaktadır. Örneğin şehir hastanelerine ayrılan 2021 yılı bütçesi bir önceki bütçeye göre yüzde 56 artırılmış, ulaştırma projelerindeki garanti ve katkı ödemelerine ise yüzde 19 daha fazla kaynak ayrılmıştır. KÖİ projelerinin detayları bütçede verilirse de, projeler bazında alt alta toplandığında ayrılan kaynağın eğitim ve sağlık yatırımlarının toplamından da büyük olduğu anlaşılmaktadır.

Depremleri can ve mal kayıpları ile felakete dönüştüren iktidar politikaları aynı zamanda ülkemizin her alanında yıkıcı sonuçlar doğurmaya devam etmektedir. Tüm kaynakları üretici faaliyetlerden rant ve yıkıma yönelen bu politikalar, bugün yüksek işsizliğin, kayıt dışı ekonominin, düşük ücretlerin ve enformel çalışma biçimlerinin baş sorumlusudur. 2021 bütçesinde sadece son bir yılda yok olan 1,2 milyon iş ve istihdam alanındaki tahribatın giderilmesine tek kuruş bile ayrılmaması, üretimin ithal bağımlılığını azaltacak ve ulusal katma değer zincirini yüksek katma değer üzerinden kesintisiz sürdürmeyi sağlayacak bir kamu girişiminin adının bile anılmaması bizleri şaşırtmamaktadır. Bütçede kamu yatırımlarına ve kamu istihdamına daha fazla yer ayrılmalı, yıllardır kadro bekleyen mühendis, mimar ve şehir plancılarının talepleri dikkate alınmalıdır.

'Yeniden Şekillendirilmeli'

Pandemi döneminde yurttaşlardan hesap numarası vererek daha fazla para isteyen iktidarın 2021 için Diyanet İşleri Başkanlığı'na Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan yüzde 171 daha fazla pay ayırması izlenen bütçe anlayışının ideolojik siyasi boyutlarını da ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak 2021 yılı bütçesi halkın sorunlarına çare üreten değil, bilakis yaşadığımız krizi derinleştiren, sorunları büyüten, yapısal çarpıklıkları pekiştiren bir bütçedir. Ülkemizin yaşadığı kriz sürecini göz ardı eden; üretimi, çalışani, emeği dışlayan, ülkemizin üretici potansiyelini daha da tahrir edecek faaliyetleri öne çıkartan bir bütçedir.

Ülkemizin içinden geçmekte olduğu bu zor zamanlarda toplumun acil taleplerinin giderilmesi, sağlık ve eğitim gibi temel ihtiyaçlarının eşitlikçi, özgürlükçü, adil ve demokratik bir anlayışı benimseyen kamucu bir yaklaşım ile karşılanması gerekmektedir. 2021 bütçesinin de bu doğrultuda emekten yana ve kamucu bir anlayışla yeniden şekillendirilmesini istiyoruz."

ACI REÇETENİN İÇİNDE ÜRKÜTÜCÜ İŞSİZLİK VAR

Makina Mühendisleri Odası, sanayinin sorunları bülteninin 64'üncüsünde geleceğe ilişkin öngörülerini sıraladı. Buna göre AKP rejimi, ağırlaşmakta olan işsizlik karşısında toplumu Erdoğan'ın "acı reçete" dediği cendereye katlamaya hazırlanıyor.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası, sanayinin sorunları bülteninin 64'ncüsünü, dövizdeki tırmanışa karşı başvurulmuş faiz artışına, sonrasında yaşanacak ekonomik küçülme ile işsizlik konusuna ayırdı.

TÜİK, Merkez Bankası, Hazine ve Maliye Bakanlığı, IMF verileri kullanılarak yapılan analizde, Merkez Bankası ve Hazine-Maliye Bakanlığı değişiklikleri sonrası artırılan faizlerin, ekonomi üstünde yaratacağı etkiler ele alındı. Döviz-faiz sıkıştırmalarının 2018'de de yaşandığına ve devamında 3 çeyrek üst üste küçülme yaşandığına dikkat çekilen analizde, benzer sürecin 2020'nin kalan çeyreğinde ve 2021'de de yaşanacağına, sert bir küçülmenin ardından ürkütücü boyutta işsizlik yaşanacağına dikkat çekildi. MMO analizinde yaşananlarda, 2018 ortalarından bu yana uygulanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin aldığı yanlış kararların etkili olduğuna dikkat çekildi.

Analizde şu noktalara vurgu yapıldı:

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- ▶ 19 Kasım faiz artışı ile dövizin tırmanışını biraz daha yavaşlatma, dolarizasyonu azaltma ihtimali belirdi, ama bu operasyon sonucu, 2018’de yaşandığı gibi, ekonomi yeni bir döviz-faiz mengenesine sıkışma, bu sıkışıklıkla iç talepte gerileme, dolayısıyla ulusal gelirden gerileme riski ile de karşı karşıya. Tırmanan pandemi salgınının kayıtlara yeterince girmeyen ürkütücü sonuçları, olumsuzlukları, bu ekonomik daralmanın üstüne binecek gibi. Bu da zaten zor bir yıl geçiren toplumu, ürkütücü boyutlara ulaşacak yoksulluk ve işsizlikle ağır bir kışa maruz bırakabilir. İşsizlik, dar tanımıyla yüzde 13,2 olmasına karşın, geniş tanımıyla yüzde 30’larda seyrediyor ve sayı dar tanımıyla 4,2 milyon olarak ifade edilirken geniş tanımda 10 milyon kişiyi aşıyor.
- ▶ AKP rejiminin hem içeride hem dışarıda yitirdiği güven, sonuçta, dış sermaye girişinin kuruması ve döviz fiyatının 2016-2020 arasında yüzde 135 artışıyla 3 TL’den 7 TL basamağına çıkışına yol açtı ve bu durum ekonomide daralmayı kalıcı hale getirdi. Türkiye’nin son 3 yıldaki yüzde 1,5 dolayındaki ortalama büyüme oranı, yüzde 5 -6 olarak kabul edilen potansiyelinin neredeyse dörtte birine inmiş durumda.
- ▶ Her döviz tırmanışının TL faiz artışıyla yatıştırılmaya çalışıldığı hastalık nöbetlerinin bir yenisi daha kapıda. 8,50 TL’yi gören dolar fiyatının, TL faizlerini yükselterek 7.50’lere çekme çabası ile bu nöbet de uzun bir durgunluk, küçülme pahasına yatıştırılmak isteniyor.
- ▶ 2020 son çeyreğine girerken kredi genişlemesi durdu, faizler görece artırıldı ve eğer fiili faizler, 19 Kasım’da gerçekleştirilen 475 baz puan faiz artışı ile (TCMB fonlama maliyeti) son çeyrek ortalaması olarak yüzde 15 dolayında tutulursa, son çeyrek döviz kuru ortalaması 7 TL dolayına düşebilir. Tahminen, son çeyrekte ekonomi küçülmüş, yüzde 5 daralmış olarak yıl kapanacak. Bu da 2020 yılının tamamında, iniş çıkışlarla, GSYH’nin yüzde 1 küçülmesi ihtimalini güçlendiriyor.
- ▶ Asıl unutulmaması gereken, küçülme, 2020’nin son çeyreğiyle sınırlı kalmayıp 2021’in en az ilk yarısında sürebileceğidir. 2018’de benzer bir sürecin yaşandığı unutulmamalı.
- ▶ 2021’de küçülme, yükseltelen faizlerin iç talebi daraltması ile yaşanacak. Buna, pandeminin yeni kapanmaları zorlaması da eklenecek gibi. GSYH’de küçülme, 2021’in ikinci yarısına da taşabilir. Dolayısıyla 2021’in tamamında sert bir milli gelir daralması ve onun getireceği sert bir işsizlik, yoksullaşma dalgası çok muhtemel gözüküyor.
- ▶ AKP rejimi ağırlaşmakta olan yoksullaşma ve işsizleşme karşısında, toplumu Erdoğan’ın “acı reçete” dediği cendereye katlanmaya hazırlanıyor. Erdoğan, reçeteye teselli olarak bir de “Hukuk reformu”ndan da söz ediyor. Bu “havucun” arkasında, hukuk devletinden uzaklaşmış bir ülke görüntüsü nedeniyle Türkiye’ye güveni azalan Batı dünyasına hoş görünme, bundan kaynaklanan sermaye girişi iştahsızlığını elimine etme niyeti de var. Ayrıca içeride acı reçeteye karşı sızlanmalara karşı, “hukuk reformu” pansumanının işe yaraması umuluyor.

Önümüzdeki günlerde neler yaşayacağız?

- 1- Faizler yükseldi, kredi talebi azalacak, büyüme yavaşlayacak
- 2 -Bunalım 2021’in ilk yarısında da devam edecek
- 3- Büyümenin yavaşlamasıyla işsizlik ürkütücü boyutlara varacak
- 4- Döviz kurlarındaki hareketlilik beraberinde fiyat istikrarsızlığını getirecek
- 5- Borç yükünü kaldıramayan iş yerleri kepenk indirecek

BORÇ KATLANIYOR VADE KISALIYOR

Ekonomiye olan güvensizlik borçların vadesine bile yansıdı. İç borçlarda vadeye kalan süre 2,8 yıl, dış borçlarda ise 8,3 yıla düştü. Son 5 yılda borç tutarı 3 katına çıkarken vadenin kısılması tedirginlik yaratıyor.

Merkezi yönetimin borçlarının vadesi kısılıyor ancak borçlar artıyor. Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın ekim ayı verilerine göre merkezi yönetimin borcu 1 trilyon 934 milyar liraya yükseldi. Bu borcun 1 trilyon 108 milyarlık kısmını iç borçlar, 826 milyarlık kısmını ise dış borçlar oluşturdu.

Ancak merkezi yönetimin borçluluk verilerinde vadeye kalan sürelerin azalması ise dikkat çekti. Bir yandan borç artarken diğer yandan vadenin kısaldığı görüldü.

Covid-19 salgını, ekonomik kriz derken Hazine’nin döviz cinsinden borçları tavan yaptı. Türk Lirası’nın değer kaybı döviz cinsinden borçların maliyetini artırırken ekonomi yönetimine olan güvensizlik de borcun vadesini kısaltıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İç borç stokunda 2015 yılında vadeye 4,6 yıl varken aradan geçen 5 yılda borcun vade süresi 2,8 yıla düştü. Dış borçta da durum farksız sayılmaz. 2015 yılında vadeye kalan süre 9,5 yıl iken bu yıl 8,3 yıla düştü. Son 5 yılda toplam borcun vadesine kalan süre ise 6,3 yıldan 5,1 yıla indi.

BORÇ 5 YIL ÖNCESİNİN 3 KATI		
	Toplam borç	Vadeye kalan süre
2015:	678 milyar TL	6,3 yıl
2016:	759 milyar TL	6,3 yıl
2017:	876 milyar TL	6,4 yıl
2018:	1 trilyon 67 milyar TL	6,4 yıl
2019:	1 trilyon 328 milyar TL	5,5 yıl
2020 (Ekim):	1 trilyon 934 milyar TL	5,1 yıl

Dahası son 5 yılda merkezi yönetimin borç stoku yaklaşık 3 katına çıktı. 2015 yılında 678 milyar TL olan toplam borç 5 yılda katlanarak 1 trilyon 934 milyara ulaştı. Eylülde 1 trilyon 862 milyar TL olan borç sadece 1 aydaki 71,8 milyar lira arttı. Yıl sonunda toplam borç tutarının 2 trilyon lirayı aşması şaşırtıcı olmayacak.

GÜVEN SORUNU DİNMIYOR

Güven bunalımının en net göstergesi banka hesaplarının yapısı. Gerçek kişiler 6 yıl önce, paralarının yüzde 37,7'sini dövizde tutarken, bugün bu oran yüzde 59,5. Üstelik, artış vadesiz hesaplarda yaşanıyor. Orta gelirli al-sat yaparak para kazanmayı veya dilediklerinde paralarını çekebilmeyi umuyor.

Bugünlerde orta gelirli küçük tasarruf sahipleri arasında en çok konuşulan konular arasında ilk sırada salgının durumu varsa, doların akıbeti ikinci sırada. Son yıllarda küçük tasarruf sahiplerinin dövize olan ilgisi ekonomi basınının da gündeminde. 90'lı yılların başında görülen ve 2001 Krizi'ne kadar devam eden dolarizasyon, son 5 yıldır ekonominin sorunları arasında.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre 13 Kasım itibarıyla gerçek kişilerin bankalarda 270 milyar 268 milyon dolar büyüklüğünde mevduatı bulunuyor. Bu paranın 160 milyar 947 milyon doları döviz cinsinden, geri kalan 109 milyar 320 milyon doları Türk Lirası cinsinden tutuluyor. Bu tutarlara göre gerçek kişiler, paralarının yüzde 59,5'ini dövize yatırmış durumda. Üstelik bu durum doların rekor üstüne rekor kırdığı haftalarda da değişiklik göstermiş değil. Dolar kurunun 8,52 olduğu haftada dahi gerçek kişiler dolar almaya devam etmişler. Bu haliyle hükümetin yerli paraya istikrar kazandırabileceğine ilişkin güven neredeyse yok.

Peki son 6 yıldaki eğilim ne yönde? Buna göre gerçek kişiler hem her aşamada döviz satın almışlar, hem de mümkün olduğunca bu dövizleri vadeli değil istendiği zaman çekilebilen vadesiz mevduatlarda tutuyorlar. Dikkat çekici kısım da burası, zira yurttaşların önemli bir kısmı vadesiz mevduatta tuttukları dövizleri al-sat yaparak alım gücünü yükseltme peşinde koşuyor. Bunun için BDDK'nin verilerinde geriye giderek, yurttaşın dolarizasyonuna mercek tuttuk.

6 Yıl Önce Dolar'ı Bu Kadar Önemsemiyorduk!

BDDK verilerine göre bundan tam 6 yıl önce, 14 Kasım 2014'e denk gelen tarihte yani yılın 46'ncı haftasında gerçek kişilerin 275 milyar 532 milyon dolar büyüklüğünde mevduatı bulunuyordu. Bu paranın 104 milyar 137 milyon doları döviz cinsindendi. Yurttaşlar paralarının büyük kısmını TL'de tutmayı tercih ediyordu. O tarih itibarıyla gerçek kişilerin banka mevduatlarındaki her 100 liranın 62,3 lirası TL cinsinden tutuluyordu. Bugün bu tutar 40,1'e düşmüş durumda. Hal böyle olunca akıllara 6 yılda ne değişti sorusu geliyor.

Faizler Daha mı Cazipti?

2014'te TL'ye verilen faizler mi daha cazipti? Böylece gerçek kişiler paralarını TL'de tutuyorlardı. Merkez Bankası'nın verilerine göre 2014'ün 46'ncı haftasında TL cinsinden mevduata verilen yıllık faiz ortalama yüzde

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

9,48 oranında. 2014'ün kasım ayında enflasyonun yüzde 9,15 olduğu düşünülürse mevduat faizinin bugünkünden farklı olmadığı ortada.

Dolar Çok mu Pahalıydı?

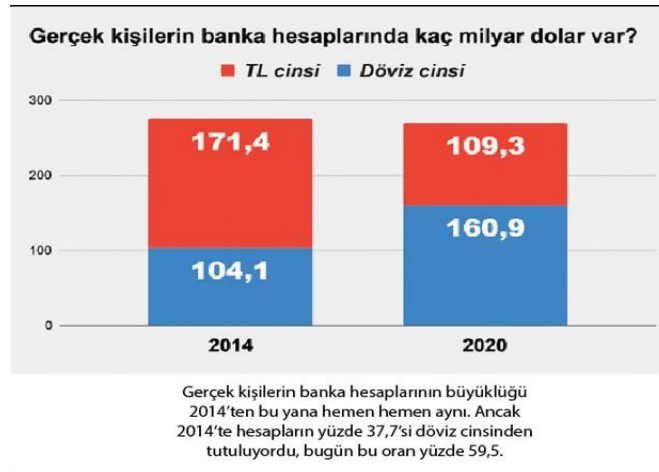
Peki dolar çok mu pahalıydı? Pahalı olan dolar alınmaz, bu nedenle 2014'te gerçek kişilerin dolara ilgisi daha düşüktü denebilir. Ancak 14 Kasım 2014 tarihinde dolar kuru günü 2,25 TL ile kapattı. Yani bugünden yüzde 71 daha ucuzdu.

Cepteki Para mı Daha Çoktu?

O halde o dönemde yurttaşın cebinde daha az para vardı, bu nedenle döviz alamıyorlardı denebilir. Ancak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre 2014'te kişi başına düşen gelir 10 bin 404 dolarken, bu tutar 2019'da 9 bin 151 dolara kadar düştü. 2020'de daha da düştüğü biliniyor. Yani dolar cinsinden zenginleşme de bulunmuyor.

Güven Problemi mi Oluşturdu?

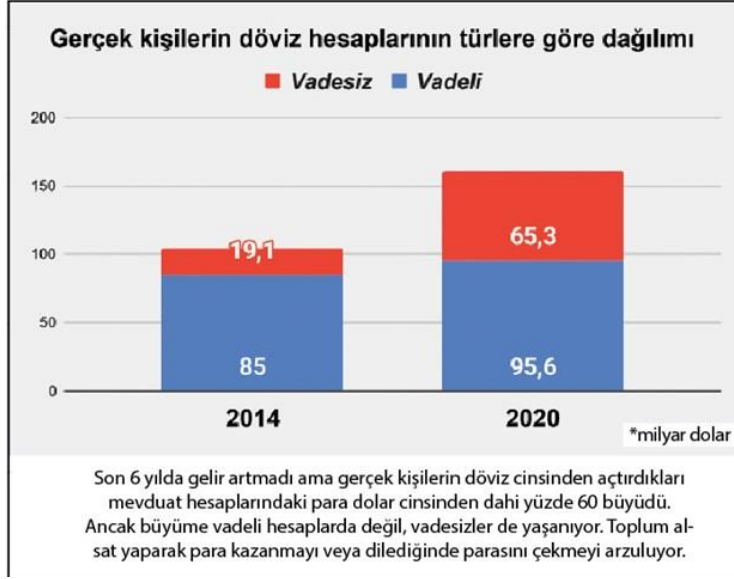
Türk Lirası'nın gelecek dönemde değer kaybedeceğine ilişkin bir beklenti o dönem daha mı düşüktü? BDDK verileri incelendiğinde bu soruya "evet daha düşüktü, TL'ye daha çok güveniliyordu" cevabını vermek mümkün. Verilere göre geçen 6 yılda kişi başına düşen milli gelir dolar bazında düştükçe düştü. Ancak yurttaşlar kur 3 lirayken de, 5 lirayken de 7 lirayken de dolar satın almaya devam etti.

Değişen Tek Şey Dolara Olan İlgisi Değil

Son 6 yılda değişen tek şey dolara olan ilgi değil. Halkın dövizle, altınla veya diğer getiri sağlayan varlıklarla ilişkisi de değişti. 6 yıl önceki BDDK verileri incelendiğinde döviz cinsinden mevduatların yapısındaki değişiklik göze çarpıyor. Buna göre 2014'ün 46'ncı haftasında gerçek kişilerin 104 milyar 137 milyon dolarlık döviz mevduatının yüzde 18,3'ü vadesiz mevduatta tutuluyordu. Bu yılın 13 Kasım'a denk gelen 46'ncı haftasında bu oran yüzde 40,5'e dayanmış durumda. Üstelik vadeli döviz mevduatına verilen faiz de değişmiş değil. Bu da bir başka sorunu gözler önüne seriyor. Yurttaş hem parasını daha fazla oranda dövize yatırıyor, hem de parasını istediği anda çekebileceği veya bozdurabileceği vadesiz mevduat hesaplarında tutuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

KİT'LER AKP'LİLERE 'EK GELİR' KAYNAĞI

'İktidarın arpalığı' olan KİT'lerin hesaplarının görüşüldüğü TBMM KİT Komisyonu toplantısında, "Çift maaş" tartışması yaşandı. Eski Bakan Gönül, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürü Özpak ile TRT Genel Müdürü Eren'in de aralarında olduğu çok sayıda ismin TÜRKSAT Yönetim Kurulu'nda görev yaparak ek 9 bin TL maaş aldığı belirlendi.

İzmir İktisat Kongresi'nde alınan kararlar doğrultusunda kurulan ve ülke kalkınmasında önemli görevler üstlenen Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin büyük bölümü, AKP iktidarlarının siyasi tercihleri sonucunda yok edildi. Yıllardır izlenen politikalar ve kötü yönetim nedeniyle 2018 yılında zararları 11 milyar TL'ye ulaşan KİT'ler, yönetim kurullarına atanan isimler nedeniyle de sıkça tartışmalara konu oldu.

"İktidarın arpalığı" olarak nitelendirilen KİT'lerde yaşanan sorunlar, önceki gün toplanan TBMM KİT Komisyonu'nda da gündeme getirildi. TÜRKSAT'ın 2017 ve 2018 yılı mali hesaplarının masaya yatırıldığı toplantıya, şirketin yönetim kurulunda yer alan isimler ve aldığı maaşlar damga vurdu.

Üyelerine aylık 9 bin 446 TL maaş ödenen TÜRKSAT'ın Yönetim Kurulu'nda da diğer KİT'lerin yönetim kurullarında olduğunu gibi tanıtık isimler yer alıyor. TÜRKSAT'ın Yönetim Kurulu'nda bulunan ve başka görevleri de olduğu için çift maaş alan isimlerden Sağlık Bakanlığı Bakan Yardımcısı Şuayip Birinci ismi öne çıktı. Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü olan İbrahim Kalın'ın da üye olduğu TÜRKSAT'ın yönetim kurulu ile ilgili olarak CHP Milletvekili Deniz Yavuzylmaz şunları söyledi: "Sayın İbrahim Kalın 19 Ekim 2015 ve 31 Aralık 2016 tarihleri arasında TÜRKSAT Yönetim Kurulu'nda görev yapmış ancak aynı zamanda TEDAŞ'ın yönetim kurulunda da 19 Mart 2013 ile 31 Aralık 2015 tarihleri arasında görev almış. Arada kesişen iki buçuk ay var. Bu kesişmenin olduğu süre içinde hem Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü olarak hem TÜRKSAT'ın Yönetim Kurulu Üyesi olarak hem de TEDAŞ'ın Yönetim Kurulu Üyesi olarak maaş almış."

Başka görevlerinin yanı sıra TÜRKSAT Yönetim Kurulu üyeliği de yaparak çift maaş alan isimler bunlarla da sınırlı kalmadı. TÜRKSAT'ın 2017 ve 2018 yıllarına ilişkin mali hesaplarının incelendiği komisyonda görev yapan AKP Milletvekili Süleyman Karaman'ın, Nisan 2016 ile Nisan 2018 yılları arasında TÜRKSAT Yönetim Kurulu üyeliği de yaptığı bildirildi.

Listede Yok Yok

TÜRKSAT'ın Yönetim Kurulu'nda bulunan diğer bazı isimler ve "Asıl görevleri" ise şöyle:

- Salim Özpak, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürü.
- Mehmet Vecdi Gönül, eski Bakan.
- İbrahim Eren, TRT Genel Müdürü.
- Ali Taha Koç, Cumhurbaşkanlığı Bilgi Teknolojileri Başkanı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ek maaş için CHP Milletvekili Aykut Erdoğan da TÜRKİSAT yönetiminde yer alan isimleri şu sözlerle eleştirdi:

“TÜRKİSAT’ta Sağlık Bakan Yardımcısı’nın ne alakası var? Salim Özpak, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürü... Değerli arkadaşlar, görev alanı TÜRKİSAT’la ilgili olan çok kıymetli isimler var akademide. Onun için bu KİT Yönetim Kurulu üyeliklerine atama koşullarının muhakkak tekrar değerlendirilmesi gerekiyor. Milyarca lirayı yöneten KİT’lerin yönetimini 10 bin TL ek maaş için bu şekilde oluşturmaktan vazgeçmeliyiz.”

SALGININ DERİNLEŞTİRDİĞİ KRİZ, BİNLERCE İŞYERİNİN KAPANMASINA YOL AÇTI

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’nin (TOBB) verilerine göre, 2020 Ocak-Ekim döneminde kapanan gerçek kişi ticari işletmelerin sayısı yüzde 16.61 artarak 18 bin 316’ya çıktı. Aynı dönemde kapanan şirket sayısı ise yüzde 12.6 artarak 11 bin 223’e yükseldi.

- 2020 Ocak-Ekim aralığında en çok kapanan şirketler, yüzde 11 ile elektrik enerjisi üretimi alanında görüldü.
- En çok şirket kapanışı olan ilk 10 faaliyet arasında ikinci sırayı ise yüzde 8 ile bina inşaatı aldı.

Bunu yüzde 2.7 ile bilgisayar programlama faaliyetleri, yüzde 2.6 ile mühendislik faaliyetleri ve yüzde 2.52 ile de lokanta, seyyar yemek hizmeti faaliyetleri takip etti.

Sermaye Azaldı

- Oteller ve benzer konaklama faaliyetlerinin kapanmadan aldığı pay yüzde 1.31 oldu.
- Yılın ilk 10 ayında 102 banka şubesi açılırken, 189 şube kapandı.
- 2020 Ocak-Ekim döneminde kurulan şirket sayısı ise 85 bini aştı. Ancak 2020 Ekim’de kurulan şirketlerin sayısında aylık bazda yüzde 3.2 azalış yaşandı.
- 2020 Ekim’de kurulan şirketlerin sermayelerinin toplamı, bir önceki aya göre yüzde 21.6 düştü.

ŞİRKETLERİN PAYINA AYRICALIK, HALKA BORÇ DÜŞTÜ

Enerji alanında düzenlemeler içeren torba teklif, AKP’li ve MHP’li milletvekillerinin oylarıyla kabul edildi. Düzenlemenin yasalaşmasıyla kaçak elektriğin bedeli en az beş yıl daha halka yüklendi. Şirketler ise çok sayıda ayrıcalığa sahip oldu.

Elektrik ve maden başta olmak üzere enerji alanında düzenlemeler içeren torba teklif, TBMM Genel Kurulu’nda kabul edilerek yasalaştı. “Enerjinin verimli kullanılması” gerekçesiyle hazırlanan teklifle şirketlere çok sayıda ayrıcalık tanındı.

Enerji torbasının yasalaşmasıyla elektrikte fiyat eşitleme mekanizmasının en az beş yıl daha yürürlükte kalması kararlaştırıldı. Böylece tüketiciler, bölgeler arasındaki maliyet ve tüketim farkını ödeyecek. Kaçak elektriğin bedeli bu şekilde 2025 yılına kadar halka yüklenecek. Cumhurbaşkanı, beş yıl daha bu uygulamayı sürdürme kararı alabilecek.

Lastiklerin yanı sıra çöp ve orman atıklarıyla enerji üretilmesine ya da geri dönüşüm için kullanılmasına da imkân sağlandı. Muhalefetin “doğa katliamına neden olacağı” gerekçesiyle karşı çıktığı düzenlemeye göre, lastik ve çöpten elektrik üretimi yapılacak. AKP’liler, lastiklerin ve çöplerin yakılmayacağını, bir kazanda kaynatılacağını söyledi ancak havaya yayılacak duman miktarında bir değişiklik olmayacağı kaydedildi.

Lastik Birçok Kimyasal İçeriyor

CHP Milletvekili Kamil Okyay Sındır, AKP’nin kelime oyunları ile doğa katliamını görünmez kılmak istediğini ifade etti. Sındır, “Lastikler büyük oranda sentetik kauçuk içeriyor. Yani fosil kaynaklı petrol türevi bir madde ve aynı zamanda birçok başka kimyasal da içeriyor. Bunlar geri dönüşüm amaçlı ya da başka amaçlarla kullanılabilirken yakarak enerji elde etme çabası, termik santrallarda kömür yakmaktan farklı değil” dedi.

Şirketlere Ayrıcalık

Bundan böyle, doğalgaz şirketleri, belediyelerin yeni yatırım talebinde bulunması durumunda teminat ödemeyecek. Kontrollük hizmet bedeli, kaplama bedeli, zemin tahrip bedeli, hafriyat döküm bedeli de şirketlerden alınamayacak. Belediyeler, kazıları da kendi gerçekleştirecek.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yurtdışında kurulan enerji şirketlerinin Türkiye'deki birimleri her türlü vergi, resim, harçtan muaf tutulacak. Bu şirketler, Harcırah Kanunu, Taşıt Kanunu, Devlet İhale Kanunu, Kamu İhale Kanunu, Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Türk Ticaret Kanunu gibi önemli düzenlemelerden de muaf olacak.

Maden alanında faaliyet gösteren şirketler, ruhsat süresinin bitiş tarihinden en geç 12 ay öncesinde yenileme talebinde bulunabilecek. Maden sahasını aldığı halde üçüncü kişilere bu alanları yararlandıranlara da kolaylık sağlanacak. Bundan böyle maden sahasını devralanlar da tüm muafiyetlerden faydalanabilecek.

YATIRIMA 3, FAİZE 4 HARCAYAN AKP'NİN EKONOMİK ÇIKMAZI!

Yazın para basıp enflasyonu şişiren, kışın yüksek faiz çeker. Merkez Bankası'nın resmi politika faizini yüzde 15'e çıkarması, hükümetin ekonomi politikasında yaptığı yanlışların bir yansımasıdır. Hata üzerine hata yapan iktidar, 120 milyar dolarlık merkez bankası rezervlerini boşa harcadığı gibi faizi de düşürmediğini resmen ilan etti. Bu iktidarın faiz derdi olsaydı, 4 yılda yatırıma 603, faize 783 milyar lira harcamayı planlamazdı. Hedefler tutarsa enflasyonun yüzde 11,9 olduğu ülkede, bu yıl yatırım harcamalarındaki artış yüzde 9'da kalırken, faiz harcamalarındaki yükseliş yüzde 35'i bulacak.

AKP'nin seçim dönemlerinde halka seçim rüşveti olarak dağıtmak için bol para basarak enflasyonu artırdı. Ağustos böceklerinden farkları yok. Yazın bol para basarak enflasyonu şişiren, kışın yüksek faiz çeker, halka ise acı reçete düşer.

"Faiz sebep, enflasyon neticedir. Faiz ne kadar düşük olursa enflasyon da o kadar düşük olur" diyerek ekonomi teorisini ters yüz eden AKP ekonomi yönetimi, faizi düşürmenin enflasyonu indirmede olduğunu, dövizdeki artışı önlemediğini, ihracatı artırıp ithalatı azaltmadığını, ekonominin gerçekleriyle karşılaşınca anladı. Seçimlerde para basarak, bol keseden seçim rüşvetleri dağıtan AKP iktidarı, faizi baskı altında tutarak enflasyonu düşürmeye çalıştı. Öyle bir dünya yok. Şimdi enflasyonu düşürmeden faizi artırarak kuru düşürme kolaylığına kaçmaya çalışıyorlar. Bunun da çare olmadığını görecekler. Bu durumun çaresi acı reçete. O reçeteyi de halka yedirecekler. Sürekli geçmiş iktidarları faizcilikle suçlayanlar, Merkez Bankası politika faizini şimdilik yüzde 15'e çekerek faize tam gaz verdi. Bu, hükümetin ekonomi politikasında yaptığı yanlışların bir yansımasıdır. Yazın bol para basarak enflasyonu şişiren, kışın yüksek faiz çeker.

Faiz Harcamalarında İpin Ucu Kaçtı

Son dönemde geçmişte savunulananın tam tersi bir politikaya yönelen, Merkez Bankası politika faiz oranlarını artıran, kamu bankalarının kredi genişlemesini durdurarak sıkı para politikasına dönen AKP ekonomi yönetiminin, faiz harcamalarında ipin ucunu kaçırdığının görüldü. Hata üzerine hata yapan iktidar, Merkez Bankası'nın uygulamada sadece 25 baz puan artırsa da resmi politika faizini 475 baz puan artırarak yüzde 10,25'den yüzde 15'e çıkararak, 120 milyar dolarlık Merkez Bankası rezervlerini boşa harcadığı gibi faizi de düşürmediğini resmen ilan etmiş oldu.

Devletin Faiz Harcaması, Yatırıma Ayrılan Ödeneği Geçecek

Para Politikası Kurulu'nun 22 Ekim'deki toplantısında politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 10,25 düzeyinde sabit tutarken, operasyonel çerçevede değişikliğe giderek Geç Likidite Penceresi (GLP) faizini yüzde 14,75'e yükseltti. O nedenle uygulamada 25 baz puan diyoruz. Merkez Bankası'nın fonlama kompozisyonunda GLP kanalını etkin olarak kullanacağı ve efektif fonlama maliyetini yükselmeye devam edeceği belliydi. 18 Kasım itibarıyla Merkez Bankası'nın piyasayı ağırlıklı olarak geç likidite penceresinden yüzde 14,75 faizle fonladığını ve ağırlıklı ortalama fonlama maliyetinin bunu da aşarak yüzde 14,8'e kadar yükseldiğini gördük. Politika faizini yüzde 15'e çıkarmak aslında malumun kabulüdür.

Orta vadeli program da (OVP) iktidarın faiz karşısındaki duruşunun bir itirafı gibi. Öyle ki, programa göre devletin faiz harcaması, 2020 yılından itibaren yatırım için ayrılan ödeneği geçecek. OVP, bütçe açığındaki artışla birlikte faiz harcamalarında da olağandışı bir yükselmenin yaşandığını ortaya koydu. 2018 yılını 142 milyar lira yatırım, 79 milyar lira faiz, 2019 yılını 115 milyar lira yatırım, 108 milyar lira faiz harcaması ile tamamlayan Türkiye'nin yatırım harcamaları, bu yıl yüzde 9 artışla 126 milyar liraya çıkacak.

Yatırım Harcamaları Yerinde Sayacak

OVP'de yatırım harcamaları olarak 2021'de yüzde 18 artışla 148 milyar liraya, 2022'de sadece yüzde 1 artışla 150 milyar liraya çıkacağı tahmin ediliyor. 2023 yılında ise yatırıma yüzde 20 artışla 180 milyar liraya çıkacağı tahminine yer verildi. Buna karşın, 2019'da 108 milyar lira olan faiz harcamaları, 2020'de yüzde 36 artışla 147 milyar liraya çıkacak. Hedefler tutarsa, resmi enflasyonun yüzde 11,9 olduğu ülkede, bu yıl yatırım harcamalarındaki artış yüzde 9'da kalırken, faiz harcamalarındaki yükseliş yüzde 36'yı bulacak. 2021'de ise yüzde 30 artarak 190 milyar lira olması hedeflenen faiz harcamalarının 2022'de yüzde 14 artışla 216 milyar,

2023’de ise yüzde 6,5 artışla 230 milyar lira olması öngörülüyor. 2020-2021-2022 yıllarında yatırım harcamaları yerinde sayarken, faiz harcamaları katlanacak. Bu iktidarın faiz derdi olsaydı OVP’ye göre, 4 yılda yatırıma 603, faize 783 milyar lira harcamayı planlamazdı.

2021-2023 dönemindeki faiz ödemelerinin çok daha fazla olacağı, yatırım harcamalarının da daha altta kalacağı apaçık ortada. Her fırsatta faiz karşıtı olduklarını söyleyen ama gerçekte faiz lobilerinin esiri olan AKP’nin ve ekonomi politikalarını belirleyenlerin hiçbir hesabının tutmadığı kaç kez ortaya çıktı. Ülkeyi yeni baştan inşa edecek kadar bir parayı faize yatıran bu iktidar döneminde, artan kurlar yatırımın önündeki en büyük engel. Faiz ödemelerinin de çok daha yükseleceğini söylemek yanlış olmaz.

KİT’LERDE ZARAR HIZLA YÜKSELİYOR

2017 yılında 5.2 milyar lira kâr eden kamu işletmeleri geçen yılı yaklaşık 1.7 milyar lira zararla kapattı. Kârdan zarara dönen süreç başarısız yönetimi de ortaya koydu.

Hazine ve Maliye Bakanlığı 2019 Kamu İşletmeleri Raporu’nu yayımladı. Raporda yer alan ve dikkat çeken veriler şöyle:

- 2019 itibarıyla bakanlık portföyünde 18 KİT, 4 kamu bankası ve 6 diğer kuruluş olmak üzere toplam 28 kamu işletmesi var. Geçen yıl bütçeden KİT’lere 18.88 milyar lira ödeme yapıldı. KİT’lerden bütçeye yapılan ödeme ise 7.61 milyar lirada kaldı.

- KİT sisteminin 2017’de 5.2 milyar lira olan kârı, 2018 sonunda 2.88 milyar TL’ye indi. Rapora göre, “olağandışı gelir ve kârlardaki düşüş” nedeniyle durum 2019’da 1.66 milyar TL zarara dönüştü.

- Sermaye transferlerinin büyük bölümü TCDD ve EÜAŞ’a yapıldı. Bu kuruluşlara geçen yıl 13 milyar TL (TCDD’ye 10.6 milyar TL ve EÜAŞ’a 2.4 milyar TL) sermaye aktarımı gerçekleşti. Bu tutar bütçeden 2019’da KİT’lere nakden yapılan toplam sermaye aktarımlarının yüzde 69’unu oluşturuyor.

- 2017’de KİT sisteminde özkaynakların oranı yüzde 69.4, yabancı kaynakların oranı ise yüzde 30.6’ydı. Geçen yıl özkaynakların oranı yüzde 59’a inerken yabancı kaynakların oranı yüzde 41’e çıktı.

- 2017’de 3.3 milyar lira dönem kârı olan BOTAŞ, 2018’i 2.4 milyar lira, geçen yılı ise 5.6 milyar lira dönem zararı ile kapattı. Raporda zarara “yüksek finansman giderlerinin” neden olduğu belirtildi.

- TEİAŞ’ın 2018’de 2.8 milyar lira olan dönem kârı geçen yıl 2.1 milyar liraya indi.

- TKİ tarafından geçen yıl 2 milyon 26 bin aileye bedelsiz olarak yaklaşık 1.5 milyon ton kömür dağıtıldı. Bu kapsamda bakanlık tarafından TKİ’ye 1.16 milyar TL görevlendirme bedeli ödemesi yapıldı. TKİ’nin 2018’de 198 milyon lira olan dönem kârı, geçen yıl 101 milyon liraya indi.

TTK de Zor Durumda

- TTK ihtiyaç sahibi ailelere bedelsiz 32.3 bin ton kömür dağıttı. TTK’nin 2017’de 859 milyon lira, 2018’de 898 milyon lira olan zararı, geçen yıl 1.1 milyar liraya çıktı.

- TPAO’nun kârı 2018’e göre düşerek 5.7 milyar liradan 1.2 milyar liraya indi. Eti Maden’in kârı bir önceki yıla göre geçen yıl 3.3 milyar liradan 2.7 milyar liraya düştü.

- TCDD 2017’yi 2 milyar lira, 2018’i 2.5 milyar lira dönem zararı ile kapatmıştı. TCDD’nin geçen yılki dönem zararı da yine 2.5 milyar lira oldu.

- Et ve Süt Kurumu, 2017’de 279 milyon lira kâr ederken 2018’de 491 milyon lira, geçen yıl da 34.7 milyon lira zarar etti.

- 2017’de 267.7 milyon lira, 2018’de 657.1 milyon lira zarar eden ÇAYKUR, geçen yılı da 635.1 milyon lira zararla kapattı. Raporda, kuruluşun “artan kredi borcunun finansman giderlerini artırdığı ve dönem zararının artmasına” neden olduğu belirtildi.

- DMO’nun 2017’de 239 milyon lira olan kârı geçen yıl 107.3 milyon liraya geriledi.

- TEDAŞ’ın dönem zararı bir önceki yıla göre 42 milyon liradan 389.4 milyon liraya yükseldi. Raporda, “Uhdesindeki tüm dağıtım şirketleri özel sektöre devredilen kuruluşun 2019 dönem zararı 389.4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir” denildi.

- Türkiye Demiryolu Makinaları Sanayi AŞ’nin zararı 101.2 milyon liraya ulaştı.

- TCDD Taşımacılık AŞ’nin zararı 2018’e göre yaklaşık 925 milyon liradan 1.1 milyar liraya yükseldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ'nin zararı 2018'de 1.3 milyar liraydı. Zarar geçen yıl 969 milyon liraya indi.
- Sümer Holding AŞ'nin zararı 10.4 milyon liradan 30.4 milyon liraya çıktı.
- Önceki yıllarda kâr eden PTT zarara geçti. 2017'de 641 milyon, 2018'de 215 milyon lira kâr eden PTT geçen yılı 1.2 milyar lira zararla kapattı.

Kamu Sermayeli Bankalar da Zararda

Raporda kamu sermayeli bankaların durumuna da yer verildi. Rapora göre Ziraat Bankası'nın 2018'de 7.9 milyar lira olan net kârı geçen yıl 6.1 milyar liraya indi. Halk Bankası'nın net kârı aynı dönemde 2.5 milyar liradan 1.7 milyar liraya düştü. Vakıflar Bankası'nın net kârı da 4.1 milyar liradan 2.8 milyar liraya geriledi. Merkez Bankası'nın net kârı 2017'de 18.3 milyar lira, 2018'de 56.2 milyar lira oldu. 2019'da ise 44.7 milyar liraya geriledi.

TCDD'DEN SON 5 YILDA TOPLAM 11,7 MİLYAR TL ZARAR

2018'de 2,5 milyar TL zarar eden TCDD, 2019'da da zararda aynı rakama ulaştı. TCDD'nin son 5 yıldaki toplam zararı 11,7 milyar TL'ye ulaştı.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü'nün (TCDD) 2019'da dönem zararı 2 milyar 547 milyon TL oldu.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın yayımladığı kamu işletmeleri raporları verilerine göre, TCDD'nin toplam zararı son 5 yılda 11,7 milyar TL'ye, son 10 yılda 17,3 milyar TL'ye ulaştı.

Borç 7,3 Milyar TL'ye Yükseldi

TCDD'nin gelirleri 2019'da bir önceki yıla göre yüzde 34,4 artışla 1 milyar 183 milyon TL'ye yükselirken, satışların maliyeti yüzde 21,1 artışla 2 milyar 831 milyon TL oldu. 853 milyon TL'lik de faaliyet gideri eklendiğinde, TCDD'nin 2019 yılı faaliyet zararı 2 milyar 503 milyon TL'ye ulaştı.

Kurumun 2019 yılı finansman gideri ise 341 milyon TL olarak açıklandı.

TCDD'nin toplam borcu da 6,5 milyar TL'den 7,3 milyar TL'ye yükseldi.

Kuruluşun personeli sayısı 2019'da bir önceki yıla göre 240 düşüşle 14 bin 23 oldu.

Bütçeden 2019'da 10,6 Milyar TL Transfer

TCDD'nin yatırım harcamalarını ve zararlarını karşılamak üzere merkezi yönetim bütçesinden 2019'da aktarılan para 10,6 milyar TL'ye ulaştı.

Bu kapsamda TCDD'ye bütçeden aktarılan kaynak son 5 yılda 39,7 milyar TL'ye, son 10 yılda 60,7 milyar TL oldu.

2019'da 6,4 Milyar TL Yatırım

Kuruluşun 2019'da yatırım harcamaları 6,4 milyar TL oldu. Yatırım harcamalarının toplamı son 5 yılda 27,8 milyar TL'ye, son 10 yılda 42,6 milyar TL'ye ulaştı.

6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleşmesi Hakkında Kanununun 5. maddesi kapsamındaki yatırımların Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca finanse edilmesi hükmü, 17/1/2019 tarihli ve 7161 sayılı Kanunun

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

62'nci maddesiyle değiştirilerek, bu madde kapsamındaki yatırımların finansmanı Hazine ve Maliye Bakanlığına devredilmişti.

Böylelikle kuruluşun yatırımlarının ve yatırım harici finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla düzenli olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden Kuruluşa kaynak transferi yapılıyor.

Bu anlamda TCDD, toplam KİT sistemi içerisinde 2019 yılında da en çok transfer yapılan kuruluş olma özelliğini sürdürdü.

Toplam Hat Uzunluğu 12 Bin 803 Km

TCDD'nin, 2019 yılı sonu itibarıyla, 9.194 km konvansiyonel ana hat ve 2.396 km tali hat olmak üzere toplam 11.590 km konvansiyonel hat, 1.213 km Yüksek Hızlı Tren hattı ile toplam 12.803 km'lik demiryolu hattı bulunuyor.

Söz konusu ana hatların 5.753 km'si elektrikli, 6.382 km'si sinyalli. Toplam yol uzunluğu içerisindeki elektrikli ve sinyalli hat oranları sırasıyla %45 ve %50.

Serbestleştirme Adı Altında Özelleştiriliyor

24/04/2013 tarih ve 6461 sayılı "Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun" ile TCDD, "demiryolu altyapı işletmecisi" olarak yeniden yapılandırıldı.

TCDD, bu yıl başında yaptığı açıklamada "TCDD Taşımacılık AŞ'nin bu yıl sonunda kamu hizmeti yükümlülüğü sona erecek, söz konusu hizmet 2021 yılı itibarıyla açık ihale usulüyle ihale edilerek ihaleyi kazanan demiryolu tren işletmecisi tarafından yerine getirilecektir" denmişti.

ZAFER'İ BATIRAN KÜTAHYA'NIN YOLLARIYMIŞ!

Eski Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım kendi bakanlığı döneminde yapılan ve kara deliğe dönüşen Zafer Havalimanı'nı neden kimsenin kullanmadığına açıklık getirdi; Çünkü yollar güzel.

AKP İzmir Milletvekili, Eski Başbakan ve Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım'ın Zafer Havalimanı'na ilişkin sözleri gündem yarattı. Türkiye'nin Kamu-Özel işbirliği finansman modeliyle yapılan ilk bölgesel havalimanı olan Zafer Havalimanı ülkede en az yolcunun kullandığı havalimanlarından biri.

Havalimanının açıldığı 2012 yılında dönemin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı olan Binali Yıldırım, önceki gün anaokulu açılışı için Afyonkarahisar'daydı.

Binali Yıldırım, Zafer Havalimanı'nın nasıl akıllarına geldiğini ve neden istenilen yoğunlukta çalışmadığını şu sözlerle anlattı:

"Partinin kuruluşunu ilan etmek için Afyonkarahisar'ı seçmiştik. O gün ben İstanbul'dan Afyon'a ancak 8 saatte gelebilirdim. Bilecik üzerinden rampalarda kamyonların, tırların arkasından yavaş yavaş Afyon'a ancak gelebilirdim. O günler geride kaldı. Artık Ankara'ya iki saatten az bir sürede gidiliyor. İstanbul'a keza yine en fazla 3 buçuk saatte gidilebiliyor. O yüzden de Afyon Zafer Havalimanı da istediğimiz yoğunlukta çalışmıyor. Yolları bu kadar çok güzel yapınca insanlar Kütahya'ya gitmişken havaalanına gideceğine buradan devam edeyim İstanbul'a hemen varırım diye düşünüyor."

Sorularla Zafer Vurgunu

► Nasıl finanse edildi?

Zafer Havalimanı kamu özel işbirliği finansman modellerinden yap-işlet-devret usulüyle yapıldı. Yatırım sürecinde Hazine'den para harcanmadı, yatırımı İstanbul Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nü de işleten IC İçtaş üstlendi.

► Havalimanı nerede?

Havalimanı lokasyonu da tartışıldı. Ankara, İstanbul ve İzmir'in tam ortasına yapılan havalimanının iç hat yolcuları çekemeyeceği söylense de AKP yetkilileri inadından vazgeçmedi.

► Kamuya maliyeti ne oldu?

Sözleşmeye göre yatırım maliyetini karşılayan IC İçtaş'a yolcu garantisi verildi. Böylece havalimanı kullanılmasa dahi şirkete kar garantisi sağlanmış oldu...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

CHP Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın sorusuna, Devlet Hava Meydanları Genel Müdürlüğü'nün gönderdiği 22 Eylül 2020 tarihli bilgi notu havalimanındaki kamu zararını gözler önüne sermişti. DHMİ, 2020 yılının ilk 8 ayı için iç hatlarda 501 bin 706 yolcu garanti edilmişken, gerçekleşen yolcu sayısının 4 bin 746'da kaldığını ve kamu zararının 39,8 milyon TL olduğunu açıkladı.

► Kimse sözleşmeye dur demezse, kaç yıl daha bu ödemeler devam edecek?

Zafer Havalimanı için işletme süresi 29 yıl 11 ay olarak belirlendi. Yani uçmayan yolcular nedeniyle 21 Mart 2044'e kadar devlet kesesinden para ödenecek. Zafer Havalimanı'nın yatırım maliyeti 50 milyon avroydu, IC İçtaş, 2044'e kadar bu paranın misliyle fazlasını kazanacak.

14 BİN MİLLİ PİYANGO SEYYAR BAYİİ İŞSİZ KALDI

Ağırlıklı olarak ek gelir ihtiyacı olan emekliler, yaşlılar, engelliler ve ev kadınlarından oluşan Milli Piyango seyyar bayileri, koronavirüs salgınından çok özelleştirmeden darbe aldı. 15 bin bayinin 14 bini yeni sözleşmeyi imzalamadı.

Sokaklarda milli piyango gezici bayii bulmak imkansızlaştı. Bunun nedeni koronavirüs değil, primleri yarıya düşürülen gezici bayilerin gelirlerinin artık yol parasını bile karşılamaması.

Prim tırpanı nedeniyle gezici bayiler İtalyan Sisal-Şans (Demirören) Ortak Girişim Grubu ile sözleşme imzalamayı reddediyor. Türkiye genelinde seyyar milli piyango satışı yapan 15 bin gezici bayiden sadece bini Şans-Sisal ile sözleşme imzaladı.

Ağustos 2019 tarihinde 10 yılına Milli Piyango'nun işletim hakkını alan grup, bayilerin net yüzde 9.7 olan komisyonunu yarıya düşürdü. Durumdan, koronavirüs salgını nedeniyle işleri zaten azalan seyyar Milli Piyango satıcıları çok keskin şekilde etkilendi.

Alınan bilgiye göre primlere yapılan bu tırpan sonrası bir gezici bayinin asgari ücret elde edebilmesi için ayda 100 bin TL'lik bilet satması gerekiyor. Bayiler, bu rakama ulaşmanın koronavirüs salgını öncesinde bile çok zor olduğunu, artık imkansızlaştığını belirtti.

Koronavirüsten Fena

Milli Piyango gezici bayileri ağırlıklı olarak ikinci gelire ihtiyaç duyan emeklilerden, engellilerden ve ev kadınlarından oluşuyor. Seyyar bayiler komisyonun yüzde 9.7'den yüzde 4.5'e gerilemesinin gelirlerini koronavirüsten bile daha fazla etkilediğini belirtti.

İhalede Fiyatı Düşürdü, Bayi Payından Kesti

Milli Piyango İdaresi'nin lisans hakkı; Piyango, Hemen-Kazan, Sayısal Loto, Şans Topu, On Numara ve Süper Loto oyunları ile benzer şans oyunlarına ilişkin lisans düzenleme hakkı 49 yıl süreyle Türkiye Varlık Fonu'na devredilmişti.

Türkiye Varlık Fonu'nun açtığı ihale sonucunda Ağustos ayından itibaren 10 yıl boyunca Milli Piyango, Demirören ve İtalyan ortağının Sisal-Şans Ortak Girişimi tarafından işletilecek. Sisal-Şans ihalede Milli Piyango'da teklifini yüzde 9.5 paya kadar düşürdüğü için, devir hakkını aldıktan sonra bayilerin payını yarıya düşürme yoluna gitti.

BÜTÇEDEN BOL KESEDEN HARCAMA YAPAN HÜKÜMET, EKONOMİK KRİZİN YÜKÜNÜ YURTTAŞA YIKIYOR

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Yaşadığımız kritik dönemin ruhuna uygun şekilde, gerekirse devlet ve millet olarak fedakârlık yapmaktan, acı da olsa doğru reçeteleri uygulamaktan kaçınmayacağız" sözünün tartışmaları devam ediyor. "Acı reçete" hep yurttışa çıkarılırken, hükümetin yaptığı harcamalar gündemde.

- Bu yıl için bütçenin 138.9 milyar lira açık vermesi bekleniyordu. Ancak harcamalardaki artış nedeniyle yılın daha 10. ayında açık 145 milyar lirayı aştı. Bu "devasa" açığı yurttışa ödeyecek.

- 3 yıllık hedefler orta vadeli mali planda (OVMP) yer alıyor. Geçen yılki plan ile bu yılki plan karşılaştırıldığında bütçelerdeki artış dikkat çekiyor. Geçen yılki plana göre Cumhurbaşkanlığı'nın 2021 bütçesinin 3.5 milyar lira, 2022 bütçesinin de 3.8 milyar lira olması gerekiyordu. Ancak bu yılki OVMP'de Saray'ın gelecek yılki bütçesi 4 milyar 39 milyon liraya çıkarıldı. 2022'de de 4.2 milyar lira olacak. Böylece geçen yılki hedefler revize edilmiş, ödenek miktarları da artırılmış oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yedek de Bittil!

- Sayıştay'ın 2019 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi'ne göre kamuda toplam 53.4 milyar liralık yedek ödeneğin 53.3 milyar lirası kullanıldı. 23.3 milyon lira kaldı. Yedek ödenekten en fazla aktarma yaklaşık 15 milyar lira ile Karayolları Genel Müdürlüğü'ne yapıldı. Cumhurbaşkanlığı'na da yedek ödenekten 1.4 milyar lira aktarıldı.
- Sayıştay raporlarına göre, genel bütçeli 9 idare toplam 42.7 milyar lira ödenek üstü harcama yaptı. Milyarlarca liralık bütçesi ile birçok bakanlığı geride bırakan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın ödenek üstü gider tutarı 121 bin 467 lira oldu.
- 2020'ye devreden Hazine garantili borç tutarı 114.4 milyar lira oldu. 2019'da kur farkı hariç verilen garanti tutarı 15.5 milyar lira.
- 2019 net borçlanma limiti 160.1 milyar liraydı. 157 milyar 81 milyon lira borçlanma yapıldı.
- Sayıştay'ın Karayolları Genel Müdürlüğü denetim raporuna göre, yapışlet-devret müteahhitlerinden 568 milyon liralık alacak tahsil edilmedi. Maliyeti 19 bin lira olan işe 17 milyon lira ödeme yapıldı.

Otoyol Girdabı

- 2019'da borç üstlenim tutarı olarak 4.5 milyar dolar limit belirlendi. 4.4 milyar dolar borç üstlenim taahhüdü gerçekleşti. Bunun 3.6 milyar doları Çanakkale-Kuzey Marmara Otoyolu Kurtköy-Akyazı Kesimi projesi, 2 milyar 72 milyar doları da Kuzey Marmara Otoyolu Kınalı-Odayeri Kesimi projesine ait.
- Yap-ışlet-devret modeli ile yapılan Avrasya Tüneli Projesi'nde işletmeye alındığı 2016 yılından itibaren ücreti tahsil edilemeyen kaçak geçişler nedeniyle görevli şirkete 24.1 milyon TL garanti ödemesi yapıldı.
- Sayıştay raporuna göre, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın, Avrasya Tüneli'nde verdiği geçiş garantisi kapsamında 2026 yılına kadar yapılacak toplam 963 milyon TL tutarındaki ödemeyi muhasebe kayıtlarına 31.2 milyon TL olarak geçirdiği tespit edildi.
- Hükümet, şehir hastanelerini devlet olarak kendisi yapmak yerine kamu özel işbirliği (KÖİ) modeliyle müteahhitlik şirketlerine inşaa ettirdi. Bu nedenle devlet bu hastanelerde "kiracı" olurken milyarlarca lira kira bedeli ödüyor. Şirketlere "hasta garantisi" verildiği de iddia ediliyor. Artan döviz kuru nedeniyle bu şirketlere sadece bu yılın ilk 6 ayında 3 milyar liranın üzerinde kira bedeli ödendiğine dikkat çekiliyor.

Yüzlerce Araç

- Bu yıl için 2'si güvenlik önlemleri 22 binek otomobil alması öngörülen Cumhurbaşkanlığı, bütçeye göre, gelecek yıl 30 binek otomobil daha alacak. Bunların dışında Cumhurbaşkanlığı'na gelecek yıl 5 minibüs, 5 pick-up, 5 panel, 2'de otobüs alınacak. Cumhurbaşkanlığı hizmetlerinde kullanılacak olan araçların bedeli bütçeden karşılanacak.

Gelirler Belli!

- Bütçe açığını kapatamayan hükümet, gelecek yıl para cezalarından 19.2 milyar lira, alkollü içkilerden 17.9 milyar lira, tütün mamüllerinden 65.5 milyar lira gelir hedefliyor. Trafik cezalarından beklenen gelir ise 6 milyar lirayı aşıyor.

Maaş Adaletsizliği

- Halen 2 bin 324 lira olan asgari ücretteki artış sınırlı kalırken, Cumhurbaşkanı'nın maaşındaki artış da muhalefet tarafından eleştiriliyor. CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, "TBMM'ye sunulan bütçe teklifine göre Erdoğan kendi maaşını yüzde 8.3 zamlarla 88.000 TL'ye yükseltiyor. Zammın karşılığı 6.750 TL, 3 asgari ücrete denk geliyor. Erdoğan'ın maaşı yüzde 8.3, Saray'ın bütçesi yüzde 28.1 artıyor, vatandaşa da yoklukta sabretmek düşüyor" demişti.

'İtibardan Tasarruf Olmaz' Sarayı Para Yutuyor

- "İtibardan tasarruf olamayacağı" gerekçesiyle 1150 odalı yeni Cumhurbaşkanlığı Sarayı inşaa edildi. Bunun yanı sıra muhalefetin "ağaçlar kesiliyor, plaj dolduruluyor, yollar genişletiliyor" eleştirisini getirdiği Marmaris'teki Cumhurbaşkanlığı Köşkü yenilendi. Ahlat'a yeni Cumhurbaşkanlığı Köşkü yapıldı.
- Cumhurbaşkanlığı'nın bu yılki bütçesi 3.1 milyar liraydı. Ödenek toplamı ise 3.3 milyar lira. 10 ayda 2.1 milyar lira harcama yapıldı.
- Sayıştay'ın Cumhurbaşkanlığı 2019 Raporu'na göre, mal ve hizmet alım giderleri 1.7 milyar lira oldu. Beslenme, gıda amaçlı ve mutfakta kullanılan tüketim malzemelerinin bedeli 3 milyon 82 bin lira. Giyecek, mefruşat ve tuhafiyeye malzemeleri için yapılan harcama 13.4 milyon lira...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Temizleme ekipmanları için yapılan harcama 4.1 milyon lira. Yiyecek için yapılan harcama 114 bin 831 lira. İçecek için yapılan harcama 1.3 milyon lira. Bakım, onarım ve üretim malzemeleri için yapılan harcama tutarı da 11 milyon 72 bin lira. 2019 verilerine göre Marmaris ve Ahlat'taki inşaatların devam ettiği Cumhurbaşkanlığı'nın yapılmakta olan yatırımlar hesabı da 2.2 milyar liraydı.

'YEDEK AKÇE KALMADI'

Perakendeci ikinci dalgada az hasar için vergi, stopaj kolaylığı ve kira indirimi istiyor.

Koronavirüs salgınında ikinci dalga kısıtlamalarının başlaması perakendede endişeleri artırdı. Birleşmiş Markalar Derneği (BMD), yedek akçesi biten sektörün ikinci dalgayı en az hasarla atlatabilmesi için üç maddelik öneri paketi hazırladı.

Sektörün daha ilk dalganın hasarını telafi edemediği ikinci dalga ile karşı karşıya kaldığını aktaran BMD Başkanı Sinan Öncel, "Perakende sektörü ve esnaf, açığı nasıl kapatacağını düşünürken yeni kısıtlamalarla karşı karşıya kaldık" dedi. Öncel şunları söyledi:

"Çalışanlarımız ve müşterilerimiz başta olmak üzere insanlarımızın can güvenliğini korumaya yönelik kısıtlamaları elbette destekliyoruz. Ama bu sürecin en az hasarla atlatılabilmesi için adil ticaret ilkesi çerçevesinde tüm paydaşların sorumluluk üstlenmesi gerektiğini düşünüyoruz."

Öncel, 3 maddeden oluşan önerilerini şöyle sıraladı:

Çeklere Kolaylık

-AVM'lerde gerekirse bazı kategoriler için sözleşmelerdeki oran yükseltilecek ciro kirasına geçilmeli. Cadde mağazalarında ise en az yüzde 50 kira indirimi yapılmalı.

- Kiralamalarda KDV ve stopaj önümüzdeki nisan ayının sonuna kadar sıfırlanmalı.

-Bu süreçte perakendeci ile birlikte sorumluluk üstlenen mülk sahiplerinin mağduriyetleri vergi muafiyetleri ile giderilmeli.

Öncel, salgının ilk döneminde en büyük darbeyi restoran, lokanta ve kafe gibi işyerlerinin aldığını da belirterek, hasarın ikinci dalgada daha da büyümesinden endişe duyduklarını aktardı.

Başta yeme içme sektöründekiler olmak üzere üyelerinin vadesi yaklaşan çeklerini nasıl ödeyeceklerini düşündüğünü ifade eden Öncel, "Bu konuda bir düzenlemenin piyasaları önemli ölçüde rahatlatacağına inanıyoruz. Ayrıca sigorta prim borcu faizleri perakendeci ve esnaf için ek bir yük oluşturuyor. Hazine ve Maliye Bakanlığımızın bu konuda bir düzenleme ile sektöre nefes alacağını ümit ediyoruz" dedi.

8 MİLYON LİRAYA YENİLENEN MECLİS BAŞKANLIĞI KONUTU, TEKRAR YENİLENİYOR

Meclis Başkanlığı Konutu 6 yıl aradan sonra yeniden yenileniyor. Tadilatın israf olduğunu söyleyen CHP Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi "8 milyon liraya yaptırılan konutu beğenmediğiniz ve yeniden tadilat yaptırdığınız doğru mudur? Bu yapılacak masraf vicdanları yaralar" dedi.

TBMM Başkanlık Divanı'nın 2012 yılında aldığı kararla projeleri hazırlanan ve 2013 yılında inşaatına başlanan yeni TBMM Başkanlık Konutu 2014'de tamamlandı. Başbakanlık lağvedilince Çankaya'daki Başbakanlık konutu da boş kaldı.

TBMM Başkanı Mustafa Şentop, Çankaya Köşkü'ne komşu olan eski Başbakanlık konutuna taşındı. Şentop'un boşalttığı Meclis Başkanlık Konutu ise Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'a tahsis edildi. 2014 yılında 8 milyon lira harcanarak sıfırdan yaptırılan konut, yeniden tadilata alındı.

CHP Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi, TBMM'ye önerge vererek Fuat Oktay'a, "TBMM eski Başkanı Cemil Çiçek döneminde 8 milyon liraya yaptırılan konutu beğenmediğiniz ve yeniden tadilat yaptırdığınız doğru mudur? Bu tadilatın tutarı nedir?" diye sordu. Hakverdi, "Cumhurbaşkanı Erdoğan, acı reçeteden bahsederek, krizin geldiği boyutu gözler önüne sermiştir. Bu reçete dar gelirli vatandaşa yazılacaktır. Kamudaki israf ise toplumun vicdanını yaralamaktadır" dedi. Oktay'ın yanıtı istemiyle verdiği önergede de şu soruların yanıtını istedi:

"1980 öncesi Yunanistan'ın Ankara Büyükelçiliği olan bina yıkılarak, yerine 3 bin 879 metrekare arsa içerisinde yenisi yapıldı. Konut, üç bodrum, bir zemin ve üst kat olmak üzere toplam beş kattan oluşuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Tadilatın Tutarı Nedir?

- TBMM Başkanlık Konutu olarak kullanılan konutun tarafınıza tahsis edilmesini istediğiniz doğru mudur? Doğruysa hangi ihtiyaca karşılık bu talepte bulunulmuştur?
- Cemil Çiçek döneminde 2014 yılında yapılan ve 8 milyona liraya mal olan, 750 metrekare oturma alanına ve yaklaşık 3 bin metrekare kullanım alanına sahip, üst katının cephesi ahşap lambri, diğer katları küfeki taşı ile kaplı, zemin kaplamalarında İznik çinisi bordürler, mermerler ve halı; tavanlarında ise ahşap oyma desenler kullanılan konutu beğenmediniz mi? Bugünlerde yeniden milyonlarca para harcayarak tadilat yaptırdığınız doğru mudur? Doğru ise bu tadilat ne kadar mal olmuştur?
- TBMM Başkanının Başbakanlık konutuna geçtiği doğru mudur? Doğru ise ne zaman ve hangi ihtiyaca karşılık bu konuta geçmiştir? Başbakanlık konutuna geçerken herhangi bir tadilat yapıldı mı? Bu tadilatın tutarı nedir?

ALO 170 ARPALIĞI...

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nda 'ATM memurları' iddiası

AKP Kütahya İl Gençlik Kolları Başkanı Ahmet Batur'un, Çalışma Bakanlığı'na bağlı ALO 170 hattı çağrı merkezinde 4 ay önce mevzuat uzmanı olarak çalışmaya başladığı ve işe gitmeden 6 bin TL maaş aldığı iddia edildi. Merkezdeki bir uzman, "Esnek çalışma diyecekler ama herkesin koşulları aynı. Hem işe gelmiyor hem diğerlerinden fazla ücret alıyor" dedi.

AKP Kütahya İl Gençlik Kolları Başkanı Ahmet Batur'un, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı ALO 170 hattı çağrı merkezinde 4 ay önce mevzuat uzmanı olarak çalışmaya başladığı ve işe gitmeden 6 bin TL maaş aldığı iddia edildi.

Batur ile aynı işyerinde çalışan ve isminin açıklanmasını istemeyen bir çağrı uzmanı, "Esnek çalışma olarak düşünülebilir ancak aynı şirkette biz de çalışıyoruz. Hem işe gelmiyor hem diğer çalışanlardan fazla ücret alıyor. Bu kabul edilebilir değil" dedi.

'İşe Hiç Gelmiyorlar'

Ahmet Batur'un işe alındığını Ankara'daki arkadaşlarından öğrendiklerini belirten çağrı uzmanı, "Batur'un işe girişi 4 ay önce yapılmış. Biz işe başladığımız da şirketin Ankara'daki çalışanlarından öğrendik. Kütahya'daki şirkette ise işe girdiğini sadece 1-2 birim yöneticisi biliyor. Kendisini kimse görmedi, işe gelmiyor ve maaş alıyor. Bu belki esnek çalışma olarak düşünülebilir ancak aynı şirkette biz de çalışıyoruz. Bazı pozisyondaki çalışanlar 2 hafta işe gelirken 1 hafta gelmiyor ya da mevzuat uzmanları belirli bir vardiya ile çalışıyorlar. Ama Batur hiç gelmiyor. AKP'ye hizmet ediyor diye işe girişi yapıldı ve maaş alıyor. Bu kabul edilebilir değil" diye konuştu.

Ankara'da 1500 kişinin çalıştığını bunlardan 600'ünün düzenli maaş aldığı yönünde bilgilerinin olduğunu ileri süren çağrı uzmanı, "Oradaki arkadaşlar 800 kişinin hiç işe gitmeden maaş aldığı ve çoğunun AKP'de görev yapan ya da AKP'nin üst düzey yöneticilerinin, bürokratlarının yakını olduğunu söylüyorlar. Birim yöneticisi her lokasyonda 1 tane varken Ankara'da bu konumda olarak danışmanlık yapan yaklaşık 200 kişi var ve bu birim yöneticilerinin maaşları 12-13 bin TL civarında. Geziyorlar ve maaşlarını kurum ödüyor. Kaç yere dilekçe yazdık ama sonuçsuz kaldı. Biz çalışanlar olarak haksızlık istemiyoruz. Muhalefet partileri bunları araştırarak üzerine gitmeli" ifadelerini kullandı.

AOÇ'NİN KAYIP ŞARAPLARI SİRKE OLMUŞ

Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli'nin, "Stoklarda yok" dediği AOÇ'nin, "Kayıp şaraplarının" akıbeti belli oldu. AOÇ Müdürü 30 bin litre dökme şarap ile 50 bin adet 75 Cl'lik şarabın, zamanında satılmadığı için sofralık sirke ve turşu yapımında kullanıldığını açıkladı.

Atatürk Orman Çiftliği'nin (AOÇ) "Kayıp şarapları"na ne olduğu TBMM KİT Komisyonu'nun toplantısında ortaya çıktı.

Toplantıda AOÇ'nin 2017 ve 2018 bilançosu ile çiftliğin güncel çalışmalarını görüşüldü. CHP Milletvekili Aykut Erdoğan, 30 bin litre dökme şarap ile 50 bin 874 adet 75'lik şarabın piyasaya verilebileceğini belirterek, "Şu an bu kadar büyük bir stok sirkeleşmiş ve artık dökülecek hale gelmiştir değil mi?" diye sordu.

AOÇ Genel Müdürü Yener Yıldırım, bu soruya yanıt verdi: "Zayi olmadı. Uzman görüşleri ve değerlendirmeler sonucu sofralık sirke ve turşu yapımında kullanıldı. Değişik formlarda değerlendirildi."

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sayıştay Farklı, Bakan Farklı

“Kayıp şaraplar” CHP Milletvekili Ömer Fethi Gürer’in verdiği yazılı soru önergesiyle Meclis gündemine de gelmişti. Gürer, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli’nin yanıtlanması istemiyle AOÇ’de üretilip stoklanan ve satılmayan şarapların akıbetini sordu. Bakan Pakdemirli, AOÇ stoklarında şarap bulunmadığını açıklasa da Sayıştay’ın KİT raporunda, stokta 30 bin litre dökme ve 50 bin 874 adet 75’lik şarap olduğu ortaya çıkmıştı.

DEVLET BABANIZIN ÇİFTLİĞİ MİDİR?

CHP Genel Başkan Yardımcısı ve TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu’nun CHP Sözcüsü Bülent Kuşoğlu, Plan ve Bütçe Komisyonu’nun CHP’li üyeleri ile birlikte, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bünyesinde yapılan ihale ve uygulamalardaki aksaklıklar ile ilgili basın toplantısı düzenledi.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Karayolları Genel Müdürlüğü 2019 harcamalarının 80 milyarın üzerinde olduğunu belirterek, yapılan yolsuzlukları anlatan CHP Genel Başkan Yardımcısı Kuşoğlu, “Bunlar gerçekten inanılmaz suiistimallerdir, hatalardır, yolsuzluklardır, usulsüzlüklerdir. Hiçbir ihale başlangıçtaki gibi tamamlanmıyor. Devlet istismar ediyor. Sayın bakana soruyoruz: Devlet babanızın çiftliği midir?” dedi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Kuşoğlu’nun açıklamaları şöyle:

“Bilindiği gibi Plan ve Bütçe Komisyonu’nda 2021 Bütçe ve 2019 Kesin Hesap Kanun Tekliflerini görüşüyoruz.

Bütçe Kanun Teklifinin anlamı yeni dönemde yapılacaklar ve yapılacaklar için harcanacağı tahmin edilen meblağlardır.

Kesin Hesap Kanun Teklifinin anlamı ise yapılan harcamaların usulüne uygun olup olmadıklarının Sayıştay’ca denetlenmesi sonucu ortaya çıkan bulguların TBMM’de değerlendirilmesidir.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Karayolları Genel Müdürlüğü 2019 yılları harcamaları YİD Projeleri hariç 80 milyarın üzerindedir. Bu kadar büyük meblağların, bu kadar borçlu bir ekonomide ne kadar değerli olduğunu anlatmamıza gerek yoktur.

Sayıştay Denetçileri görevlerini yapmışlar ve Bakanlık ve Genel Müdürlük harcamalarıyla ilgili hassasiyetle düzenledikleri Raporları Sayıştay Başkanlığına vermişlerdir. Sayıştay Başkanlığı da bir miktar farklı olsa da TBMM’ne göndermiştir. Bu raporlar üzerinden bizler PBK üyesi milletvekilleri olarak eleştirilerimizi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bütçe görüşmelerinde Sayın Bakan’a ilettik. Sayıştay bulgularını sorduk, açıklamalar yapmasını istedik. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı konu ile ilgili olarak açıklama yapmadı. Sayıştay Raporlarını, Bütçe hakkını, millet iradesini önemsemeyen, bir bakana yakışmayan üslupla;

“Burada arkadaşlarımız Sayıştay sorgularından bahsediyor. Arkadaşlar, Sayıştay bir bulgudur, bu ya bulgudur. Bulgular bize gelecek, bunlara cevabımızı vereceğiz, o zaman görüşürüz, o zaman konuşuruz bunları. Sadece bulgudur incelenmiş bir dosyada bir bulgu bulunmuş. Buradaki süreçte devam etmektedir.”

Bu açıklama maalesef çok bilgisizce ve bir Bakana yakışmayan bir üslup ve içerikle yapıldı. Sayıştay raporlarını düzenleyen Sayıştay Denetçileri ilgili idareye mutlaka görüşlerini sorarlar. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü 2019 Raporlarında da idarenin görüşü sorulmuştur. Kaldı ki TBMM’ye hesap verirken böyle bir koşulda yoktur.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile TBMM’ne, Millete karşı sorumluluğu olmayan, seçimle gelmemiş, atanmış bir Bakan’ın üslubunun böyle olmasını çok fazla yadırgamamak gerekir.

Biz sizinle, kamuoyu ile Karayolları Genel Müdürlüğü 2019 Yılı Sayıştay Raporunda yer alan 55 ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Raporunda yer alan 42 Sayıştay bulgusundan yani eleştirisinden bazılarını paylaşmak istiyoruz. Bakanın cevap vermediği bu bulgularla ilgili takdir sizlerin ve kamuoyunuzdur.

Karayolları Genel Müdürlüğü Raporu

BULGU 12: Yap-İşlet-Devret Modeliyle Yaptırılan Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu İşinde Görevli Şirketten Kamulaştırılan Taşınmazlara İlişkin Kullanım Bedellerinin Tahsil Edilmemesi.

(Toplam 568.151.099,95 TL kullanım Bedelinin görevli şirketten tahsil edilmediği Sayıştay Raporunda belirtiliyor.)

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

BULGU 13: Yapım İşi İhalesinin Danıştay Kararı ile İptal Edilmesine Rağmen İşin Devam Ettirilmesi

(Sonuçta, İdare tarafından Anayasa'nın 138'inci maddesinde yer alan hükümlere ve İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun mahkeme kararlarının uygulanacağına dair Kesin hükümlerine aykırı bir işlem Tesis edilmiştir. İşin sözleşme bedeli 504.589.621.61 TL dir.)

BULGU 14: Devlet İhale Kanunu Hükümlerine Göre İhale Edilen Yapım İşlerinde Mevzuatta Belirtilen Sınırların Üzerinde İş Artışı Yapılması ve Süre Uzatımı verilmesi

(İhale sonucu % 1438'e varan oranlarda iş artışı yapılmış ve 25 yıla kadar süre uzatımı verilmiştir.)

BULGU 15: Proje Değişikliklerinde Yüklenicinin Yüksek Teklif Verdiği İş Kalemlerinin Tercih Edilmesi

(İhale, Teklif birim fiyatları ve mevzuat ile çelişkili olarak yapılan imalat tercihleriyle yapılmış ve Kamu zarara uğratılmıştır.)

BULGU 16: İşin Yapımı Sırasında İhaleye Esas Projelerin Değiştirilmesi Sonucu Yeni İmalatların İhale Koşullarında Oluşan Fiyatlardan Daha Yüksek Bedelle Yapıtırılması

(Örneğin klasik armatürlerden vazgeçilmiş ve 6 milyon yerine led armatürler için 21 milyon 500 bin lira ödenmiştir.)

BULGU 17: İhaleye Esas Projeler Arasında Yer Almayan Yaklaşık Maliyet Hesabında da Dikkate Alınmayan İşlerin Herhangi Bir Onay Olmaksızın Yüklenici Tarafından Yapılması ve Bedelinin Ödenmesi.

(Örneğin yaklaşık maliyet bedeli 19.568,- TL olarak belirlenen iş kalemi için yaklaşık 17 milyon TL ödenmiştir.)

BULGU 18: Köprü Yapıları İnşaatlarında Yüklenici ve Yapı Denetim Elemanları Tarafından Onaylı Projeler Üzerinde Değişiklik Yapılması

(Örneğin ihale konusu köprü'nün orta ayağı onaylı projesine göre 2,95 metre daha kısa yapıldığı halde temel hesapları revize edilmemiş, idareden değişiklik onayı alınmamıştır.)

BULGU 19: Birim Fiyat Teklif Almak Suretiyle İhale Edilen Yapım İşlerinde Mümkün Olan Arazi ve Zemin Etüt Çalışmalarının Yapılmaması ve Metraj Listelerinin Gerçekçi Hazırlanmaması

(Sonuçta, örneğin Müteahhit yaklaşık maliyete göre % 53 oranında zamlı işler yapabilmektedir.)

Benzeri önemli Sayıştay eleştirileri Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı raporlarında da yer almaktadır.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Raporu

Örneğin;

BULGU 16: Kentiçi Raylı Sistem (Metro Yapımı) İşlerinde Uygulama Projelerinin Hazırlanmasında Ekonomiklik Kriterinin İhmal Edilmesi

(Boru sürenlerle pahalı olanlarının tercih edilmesiyle milyarlarca lira daha fazla ödeme yapılmış ancak pahalı kalemlerde sadece tek tercih boru sürenler değildir maalesef.)

BULGU 18: Mühendislik Hizmet Alımı İşlerinde Mevzuata Uygun Olmayan İş Artışlarının Yapılması

(Etüd Proje ve Mühendislik Hizmetleri işlerinde sözleşme imzalandıktan sonra yerel idarelerin talepleriyle miktarı belirtilmeyen iş kalemlerinde oranlama yöntemiyle iş artışlarına gidilmiştir.)

BULGU 20: Yapım İşlerinde Kamu Birim Fiyatlarında Bulunmayan Rayiç Bedellerinin Tespitinde Mevzuat Hükümleri Dışında İşlemlerin Yapılması

(Ticaret ve Sanayi odasınınca onaylanmayan rayiçlerle milyonlarca lira tutarında usulsüzlükler yapılmıştır.)

BULGU 22: Yapım ve Danışmanlık İhaleleri Sözleşmelerine Hüküm Konulmak Suretiyle İdarenin İhale Konusu İşle İlgili Olmayan Genel ve Sürekli İhtiyaçlarının Karşlanması

(Otomobil, ofis gereçleri ve cep telefonları aldırılması, Personel istihdamı yaptırılması, harcırahların müteahhide ödettirilmesi)

Bunlar konuyu bilenler için gerçekten inanılmaz suiistimlerdir, hatalardır, yolsuzluklardır, usulsüzlüklerdir. Sayıştay tespitlerine göre Ulaştırma ve Karayolları ihalelerinin durumu budur.

Bu durumda 21/b ile verilen hemen tüm ihalelerin sorunlu olduğunu söyleyebiliriz. Sayıştay raporları sadece 2019 yılına aittir ve buraya sadece birkaç örnek bulgu aldık. 2019'a ait toplam bulgu sayısı 97 adettir. Dileyen ve anlayanlar tüm bulguları Sayıştay raporlarından görebilirler.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Normal zamanda olsak Devlet Denetleme Kurulu'nun, teftiş kurullarının, savcılıkların göreve çağrılmasını talep ederdik ancak bu dönemde bunun anlamlı olmadığını biliyoruz. Biz en azından Sayın Bakan'ın millet iradesine karşı hassasiyet göstermesini bekliyoruz ve bu açıklamayı yapıyoruz.

Biz TBMM'de Sayıştay tespitlerine cevap vermeyen Ulaştırma ve Altyapı Bakanına sizlerin aracılığıyla soruyoruz; Devlet babanızın çiftliği midir?

TBMM millet iradesinin tezahür ettiği yer değil midir?

Neden Sayıştay bulgularını cevaplandırmıyorsunuz?"

DELİ DUMRUL KÖPRÜLERİ ESNAFI İCRALIK ETTİ

Müteahhitlerin pahalı köprü ve otoyollarını kullanmaya mecbur bırakılan kamyon ve otobüs esnafı pandemine geçiş ücretlerini ödeyemeyince icra kapılarına düştü.

Müteahhitlerin pahalı köprü ve otoyollarını kullanmaya mecbur bırakılan kamyon ve otobüs esnafı pandemine geçiş ücretlerini ödeyemeyince icra kapılarına düştü.

Geçen geçmeyen herkesin para ödemek zorunda kalması nedeniyle ismi Deli Dumrul projelerine çıkan özel köprü, tünel ve otoyolların şoför esnafını icraya sürüklediği ortaya çıktı.

Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) yöntemiyle müteahhitlere yaptırılıp yüksek geçiş ücretleriyle işletirilen köprü ve otoyolları zorunlu olarak kullanmak durumunda kalan kamyon ve otobüs esnafına icra yağdığını bildiren Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Başkanı Fevzi Apaydın, yüksek geçiş ücretlerine bir de 4 katı tutarında ceza uygulanması yüzünden esnafın araçlarını satmak zorunda kalacağı uyarısında bulundu.

Bilgi Verilmiyor

TŞOF Başkanı Fevzi Apaydın, özel sektörün işlettiği yol ve köprülerden geçişlerde nakliyeciler esnafının çok sayıda problem yaşadığını, şimdi de bilgi verilmeden kesilen cezalar yüzünden nakliyecilerin bir anda icra memurlarıyla karşı karşıya kaldığını söyledi.

Herhangi bir tebligat yapılmadan kesilen ağır cezaların esnafı araçlarını satmaya zorladığını ifade eden Apaydın, şu eleştiri ve uyarılarda bulundu:

Bir Mesaj Atın

* Esnafımız sürekli kamyon sırtında yollarda direksiyon sallarken, banka hesaplarını, ödemelerini düzenli takip edemeyebiliyor.

* Geçiş kartında veya kredi kartında yeterli bakiyenin olmaması nedeniyle esnafımız geçiş ücretinin ödenmediğinin farkında olmayabiliyor.

* Böyle zamanlarda esnafımızın telefonuna bir mesaj gelebilir, adrese bir tebligat yapılabilir. Ancak hiçbir uyarı olmadan doğrudan icra işlemi başlatılıyor.

* Geçiş bedelinin 4 katı cezaya maruz kalan esnafımız, bunun yanında bir de icra masrafları, avukatlık ücretleri ödemek zorunda kalıyor.

* 4 kat ceza alınan bir sistemde bir SMS mesajı esnafa neden çok görülüyor?

MARMARA'DA ARAŞTIRMA MERKEZLERİ ATIL KALDI

Marmara Üniversitesi'ndeki atıl durumdaki araştırma merkezleri Sayıştay raporlarına yansdı. 31 araştırma merkezinden yalnızca 4'ünün aktif olduğu üniversitenin iç kontrolünde de eksikler mevcut.

Marmara Üniversitesi'nde bulunan 31 araştırma merkezinin sadece 4'ünün aktif olduğu ortaya çıktı. Ayrıca üniversitenin iç kontrol sisteminde de eksiklikler olduğu öğrenildi. Bu iki konu da Sayıştay denetimlerine takıldı.

Sayıştay'ın 2019 Yılı Denetim Raporu'nda araştırma merkezleriyle ilgili şu ifadeler yer aldı: "Üniversite bünyesinde süreç tamamlanarak kurulan 31 adet uygulama ve araştırma merkezinin olduğu, faaliyet raporlarına göre söz konusu merkezlerden sadece 4 tanesinin yılında bazı faaliyetlerde bulunduğu görülmüş, geri kalan merkezler ise herhangi bir faaliyet bildirmemiştir. Buradan hareketle; özellikle geçmiş yıllarda rektörlük bünyesinde kurulmuş bulunan ancak cari yılda herhangi bir ödenek tahsis edilmeyen uygulama ve araştırma merkezlerinin 2019 yılında herhangi bir faaliyetinin bulunmadığı, dolayısıyla fiilen atıl durumda oldukları değerlendirilmiştir."

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Personel de Eksik

Öte yandan raporda iç kontrole ilişkin personel ve birim faaliyetlerinde eksiklikler bulunduğu ifade edildi. Raporda şunlara dikkat çekildi:

- Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik herhangi bir insan kaynakları politikası belirlenmemiş ve düzenleme yapılmamış.
- Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiş.
- Üst yönetimin, kurumun vizyonu, misyonu, stratejik amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek kurumsal riskler belirlenmemiş.
- Birim, faaliyet ve iş süreçleri düzeyinde idare iç kontrol riskleri belirlenmemiş.
- Üniversitenin tüm birimlerinin iç kontrol sistemi yılda en az bir kez değerlendirilmemiş ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu'na raporlanmamış.

Araştırma Merkezi Nedir?

Özellikle doğa bilimlerinde temel ve uygulamalı akademik araştırmaları desteklemek ve teşvik etmek amaçlı kurulan kuruluşlardır.

Bilim (araştırma) merkezlerinde temel bilimler, mühendislik, uzay teknolojileri, yazılım, tıp meteoroloji, savunma sanayi gibi farklı alanlarda bilimsel araştırmalar yapılmaktadır.

SINAVI YÜKSEK PUAN ALAN DEĞİL, REKTÖRÜN OĞLU KAZANDI

Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Araştırma Enstitüsü'nün araştırma görevlisi almak için açtığı sınavı, notları kendinden sonra gelen 2 adaydan daha düşük olmasına rağmen FSM Üniversitesi Rektörü Muhammed Fatih Andi'nin oğlu Ahmet Fatih Andi kazandı.

İstanbul'daki Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Araştırma Enstitüsü, araştırma görevlisi almak için sınav açtı. Ön değerlendirme sınavına 7 aday girdi. Ancak tek bir kişi kazandı. O da, Fatih Sultan Mehmet (FSM) Üniversitesi Rektörü Muhammed Fatih Andi'nin oğlu Ahmet Fatih Andi oldu. Oğul Andi'nin notları, kendinden sonra gelen 2 adaydan daha düşük olmasına rağmen, "Sınava katılmaya hak kazanan" tek isim oldu. Puanları daha yüksek olan diğer 2 aday ise "Sınav şartlarını taşıyor" notu düşülerek elendi.

Konuyla ilgili konuşan FSM Üniversitesi Rektörü M. Fatih Andi, "Biz o ilanın şartlarına ve sonuçlarına bakmadık. Reşit biri gitmiş bir yere başvurmuş" açıklamasında bulundu.

Ahmet Fatih Andi'nin ALES puanı 76.9 iken, elenen 2'inci sıradaki adayın 90, yine elenen 3'üncü sıradaki adayın da 89.2 oldu. Andi'nin yabancı dil puanı 92.2 olurken, elenen 2'inci sıradaki adayın 96.2 oldu. Andi, ön değerlendirme notunda 82.6 alırken, elenen aday 92.5 aldı. 3'üncü sıradaki adayın puanı da Andi'dan yüksek oldu.

Rektör oğlu Ahmet Fatih Andi, bir yıl önce de Medeniyet Üniversitesi'nin açtığı sınava girmiş ancak puanları yetersiz olduğu gerekçesiyle giriş sınavında elenmişti. Daha sonra Marmara Üniversitesi'nin açtığı sınava girdi yine kazanamadı.

MAKARNA TÜKETİMİ YÜZDE 25 ARTARKEN KIRMIZI ET TÜKETİMİ 30 AZALDI

Türkiye'de 4 kişilik bir aile 2016'da yıllık toplam 37.2 kilo kırmızı et tüketirken bu yıl 28 kilo tüketebildi.

Pahalılık yurttaşları vurmaya devam ediyor. Bu yıl makarna tüketimi yüzde 25 artarken, kırmızı et tüketimi yüzde 25-30 azaldı.

Kırmızı Et Sanayicileri ve Üreticileri Birliği'nin (ETBİR) tahmini tüketim verilerine göre, yıllık kişi başı kırmızı et tüketimi 2019'da 8.6 kilo iken 2020'de 7 kiloya düştü. ETBİR Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Yücesan, "Bu yıl kırmızı et tüketiminde toplamda yüzde 30 daralma var. Tüketimin yüzde 15-20'si turizm sektöründen geliyordu. Turizmin ağır etkilenmesiyle gelir sağlayamadık. Bunun dışında tesislerin, toplu yemekhanelerin ve restoranların kapanmasıyla, çalışmalar da yüzde 20 kapasiteyle çalışmalarıyla buradaki tüketimi de kaybettik. Pandemi olmasaydı kişi başı tüketimin 8.6 kiloda, 2019 ile aynı kalmasını öngörüydük. Ancak bu da sert düştü" dedi.

Türkiye Makarna Sanayicileri Derneği, geçen hafta pandemi sürecinde makarna tüketiminin yüzde 25 arttığını açıklamıştı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yüzde 20 Zam

Et ve Süt Kurumu'nun (ESK) son verilerine göre, 12-16 Ekim 2020 haftasında kıyım fiyatları İstanbul'da yıllık yüzde 22.6 zamlanarak 48.2 TL'ye yükseldi. Ankara'da ise yıllık yüzde 5.7 artarak 40.3 TL'ye çıktı. Kuşbaşı fiyatları da İstanbul'da 20 zamlanarak 56.4 TL'ye çıkarken; Ankara'da yüzde 13 zamlanarak 48 TL'ye yükseldi. Tüketici fiyatları 2019 Eylül'den 2020 Eylül'e dana etinde yüzde 9 zlandı. 2019 Eylül'de 47.8 TL olan dana eti fiyatları, 2020 Eylül'de 52.1 TL'ye çıktı. Aynı dönem aralıklarında kuzu eti fiyatları ise yüzde 16.5 artarak 61.3 TL'ye yükseldi. Fiyatların artmasının ana nedeni ise hayvancılık maliyetlerinin döviz kuruna bağlı olması. 2020 Ekim itibarıyla maliyetler yüzde 19.7 ile yüzde 60.7 aralığında arttı.

Artan maliyetler altında en çok besicilerin ezildiğine dikkat çeken ETBİR Başkanı Yücesan, "Sanayi tesisinde 50 ton et işleniyorsa 35 tona düştü. Sanayici de zorda. Ancak üretici kazanç sağlayamadığı için bu işi tamamen bırakırsa, sanayici hiç toparlayamaz" diye konuştu.

ÇİFTÇİ HACİZ KISKACINDA

CHP Bursa Milletvekili ve PM üyesi Orhan Sarıbal, "Ülke çiftçisi borç yükü altında eziliyor. Kamu alacakları yapılandırıldı ama çiftçinin borçları yapılandırılmadı. Borcunu ödeyemeyen çiftçilerin tarım araçları, traktörleri, haciz ediliyor. Borçları yapılandırılmayan çiftçi şimdi haciz kiskacında" dedi.

Çiftçilerin sorunlarını dile getiren CHP'li Sarıbal, pandemi sürecinde bütün dünya ülkelerinin çiftçilerini desteklemek için bütçe ayırdığını, bizde ise koronavirüsün ekonomi üzerindeki etkilerini azaltmak için açıklanan 100 milyar TL'lik "Ekonomik İstikrar Kalkanı"nda çiftçiye hiç destek verilmediğini hatırlattı.

Ürün Tarlada Kaldı

Destek görmemesine ve salgına rağmen çiftçilerin üretmeye devam ettiğini belirten Sarıbal, "Pandemi döneminde başarılarında AKP Genel Başkanı "Bir karış toprak boş kalmasin" Tarım ve Orman Bakanının "Ürününüz tarlada, serada, etiniz, sütünüz ise elinizde kalmayacak. Gerekirse devlet olarak biz girer alım yaparız" demişti. Hiçbir destek almamalarına rağmen AKP Genel Başkanı ile Tarım ve Orman Bakanının sözüne güvenip borç edinip, emek harcıyıp, ter döküp üretim yapan çiftçiler maalesef yüzüstü bırakıldılar. Çiftçilerin ürünleri domates, biber, soğan, patates tarlada, depoda kaldı" dedi.

Borç Çığ Oldu

"Çiftçi üretmek için her yıl biraz daha borçlanıyor" diyen Sarıbal, şöyle devam etti:

"AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında çiftçinin toplam borcunun 2.4 milyar liraydı. Bankalara 128 milyar TL, Tarım Kredi Kooperatifine 12 milyar TL ve piyasaya olan borçları da hesaba katıldığında çiftçinin bugün toplam 180 milyar TL borcu var. Çiftçinin AKP iktidarı öncesi kartopu büyüklüğündeydi, şimdi çığ oldu ve çiftçiye eziyor.

Çiftçi Borcu Yapılandırılmadı

Geçen hafta Meclis'te kabul edilen ve iki gün önce Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Torba Yasa ile kamu alacakları ile ilgili düzenleme getirildi. Birçok kesimin borçları yapılandırıldı. Söz verdikleri halde çiftçinin Tarım Kredi Kooperatifleri borçları yapılandırılmadı.

Şimdi Tarım Kredi Kooperatifi, borçlarını ödeyemeyen çiftçilerin ekipmanlarını, traktörlerini haczediyor. Yasaya göre tarım ekipmanı haczedilemez ama Tarım Kredi Kooperatifi Amasya'da çiftçilerin traktörlerini ve ekipmanlarını haczetti. Çiftçi bugün borç yükü altında ve haciz kiskacında."

Şeker Pancarı Üreticileri Perişan

CHP'li Sarıbal, Afyonkarahisar ve Erzincan şeker pancarı üreticilerinin sorunlarını da aktardı. Şeker fabrikalarının özelleştirilmesiyle şeker pancarı üreticilerinin her yıl biraz daha fazla mağduriyet yaşadığını ifade eden Sarıbal, "Şeker fabrikaları satılıp özelleştirildiği dönemde şeker pancarı üretiminin daha da artacağı, fabrikaların çok daha iyi çalışacağı, çalışanların da mağdur edilmeyeceği sözü verilmişti. Hiçbiri olmadı. Satılan fabrikaların çoğu işçileri işinden etti. Kadrolu işçi yerine sözleşmeli işçi çalıştırarak, emekçiler üzerinde baskı oluşturdu" dedi.

Sarıbal, bugünlerde ise Erzurum Şeker Fabrikasının Erzincan'daki üreticiyi, Afyon Şeker Fabrikasının ise Afyonkarahisar'daki pancar üreticisi çiftçileri zor durumda bıraktığını anlattı. Fabrikaların uyguladığı alım politikası nedeniyle şeker pancarında fire oranının arttığını kaydeden Sarıbal, tonu için 336 TL açıklanan şeker pancarının, yüksek fire nedeniyle çiftçiye gelirinin 210 TL'ye kadar düştüğünü kaydetti. Sarıbal, "Bu paralarla çiftçi nasıl kazanacak, nasıl geçinecek?" diye sordu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sarıbal, özelleştirilen şeker fabrikalarının 5 yıllık taahhütlerini tamamladıktan sonra üretimden tamamen çıkacağını da söyledi.

TÜİK Bu Yem Fiyatlarını Nereden Almış?

Sarıbal'ın dile getirdiği bir diğer konu ise yem fiyatlarındaki artış oldu. TÜİK'in Eylül 2020 dönemine ait Tarımsal Girdi Fiyat Endeksinde (Tarım-GFE) bir yıllık kesif yem fiyat artış oranının %18.1 olmasına tepki gösteren Sarıbal, "Türkiye Yem Sanayicileri Birliğinden aldığımız verilere göre yem fiyatları en az %30 ile %38 arasında artmış durumda. TÜİK bu yem fiyatlarını nereden almış? Süt ve besi üreticilerimiz TÜİK'in yem fiyatlarını nereden aldığını merak etmektedir. Adres verirler ise çiftçimiz de gidip oradan yem alacak" dedi.

İHRAÇ ETTİĞİMİZ İÇİN İTHALATÇI OLMUŞUZ

Tarımda batağa saplanan Türkiye'nin bu alanda yaşadığı sorunlar, TBMM KİT Komisyonu'nda tartışıldı. TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal, Türkiye'nin tarımda ithalatçı ülke konumuna düşmesini, "İhraç ettiğimiz ürünlere yeterli hammadde üretemediğimiz için ithalat yapıyoruz" sözleriyle açıkladı.

TBMM KİT Komisyonu'nda, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün (TMO) mali hesapları masaya yatırıldı. TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal, komisyon üyelerine yaptığı sunumunda 2002-2019 yıllarını baz alınca, "Siyasi parti temsilcisi gibi" konuştuğu gerekçesiyle eleştirildi. Güldal'ın dünya fiyatları ile Türkiye'deki fiyatların bir yıllık artış oranına ilişkin açıkladığı veriler, Türkiye'nin içinde olduğu olumsuz durumu da bir kez daha gözler önüne serdi.

Önceki gün toplanan TBMM KİT Komisyonu'nda, TMO'nun 2017 ve 2018 yılı mali hesapları ile genel faaliyetleri tartışıldı. Tarımsal ürün fiyatlarındaki artış ve ithalat verileri, toplantıda öne çıkan konular arasında yer aldı.

Fiyat Artışında Dünyayı Sollandık

TMO Genel Müdürü Güldal'ın açıkladığı verilere göre, ekmeklik buğday fiyatı Türkiye'de geçen yıla göre yüzde 50 artarken dünyadaki artış ortalaması yüzde 22 oldu. Türkiye, makarnalık buğday fiyatında bir yılda yaşanan yüzde 31 artış ile yüzde 3'lük dünya ortalamasını yine geçti. Arpa fiyatları Türkiye'de bir yılda yüzde 23, dünyada ise yüzde 17 arttı. Benzer bir fiyat artışı mısırdaki da yaşandı. Türkiye'de 2019 yılına göre 2020'de yüzde 51 zamlanan mısır, dünyada ise yüzde 40'a yakın bir fiyat artışı gösterdi. Güldal, tarımsal ürün fiyatları ve hammadde fiyatlarında yaşanan artışın, Covid-19 salgını kaynaklı olduğunu söyledi.

Ekime uygun alanların giderek daralmasıyla tarımda ithalatçı durumuna düşen Türkiye'nin içinde bulunduğu durum da komisyonda gündeme getirildi. TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal, son olarak Suriye Tel Abyad'dan alacağı 20 bin ton hububat ile gündeme gelen kurumun, ithalata ihtiyaç duymasının nedenleri ile ilgili bilgiler verdi.

Türkiye Neden İthalatçı Oldu?

Türkiye'deki buğday üretiminin son beş yıllık ortalamasının 20,7 milyon ton olduğunu belirten Güldal, aynı dönemdeki tüketim ortalamasının ise 19 milyon ton olduğunu söyledi. Güldal, Türkiye'nin tüketimini karşılamakla ilgili bir problemi bulunmadığını savunarak, "Türkiye, 1,3 milyar dolarlık unlu mamuller tarımsal ihracatı gerçekleştirmektedir. Mısırdaki ise 600 milyon dolarlık bir net dış ticaret geliri elde etmektedir. Bu anlamda Türkiye, maalesef ihraç ettiği ürünler için yeterli hammadde üretmediğinden ithalat yapmaktadır" diye konuştu.

Gelir Farkı yüzde 90 Azaldı

Komisyonda söz alan CHP Milletvekili Ömer Fethi Gürer, AKP'li komisyon üyelerinin 2020 yılını 2002 yılı ile karşılaştırmaları üzerine, altın fiyatları üzerinden bir kıyaslama yaptı. 2002 yılında bir ton buğday satan çiftçinin 33 gram altın aldığını söyleyen Gürer, 2020 yılında ise bir ton buğday satan bir çiftçinin yalnızca yüzde 90'lık azalmayla 3 gram altın alabildiğine dikkati çekerek, "Aradaki 30 gram altın gelir olarak ortadan kalkmış. Böyle giderse önümüzdeki süreçte hububat ekiminde sorunlar artacak" ifadesini kullandı.

TARIMIN MERKEZİNDE ÇÖP YAKACAKLAR

Yapılması planlanan Çarşamba Biyokütle Enerji Santrali'ne ilişkin tepkiler devam ederken bölgede ikinci kez bilirkişi incelemesi yapıldı. Elektrik Mühendisi Özdağ, "Türkiye'nin Çarşamba'nın ortasında orman ve çöp yakarak elektrik üretmeye ihtiyacı yok" dedi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Samsun'da Çarşamba Biyokütle Enerji Santralinde (BES) dün ikinci kez bilirkişi heyeti tarafından inceleme yapıldı. İnceleme esnasında bölgede bulunana yaşam savunucuları projeye karşı mücadeleye devam edeceklerini belirtti.

Çarşamba Ovası'nın ortasında yer alan Eğercili mahallesinde, Oltan Köleoğlu Elektrik ve Enerji Üretimi Ticaret A.Ş. tarafından kurulmak istenen santral için çevresel etki değerlendirme (ÇED) gerekli değildir kararı verildi. Yurttaşların açtığı dava neticesinde 'ÇED gerekli değildir' kararı iptal edildi. Ancak şirket ve valiliğin davayı temyize taşınması nedeniyle Danıştay kararı bozarak bölgeye tekrar bilirkişi heyeti yolladı. İkincisi dün gerçekleşen incelemede, yurttaşlar ve uzmanlar bölgenin önemine dikkat çekerek, kurulmak istenen santrale tepki gösterdi.

Kamu Yararı Yok

Köylülerin bu santral istemediklerine vurgu yapan Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Özdağ, "Kurulmak istenen tesiste herhangi bir kamu yararı yoktur. Çarşamba Ovası'nın Türkiye için ne anlama geldiğini hepimiz biliyoruz. Bu ovanın ortasında Türkiye'nin orman ve çöp yakarak elektrik üretmeye ihtiyacı yok. Bu işleme ihtiyaç olmadığı gibi yeri de Çarşamba Ovası'nın ortası değil" dedi.

Bilirkişi incelemesine ilişkin Özdağ, "Bölge halkı kalabalık bir katılım sağlayarak santral istemediklerini tekrar dile getirdiler. Biz de odalar olarak santralin çevreye vereceği zararları ve kamu yararı olmadığını belirttik" ifadelerini kullandı.

YİNE RANT YİNE TALAN

Havalimanı ihalesini AKP'li adayın şirketi kaptı

Yapımı yıllardır süren ve ihalesi defalarca ertelenen Çukurova Havalimanı'nın üst yapı ihalesini geçmişte AKP'den Çerkezköy Belediye Başkanı Adayı olan Süleyman Kozuva'nın sahibi olduğu şirketin de bulunduğu iki firma kazandı.

İhaleye tepki gösteren CHP Adana Milletvekili Ayhan Barut, "Tek adam rejiminde ihalelerde hep rant, talan ve yandaş var. Her ihalede aynı senaryolar yazılıyor" dedi.

Hep aynı senaryo

CHP'li Barut, 15 Aralık 2011 tarihinde 357 milyon Avro yatırım maliyetiyle ihale edilen, ancak 9 yılda yapımı tamamlanamayan Çukurova Bölgesel Havalimanı'nın üstyapı ihalesinin 297 milyon 100 bin Avro artı KDV karşılığında verilmesine tepki gösterdi.

Üstyapı ihalesini kazanan şirketin sahibinin AKP'den son yerel seçimlerde Çerkezköy belediye başkan adaylığı olan Süleyman Kozuva olduğunu belirten Barut, "Tek adam rejiminde ihalelerde hep rant, talan ve yandaş var. Her ihalede aynı senaryolar yazılıyor. Talan ve israftan vazgeçin. Çukurova Bölgesel Havalimanı'na yolcu garantisi ve bu kadar para vereceğinize, bölgenin de ihtiyacını karşılayan, 6 milyon yolcunun kullandığı, ülkemizin en güvenli havalimanı olan Adana Havaalanı'na daha düşük miktarda yatırım yapın" dedi.

EKİM AYINDA TURİST SAYISI YÜZDE 60 AZALDI; 10 AYLIK KAYIP İŞE YÜZDE 72

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ekim ayında Türkiye'ye giden yabancı turist sayısının bir önceki yıla kıyasla yüzde 59,4 azaldığını açıkladı.

Koronavirüs salgını nedeniyle turizm sektörü ağır hasarlar alırken dünya genelinde yaşanan turis sayısındaki azalıştan Türkiye de payına düşeni almaya devam ediyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından açıklanan ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nden alınan geçici verilere göre, ekim ayında Türkiye'yi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 59,4 azaldı.

Toplam turist sayısı 1 milyon 742 bin 303 kişi oldu. Bu rakamın 3 bin 852'sini gününbirlikçiler oluşturdu.

Ekim ayında Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçilerin en çok giriş yaptıkları sınır kapılarının bağlı olduğu iller sıralamasında ilk 5 il şöyle:

1-Antalya %39,16 (682 bin 239)

2-İstanbul %30,61 (533 bin 405)

3-Edirne %15,15 (264 bin 021)

4-Muğla %4,56 (79 bin 387)

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

5-Kırklareli %2,70 (47 bin 112)

10 AYDA AZALIŞ YÜZDE 72,5

2020 yılı Ocak-Ekim döneminde Türkiye'yi ziyaret eden yabancı sayısında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 72,49 azalış kaydedildi. Bu dönemde Türkiye'yi ziyaret eden yabancı sayısı 11 milyon 200 bin 892 oldu.

11 aylık rakamlara göre en çok ziyaretçi girişi olan iller şöyle:

1-İstanbul %37,09 (4 milyon 154 bin 021)

2-Antalya %27,67 (3 milyon 99 bin 687)

3-Edirne %13,47 (1 milyon 508 bin 542)

4-Muğla %5,96 (668 bin 049)

5-Artvin %3,63 (406 bin 626)

TURİZM KÜÇÜLÜRKEN BAKAN BÜYÜYOR!

Türkbükü'ndeki ünlü lüks oteli Bakan Ersoy'un şirketi aldı

Azeri iş adamı İskender Khalilov'un 2011 yılında hizmete açtığı Bodrum Hilton Türkbükü Otel el değiştirdi. Kültür ve Turizm Bakanı'nın sahibi olduğu Ersoy Otelcilik, Bodrum Hilton Türkbükü'nün yeni sahibi oldu.

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un sahibi olduğu Ersoy Otelcilik, Bodrum Hilton Türkbükü'nü satın aldı.

Dünya'dan Çiğdem Yücesoy Subaşı'nın haberine göre Azerbaycan merkezli ISR Holding'in bir şirketi olan ISR Turizm'i satın alan şirket, böylelikle Bodrum Türkbükü'nün de yeni sahibi oldu.

Rekabet Kurumu'na satın almaya yönelik yapılan başvurudan izin de çıktı. Rekabet Kurumu son toplantısında ISR Turizm İşletmeleri ve Ticaret A.Ş.'nin tek kontrolünün Ersoy Otelcilik tarafından devralınması işlemine izin verdi.

Merkezi Antalya'da olan Ersoy Otelcilik bu satın almayla birlikte otel sayısını üçe çıkardı. Halen Voyage Otel Belek ve Max Royal Kemer otelleriyle hizmet veren şirket, Hilton'la Bodrum'u da faaliyet alanına eklemiş oldu.

Azeri işadamı İskender Khalilov, İber Princess adıyla faaliyet gösteren oteli 2011 yılında alarak Hilton olarak hizmete açmıştı. Azerbaycan'da Hilton Bakü ve Park By Radison Blu otellerinin sahibi olan holding, Türkiye'de tek bir otelle faaliyet gösteriyordu.

ESNAFA DESTEK İÇİN BULUNAN KAYNAK: 'GLOBAL ŞİRKETLERİN SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ'

Ticaret Bakanı Pekcan, pandemide zarar gören esnafa yapılabilecek yardımları Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüştiklerini ve yeni arayışları olduğunu söyledi. Pekcan, bu kapsamda "sosyal sorumluluk" olarak global şirketlerden esnafa yardım talebinde bulunacaklarını bildirdi.

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda Ticaret Bakanlığı'nın 2021 yılı bütçesi kabul edildi. Pandemi sürecinde zor günlerden geçen esnafa kredi ağırlıklı olmak üzere yapılan yardımları anlatan Bakan Ruhsar Pekcan, "global şirketlerden yardım isteme" konusunda da arayışları olduğunu anlattı.

Bütçe görüşmelerinde bakanlığın çalışmaları hakkında bilgi veren Pekcan, esnafa faiz indirimi, faizsiz kredi, kredilerin ötelenmesi gibi "yardımlarda" bulduklarını söyledi. Karşılıksız ödemeler konusuna detaylı olarak değinmeyen Pekcan, AKP'nin alışkanlık haline getirdiği "yardım isteme" işleminin esnaf için "şirketten yardım isteme" yöntemiyle uygulanacağını bildirdi.

Esnafın mağduriyetinin farkında olduklarını söyleyen Pekcan, "Başta Cumhurbaşkanımızla olmak üzere 'Bu yönde neler yapabiliriz?' değerlendirmesi yapıyoruz. Bunun dışında, kamu kaynakları dışında, global firmalarla iletişime geçtik. Onların sosyal sorumluluk projeleri kapsamında esnafa ne gibi destekler verebiliriz, onlar üzerinde de çalışmalarımız var" diye konuştu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kota Değil Üreticilerini Koruma

Yabancı ülkelerin Türkiye'ye dönük kota uygulamaları hakkında da bilgi veren Pekcan, yapılanın aslında Türkiye'ye yönelik olmadığını öne sürdü. Pekcan, "Orta Asya ülkelerinde ve Rusya'da bizden satın aldıkları sera ekipmanları ile sera üretimleri başladı. Artık kendi üretimlerine destek vermek, onlar da yerli üreticilerini korumak amacıyla bunu yapıyorlar" dedi.

İKTİDAR ÜLKEDEN AYRILDI

Ülke deprem, pandemi ve katlanılmaz hale gelen ekonomik krizle boğuşurken Erdoğan, partisinin üye sayısı ile uğraşiyor. Halkın gerçeğinden tamamen kopan iktidar cephesi, sadece ekranlarda boy gösteriyor, ülkeyi ve yurttaşı ruhen çoktan terk etmiş görünüyor.

Yaşar Aydın

Türkiye tam anlamıyla sallanıyor. Sadece Ege'deki deprem ve artçılarıyla değil, ekonomik krizi, salgını, uluslararası alanda yapa yalnız bir ülke olmasıyla da derin bir buhran ve sarsıntı içinde.

Yaşanan sorunların önemli bölümünün kaynağı olması, AKP eliyle çözümü de imkansız kılıyor. Durumun farkındalar. O yüzden kafalarını başka tarafa çevirmiş, sadece kendilerine ait bir dünya kurmuşlar.

Gözleri Tamamen Kapalı

Memleket tam anlamıyla yangın yeri olmuş durumda. Yurttaş çaresiz başına gelecekleri bekliyor. Televizyona çıkan iktidar sözcülerinden medet umuyor. Ama nafile, onlara göre halkın sorunu yok. Sorun başlıkları önemsiz.

Deprem: Seferihisar açıklarında yerin 30 kilometre derinliğinde yaşanan bir depremde yüzü aşkın yurttaşımız öldü. Bine yakın yaralı var. Ağır hasarlı bina sayısı daha hesaplanmış bile değil. Deprem merkez üssü olan Sisam Adası'nda sadece iki can kaybı yaşandı.

Türkiye'nin birçok ili aynı tehditte karşı karşıya. Sadece olası bir Marmara depreminden 30 milyona yakın insan etkilenecek. Ama iktidarın çok daha acil işleri var.

Pandemi: Salgın ülkeyi kasıp kavuruyor. Durum zirveye ulaştığı nisan ayından bile kötü. Yoğun bakımlar dolu, sağlık çalışanları perişan, fabrikalar, okullar hasta dolu. Önlem alınması için tüm ülke çağrı yapıyor. Hükümet maske-mesafe-hijyen üçlüsünden başka çözüm önermiyor. İktidarın çok daha önemli işleri var.

Ekonomik kriz: Döviz aldı başını gidiyor. Dolar 9, Avro 10 lira oldu. Ekim enflasyonu 2020'nin rekorunu kırdı. İşsiz sayısı her gün biner biner artıyor. Bakana göre her şey çok iyi, müdahaleye gerek yok. İktidarın çok daha önemli işleri var.

Kendi Ülkelerini Kurdular

MHP lideri Devlet Bahçeli partisinin grup toplantısında Ege depremine ilişkin değerlendirme yaparken "Keşke riskli binalarda oturmayı tercih etmeselerdi" dedi. Aynı saatlerde benze bir cümleyi Mersin Akdeniz Belediye Başkanı AKP'li Mustafa Gültak "Cebimizden de biraz para verip sıfır bir ev alacağız. Yani her şey devlet tarafından yapılmaz" diyerek halka akıl verdi.

AKP'liler ve onların ortakları iktidarın nimetlerinden faydalanarak kazandıkları paralarla kendilerine ayrı bir dünya kurdular. Yüksek duvarlarla örülü sitelerde oturup, çelik-cam ağırlıklı yapılan iş merkezlerinde çalışıyorlar. Yaklaşık bir milyonluk, gayet zengin ve müreffeh yaşayan ayrı bir ülke oldular. Halkla temas etmeden, hatta gündelik hayata görünmeden hayatlarını sürdürebiliyorlar. Halka göründükleri tek yer medya. Başarı ölçütleri de orada ne kadar göründükleri oluyor. O yüzden her önemli olayda tespih tanesi gibi kameraların karşısına diziliyor, görevlinin elinden telefonu alıp enkaz altında kalan çocukla konuşuyorlar.

Kongrede Üye Peşinde

Ülke gündemiyle, yurttaşın derdi tasasıyla iktidarın gündeminin hiçbir alakası yok. Yurttaş hayat pahalılığını konuşurken, onlar ihracat rakamlarını konuşuyor, yeni başarı hikayeleri uyduruyor. Yurttaş işsizliği konuşurken onlar duble yolu, köprüleri konuşuyor. Yurttaş hastane kuyruklarında salgınla pençeleşirken onlar şehir hastanelerini anlatıyor. Depreme ilişkin, çözüme önleme ilişkin tek laf etmeden sadaka verir gibi depremedelere dağıtacakları paralardan bahsediyorlar.

Bütün iktidar ve onun lideri o kadar gerçeklikten kopmuş ki sorumluluğu olduğu yıkıntıların altında yüzlerce insan varken parti kongrelerine devam edebiliyor, yeni üye kazanımlarından bahsedebiliyor. Yaşananlardan bahsetmediklerinde vatandaşın bunları görmeyecek duymayacaklarını sanıyorlar. Oysa tüm ülke depremde enkaz altında kalanların acısını hissediyor, acıyı paylaşıyor. Yoksulluğu ve çaresizliği iliklerine kadar yaşıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sorunların Çözümü Halk

İktidarın ülkede yaşanan hiçbir temel ve acil sorunu çözme becerisi kalmadı. AKP ve ortağı MHP'den çözüm beklemek anlamsız. Çözüme en yaklaştıkları an "askıda ekmek" kampanyası olan bir iktidar blokundan bahsediyoruz. Çok açık ki ne içinde yaşadığımız ekonomik kriz ya da salgınla mücadelede adım atacaklar ne de on binlerce insanın hayatına mal olabilecek deprem hazırlık yapacaklar.

Bu devasa sorunlarla yurttaş baş başa kalmış durumda. Ya kaçınılmaz sonu sessizce yaşayacak ya da kendi çözümünü bulacak.

GEZİ'NİN ÇOCUKLARI İÇİN YARGIYLA MÜCADELE

Gezi Direnişi sırasında yaşamını yitiren Ahmet Atakan'ın ölümüne ilişkin 7 polis hakkında soruşturma izni verilmemesine tepkiler sürerken Avukat Hatice Can, "Katledilenlerin yakını ve avukatı olmak cezasızlıkla mücadeleye dönüşüyor" dedi.

Gezi Direnişi'deki polis müdahalesi sırasında hayatını kaybeden Ahmet Atakan'ın ölümüne ilişkin 7 polis hakkında soruşturma izni verilmemesi tepkilere neden oldu. Hatay Armutlu'da 10 Eylül 2013'te katıldığı eylemdeki polis müdahalesi sırasında hayatını kaybeden Atakan'ın ölümüne ilişkin soruşturma 7 yıldır sonuçlanmadı.

Atakan'ın ölümünün ardından Hatay Devlet Hastanesi'nde yapılan ön otopsiye giren ve olay yerinde de incelemelerde bulunan doktor, ilk açıklamasında 22 yaşındaki gencin kafa travması olduğunu söyledi. Olay yeri görüntülerinde çatıdan düşen kişinin Atakan olduğu ortaya çıktı. Görgü tanıkları da Atakan'ın gaz bombasıyla vurulduktan sonra çatıdan düştüğünü iddia etti.

Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulu'nun raporunda "Kişinin vücudunda tespit edilen travmatik değişimlerin künt travma değişikliği niteliklerinde meydana gelmiş olduğu ancak kişinin düşme olayı öncesinde travmaya maruz kalıp kalmadığı hususunun adli tahkikat ile aydınlatılmasının uygun olduğu oy birliği ile mütalaa olunur" ifadeleri yer aldı. Raporlar baz alınarak Atakan'ın ölümünde sorumluluğu bulunan kişilerin cezalandırılması için herhangi kamu davası açılmadı. Hatay Valiliği, Hatay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın olay yerindeki 7 polis için istediği soruşturma talebini de reddetti.

Korumak Artık Refleks Olmuş

Bu tür davalarda idarenin ciddi bir cezasızlık refleksi olduğunu söyleyen Avukat Hatice Can, Gezi Direnişi sırasında yaşamını yitiren 8 gence ilişkin soruşturma ve dava sürecini BirGün'e değerlendirdi.

Abdullah Cömert'e ilişkin sürdürülen davanın da neredeyse cezasızlıkla sonuçlandığını belirten Can, şunları dile getirdi: "Davalarda polisler 'Verilen emirler üzerine kitleyi dağıtmaya başladık' dediler. 'Verilen emirler üzerine' ifadesinin üzerine giderek amirlerin de yargılanması gerektiğini söyledik ancak hiçbiri sanık olmadı. Emir veren yetkili amirlerin isimleri bile araştırılmadan takipsizlik kararı verildi. İtirazlar reddedildi."

Hak Ettikleri Cezayı Almalılar

"Yargılama ve soruşturma sürecinde katledilenin yakını olmak, avukatı olmak cezasızlıkla mücadeleye dönüşüyor" diyen Can, şu ifadeleri kullandı: "Alınan ceza miktarı da insanları tatmin etmiyor. Ahmet'in dosyasında da memurların yargılanması usulü uyarınca ağır cezalık bir suç olduğu için soruşturma iznine gidilmeden savcılık dava açmalıydı. Kamu davası açılıp sanıkların yargılanıp hak ettikleri cezayı almaları gerekiyor."

Öte yandan ülkedeki neredeyse tüm yurttaşları sokağa döken Gezi Direnişi sırasında hayatını kaybeden 8 gencin ölümüne ilişkin davaların hiçbirinden beklenen sonuç çıkmadı. Bazılarının davaları hâlâ sürüyorken bazısının ise **7 yıldır bitmeyen soruşturma süreci var.**

Sonuç Cezasızlık

Gezi Direnişi sırasında hayatını kaybeden diğer gençlerin davalarında özetle şunlar yaşandı:

- Mehmet Ayvalıtış: Ümraniye'de araç çarpması sonucu yaşamını yitiren 20 yaşındaki Mehmet'in, ölümü kayıtlara trafik kazası olarak geçti. Mehmet'in öldürülmesine ilişkin İstanbul Anadolu 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada sanıklar Mehmet Görkem Demirbaş ve Cengiz Aktaş beraat etti.
- Abdullah Cömert: Hatay Armutlu'daki eylemlere katılan 22 yaşındaki Abdullah, 3 Haziran 2013'te akrep aracından atılan biber gazının başına isabet etmesi sonucu hayatını kaybetti. İddianamede polis A.K.'nin 'olası kasıtlı öldürmek'ten 25 yıla kadar hapsi istendi. Hatay 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlayan dava, ikinci

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

duruşmasında 'güvenlik' gerekçesiyle Balıkesir 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne taşındı. Sanık 'kastın aşılması suretiyle öldürmek' suçundan 13 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırıldı. A.K.'ye verilen ceza Yargıtay tarafından bozuldu. İkinci yargılamada, sanık polise 6 yıl 10 ay 15 gün hapis cezası verildi. Cömert Ailesi'nin avukatı Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu.

► Ethem Sarısülük: 26 yaşındaki Ethem'in ölümüne ilişkin yargılanan polis Ahmet Şahbaz , 'haksız tahrik altında adam öldürmek' ve 'kamu görevine ait araç ve gereçleri suçta kullanmak' suçundan 7 yıl 9 ay 10 gün hapis cezasına çarptırıldı. 2017'de Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin verilen kararı usulden bozması üzerine Şahbaz'a 1 yıl 4 ay 20 gün hapis cezası verildi. Hapis cezası daha sonra 10 bin 100 TL lira adli para cezasına çevrildi. Yeniden görülen davada polislin para cezası 15 bin 200 liraya yükseltildi.

► Medeni Yıldırım: Diyarbakır'da kalekol yapımını protesto eden insanların üstüne asker tarafından açılan ateş sonucu yaşamını yitiren 18 yaşındaki Medeni'nin ölümünden bir yıl sonra vurulduğu anın görüntüleri ortaya çıktı. Yıldırım'ın öldürülmesinden yaklaşık 2 yıl sonra olay yerinde keşif yapıldı. Yıldırım'ın öldürüldüğü olayda 27 farklı silah kullanılmasına rağmen tek bir sanıkla dava yürütüldü. 2016'daki karar duruşmasında Çiftçi beraat etti. Gaziantep Bölge Adliyesi Mahkemesi, sanığa verilen beraat kararını bozdu. 2017'de yeniden başlayan davanın yeni duruşması 22 Ekim'de görülecek.

► Ali İsmail Korkmaz: Eskişehir'de polis ve sivil giyimli eli sopalı kişilerce darp edilen 19 yaşındaki Ali İsmail, Yunus Emre Devlet Hastanesi'nde görevli doktorlar tarafından önce polise ifade vermeye gönderildi. Ali İsmail'in ölümüne ilişkin dava 'güvenlik' gerekçesiyle Kayseri'ye taşındı. 8 sanıklı davada 1'i polis 5 kişi tutuklu yargılandı. Mahkeme Mevlüt Saldoğan'ı 'kasten insan öldürme' suçundan sonuç ağır olduğu için 10 yıl 10 ay hapis cezasına çarptırdı. Polis Yalçın Akbulut'a 10 yıl hapis, Fırınıclar İsmail Koyuncu, Ramazan Koyuncu ve Muhammet Vatansever yaralama suçundan 6 yıl 8'er ay hapis cezasına çarptırıldı. Ebubekir Harlar'a 3 yıl 4 ay hapis cezası veren mahkeme, tutuklu kaldığı süreyi göz önüne alarak tahliyesine karar verdi. İki polislin beraatına hükmedildi.

► Berkin Elvan: Berkin'in ölümüne yönelik iddianamenin hazırlanması 3 buçuk yıl sürdü. İddianamede sanık polis Fatih Dalgalı'nın 'olası kastla öldürmek' suçundan müebbet hapisle yargılanması istendi. Hâlâ devam eden davanın bir sonraki duruşma 19 Aralık'ta görülecek.

► Hasan Ferit Gedik: Maltepe'de uyuşturucu satıcılarına karşı yapılan protesto yürüyüşünde, gruba silahla ateş açılması sonucu Hasan Ferit'in öldürülmesine ilişkin görülen 35 sanıklı davada, Şahin Eren, Hakan Taşhan ve Doğukan Çep, 'kasten öldürme' suçundan 25'er yıl hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme, 3 sanık hakkında örgüt yöneticisi olmalarına ilişkin yeterli delil bulunmadığını bildirdi.

AKP'LİLER KÜLTÜR-SANAT VAKFI KURDU: YÖNETİMİNDE İNŞAATÇI KALYONCU VAR

Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün ilanına göre Yeni Sanat Vakfı kuruldu. Vakfın yönetiminde Kalyon İnşaat'ın yönetim kurulu üyesi Mehmet Kalyoncu, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın, eski Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan gibi isimler var.

Resmi Gazete'de bugün yayımlanan, Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün ilanına göre, merkezi İstanbul'da olan "Yeni Sanat Vakfı" kuruldu.

Dizi yapımcısı Mustafa Fener'in, 90 bin TL mal varlığı ile kurduğu vakfın yönetim kurulu şu üyelere oluştu:

Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın, eski Beyoğlu Belediye Başkanı ve Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Ahmet Misbah Demircan, karikatürist, oyuncu ve film yapımcısı Hasan Kaçan, 15 Temmuz darbe girişimi sırasında şehit olan Erol Olçok'un kardeşi Arter Reklam Ajansı'nın yönetim kurulu başkanı Cevat Olçok, kamu kurumlarından aldıkları pek çok ihalelerle dikkat çeken Gürsoy Grup Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Gürsoy, Kalyon İnşaat'ın yönetim kurulu üyesi Mehmet Kalyoncu ve dizi yapımcısı Mustafa Fener.

Vakfın amacı vakıf kuruluş ilanında şöyle tanımlandı:

"Kadim medeniyetimizin yapıtaşları ve değerleriyle beslenen evrensel bir kültür sanat anlayışından güç alarak, eğitim ve üretim odaklı yaklaşımı ile Türkiye'nin kültürel sanat ekonomisine katkı sağlamak ve vakif senedinde yazılı diğer amaçları gerçekleştirmek".

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

"Fikri İktidarımızı Tesis Edemedik"

Sosyal ve kültürel alandaki iktidar konusunda sıkıntıların olduğunu zaman zaman dile getiren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ekim ayında yaptığı bir açıklamada özetle şunları söylemişti:

"Fikri iktidarımızı hâlâ tesis edemedik. Hiç kimsenin bu fikri iktidar arayışından rahatsız olmaması gerekir. Gerçek iktidarın, fikri iktidar olduğunu biliyoruz. Şahsen bu konuda kendimi biraz mahzun hissediyorum. Samimi bir muhasebeyle, 18 yılda her alanda tarihi eserlere, hizmetlerle imza attığımızı ama eğitim ve öğretimde, kültürde arzu ettiğimiz ilerlemeyi sağlayamadığımızı düşünüyorum."

'MESLEK GASPI'

Arıtma tesisinde çalışmak için gerekli eğitim kriterlerine uyulmadı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın, tesis sorumlusu görevi için düzenlediği eğitime katılma hakkı kazananlar arasında moda tasarımı, zootekni ve iş idaresi gibi bölümlerden mezun olanlar da yer aldı. ÇMO Başkanı Kahraman, "Meslek hakkımız peşkeş çekiliyor" dedi.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kentsel ve sanayi atıksu arıtma tesislerinde görev yapacak tesis sorumluları için düzenlenecek yeterlilik eğitimi almaya hak kazanan adaylar arasında moda tasarımı, iş idaresi, açıköğretim işletme ve kamu yönetimi gibi bölümlerden mezun olanlar yer aldı.

Hali hazırda görev yapanların da almasının gerekli olduğu eğitim için Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğe göre ilk koşul, üniversitelerin Çevre Mühendisliği Bölümü'nden mezun olmak. Fakat Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, çok sayıda farklı bölüm mezunu kişinin başvurusunu kabul etti. Bu bölümler arasında moda tasarımı, açıköğretim işletme, kamu yönetimi, iktisat, makine mühendisliği, su ürünleri mühendisliği, iş idaresi, zootekni, maden mühendisliği ve elektronik öğretmenliği gibi bölümlerden mezun olanlar da yer aldı.

Resmi Gazete'de belirlenen koşullara bakanlık tarafından uyulmadığını vurgulayan Çevre Mühendisleri Odası (ÇMO) Başkanı Ahmet Dursun Kahraman, çevre mühendislerinin gerekli eğitimi alarak mezun olduklarını, sertifikanın zorunlu tutulmasının da diplomalarının yok sayılması anlamına geldiğini söyledi.

Kahraman, "Karşı durduğumuz, yıllarca ailelerimizin ve devletin yatırımları ile laboratuvarlarda, stajlarda, sınavlarda, dersliklerde, sahada verdiğimiz emeklerle hak kazandığımız diploma ile tescilli mesleki haklarımızın böylesi kısa ve yüz yüze bile olmayan eğitim' ile gasp edilmesi, bizim aldığımız eğitimin yanından bile geçmemişlere peşkeş çekilmesidir" dedi.

Çevre Mühendisi olmayanların tesis sorumlusu olabilmesinin önünün, "alaylı arıtmacı" yetiştirmek için açıldığına işaret eden Kahraman, "Bir mühendislik formasyonuna sahip olmayan işletme veya moda tasarımcısına bu iki haftalık eğitim ile ne verilebilecek? Ayıptır, yazıktır. Diploma, böylesi ucuz yollarla sorgulanamaz. Bu girişimin sonu çözüm değil kaostur.

Başvurdukları bu sakil yöntem, yurttan kurulmuş onca üniversitelere, akademik kadrolara, öğrencilere yapılan yatırımların heba edilmesi ve kamu zararı yaratmaktır" ifadelerini kullandı.

ÇUKUROVA HAVALİMANI İHALESİ AKP'DEN ADAY OLDUĞU İÇİN Mİ KOZUVA'NIN?

CHP Milletvekili Başarır, Çukurova Havalimanı'nın ihalesini AKP'den Çerkezköy belediye başkan adayı olan Kozuva'nın şirketinin de bulunduğu iki firmanın kazanması üzerine Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'nın yanıtı istemiyle soru önergesi verdi. Başarır, "İhalenin kazanılmasında Kozuva'nın Çerkezköy'den AKP'nin belediye başkan adayı olması etkin olmuş mudur?" diye sordu.

CHP Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, TBMM'ye Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu tarafından yanıtlanması istemiyle yazılı soru önergesi verdi.

Yapımı yıllardır süren ve ihalesi defalarca ertelenen Çukurova Havalimanı'nın ihalesini AKP'den Çerkezköy Belediye Başkanı Adayı olan Süleyman Kozuva'nın sahibi olduğu şirketin de bulunduğu iki firmanın kazanması üzerine Başarır, soru önergesinde şu ifadelerle yer verdi:

"Çukurova Bölgesel Havalimanı'nın yapım işi hikâyesi 9 yıl önce 357 milyon Euro yatırım maliyeti ile ihale edilmesiyle başlamıştı. Bu ihaleye tek teklifi, Sky Line Havacılık- Zonguldak Özel Sivil Havacılık Ortak Girişim Grubu vermişti. Havalimanı 3 yılda hizmete açılacaktı. Şirketin iflas etmesiyle proje tam bir yılın hikâyesine dönüştü. O zamanki yetkililerin açıklamalarına göre inşaatın yüzde 85'i tamamlanmıştı. Daha sonra defalarca

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

ihale yapıldı. Bu yılın mart ayında söz konusu ihale yeniden yapılmıştı. İhaleyi Günbeton İnşaat-Terminal Yapı Ortak Girişim Grubu kazanmıştı. Yapılan ihalede Limak-Kalyon-Cengiz İnşaat Ortak Girişim Grubu elenmişti. İhaleden 12 gün sonra dönemin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Cahit Turhan görevinden alınmıştı. Yeni Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun göreve gelmesinden 18 gün sonra da ihale iptal edilmişti. Yeni ihalenin yapılması için ise 26 Ekim 2020 tarihi verilmişti. Sonrasında yapılan açıklamayla ihalenin 20 Kasım 2020 tarihine ertelendiği duyurulmuştu."

Son Olarak 297 Milyon 100 Bin Avro İle İhale Edildi

"20 Kasım'da yapılan ihaleye pazarlık sonucu en uygun teklifi, 297 milyon 100 bin Avro artı KDV karşılığında Favori İşletmecilik AŞ/YAKO Tekstil Sanayi ve Dış Ticaret AŞ ortak girişiminin verdiği duyuruldu. İhaleyi kazanan ortak girişim grubundaki her iki şirkette Kozuva Şirketler Grubu bünyesinde faaliyet göstermektedir. Kozuva Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Kozuva olup, yapılan son yerel seçimlerde AKP'den Çerkezköy Belediye Başkan adayı olmuştur. İlk olarak 357 milyon Euro yatırım maliyeti ile ihale edilen ve altyapısının yüzde 85 'i bittiği söylenen Çukurova Bölgesel Havalimanı'nın üst yapı işi son olarak 297 milyon 100 bin Euro artı KDV ile ihale edilmiş oldu."

AKP'den Belediye Başkan Adayı Olması mı Etkili Oldu?

CHP Mersin Milletvekili Başarır, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'na şu soruları yöneltti:

- 1- Yapılan yeni üst yapı ihalesinde, yolcu uçuş garanti sayısı verilmiş midir? Verilmişse günlük/aylık/yıllık kaç yolcu uçuş garantisi verilmiştir?
- 2- Yolcu uçuş garantisi altyapı ihalesini alana mı yoksa üst yapı ihalesini alana mı verilmiştir? Yoksa her ikisine de ayrı ayrı mı verilmiştir?
- 3- Kamuoyunda yıllık uçuş garanti sayısının 12 milyon kişi olduğu söylenmektedir. Bu sayı doğru mudur? Doğru ise bu sayıya ulaşmak için yıllık ortalama 5 milyon kişinin uçak yolculuğu yaptığı Adana Şakirpaşa Havalimanı'nın kapatılması mı planlanmaktadır? 12 milyonluk yolcu uçuş garantisi hangi kriterlere göre verilmiştir?
- 4- Yapımı yılan hikâyesine dönen Çukurova Bölgesel Havalimanı'nın, yapılan yeni ihaleye göre üst yapısının tamamlanması ne zaman planlanmıştır?
- 5- Altyapısının yüzde 85'i tamamlandığı söylenen Çukurova Bölgesel Havalimanı'nın geriye kalan yüzde 15'lik altyapısı ne zaman tamamlanacaktır?
- 6- Söz konusu yapılan üst yapı ihalesinin kazanılmasında Kozuva şirketler grubunun sahibi Süleyman Kozuva'nın son yerel seçimlerde Çerkezköy'den AKP'nin belediye başkan adayı olması etkin olmuş mudur?

36 BİN AĞAÇ, GÜNDE 500 TON SU MADENE FEDA EDİLECEK

Bilecik'te maden ocağının kapasite artırımı ve kurulması planlanan cevher zenginleştirme ile atık tesisi için, 36 bin ağaç ve günde 500 ton su, Meclis kararıyla gözden çıkarıldı. Ret oyu veren il meclis üyeleri, kabul eden üyelere tepki gösterdi.

Bilecik'in Bozüyük ilçesi Murat köyü mevkiinde işletilen bakır-molidren maden tesisinin kapasite artırımına ve yeni tesisler yapılmasına Bilecik İl Genel Meclis'inde 9'a karşı 12 kabul oyu verildi.

Proje kapsamında 36 bin ağaç kesilecek, günde 500 ton su kullanılacak. Meclis'te hayır oyu veren meclis üyeleri yaptığı açıklamada, "Bu karara kabul oyu vererek, halkın ve haklının yanında duramadıklarını gösteren il genel meclisi üyesi arkadaşlarımızı vicdanlarıyla baş başa bırakıyoruz" dendi.

Şirket, Yeni ÇED Süreci Başlatabilecek

Muratdere Madencilik tarafından 'açık ocak' yöntemiyle işletilen maden ocağının kapasite artırımı, atık ve cevher zenginleştirme tesisi için 2017 yılında çevresel etki değerlendirme (ÇED) olumsuz kararı verildi. Projeyi yeniden gündeme getiren şirket, Bilecik İl Genel Meclisi'nden onay istedi. Bölge halkının tüm itirazlarına rağmen çevrede büyük ekolojik tahribata neden olacak proje için onay verildi. Şirket böylece yeni bir ÇED süreci başlatabilecek.

12 kabul oyuna karşı 9 ret oyu veren Meclis üyesi açıklama yaptı. "Bilecik İl Genel Meclisi'nin vicdanlı üyeleri Muratdere'de orman katliamına karşı çıkıyor" başlıklı açıklamada şu ifadeler yer verildi: "Bugün Bozüyük için, bölgemiz için, ülkemizin geleceği için, çocuklarımızın geleceği için kara bir gün maalesef. Bozüyük, Muratdere ormanlarını talan edecek, bölgenin oksijen deposu, çok değerli orman florasını yok ederek bakır madeni yapılmasına göz yumacak izin Bilecik İl Genel Meclisi'nden, bizlerin direnmesine, hayır demesine rağmen 12

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

kabul, 9 ret oyuyla geçirildi. İlk etapta bin 260 hektar çok kaliteli orman arazisi. Bitki örtüsü üzerinde yaşayan canlıların yuvası, 36 bin ağaç katledilecek. Madenin işlenmesinde günde 500 ton temiz su kullanılacak ve kirlenmiş suyun ne olacağı belli değil.”

YAZILI SINAVDA SONUNCU MÜLAKATTA İKİNCİ

Böyle olur TCDD'nin kurumiçi sınavı

ŞAİBE ve torpil iddialarıyla gündeme gelen kurum içi sınavlar çalışanları mağdur ediyor. Bunun son örneği Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) Öğretmen Unvan Değişikliği Sınavı'nda gerçekleşti. Yazılı sınavda en düşük puanı alan adaylardan birine sözlü sınavda en yüksek ikinci puan verildi.

Teknik eğitim ve eğitim fakültesi mezunlarının katılabildiği kurumiçi mesleki öğretmenlik sınavı 4 Ekim'de gerçekleşti. Ardından yazılı sınavdan 60 ve üzeri puan alan 41 kişi, 3 ile 6 Kasım tarihli arasında sözlü sınava katıldı. Ancak iddiaya göre, sözlü sınavda nesnel sorular yöneltilmedi ve adaylara vakıf olmadıkları konu hakkında sunum yaptırıldı.

En düşük 70 puan alınması gereken sözlü sınavın sonuçları ise ... tarihinde açıklandı. Yazılı sınavda en düşük puan olan 60 alan adaylardan E.B.'ye sözlü sınav-da en yüksek ikinci puan olan 88 verildi. Birinci ise yazılı sınavda 76, sözlü sınavda 89 puan alan F.S. oldu. Böylece F.S. ile E.B.'nin de aralarında yer aldığı 10 kişi, sınavda başarılı oldu. Yazılı sınavda 84 puan alan İ.K., 78 puan alan İ.A ve Y.D. ise sözlü sınavda 70'in altında alarak elendi. İ.K., E.B.'den ortalama olarak yüksek puan almasına rağmen sözlü sınavda 70'in altında puan verildiği için başarısız sayıldı.

Öte yandan yine yazılı sınavda 66 puan alıp mülakatta 85 puan verilerek başarılı sayılan Mustafa Kemal Diler'in iktidara yakın Ulaştırma Memur-Sen Eskişehir Şube Başkanı olması dikkat çekti.

DERE KENDİ KENDİNE Mİ KİRLENDİ?

CHP'li Ali Öztunç, Maraş Sır Barajı'ndaki kirliliğe ilişkin açtığı davada 'kovuşturmaya gerek yoktur' kararı verilmesine tepki gösterdi: Barajı kimse kirletmediyse nasıl oldu da kirlendi?

CHP Doğa Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Ali Öztunç'un Sır Barajı'ndaki kirliliğe ilişkin açtığı dava neticesinde Maraş Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kovuşturmaya yer olmadığına karar verildi.

Kararda, Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü'nce düzenlenen raporda söz konusu baraja akan kirli suyun bir başkası tarafından yapıldığına ilişkin dosya içerisinde herhangi bir bilgi ve belgenin bulunmadığı, herhangi bir fabrika veya kurum işletmesi tarafından baraja dökülen atığın olmadığı, böylece müşteki vekilinin şikayetine konu olay hakkında kimsenin kastının veya kusurunun bulunmadığı anlaşılarak kovuşturmaya yer olmadığı belirtildi.

Gelin Barajı Yerinde Görün

Böyle bir kararı kabul etmediğini söyleyen Öztunç, "Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü hazırladığı raporla yargıyı yanıltmıştır. Savcıya ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne sesleniyorum, gelin de barajı da kokuyu da yerinde görün" ifadelerini kullandı. Öztunç, kararı temyize taşıdığını belirtti.

GÖÇMEN HAKLARINDA SINIFTA KALDIK

Göçmenlerin uyumuna yönelik politikalara ilişkin yapılan değerlendirmede Türkiye, 100 üzerinden 43 aldı. Bu yönüyle uyuma yönelik yolun henüz yarısına bile gelinmediği ortaya çıktı.

İstanbul Bilgi Üniversitesi Avrupa Birliği Enstitüsü ile Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından düzenlenen "Göç ve Entegrasyon Politikaları İndeksi (MIPEX) 2016-2020 Türkiye Karnesi Paneli" dün gerçekleştirildi. Panelde göç alan toplam 52 ülkenin MIPEX veri tabanı çerçevesinde Türkiye'de 2016-2020 yılları arasında göçmenlerin entegrasyonuna ilişkin izlenen politikalar Dr. Gülay Uğur Göksel ve Dr. Neva Öztürk tarafından değerlendirildi.

İşgücüne Katılım Elverişsiz

Göçmenlerin uyumlarında sağlık ve eğitim alanında bir ilerleme kaydedilse de bunun çok sınırlı kaldığı görüldü. Göçmenlerin iç gücü piyasasına katılımı MIPEX tarafından elverişsiz olarak tanımlandı. Siyasal katılım alanında herhangi bir olumlu değişim gösterememiş olan Türkiye'de yabancıların siyasi katılımın dışında tutulması, oy kullanamamaları ve siyasi partilere katılamamaları da MIPEX tarafından kritik olumsuzluk şeklinde tanımlandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

61 Puandan 53 Puana Düştü

Panelde hukukçu Neva Öztürk de aile birleşimi, daimi ikamet, vatandaşlık ve ayrımcılıkla mücadele alanlarındaki genel farklılıkları yorumladı. 2014 yılından bu yana aile birleşim alanında 61 puandan 53 puana düşen Türkiye'nin MIPEX standartlarına göre yarı yarıya olumlu olarak tanımlandığını belirtti. Öztürk bunun yeterli olmayacağını aktararak "Daimi ikametgah izni alanındaki olumlu değişim ise sosyal güvence ve yardıma erişimin kolaylaşmasıyla ilişkili" dedi.

Hukuki haklarda sıkıntı

Göçmenlerin hukuki haklarına ilişkin kapsayıcılık yönünde sıkıntılar olduğunu söyleyen Öztürk, şöyle dedi: "Bu hususta uluslararası koruma sorumluluğunun uluslararası toplum tarafından rutin şekilde paylaşılmamasını da değerlendirmek gerekebilir. Entegrasyonu hedef alan bir hukuk sisteminden beklenen kolaylaştırıcı pozitif düzenlemeleri mevzuatımızda göremiyoruz. Bununla birlikte genel ilerleme açısından Türkiye'nin olumlu çabalarının var olduğu söylenebilir."

Panelde yapılan sunumda "Türkiye 2019'da sosyal uyum politikaları açısından 100 puan üzerinden 43 puan aldı. Bu da ülkemizin göçmenler için eşit haklar, fırsatlar ve güvenliği gerçekten garanti etmek için yalnızca yarı yola yaklaştığı anlamına geliyor" dendi.

İKTİDARIN KADIN ve ÇOCUK POLİTİKALARI

"Kadına yönelik şiddeti" uluslararası tanımıyla; "fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik acı veya ıstırap veren veya verebilecek olan cinsiyete dayalı her türlü eylem veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma" olarak değerlendirdiğimizde Türkiye'de karşımıza şu tablo çıkıyor:

- Türkiye, Dünya Ekonomik Forumu'nun 2020 Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi'nde 153 ülke arasında 130. sırada

- Kadın cinayetleri hız kesmeden devam ediyor.

Geçen günlerde "toplumsal cinsiyet eşitsizliği" konusunda raporlar yayınlandı. Bu raporlardan bazıları aşağıda özetlenmiştir.

***Yanıdayız Derneği, Kanada Büyükelçiliği ve İstanbul Üniversitesi işbirliğiyle Türkiye'de ilk kez ilçe bazında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi hazırlandı.**

İlçe bazında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi için 81 il ve 234 ilçede çalışma yapıldı. Endeks politik katılım ve karar alma, eğitim, ekonomik yaşam ve kaynaklara erişim ile sağlık ve spor olmak üzere dört ana kategoride, 27 alt göstergeye göre hazırlandı. Endekse cinsiyet eşitliği en iyi düzeyde olan ilçelerde bile politik katılım, karar alma, ekonomik yaşam ve kaynaklara erişim açısından eşitlikten uzak bir seyrin izlendiği ifade edildi.

Ayrıca **İlçe Bazında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi'nde en iyi düzeyde olan ilçelerin CHP oylarının yüksek olduğu ilçeler olması dikkat çekiciydi.** Bu tablo, kadına yönelik şiddetin en önemli toplumsal sorunlardan biri olduğu ülkemizde, CHP'nin bu soruna çözüm üretecek öncü parti olduğunu gösteriyor.

Endekse göre;

- Genel skorda ilk 10'a giren ilçelerden 5'i İstanbul (Kadıköy, Bakırköy, Beylikdüzü, Beşiktaş, Şişli; 3'ü İzmir (Karşıyaka, Bayraklı, Bornova); diğer iki ilçe ise Çanakkale (Merkez) ve Ankara'da (Çankaya) bulunmaktadır.

- Politik katılım ve karar alma boyutunda ilk 5'e giren ilçeler Kadıköy, Karşıyaka, Bakırköy, Beylikdüzü ve Çanakkale Merkez'dir.

- Eğitim boyutunda ilk 5'e giren ilçeler Beşiktaş, Bornova, Bahçelievler, Karşıyaka ve Muğla'nın Mentеше ilçeleridir.

- Ekonomik yaşam ve kaynaklara erişim boyutunda ilk 5'e giren ilçeler ise; Karşıyaka, Çukurova, Konyaaltı, Mersin'in Yenişehir ilçesi ve Beşiktaş'dır.

***Eşitlik için Kadın Platformu (EŞİK) TBMM İzleme Grubu'nun İkinci İzleme Raporu**

Eşitlik için Kadın Platformu (EŞİK) TBMM İzleme Grubu, 16 Ekim-15 Kasım 2020 tarihleri arasındaki süreci kapsayan parlamentonun kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda İkinci İzleme Raporu'nu açıkladı. EŞİK TBMM İzleme Grubu, İkinci İzleme Raporu'nun, 2021 Kamu Bütçe Tasarısı'nın görüşüldüğü günlere denk geldiğini, yeni bütçenin kadınların sorunlarının çözümüne, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik olmadığını; Cumhurbaşkanlığı'nın 2021 hedefleri arasına 'Kadın Üniversitesi' kurulmasını koymasının kadına

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

yönelik ayrımcılığı daha da derinleştireceği ifade edildi. Bütçe görüşmelerinde “cinsiyete duyarlı bütçe” anlayışı rafa çoktan kalkmıştı. Cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet ile mücadele eden sivil toplum örgütleri, halk masada yoktu. Evinde çalışan Nadira Kadirova'nın şüpheli ölümüyle ilgili hakkında iddialar olan AKP milletvekili Şirin Ünal'ın bu görüşmelerde oturum başkanı olması, hükümetin kadına yönelik şiddet anlayışının tipik göstergesi oldu.

TBMM'nin karnesi özetle şöyle:

- Genel Kurullarda konuşan 96 milletvekilinden sadece 9'u 'kadın' sözcüğünü kullandı.
- Parti gruplarında kadın konusu: HDP 37 dakika, İyi Parti 6, CHP 15 saniye
- 54 kanun teklifinden kadınların payına yalnızca 1 tane düştü
- 836 soru önergesinden ancak 8'i kadınlarla ilgiliydi
- Kabul edilen kanunlarda kadının adı hiç yoktu
- 27 meclis araştırma önergesinden sadece 2'si kadın içindi
- Mecliste yapılan 90 basın toplantısından sadece 3'ü kadınların yaşadığı sorunlara değindi
- Genel kurullarda konuşan 96 milletvekilinden sadece 9'u kadın dedi

Hükümetin Çizdiği Pembe Tablonun Ardındaki Gerçek

Son dönemde Sosyo Politik Saha Araştırma Merkezi'nin gerçekleştirdiği, 2020 yılının Ocak-Ekim aylarını kapsayan 10 aylık sürede yaşanan kadın cinayetlerine ilişkin bir medya taraması yayınlandı. Pek çok site ve yayın taranarak gerçekleştirildiği ifade edilen inceleme sonucunda çıkan sonuçlara göre; **2020 yılında kadın cinayetlerinde hiçbir azalma olmamıştır.** Kadın cinayetlerinin tamamının medyada haber yapılmadığı düşünüldüğünde, medyaya yansıyan haliyle bile herhangi bir azalmanın olmadığı görülmektedir.

- Medyaya yansıyan verilere göre 2020 yılının 10 aylık zaman diliminde en az 256 kadın, cinayet sonucu yaşamını yitirirken, en az 197 kadının ölümü şüpheli ölüm olarak kabul edilmiştir. Şüpheli olarak kayda geçen ölümlerle beraber 2020 yılının ilk 10 ayında toplam 453 kadın yaşamını yitirmiştir.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun raporuna göre 2019 yılında, 474 kadın cinayeti işlendi. Kadın cinayetinin 115'i şüpheli olarak kayıtlara geçti ve "failleri bulunamadı" denildi. Medyadan ve ailelerden ulaşılan bilgiler ile derledikleri verilere göre **2016'da 328 kadın, 2017'de 409 kadın, 2018'de 440 kadın, 2019 yılında ise 474 kadın öldürüldü.**

- Verilere göre kadın cinayeti olarak kayıtlara geçen ölümlerin en çok görüldüğü ilk üç il geçen yılın tekrarı gibi; İstanbul (37kadın), İzmir (19 kadın) ve Antalya(13 kadın) iken; hiçbir kadın cinayetinin basına yansımadağı iller ise Artvin, Bayburt, Hakkâri, Karaman, Malatya, Siirt, Tokat, Tunceli olmuştur. Şüpheli kadın ölümlerinde ilk sırayı yine İstanbul (19 Kadın) alırken, devamında Antalya (18 kadın) Diyarbakır ve Aydın (11 'er kadın) ve Mardin (10 kadın) yer almaktadır. Yine kent nüfusları dikkate alındığında, Manisa (10 kadın) ve Diyarbakır'da (10 kadın) kayda cinayet olarak geçen kadın cinayeti sayısı da dikkat çeken bir sayıdadır.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun raporuna göre 2019'da kadın cinayeti olarak kayıtlara geçen ölümlerin en çok görüldüğü ilk üç il, İstanbul (68 kadın), İzmir (31 kadın), Antalya (25 kadın) olmuştur.

- Medyaya yansıyan bilgilere göre 2020 yılının ilk 10 ayında kadınların %37,9'u evli olduğu erkek ya da eskiden evli olduğu erkekler tarafından, %18,4'ü tanıdık/akraba, %16'sı birlikte olduğu erkek tarafından öldürülmüştür. Yani kadınlar 2020 yılında da en yakınları olan erkekler eliyle katledilmiştir.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun raporuna göre 2019'da kadınların %33,5'i evli olduğu ya da eskiden evli olduğu erkek, %12,4'ü birlikte olduğu ya da eskiden birlikte olduğu erkek, %21,3'ü tanıdık/akraba tarafından öldürüldü.

- Medya taramasından edinilen veriye göre kadınların %57,8'i ateşli silahla, %27,3'ü kesici aletle, %6,6'sı boğularak, %3,5'i darp edilerek öldürülmüştür. Öldürülen kadınların %3,5'inin ise nasıl öldürüldüğü tespit edilememiştir. Ayrıca **yıl yıl kadın cinayetlerinin nasıl gerçekleştiğine dair veriler incelendiğinde; kadın cinayetleri/katliamlarının artışı ile bireysel silahlanmanın artışı arasında doğrudan bir ilişki olduğu düşünülebilir.**

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun raporuna göre 2019'da da kadınların büyük bir bölümü ateşli silahlarla öldürülmüştü.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Yine 10 aylık medya incelemesi sonucu edinilen bilgiye göre kadınların %54,3'ü ev içerisinde, %33,6'sı sokak, işyeri, kuaför, park vb. kamusal alanlarda öldürülmüştür. Kadınların %12,1'inin nerede öldürüldükleri tespit edilmemiştir. Veri bize kadınlar için kendilerine ait yaşam mekânlarının güvenilir olmaktan çıktığını söylemektedir.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun raporuna göre 2019'da da kadınların büyük bir bölümü evinde öldürülmüştü.

Covid-19 Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Raporu

Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlenmesi Birimi (UN Women)ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) raporlarına göre COVID-19 salgını kadın yoksulluğunu önemli ölçüde artırdı. Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) İç görüden Müdahaleye: Covid-19 bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği raporunda özetlenen verilerde;

- Salgından önce kadınlar için yoksulluk oranının 2019 ile 2020 arasında yüzde 2,7 azalması beklenirken, şu anda salgın ve etkileri nedeniyle yüzde 9,12'lik artış olacağı tahmin ediliyor.

- Salgının 2021 yılına kadar 47 milyonu kadın ve kız çocuğu olmak üzere 96 milyon insanı aşırı yoksulluğa sürükleyeceğini de gösteriyor. Bu, aşırı yoksulluk içinde yaşayan toplam kadın ve kız çocukları sayısını 435 milyona çıkaracak ve tahminler arasında bu rakamın 2030 yılına kadar salgın öncesi seviyelere geri dönmeyeceğini gösteriyor.

- Kadınlar, gelir kaynaklarını kaybetme olasılıklarının daha yüksek ve sosyal koruma önlemlerinin kapsamına girme olasılıkları daha düşük olduğu için COVID-19 krizinin etkilerini erkeklere oranla daha fazla hissediyorlar.

- Raporda, önceden var olan diğer cinsiyet eşitsizliklerinin hız kesmeden yükselişinin de bu rakamları etkileyeceği, kadınların işten çıkarmalara ve geçim kaynağı kaybına karşı erkeklere oranla daha savunmasız kaldıkları belirtilmektedir.

☑ **Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre,** Haziran 2020 itibarıyla, dünya genelinde ev işçilerinin yüzde 72'sinin COVID-19 nedeniyle işini kaybettiği tahmin ediliyor. Kadınlar ve erkekler, karantina sırasında hem ev işlerini daha fazla üstleniyorlar hem de çocuklara ve aile üyelerine bakıyorlar, ancak işlerin çoğu hala kadınların ve kızların omuzlarına yüklenmiş durumda görülüyor.

☑ **Ekonomik şiddeti vurgulayan DİSK-AR'ın araştırması Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) raporunu doğruluyor. DİSK-AR'ın raporuna göre;**

- Erkekler kadınlardan yüzde 31,4 daha fazla gelir elde ediyor

- Ücretlerde cinsiyet eşitsizliği artıyor

- Ücretli kadın ve erkekler arasındaki gelir eşitsizliği büyüyor

- Kendi hesabına çalışan kadınların geliri erkeklerinkinden yüzde 77,3 daha az.

***Kadın Eğitim Emekçilerinin Gözünden Salgın Döneminde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri**

EĞİTİM-SEN eğitim öğretim kurumlarının durumu, okulların ve üniversitelerin açılıp açılmayacağı tartışmalarına ışık tutmak amacıyla, çevrimiçi çalıştaylar gerçekleştirdi. Bu çalıştaylardan birinde, Türkiye'nin farklı illerinden katılan yönetici ve üyeler, karantina döneminde yaşanan sorunları kadın bakış açısıyla saptayıp çözüm önerilerini paylaştılar. Buna göre:

- Uzaktan eğitim süreci, mesai mefhumunu ortadan kaldırıp akşam saat 21.00'de dahi çalışmayı gerektirdiği için kadınların üzerindeki iş yükünü fazlasıyla arttırdı. Evler kadınların ofislerine dönüştü. Uzaktan eğitimle birlikte artan iş yükünün yanı sıra çocuk bakımı, yaşlı bakımı ve evin diğer işleri gibi kadınlara ve kız çocuklarına bırakılan işler, maruz kalınan fiziksel ve psikolojik şiddeti arttırdı. Kadınlar, gece saatlerine kadar uzaktan eğitim veren, aynı zamanda da evin tüm işlerini yapmak zorunda bırakılan yoğun bir emek sömürsüne ve iş yüküne maruz kaldılar.

- Örgün eğitimde kullanılan materyaller, uzaktan eğitimde kullanılmadı. Uzaktan eğitime hazırlık süreci sadece öğretmen açısından değil, veli ve öğrenci açısından da oldukça kritikti. Siyasi iktidarın ve MEB'in üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmemesi nedeniyle öğretmen, öğrenci ve veli baş başa kaldı. Bu durum kadın öğretmenler açısından yeni sorunlara neden oldu. Birçok kadın öğretmen, velilerle daha fazla iletişim içinde olmak zorunda kalması nedeniyle şiddetle karşılaştı.

- Elbette salgın döneminde, özellikle ev işlerinde kız çocuklarından da fedakârlık beklendi. Evde uzaktan eğitimde ders dinlerken ailesi tarafından ev işi yapması için çağırılan kız çocuklarına fazlasıyla tanıklık edildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ders içeriklerinin toplumsal cinsiyet rollerini empoze ettiği, evrensel değerlerden uzaklaştığı daha net görünür oldu.

- Üniversitelerde de uzaktan eğitim olmasına rağmen, idari ve teknik personel görevlerine devam etti, ancak bu süreçte kurum servislerinin kaldırılması toplu taşımayı kullanmak zorunda bırakılan emekçilere bulaş riskini artırdı.

Sonuç ve Öneriler

Salgın döneminde öğretmenlerin toplumsal rolü ve önemi bir kez daha görüldü. Ancak görülen bir başka şey de toplumsal eşitsizliklerin böyle olağanüstü dönemlerde nasıl derinleştiği. Olağan dönemde dahi eril şiddetin yaşamlarımızı fazlasıyla tehdit ettiği bir ülkede, olağanüstü bir dönem bizlere daha fazla yan yana gelme ve dayanışma içinde olmanın zorunluluk olduğunu yeniden ve yeniden öğretti. Bizler, kadın eğitim emekçileri olarak, bulunduğumuz her yerde bu dayanışmayı örgütlemeli, fiziksel mesafelerimizi iletişim gücümüzü arttırarak kapatmalıyız.

Taleplerimiz:

☐ Pandemi kadınları da çocukları da çok fazla etkiledi. Çocukların evde ve kapalı alanda olması, özel bakıma ihtiyacı olan yaşlıların ve kronik hastalığı olanların evlere kapanması kadınların üzerindeki yükü daha da arttırdı ve psikolojik olarak çok zorladı. Bu nedenle okul rehberlik servisleri kendileri için hazırlanan rehberler doğrultusunda ebeveynlerle ve çocuklarla etkileşim içinde olmalı.

☐ UNICEF'in hazırladığı rehber kitapçıklar üzerinden bazı araştırmalar, değerlendirmeler, bilgilendirici çalışmalar yapılmalı.

☐ Eğitim öğretim kademelerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine dair ders oluşturulmalı ve bu ders müfredata eklenmeli. Bu dersin içeriğinin hazırlanması için atölye çalışmaları yapılmalı.

☐ Sosyal medya aracılığıyla, toplumsal cinsiyet eşitliğine dair çeşitli videolar ve görsellerle farkındalık oluşturmalı.

☐ Eğitimin içeriği, ücretli ebeveyn izni, çocukların bakımı gibi toplumun geniş kesimlerini etkileyen başlıklar üzerinden toplumun tüm kesimleriyle birlikte ortak mücadele yürütülebilmesinin yolları aranmalı.

☐ Güvencesiz çalışma, ücretli, sözleşmeli ayrımı emekçiler arasında eşitsizliğe neden olmaktadır, güvenceli çalışma hakkı mücadelesi ortaklaştırılmalı. Hukuksuz ihraç edilen arkadaşlarımızla dayanışma büyütülmeli.

☐ Salgın döneminde kadına yönelik şiddetin daha da arttığı bir süreç yaşıyoruz. Bu süreçte yerel yönetimlerle, kadın örgütleriyle iş birliği yapılarak kadın danışma birimleri kurulmalı.

☐ Kadınların daha fazla iletişim içinde olabileceği, dayanışmayı güçlendireceği ortamlar yaratılmalı. Eşitlikçi, özgürlükçü bir toplumsal cinsiyet rejimini inşa edebilmek için sendikal mücadelemiz kararlılıkla sürdürülmeli.

Covid-19 Pandemisinde Engelli Kadınların Hak İhlalleri Raporu

Türkiye Körler Federasyonu Covid-19 Döneminde Engelli Kadınların Hak İhlalleri Raporunu yayınladı.

Raporda engelli kadınların; engellilik ve kadınlık durumundan dolayı Covid-19 pandemisinde çoklu ayrımcılık ve hak ihlallerine normal dönemlere ve toplumun diğer kesimlerine göre daha fazla maruz kaldığı vurgulanmaktadır. "Pandemi Sürecinde Engelli Kadınların Hak İhlalleri" çalışmasının amacı, eve kapanma ve toplumsal hayattan izole olma şartlarında engelli kadınların yaşadıkları sorunları tespit etmek, bu sorunların görünürlüğünü sağlayarak ulusal ve uluslararası hukuk açısından ortaya çıkan hak ihlallerini ve yetkililerin sorumluluklarını ortaya koymak olarak ifade edilmiştir. Partimizin "çoklu ayrımcılık" tanımını tartışıp, değerlendirmesi gerekmektedir.

Rapora göre;

- Çalışmaya 225 engelli kadın ve zihinsel engelli annesi katılmıştır. Çalışmaya katılan engelli kadınların %76,4'ü büyükşehir ve şehir merkezlerinde ikamet ederken, %45,3'ü aynı evde 4 ve üstü sayıda kişiyle beraber yaşamaktadırlar.

- DİSK'in 2020/Nisan döneminde yaptığı araştırma sonuçlarına göre Türkiye'de kadın işsizlik oranı %16,3'tür. Engelli kadınlarda bu oran %31,6'dır. Engelli kadınlar diğer kadınlara göre işsizliğe 2 kat daha fazla maruz kalmaktadırlar

- Engelli kadınların %34'ü eşlerinden, %16'sı babalarından, %13'ü annelerinden, %11'i ise çocuklarından şiddet görmektedir. **Engelli kadınlara yönelik şiddetin %80'i ev içi kaynaklıdır.**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Pandemi döneminde engelli kadınların %43,9'u psikolojik desteğe ihtiyaç duyarken, bunların %93'ü psikolojik destek alamamıştır.
- Kamu kurumları tarafından oluşturulan destek hatlarını (Alo 183 telefon hattı, Vefa Destek hattı, Hayat Eve Sığar uygulaması) kullanan engelli kadınların %62,7'sine göre bu hatlar erişilebilir değildir.

TAKSİ ÇÖZÜMÜNE RANT KISKACI

İmamoğlu'nun İstanbul'a 5 bin yeni taksii önerisi valilik, plaka sahipleri ve hükümet temsilcileri tarafından UKOME toplantısında reddedildi. Tartışmanın arka planında ise plakanın 2,2 milyon TL'ye dayanan fiyatı ve toplam pastanın 40 milyar liraya ulaşması yatıyor.

İstanbul'daki taksii sorunu çözüm beklemeye devam ediyor. 1990'dan bu yana taksii plaka sayısında herhangi bir değişiklik olmaması İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun gündeminde. Bu kapsamda dün UKOME toplantısı yapıldı ve toplantıda yaklaşık 2 saat bu konu tartışıldı. İBB temsilcilerinin tezine karşı Ulaştırma Bakanlığı ve Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu temsilcileri antitezlerini sundular.

Toplantının sonunda İmamoğlu'nun 5 bin yeni taksii önerisi oy çokluğuyla reddedildi. İmamoğlu, İstanbul'daki taksii sayısının artırılması gerektiğini ve yeni taksilerde yeni bir model oluşturulması gerektiğini savunuyor.

Savunmasının temelini ise İstanbullular'ın yüzde 90'ının üzerinde taksilerden memnun olmaması oluşturuyor. Bu konuda yapılan araştırmalarda ise taksilerin kısa mesafeye gitmeme, trafiğe girmeme, yoğun saatlerde müşteri beğenme vb. şikayetler olduğunu ortaya konuluyor. Sadece İstanbullular'ın talebi değil, bunun yanı sıra mevcut taksii modelinde, taksiden elde edilen gelirin küçük bir kısmının şoföre kaldığı, şoförlerin kendi sigortasını kendisinin yaptığı, taksinin kazalar sonucu oluşan hasarları da şoförlerin yüklediği, plaka sahibi ve galericilerin neredeyse hiçbir şey yapmadan gelirin yarısından fazlasını aldıkları da UKOME toplantısında İBB tarafının tezini güçlendiren noktaları oluşturdu. Buna karşı Ulaştırma Bakanlığı ile Taksiciler Odası temsilcileri karara karşı çıkarken, taksii sayısının yeterli olduğunu, 1990'dan bu yana raylı sistemlerin İstanbul'da yaygınlaştığını, bu yüzden yeni taksiiye ihtiyaç olmadığını savundular. 2 saatlik tartışmanın sonunda kararlarını değiştirmediler ve taksii sayısının sabit kalması gerektiği yönünde oy verdiler.

İşin Arkasında Rant Var

İstanbul'da bir taksii plakasının fiyatı 2,2 milyon TL. 17 bin 395 adet taksinin toplam değeri 40 milyar lira. Eğer 5 bin yeni taksii piyasaya sürülürse bu fiyatın düşeceği veya eski hızında artmayacağı biliniyor. Taksii sayısının 30 yıldır değişmemiş olması plaka fiyatlarını yukarı tırmandırıyor. Verilere göre 1990'dan bu yana taksii plakaları her yıl enflasyon oranı kadar değerlendirilseydi, bugün İstanbul'daki bir taksii plakasının bedeli 197 bin TL olacaktı. Ancak plaka sayısı artmadığı için bu tutar 2,2 milyon TL'ye dayanmış durumda.

4 Başlıkta İstanbul'daki Taksii Sorunu

- 1- İstanbul nüfusu 1990'da 7,5 milyondur, şimdi ise 16 milyon. Buna karşılık 1990'da da 17 bin 395 adet taksii vardı, bugün de aynı sayıda taksii var.
- 2- İstanbul'un taksii modelinde plaka sahibi, plakayı galericiyle teslim ediyor, galerici toplam gelirin yüzde 3'ü karşılığında plakayı şoföre veriyor. Şoför günde 15-16 saat çalışmasına rağmen ne sigortası var ne güvencesi. Üstelik eline geçen para taksii gelirinin üçte birine karşılık gelmiyor.
- 3- İstanbul'un taksii modelinde taksii şoförü sürekli zamanla yarışıyor. Çalıştığı süre içinde hem plakanın günlük kirasını, mazotunu ve sigortasını çıkarmaya çalışıyor. Çıkarıp üstüne kazandığı para ancak şoförün cebine kalıyor. Bu stres, yolcuya yansıyor.
- 4- İBB'nin son yaptırdığı araştırmaya göre taksii hizmetinden memnun değilim diyenlerin oranı yüzde 93.

İBB Ne İstiyordu?

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin önerdiği sisteme göre;

- 1- 5 bin yeni taksii ve bin yeni dolmuş piyasaya sürülecek. Böylece taksii sayısı 17 bin 395'ten 22 bin 395'e çıkacak.
- 2 - Yeni taksilerin sahibi İBB olacak. Plakalar satılmayacak, kiralanacak.
- 3- Kiralama ihalesi süresiz olmayacak, yıllık kiralanacak, süre bittiğinde yeniden ihale açılacak.
- 4- Şoförler sigortalı olacak, güne borçlu başlamayacak, süre stresi altında olmayacak.
- 5 - Taksilerin tasarımı İstanbul'un kent kültürünü yansıtacak, özel tasarlanacak.

TOPKAPI SARAYI'NDA KATLİAM

Ağaçlar kesildi, askeri okul binası yıkıldı

CHP'li Gamze Akkuş İlgezdi, Cumhurbaşkanlığı Milli Saraylar Başkanlığı'na bağlanan Topkapı Sarayı'nın 1'inci derece sit alanında bulunan ağaçlarının kesildiğini, askeri okul binasının ise yıkıldığını açıkladı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan alınarak Cumhurbaşkanlığı Milli Saraylar Başkanlığı'na bağlanan Topkapı Sarayı'nın 1. derece sit alanında bulunan ağaçları katledildi, askeri okul binası yıkıldı.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Gamze Akkuş İlgezdi, "Topkapı Sarayı devirden beri bir sürü sıkıntı ile karşı karşıyaydı, şimdi de 1. derece sit alanındaki ağaçlar hiçbir izin alınmadan katledildi" diye konuştu.

Meclis'e Taşdı

İlgezdi yaptığı açıklamada, Topkapı Sarayı'nın, Cumhurbaşkanlığı'nın 6 Eylül 2019 tarihli kararnamesiyle Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan alınarak Cumhurbaşkanlığı Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı'na bağlandığını hatırlatarak, yaşanan sorunları Meclis gündemine taşıdı.

İlgezdi şunları kaydetti:

"Bu karar sonrasında Saray'ın bahçesinde bulunan Kültür Bakanlığı'na bağlı tarihi eser depo binaları ve laboratuvarlarda çalışanlara türlü zorluklar çıkarılmaya başlandı. Bir an önce binaları boşaltmaları için ciddi baskılar oluşturuyorlar. Laboratuvarın yaklaşık 100 çalışanından sadece 2 veya 3 kişi özel izinle kuruma girip çalışabiliyor.

Yine Saray'ın bahçesinde bulunan birinci derece sit alanında sayılan askeri okul binaları hiçbir izin alınmadan yıkıldı. Bu durum yetmiyormuş gibi ağaçlar da katledildi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, "İstanbul Restorasyon ve Konservasyon Laboratuvarı ile İstanbul Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü, Darphane binalarında bulunan Arkeoloji Müzesi'ne ait eserler, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı'nın koordinasyonunda uygun bir yere taşınacaktır" yanıtını verdiğini kaydeden İlgezdi, Bu yanıtın da anladığımız üzere 2012'de büyük bütçe ile revize edilen laboratuvar binası ve Rölöve Anıtlar Binası da yıkılarak yok edilecek" dedi.

30 Padişahın İkametgâhı

Topkapı Sarayı, 1478'de Fatih Sultan Mehmet döneminde kullanılmaya başlandı. 380 yıl boyunca Osmanlı İmparatorluğu'nun idare merkezi ve padişahların resmi ikametgahıydı. 30 padişah burada yaşadı. 31. padişah Sultan Abdülmecid'den sonra hanedan Dolmabahçe'ye taşındı. Kuruluş yıllarında yaklaşık 700 bin metrekarelik bir alana yayılan sarayın bugünkü alanı yaklaşık 300 bin metrekare. Saray, 3 Nisan 1924'te müze haline getirildi.

MERSİN'DE KRİZİN ADI TAVUKLU TANTUNİ

Bir liman ve narenciye kenti olan Mersin'de pandemi kentin boğazını sıkışmış durumda. Dış ticaretin yavaşlaması limandan akan ticaret gelirlerini kısıyor, limon ihracatının yasaklanması ise çiftçiyi perişan ediyor. Paranın aktığı kanallar tıkanınca kentin en popüler işçi yemeği olan tantuni artık tavukla yapılmaya başlanıyor.

Mersin bir liman ve narenciye kenti. Bu yüzden dış ticaret bu liman kentinin olmazsa olmazı. Pandeminin başlamasıyla durgunlaşan dış ticarete bir de limon ihracatındaki yasaklar eklenince kentin ekonomisi durma noktasına gelmiş durumda. Çiftçinin cebinde para yok, liman ve sanayi işçileri ücretsiz izinde... Dolayısıyla kentin esnafı da gün boyu sinek avlıyor.

Kentin halk tabakalarına baktığımızda en zor durumda olanlar esnaf kesimi. Onların içinde oldukları zor durumun esas nedeni bir yandan geçindirmeye çalıştıkları bir ev ve bunun yanı sıra dükkanlarının kira, fatura gibi giderleri olması. Pandemi döneminde artan kredi borçları ise cabası.

Esnafa Gıda Yardımı Başladı

Her esnaf krizden etkilense de hepsi aynı düzeyde etkilenmiş değil. En zor durumda olanlar okulların kapanmasıyla işleri neredeyse tamamen duran kırtasiyeciler, servisçiler ve kantinciler. Bunun yanında yine pandemi nedeniyle kapalı tutulan kahveciler son derece zor durumda. Acı tarafı şu ki, daha önce hiç yaşamadıkları büyüklükte bir kriz yaşayan esnaf, konuşmaya, sorunlarını anlatmaya da çekiniyor. Kentin her kesimine bu korku iklimi yayılmış durumda. Mersin'in merkez ilçelerinden Yenişehir'de girdiğimiz bir kahvehanede, işletmeciye krizin boyutunu sorunca bin ah işitiyoruz ancak aynı kişi gazeteci olduğumuzu öğrenince isminin yazılmaması için adeta yalvarıyor. Bunun üzerine biz de rotayı Mersin Kahveciler Odası

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Başkanı Nihat Dağdelen'e çevirdik. Dağdelen 1 Haziran'da kahvehanelerin 3 aylığına kapatıldığını, bu süreçte devletten herhangi bir gelir desteği almadıklarını söylüyor. Aynı anda kira gideri devam ediyor. Yevmiyeli çalışanlar işten çıkarılmak zorunda kalmış, kredi borcu ise bu süreçte katlanmış durumda. Mersin genelinde bu durumda olan 3 bin kahvehaneci var. Aileleriyle beraber yaklaşık 10 bin kişi sadece Mersin'de kara kara gelecek günleri düşünüyor. Hele bir konu var ki, esnafın en çok canını o sıkmış; Mersin Büyükşehir Belediyesi, zor durumda olan esnafa gıda yardımı göndermiş. Oda Başkanı Dağdelen, "Gıda yardımını içleri yana yana alan arkadaşlarımız oldu, sadece bir koli zaten, çözüm bu değil elbette, ancak esnaf daha önce hiç bu duruma düşmemiştir" diyor.

Tabii kahvehanelerin yaşadığı sorun sadece bu kesimle bitmiyor, bu dükkanlara mal satan diğer esnaflar da düşünüldüğünde kriz bir silsileye dönüşüyor ve derinleşiyor.

Tantunide Yeni Trend

Kenti gezerken bu durumu yakından gözlemleyebildiğimiz dükkanlar tantuniciler. Kentin en popüler işçi sınıfı yemeği olan tantunide son aylarda yeni trend tavuklu tantuni. Son yıllarda alım gücünün düşmesiyle birlikte etli tantuninin yerini, tavuklu tantuni almış olsa da bu eğilim pandemi döneminde hızla artış göstermiş. Ustalar asıl tantuninin kırmızı etle yapıldığını söyleseler de yapacak bir şey yok, kimse etli tantuniye bu günlerde para ayıramıyor.

Esnaf Umut Kapısı Arıyor

Konuştuğumuz her esnaf daha önce böyle bir kriz yaşamadıklarının altını çiziyor. Peki politik tercihleri değişiyor mu? Hükümete öfkeli mi? 2001 krizinden sonra yüzbinlerce esnaf meydanları doldurmuştu, peki ya şimdi? Bu soruların yanıtını aramak için Mersin Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Talat Dinçer'in kapısını çaldık. Dinçer, başkanlık sisteminin esnaf odalarının sesini kısıtığını vurguluyor ve parlamenter sistemde, iktidar partisinin milletvekilleriyle kurdukları ilişkiler sayesinde bakanlara ulaşabildiklerini ancak şu anda iktidardaki milletvekillerinin dahi bakanlarla temasının zayıf olduğunu söylüyor. Fakat madem hükümete seslerini duyuramıyorlar o halde demokratik hak arama kanallarını niye kullanmıyor, mitingler düzenlemiyor veya TV'lere gazetelere demeçler vererek sorunlarını dile getirmiyorlar? Örneğin, 2001 krizinden sonra yüzbinlerce esnaf İstanbul ve Ankara'da dönemin hükümetini protesto eden büyük mitingler düzenlemişti, buna benzer bir tepkinin şimdi neden oluşmadığını sorduğumuz Dinçer manidar biçimde demokrasinin öneminden bahsetmeye başlıyor. Bu korku iklimi tüm kentte soluduğunuz havaya sinmiş durumda.

Demokrasi Özlemi Hissediliyor

Esnafın kentteki en önemli temsilcisi belki açıkça ifade edemese de, ortada şöyle bir sıkışma olduğu açık; halk kesimlerinin hükümetle bağları kopmuş durumda, meslek örgütleri işlevsizleşiyor, demokrasinin tahribatı hak arama kanallarını kapıyor. Kentin yöneticileri dahi kapalı kapılar ardında dertlerini tedirgin biçimde izah etmeye çalışıyor. Bu tablo karşısında Malatya'da Erdoğan'ın karşısına çıkan bir esnafın "evimize ekmeğ götüremiyoruz" çıkışının Erdoğan tarafından "abartıyorsunuz" cevabıyla karşılaşması anlam kazanıyor. Açlıkla sınanan halk kesimlerinin sorunlarını Saray'a iletecek kanallar tıkanınca Erdoğan da muhtemelen durumun vahametini yeterince kavrayamıyor.

Kentteki hemen tüm oda başkanları aynı dertten muzdarip. Daha önce görmedikleri büyüklükte bir ekonomik bunalımla karşı karşıyalar ancak ya dile getirmekten çekiniyorlar ya da ancak kapılar kapandıktan sonra sorunlarını ifade edebiliyorlar. Bu durum toplantılarda görsel basın dışarı çıktıktan sonra yapılan konuşmalarda daha net anlaşılıyor, sorunlar ancak kameralar dışarı çıktıktan sonra dile gelebiliyor. Sorun diye bahsedilen şeyler ise son derece hayati. Her esnaf kolunun oda temsilcileri aynı duyguda birleşiyor, o da şu: Yıllarca oylarıyla siyaseten, vergileriyle ise finansal olarak destekledikleri AKP hükümetine kırgınlık... Ancak bu kırgınlık bir öfkeden ziyade sitem dolu şu sözlerle dile geliyor; "40 yıl vergi verdiğimiz devlet bize 40 gün bakamadı".

Şehrin künyesi	
●	Nüfus: 1 milyon 814 bin
●	Temel geçim kaynağı: Ticaret, tarım
●	İşsiz sayısı: Yaklaşık 230 bin
●	İstihdamdakiler: Yaklaşık 602 bin
Toplam kredi borcu	
●	2019 Eylül: 34 milyar 50 milyon TL
●	2020 Eylül: 46 milyar 273 milyon TL

Limonda Fiyat Krizi

Esnafın bunalımı sadece pandemiden kaynaklı kapanan dükkanlar yüzünden yaşanmıyor. Kentin geniş halk kesimlerinin cebinde para yok. Asıl sorun da burada başlıyor. 1 milyon 814 bin nüfusu olan kentte geniş işsiz sayısı yaklaşık 230 bin. İstihdamda yaklaşık 600 bin kişi var. Başka bir hesapla istihdamdaki her 3 kişi, işsiz bir kişinin bakımını üstleniyor. BDDK verilerine göre kentin geçen yıl 34 milyar lira olan toplam kredi borcu, bu yıl 46,3 milyar liraya çıkmış durumda. Üstelik borçtaki bu artışa karşılık gelirlerde ciddi erime var. Özellikle çiftçi kesiminin hali perişan.

Mersin narenciyenin başkenti dense yeridir. Kent, limon, portakal, greyfurt, mandalina bahçelerinden geçimini sağlayan on binlerce çiftçiye ev sahipliği yapıyor. Ancak pandemiyle beraber limon ihracatının yasaklanması sonucu limonun geçen sene 4 lira olan kilogram fiyatını bu sene 80 kuruşa kadar düşürmüş durumda. Birçok limon üreticisi personel maliyetine katlanmamak adına limonlarını toplamamış.

Bu haliyle kentin temel gündemi geçim sıkıntısı. Ancak bu gündemin ne kadar politikleşebildiği merak konusu...

ADANA'NIN HAVASI DA SUYU DA ZEHİRLENİYOR

Adana'da, Avrupa'dan ithal edilen plastiklerin bir kısmı doğaya atılıyor veya yakılıyor. Bölgede hayvancılık yapan Akar, plastik atıkların yakılması nedeniyle de hayvancılık yapmakta zorlandığını, hatta hayvanlarının zehirlendiğini belirtti.

Çin'in plastik atık ithalatını yasaklamasının ardından Avrupa'nın yeni plastik çöplüğü Türkiye oldu. Plastik atıklar ülkede çok büyük bir çevre sorunu yarattı. Greenpeace'in Adana'da çektiği görüntüler, ithal edilen plastiklerin bir kısmının doğaya atıldığını ya da yakıldığını gözler önüne serdi.

Bölgede hayvancılık yapan Mustafa Akar, atıkların yakılması nedeniyle hayvancılık yapmakta zorlandığını, hatta hayvanlarının zehirlendiğini belirterek, "Bu gördükleriniz onda biri, yüzde biri bile değil" dedi. Bölgede çiftçilik yapan Adem Koç ise "Arazimize pamuk ekiyoruz tozdan kaldıramıyoruz. Hastalık, ilaçtan başa çıkamıyorum. Buna bir çözüm olması lazım" diye ekledi.

Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi'nden Doç. Dr. Sedat Gündoğdu, plastik atıkların hem doğayı kirlettiğine hem de canlı yaşamına zarar verdiğine dikkat çekerek şunları söyledi: "Tuzla lagünlerine yani Türkiye'nin en önemli sulak alanlarından birine uzanan bir kanalın kenarında terk edilmiş, atılmış, zaman zaman da yakılan plastiklerin olduğu bir alan burası. Yakılma esnasında çok ciddi toksik zehirli gazlar ortaya çıkıyor. Ciddi anlamda kanserojen maddeler, bunlara maruz kalındığında birçok sağlık problemi ortaya çıkabiliyor. Hat boyunca bu plastik çöplerin hem sucul yaşamı hem karasal yaşamı hem de atmosferi ciddi anlamda kirlettiğini görebiliyoruz. Dereden adeta mikroplastikler akıyor, su aktığına dair herhangi bir ibare yok."

Greenpeace Akdeniz Program Direktörü Deniz Bayram ise Türkiye'nin kendi plastik atığı ile baş edemezken plastik atık ithal etmesinin kabul edilemez olduğunu belirterek acilen bunun yasaklanması gerektiğini ifade etti.

Atık İthalatı 173 Kat Arttı

Greenpeace Akdeniz'in Eurostat'tan derlediği çarpıcı veriler şöyle: Avrupa'dan plastik çöp almada birinci olduk. Avrupa Birliği ülkelerinden 2019 yılında ithal edilen 14 milyon ton atığın 582 bin 296'sı plastikti. 2019 yılında plastik atık ithalatı en yüksek seviyeye ulaşarak aylık ortalama 48 bin 500 tona yükseldi. Bunun ilk beş sorumlusu İngiltere, İtalya, Belçika, Almanya ve Fransa'dan gelen atıklar. 2004 yılından bugüne plastik atık ithalatımız 173 kat arttı. Bu her gün 213 kamyon dolusu plastiğin ülkemize boşaltılması demek.

SANAYİCİNİN YÜZÜ GÜLÜYOR AMA ÇİFTÇİLER, İŞÇİLER VE ESNAF PERİŞAN: İKİ AYRI ADANA

Ülkenin en önemli tarım kentlerinden Adana'da en büyük sorun çiftçinin durumu. Pamuk ambarı kentte üreticiler, Kanadalı ve ABD'li pamuk devleriyle rekabete zorlanınca pamuktan narenciyeye geçmiş. Ancak narenciye üreticisi de şikayetçi; 2 dolara ihraç edilen malda, payımıza 2 lira düşüyor.

Memleketten kriz notları dizimizin ikinci adresi Doğu Akdeniz'in en büyük şehri Adana oldu. Yaklaşık 700 bin kişinin istihdam edildiği kentte 2,25 milyon kişi yaşıyor. Mültecilerle beraber nüfus 2,5 milyona dayanıyor. Bu haliyle istihdamdaki her 1 kişi kendisi dışında 3 kişinin daha bakımını üstleniyor. Kentte 300 binin üzerinde işsiz var. Ancak işsizlik kadar büyük bir sorun da her kesimde kendini gösteren borç sorunu.

BDDK verilerine göre kentteki ihtiyaç kredisi borcu geçen yılın eylül ayına göre bu eylülde yüzde 80 oranında artmış durumda. 700 bin çalışanın olduğu kentte 9 milyar 311 milyon lira ihtiyaç kredisi borcu var.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Buna konut ve taşıt kredisi borcu da eklendiğinde kentin bireysel kredi borcu 16 milyar 211 milyon liraya kadar yükseliyor. Bu haliyle Adana'da her bir çalışana ortalama 23 bin liradan fazla borç düşüyor. Üstelik bu tutar sadece bireysel kredilerden oluşuyor, yaptığımız hesaba ticari krediler dahil değil.

Borç Artışı Dikkat Çekici Boyutta

Sadece ihtiyaç kredilerinde yüzde 80'lik artışın yaşandığı Adana'da bu süreçte en zorlanan kesim tüm ülkede olduğu gibi esnaf. Ancak kentin özgün sorunları tarımda yaşanıyor. Bir zamanlar pamuk ambarı olan Çukurova Deltası'nda artık pamuk neredeyse ekilmiyor. Tüm Türkiye'deki pamuk ekim alanlarının yüzde 10'u Adana'da. Ancak AKP döneminde pamuk ekim alanları yarı yarıya azalmış durumda. Çiftçi temsilcilerinin hemen hepsi pamuktaki ithalattan şikayetçi. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre AKP'nin iktidara geldiği 2002'de 7,2 milyon dekada pamuk üretimi yapılırken, bu sayı 2018'de 5,2 milyon dekara kadar geriledi. 2019'da ise 4,7 milyon dekara düştü. Adana Ziraat Odası'ndan aldığımız bilgilere göre bu alanın 450 bin dekara Adana ve çevresinde. Pamuk ekimi azalınca çiftçiler narenciyeye dönüş yapmış. Ancak bu ürünün de yarısından fazlası iç pazara değil, ihracata ayrılıyor. Sorun da burada başlıyor.

Mersin'le Aynı Sorun: Limon

Kentteki gezimizi sürdürürken CHP Ekonomi Masası'nın Yüreğir Ziraat Odası'nda gerçekleştirdiği toplantıyı da izledik. Burada narenciye üreticilerinin sorunlarını dinledik. Mersin'deki sorunun aynısı Adana'da da karşımıza çıktı. Limon ihracatındaki yasak çiftçiyi perişan hale getirmiş. 88 yaşındaki Nejat Özkan 70 yıllık çiftçi olduğunu, ilk kez bu yıl limonlarını toplatmadığını söylüyor. Geçen yıl kilosu 4 lira olan limon bu sene 80 kuruşa kadar düşmüş durumda. Durumun sebebi hükümetin limon ihracatını yasaklaması ancak bu yasağın sonuçlarına ilişkin herhangi bir önlem almaması. Piyasada oluşan arz fazlası yüzünden narenciye üreticileri perişan halde.

Burada çiftçilerle de bir araya gelen CHP'li Orhan Sarıbal, popülizmden uzak, verilere dayanan net bir konuşma da yaptı. Sarıbal, Türkiye'nin önceliğinin buğday, pamuk, şeker gibi depolanabilir ürünler olduğunu söylüyor. O'na göre Türkiye bu stratejik ürünlerde dünyanın müşterisi haline gelirken, depolanamayan meyve, sebze üretimine ağırlık verilerek bu ürünleri dış pazara sunmaya çalışıyor. Bu stratejik hata dünyada birkaç şirket tarafından fonlanıyor ve hükümet bu konuda yabancı gıda tekelleriyle işbirliği içinde.

İhracat Fiyatını Çiftçi Göremiyor

Yüreğir Ziraat Odası'ndaki toplantıda çiftçilerin dile getirdiği önemli bir sorun ise ihracat fiyatlarının çiftçinin ürününe yansımaması. Buna göre ihracatçı çiftçiden aldığı ürünü dolarla satıyor ancak çiftçiye lirayla ödeme yapıyor. Çaresiz durumda olan küçük çiftçinin pazarlık gücü olmadığı için bu durumu kabulleniyor ancak sorun ortada; 2 dolara ihraç edilen üründe çiftçinin ürünü 2 liraya satın alınıyor.

Gelir Dağılımı En Kötü 2'nci Kent

Kentte gelir dağılımındaki adaletsizlik net bir biçimde gözlemlenebiliyor. Bir yanda süper lüks otomobillerin içinde giyim kuşamıyla gösterişli Adanalılar, diğer yanda giyim kuşamından karın tokluğu mücadelesi verdiği anlaşılan Adanalılar... Zaten TÜİK verileri de Adana'nın gelir dağılımında İstanbul'dan sonra en kötü 2'nci kent olduğunu ortaya koyuyor.

Sanayicinin Keyfi Yerinde

Ancak Covid-19'un bu durumu daha da derinleştirdiği ortada. CHP Ekonomi Masası'nın Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi'ndeki (AHSOSB) gezisinde sorun daha da çarpıcı hale geliyor. Sanayicinin işleri gayet iyi, hatta Covid-19 pandemisinin öncesindeki üretime geri dönmüş durumda. Fakat kentte yaklaşık 300 bin işsiz olmasına rağmen sanayiciler işçi bulamamaktan şikayetçi. Onlara göre gençler sanayide çalışmak yerine KPSS'ye girmeye çalışıyor. OSB'deki tablo ise karmaşık... Çoğunun Suriyeli, Afgan işçilerle çarkları döndürdüğünü yetkililer de reddetmiyor ancak bir sayı da elde edemiyoruz. Adını vermek istemeyen bir müteahhit ise çalışanlarının yüzde 80'inin Suriyeli olduğunu, çoğunun sigortasız olduğunu kabul ediyor. Asgari ücret bu bölgede ortalama ücrete eşdeğer hale gelmiş durumda. Büyük ölçekli üretim ise Türkiye'nin her yerinde olduğu gibi burada da yok. Kentin en çok işçi çalıştıran tesisinin sahibi olduğunu söyleyen OSB Başkanı Bekir Sütcü, 1800 çalışanlarının olduğu ifade ediyor. Yani kent sanayisini de küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ) sırtlıyor.

Kentin Künyesi

- ◆ Nüfus: 2 milyon 250 bin
- ◆ İstihdamdakiler: Yaklaşık 700 bin
- ◆ İşsizler: Yaklaşık 300 bin

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- ◆ Temel geçim kaynağı: Tarım ve sanayi
- Toplam kredi borcu (ticari+bireysel)
- 2019 Eylül: 46 milyar 387 milyon TL
- 2020 Eylül: 62 milyar 466 milyon TL

HATAY EKONOMİSİ AKP'NİN ORTADOĞU POLİTİKASI

Afrin'den gelen zeytinler üreticinin, Suudi Arabistan boykotu sanayicinin belini büküyor. Kentteki mülteci yoğunluğu ise işsizliğin yanında bir de çalışan yoksulluğu sorununu doğuruyor. Gastronomi turizminin başkentinde esnaf da dertli. Suriye Savaşı yüzünden azalan turist sayısı Covid-19'la beraber sıfıra yaklaşmış durumda. Üstelik müşterilerinin cebinde de para yok.

Doğu Akdeniz'deki son durağımız Hatay oldu. Mersin ve Adana'da esnaf ve çiftçi kesiminin yaşadığı zorlukların aynısı ile Hatay'da da karşılaştık. Narenciyede ihracat yasakları nedeniyle yaşanan sorunlar Hatay'da da çiftçi kesimini zor duruma düşürmüş, salgın nedeniyle kapalı tutulan lokanta ve kahvehane sahipleri borçlarını nasıl ödeyeceklerini düşünüyor.

Ancak Hatay'ın sorunları bununla bitmiyor. Adana ve Mersin'de kısmen iyi durumda olan ihracatçı ve sanayici Hatay'da daha karamsar. İhracatçının gündeminde bitmeyen Suriye krizinin üstüne bir de Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin ambargosu binmiş durumda. Suudi Arabistan'da Türkiye'den çeşitli ölçeklerde yatırım yapan yaklaşık 40 bin yurttaş var. Bunun 32 bini Hataylı. Sadece Hatay'dan Suudi Arabistan'a yılda 165 milyon dolarlık ihracat yapılıyor. İhracat kalemleri ise yaş sebze meyvenin yanı sıra mobilya ve demir çelik.

Suudi Ambargosu Tedirgin Ediyor

Dolayısıyla Hatay'ın Suudi Arabistan'a ihracat yapamaması sadece ihracatçıyı değil, yaş sebze meyve üreten çiftçiyi de derinden etkiliyor. Bölge çiftçisinin ürünleri ihracat azaldığı takdirde para etmiyor, çiftçi bu nedenle zarar ediyor.

Hatay ile Körfez ülkelerindeki bu ilişkinin temelinde ise kentin Arap nüfusu yatıyor. Arapça bilenlerin fazlalığı Hatay'daki iş çevrelerinin körfez ülkeleriyle temaslarını güçlendirmiş. Ancak son haftalarda gündeme gelen ambargo, endişeleri artırıyor.

İş İnsanları Dış Politika Uzmanı Olmuş

Bu kapsamda durumu daha net anlayabilmek için Antakya Sanayi ve Ticaret Odası (ASTO) Genel Sekreteri Ali Mullaoglu'na kulak verdik. Mullaoglu, Suudi Arabistan ambargosunun Suriye İç Savaşı'ndan sonra kent ekonomisini en çok etkileyen ikinci kriz olduğunu ifade ediyor. Konuştuğumuz iş insanlarından edindiğimiz izlenime göre kentin iş çevrelerinin neredeyse tek gündemi hükümetin Ortadoğu politikası olmuş durumda. Hataylı iş insanlarının hepsi kendi çapında bir Ortadoğu uzmanı haline gelmiş. ASTO Genel Sekreteri de Mısır'da Mursi'nin devrilmesiyle başlayan süreçte, bu ülkeyle de ticaretin zayıfladığı, Suriye'yle zaten parasal ilişkilerin durma noktasına geldiğini, şimdi de Körfez Bölgesi'ndeki ambargodan bahsederken, bölgedeki güç ilişkilerini analiz ediyor. Hükümetten istedikleri ise daha öngörülebilir ve barışçıl bir dış politika.

Afrin Zeytini Üreticinin Belini Büküyor

Bölgenin sanayi ve ticaretinin gündeminde Suudi Arabistan ambargosu varken, çiftçinin gündeminde zeytin var. Hatay zeytin üretiminde önemli üslerden biri. Sınırın diğer yakasında ise Afrin bölgesi zeytin ağaçlarıyla dolu. Zeytin Dalı operasyonuyla bölgeyi elinde tutmaya başlayan Türkiye, Afrin Bölgesi'nden Hatay'a dönük ithalatı artırmış. Bu durumda Hataylı zeytin üreticilerinin elindeki zeytin fiyatları düşmeye başlamış. Her ne kadar Afrin'den ithal edilen zeytinlere ihraç edilme şartı getirilmiş olsa da denetim olmadığı için bu şart yerine getirilemiyor. Özetle, Afrin'den getirilen ucuz zeytin, Ege'deki kaliteli zeytinle karışıyor ve zeytin yağına dönüşüyor. Hal böyle olunca üreticinin zeytini değer kaybediyor.

Mülteci Yoğunluğu Ücretleri Baskılıyor

Görüldüğü üzere kent, diğer 80 ilden farklı olarak dış politikadan çok daha fazla etkileniyor. Suriye krizinden en çok etkilenen bir başka kesim ise ücretliler. 1,7 milyonluk Hayat nüfusu, yaklaşık 500 bin Suriyeliye ev sahipliği yapıyor. Kentin geçmişten gelen kozmopolit yapısı etnik çatışmaların önüne geçse de, mültecilerin yoğunluğu ücret seviyesini aşağı çekiyor. Bu nedenle kentte işsizlik kadar çalışan yoksulluğu da gündemde. Çalışanın eline de işgücü fazlalığı yüzünden doğru düzgün para geçmiyor. Çalışanın cebinde para olmayınca bundan esnaf da etkileniyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Esnafın Müşterisinde Para Olmayınca...

Esnafın tek gelir kalemi Hataylılar değil. Kent aynı zamanda önemli bir gastronomi merkezi olduğu için turizm gelirleri de esnaf için çok önemli. Üstelik oteller Antalya'daki gibi "her şey dahil" sistem olmadığı için yerli veya yabancı turistler kenti dolaşıyorlar. Ancak dış politikada artan gerilim yabancı turistlerin, Covid-19 pandemisi ise yerli turistlerin azalmasına yol açmış durumda. Yani esnafa durumu sorunca 2 önemli sorun beliriyor; birincisi Hataylının cebinde para yok, ikincisi Hatay'a turist gelmiyor.

Kentin künyesi

- Nüfus: 1 milyon 628 bin (Mülteciler hariç)
- İstihdamdakiler: yaklaşık 529 bin
- İşsizler: yaklaşık 176 bin
- Temel geçim kaynağı: Ticaret, tarım, turizm

Toplam kredi borcu: ■ 2019 Eylül: 30 milyar 836 milyon TL ■ 2020 Eylül: 42 milyar 428 milyon TL

YİNE AKADEMİK KADRO, YİNE SKANDAL

Yıldız Teknik Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü'nde açılan kadroya yerleştirilen kişinin mezuniyet notu 83.2 olarak gösterildi. Aynı kişinin notunun geçen yıl 78.6 olarak girildiği ortaya çıktı. Bölüm, "Sehven oldu" dedi, kadroya başvuranlar tepki gösterdi.

Üniversitelerde açılan kadrolara liyakatsiz kişilerin yerleştirildiği ya da adrese teslim kadro ilanları açıldığı gibi iddialar sürerken Yıldız Teknik Üniversitesi'nde (YTÜ) araştırma görevlisi alımında yaşananlar dikkat çekti.

Üniversite, Biyomühendislik, Gıda Mühendisliği, Kimya Mühendisliği, Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü için araştırma görevlisi alımı yapılacağını duyurdu. 13 Kasım'da ise ön değerlendirme sonuçlarını açıkladı. Açıklanan listelerde bu kadrolara yerleşmek isteyen kişilerin yaptıkları başvuru sonucu ALES puanı, yabancı dil puanı ve öğrencilerin mezuniyet puan bilgileri yer aldı.

Ön değerlendirme listelerinde sadece gıda mühendisliği bölümüne başvuran kişilerin mezuniyet notuna yer verilmedi. Gıda mühendisliği bölümü ise 1 kişi alacaktı.

Akademik Kadroyu Kazananlar Açıklandı

Açıklanan listede Fatimatüz Zehra Sarı'nın lisans mezuniyet notu 83.2 olarak gösterildi. Ancak Sarı geçen yıl İTÜ'nün yapacağı alım için de başvurmuş ve kazanamamıştı.

İTÜ ise Sarı'nın mezuniyet notunu sisteme 78.6 olarak açıklamıştı. Bunun üzerinde aradığımız YTÜ Gıda Mühendisliği Bölümü, "Sehven bir yanlışlık olmuş. Ancak 78 bile olsa Fatimatüz Zehra Sarı'nın ortalaması sonucumuzu değiştirmiyor. Kazananımız kendisidir" dedi. Kısa bir süre sonra işe alım listesinde Fatimatüz Zehra Sarı'nın mezuniyet notu düzenlenerek sisteme yeniden girildi. Ancak bu evrakta akademisyenlerin de imzası yer almadı.

Bu kadroya başvuran öğrenciler yaşanan durumun bir skandal olduğunu belirterek "ALES, yabancı dil sınav sonuçlarının 'sehven' yanlış girilmediğini nerden bileceğiz" diyor.

10 OKULDAN 2'Sİ ÖZEL

Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'un açıkladığı verilere göre, Türkiye'deki özel okul sayısının toplam okul sayısına oranı yüzde 20,2'ye ulaştı

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2021 yılı bütçesi görüşüldü. MEB'in yanı sıra YÖK, ÖSYM ve üniversitelerin bütçelerinin de ele alındığı toplantı, Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'un sunumu ile başladı.

Bakan Selçuk'un Plan ve Bütçe Komisyonu konuşmasında açıkladığı verilere göre, Türkiye'deki özel okul sayısının toplam okul sayısına oranı yüzde 20,2'ye ulaştı. 2020-2021 eğitim öğretim yılında özel okullara toplam 891 milyon TL eğitim desteği verileceği belirtildi.

Eğitimde özel sektörün ağırlığı her geçen yıl artarken Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, özel okulların derslik ve öğretmen ihtiyacının karşılanmasına katkı sağladığını söyleyerek, "Özel okullar, buradaki kaynağın eğitimde niteliğin artırılması için kullanılmasına imkan vermektedir" dedi...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2020-2021 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla tüm eğitim kademelerinde toplam 14 bin 617 özel okul bulunduğunu dile getiren Selçuk, özel okullara kayıtlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranının ise yüzde 8,8 olduğunu bildirdi.

Yüzde 81'i Personele

Bütçe görüşmelerinde söz alan CHP Eğitim Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Lale Karabıyık, MEB bütçesinden mal ve hizmet alımı için ayrılan 11, 5 milyar TL'nin beşte biri kadar tutarın yalnızca Cumhurbaşkanlığı için ayrıldığına dikkati çekti. Kağıt üzerinde MEB'in merkezi bütçeden en fazla payı alan bakanlık olduğunu belirten Karabıyık, "Ancak bütçenin yüzde 81'i personel gideri ve SGK primi giderlerine gitmektedir" dedi.

Karabıyık, daha çok kaynak ayrılması gerektiğinin altını çizerek şunları söyledi:

"Yoksul yüzde 20'lik kesimin yaptığı eğitim harcaması 579 milyon iken en zengin yüzde 20'lik kesim 18 milyar 445 milyon lira harcıyor. En zengin kesim ile en yoksul kesim arasında 32 kat fark var. Bu da eğitimdeki eşitsizliğin önemli bir göstergesi."

AKP EĞİTİM REFORMUNDAN NE ANLIYOR?

AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan 18 yıldır iktidarda değil de muhalefetteymiş gibi Türkiye'nin eğitim-öğretim reformuna ihtiyaç duyduğunu açıkladı.

Eğitimdeki sorunların farkına yeni mi vardınız?

Madem Türkiye'nin eğitim-öğretim reformuna ihtiyacı vardı, 18 yıldır neden yapmadınız?

Yetkiniz mi yoktu?

Meclis çoğunluğunuz mu yoktu?

Kanunlarda istediğiniz düzenlemeleri mi yapamadınız?

Her bakan değişikliğinde, eğitim sistemini de sil baştan değiştiren de sizsiniz.

4+4+4 eğitim sistemini zorla ve baskıyla getiren de siz!

FATİH projesini siz başlatmadınız mı? Yandaşlara sermaye aktarımı yaptığınız FATİH projesine ne oldu? Yoksa o da FETÖ ile birlikte toz duman mı oldu?

Her okula neden akıllı tahta kurulmadı?

Neden her öğrenciye bilgisayar/tablet verilmedi?

Neden her öğrencinin evine internet bağlantısı yapılmadı?

Her öğretmene neden bilgisayar verilmedi? Neden, öğretmenlerimiz uzaktan canlı ders vermek için kendi bütçesinden en az 7 bin lira harcayarak bilgisayar ve diğer eğitim malzemelerini almak zorunda kaldı?

FATİH projesi için ayrılan paralar nasıl suyunu çekti?

"Fikri İktidar" Olacak Bir Fikriniz Yok!

AKP Genel Başkanı Erdoğan "Fikri iktidarımızı hala tesis edemedik" diyor.

Fikri iktidar olmak için bir fikrinizin olması lazım.

Fikri olmayanların fikri iktidarı da olamaz!

Olsa Olsa Şahsi İktidar Olursunuz

Sarayda oturup, torunlarını Amerikan kolejlerinde okutup, köy okullarını kapatıp, çocuklarımızı taşımali eğitime mahkum edenlerin fikri iktidarı olamaz!

Olsa olsa "şahsi iktidar"ı olur!

Bu anlayış Türkiye'de eğitim-öğretim reformu yapamaz!

Sizin tek fikri iktidar hayaliniz var! O da Cumhuriyetin eğitim devrimleriyle hesaplaşmak.

Siz Cumhuriyetin eğitim devrimlerine karşısınız!

Harf devrimine karşısınız!

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Türkiye'nin yüz akı Köy Enstitüleri'ndeki eğitim sistemine karşısınız! O Köy Enstitüleri ki "Eğitim içinde üretim, üretim içinde eğitim" yaparak, Anadolu'nun en ücre köşesindeki köy çocuklarının okuması için fırsat eşitliği sağlamıştı.

AKP'nin Fikri İktidar Hayali Bu Binanın Adında Saklı!

AKP, Cumhuriyet'in ilk yıllarında Milli Eğitim Bakanlığı yapmış, eğitim devrimlerinin gerçekleştirilmesinde büyük emeği olan Mustafa Necati Uğural'ın adını taşıyan bu tarihi binadan "Mustafa Necati Kültür Evi" adını silmiştir. Yerine Cumhuriyet devrimleri karşıtı birinin adını vererek, "Nuri Pakdil Edebiyat Müzesi" yapmıştır.

Adını sildiğiniz milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati Uğural, Atatürk'ün düşünce ve mesai arkadaşıdır. Yoldaşdır! Tevhidi Tedrisat ve Harf Devriminde Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı yapmış, öğretmenlerin haklarını genişleten, "Maarif hizmetinde asıl olan öğretmenliktir" diyerek öğretmenlerin itibarını yükselten bir devlet adamıdır.

"Toplama" Fikirle Cumhuriyet Devrimleri Eleştiriliyor

AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan "Fikri bir buhranın içinde çırpınıyoruz." diyor.

Doğrudur!

AKP çağın ihtiyaçlarına yanıt verecek fikir üretemiyor, çağdışı "toplama" "fikirleri" topluma dayatıyor.

Mustafa Kemal Atatürk'ün " Öğretmenler, Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister." sözünden hareketle, Cumhuriyet devrimlerini eleştirme acizliğini gösteriyor.

Mustafa Kemal Atatürk 4,5 yıldan daha az bir zamanda Kurtuluş Savaşını kazanıp, Türkiye Cumhuriyetini kurdu, sayısız devrimler gerçekleştirdi.

AKP 18 yıllık iktidarında değil eğitim öğretim reformu, üniversite öğrencileri için yeterli sayıda yurt dahi yapamadı.

Yolumuz Bilim Yolu

Kurtuluş Savaşı devam ederken eğitim devrimlerinin temellerini atan Mustafa Kemal Atatürk, "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir" diyerek hedefimizi göstermiştir.

AKP, Atatürk'ün hedef olarak önümüze koyduğu laik, demokratik, bilimsel ve kamusal eğitimi hedef almıştır. 18 yılda eğitim-öğretimde bir arpa boyu yol alamadığı gibi, var olanı da yıkmak için çalışmıştır.

AKP'nin 18 yıllık eğitim politikasını "sözde" profesörü Bülent Arı "Okuma oranı arttıkça beni afakanlar basıyor. Ben her zaman cahil halkın ferasetine güveniyorum." diyerek özetlemiştir.

Sizler mi Eğitimde Reform Yapacaksınız?

- Eğitimi tarikat ve cemaatlerin kurduğu vakıfların inisiyatifine bırakan sizler mi eğitimde reform yapacaksınız?
- 4+4+ 4 eğitim sistemi ile laik, demokratik, bilimsel ve kamusal eğitimi rafa kaldırmak için çalışan sizler mi eğitimde reform yapacaksınız?
- İnternet bağlantısı olmadığı için uzaktan eğitime ulaşamayan 3 milyonu aşkın öğrencinin sorununu çözemeyen sizler mi eğitimde reform yapacaksınız?
- Bilgisayarı olmayan 6 milyonu aşkın öğrenciye bilgisayar ve tablet vermeyen sizler mi eğitimde reform yapacaksınız?
- 600 bin atanmayan öğretmeni yıllardır bekleten sizler mi eğitimde reform yapacaksınız?
- 350 engelli öğretmeni dahi atamayan sizler mi eğitimde reform yapacaksınız?
- Sınav sistemini değiştirip 2019 KPSS mağduru öğretmenin atanma haklarını ellerinden alan sizler mi eğitimde reform yapacaksınız?

Siz Eğitimde Reform Yapmazsınız

- Bir yılda tek bir derslik dahi yapamayanlar reform yapamazlar.
- Uzaktan eğitimi beceremeyenler reform yapamazlar.
- Yüz yüze eğitim için gerekli koşulları sağlayamayanlar eğitimde reform yapamazlar.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Siz Eğitimde Reform Derken Neyi Kastediyorsunuz?

- Çağdışı fikirlerinizi yeterince hayata geçiremediğinizi mi kastediyorsunuz?
- Eğitim devrimlerini yeterince tahrip edemediğinizi mi kastediyorsunuz?
- Laik, demokratik, bilimsel ve kamusal eğitimin dibine yeteri kadar kibrit suyu dökemediğinizi mi kastediyorsunuz?
- Sizin gibi düşünen tek tip insan yetiştiremediğinizi mi kastediyorsunuz?
- Kindar gençlik yetiştirmede yeterince başarılı olmadığınızı mı kastediyorsunuz?
- Eğitimi tam anlamıyla tarikat ve cemaatlerin denetimine veremediğinizi mi kastediyorsunuz...

21. yüzyılda hangi yolu denerseniz deneyin, halkımız köhnemiş düşüncelerinizden değil, laik, demokratik, bilimsel ve kamusal eğitimden yana tavrını koyuyor.

Halkın alın terini peşkeş çekip kurdurduğunuz televizyon ve gazeteler de sizi kurtaramaz. Çünkü olmayan fikirlerinizi kime, nasıl anlatacaklar...

Geleceğimizi nerede arayacağımız nettir. Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk eğitim devrimleriyle, geleceğimizi bilimde arayacağımızı işaret etmiştir. Yüzümüzü bilime dönmüşüz.

Cumhuriyeti kurup devrimleri gerçekleştirenlerin gösterdiği yol, yolumuzdur.

EĞİTİMDE NE YAPILMALI?

- 30 milyon veli, eğitim sisteminin getirdiği sorunları yaşıyor...
 - 30 milyon veli, hem çocuğunun eğitiminden, hem de sağlığından kaygı duyuyor...
1. Bilgisayarlardan alınan KDV kaldırılmalıdır.
 2. İnternet, düşük gelirli ailelere ve öğretmenlere ücretsiz olmalıdır.
 3. Devlet ihtiyaç sahibi ailelere ve öğretmenlere ücretsiz bilgisayar vermelidir.
 4. Televizyonu olmayan 759.493 hanedeki öğrenci televizyona kavuşturulmalıdır.
 5. İnternete erişemeyen 3.037.000 öğrenci internete kavuşturulmalıdır.
 6. Acil ihtiyaç duyulan 57.340 dersliğin yapımına süratle başlanmalı ve kısa sürede bitirilmelidir.
 7. Yeni dersliklerin yapımı ile birlikte, okullardaki öğretmen açığı giderilmeli, kadrolu-sözleşmeli-ücretli öğretmen ayrımı kaldırılarak tüm öğretmenler kadrolu olmalıdır.
 8. Okullarda hijyenin sürekliliği açısından Milli Eğitim Bakanlığı'na en az 60.000 kişilik kadrolu yardımcı hizmet personeli alım yetkisi verilmelidir.
 9. Dezenfektan, maske, ateş ölçüm cihazı gibi ihtiyaçlar için velilerden ek ücret talep edilmemelidir.
 10. Pandemi süresince, bir sağlık görevlisi ve rehber öğretmen mutlaka okulda bulunmalıdır.

İKİNCİ YÜZ YILA GİRERKEN NASIL BİR EĞİTİM SİSTEMİ

Ülkemizin beş temel sorunundan biri eğitimidir. 18 yıldır mevcut sorunlara yenileri eklenerek eğitim sistemi sorunlar yumağı haline getirilmiştir.

Bugün geldiğimiz noktada; bu beş temel sorunun çözümü, öngörülen ekonomik-siyasal-toplumsal dönüşümü sağlayacak, güven veren, bir siyasal birliktelik kapasitesini oluşturmaya bağlıdır. Bu kapasite ancak reform iradesi etrafında toplanmış geniş bir mutabakatla sağlanabilir.

Eğitim Sistemi, Tüm Bileşenlerinin Ortak Çabasıyla Yeniden Yapılandırılmalıdır.

Eğitim, Türkiye'nin kalkınma stratejisinin en önemli, en temel parçası olarak yeniden ve tüm paydaşlarıyla birlikte planlanmalıdır. COVID-19 salgını sebebiyle 2019-2020 eğitim öğretim yılının ikinci yarısında 194 ülkede okullar ülke genelinde kapatılmıştır. Türkiye'de de Mart ayının ikinci haftasında okullarda eğitime ara verilmiş, Eylül ayının 21'inde okul öncesi ve ilkökul birinci sınıf düzeyinde seyreltilmiş olarak eğitime yeniden başlanmıştır. Aradan geçen altı aylık süre içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı hiçbir ciddi çalışma yapmamış ve okulları kaderine terk etmiştir. Okul bütçeleri oluşturulmamış, temizlik, sağlık ve güvenlik personeli eksikliği

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

tamamlanmamıştır. Eğitimin paydaşları olan sendikalar ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri bu süreçte alınmamıştır. Bakanlık “ben yaptım oldu” politikasını devam ettirmiştir. Bu politika ile başarılı olunması mümkün değildir. MEB öncülüğünde tüm paydaşlar aynı masada bir araya getirilerek, sorunlara çözüm yolları aranmalıdır.

Eğitim politikalarının tek hedefi “fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür” nesiller yetiştirmek olacaktır.

Türk Milli Eğitiminin genel amaçları, *Türk Milletinin bütün fertlerini, Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek*; olarak tanımlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda “fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür” nesiller yetiştirilmesi Türk Milli Eğitiminin genel amacı olmalıdır. Mevcut eğitim politikaları ezberci ve sınav odaklı bir anlayışa dayalı temelde ilerlemektedir. Çocuklarımızın kendi kararlarını veren özgür nesiller olması için derhal bu politikalarından vaz geçilmelidir.

Üniversitelerimizde, her türlü düşünce özgürce tartışılabilir, her türlü bilimsel çalışma özgürce yapılabilir, darbecilerin getirdiği Yükseköğretim Kurulu (YÖK) kaldırılacaktır.

1982 Anayasası'nın 131. maddesi esasında; "*Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile*" kurulmuş olan yükseköğretim kurulu kaldırılmalıdır.

YÖK kuruluşundan bu yana 28 yıl geçmesine rağmen nitelik anlamında önemli iyileşmeler olmadığı gibi tam tersine daha da kötüleşmiştir. Nicel anlamda üniversite sayısı artmış, öğrenci sayısı artmış, ancak üniversitelerde öğretimin niteliği düşmüştür.

YÖK'ün bugüne kadarki uygulamaları ile üniversitelerde bilimselliği ve bilimsel yaklaşımları kurumsal kimliğe kavuşturamadığı görülmektedir. Sanki gerçeği arama yerine, gerçeği ve gerçeği arayanı engelleme ve denetim altına alma anlayışı hakim olmuştur. YÖK yasının Türkiye'yi bilgi çağına taşımakta yetersiz kaldığının tüm eğitim kamuoyu, öğretim üyeleri, öğrenciler tarafından belirtilmesi yeni bir üniversiteler arası üst örgütlenme yasasına gereksinim olduğunun en açık ifadesidir. Ortaya çıkacak yeni üniversite yasası toplum yaşamının her alanına bilimsel düşünceyi yerleştirmeyi hedeflemelidir. Bunun için de çağına uygun ve geleceği kazanmaya yönelik köklü bir bilim reformu yaratmayı ve bunu hayata geçirmeyi sağlamalıdır.

Aklın ve bilimin öncülüğünde özgür ve özerk çalışma ortamlarının sağlandığı yükseköğretim reformu hayata geçirilmelidir.

Tüm Organize Sanayi Bölgelerinde iş garantili yatılı “Teknoloji Liseleri” kurulacak, sanayicinin ihtiyaç duyduğu eleman sorunu çözülecektir.

2019 yılında Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin yüzde 43'ü boş kalmıştır. 18 yıllık AKP iktidarında meslek liseleri memleket meselesi olmaktan çıkarılmış ve içi boşaltılmıştır. Meslek liseleri eğitim sistemimizin motor gücü olamamıştır. Öğrenci ve velilerin meslek liselerindeki eğitim modeline güveni azalmıştır. Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri eliyle nitelik düşürülmüştür. Öğrencilerin akademik eğitimleri yok denecek kadar azalmıştır.

Nitelikli bireylerin ve iş gücüne katkı sunacak teknik personelin yetişmesi olanaksız hale gelmiştir. En çok yatırım, meslek eğitime yapılması gerekirken, kaynaklar başka alanlara aktarılmıştır. Meslek liselerinin yeniden yapılandırılması gerekmektedir. İyi eğitilmiş ve nitelikli bireylerin yetişmesi için yeni bir mesleki eğitim reformuna ihtiyaç duyulmaktadır. AKP'nin eğitim politikaları ileriye görmekten uzaktır. Mesleki eğitimi memleket meselesi olarak gören ve bu politikayı başat ilke olarak kabul eden yeni bir eğitim modeli geliştirilmelidir. Ancak o zaman çocuklarımız için mesleki eğitim kurumları cazip hale gelecektir.

HEM ÖĞRENCİLERİNE ULAŞAMIYOR HEM YAŞAMLARINI YİTİRİYORLAR

Öğretmenler için var olan problemlerin yanına eklenen pandemiyle birlikte yaşamını yitiren öğretmenler dahi var. Eğitim Sen'in araştırmasına cevap veren öğretmenlerin birçoğu öğretmen alımındaki mülakatlardan rahatsız. Ayrıca öğretmenler sözleşmeli, kadrolu ve ücretli ayırımını doğru bulmuyor.

Covid-19 salgınına rağmen kademeli olarak açılan okullar, açıklanmayan vaka sayıları hızla artışa geçince yine kapanmaya giderken bu süreçte 16 eğitim emekçisi ise alınmayan önlemler sebebiyle yaşamını yitirdi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Aylardır var olan uzaktan eğitim problemleri konusunda da herhangi yapısal herhangi çözüm üretilmedi. İnterneti ve bilgisayarı olmayan çocuklar eğitime erişme konusunda bu dönem de büyük sıkıntı yaşarken internet çekmediği için yüksek bir yere çıkarak öğrencilerine ulaşmaya çalışmak isteyen bir öğretmen kalp krizi geçirerek hayatını kaybetti. Mersin’de bir öğretmen meslek lisesinde dezenfektan üretimi sırasında meydana gelen patlamada yaşama gözlerini yumdu.

Ayrıca ihraç edilen ve ataması yapılmayan binlerce öğretmen de büyük sıkıntı içerisinde yaşamlarına devam ediyor. Sayıları 1 milyona yaklaşan ataması yapılmayan öğretmenlerin sesini duymamak için kulağının üstüne yatan Millî Eğitim Bakanlığı, bu kişilerin problemlerini çözmek için de herhangi bir adım atmıyor.

İhraç edilen öğretmenler de diğer kamu görevlileri gibi bu süreci adeta ‘sivil ölüm’le geçirdi. Özel okullarda dahi çalışma hakları ellerinden alınan öğretmenlerden bazıları göreve dönse de büyük bir kısmı hem toplumun önemli bir kesimi hem de devlet tarafından görmezden geliniyor.

Katılım Sınırlı

Pandemiyle birlikte süren eğitim-öğretim sürecini BirGün’e değerlendiren Ordu’da 3’üncü sınıf öğretmeni olan İbrahim Aydemir, “Öğrencilerin EBA TV derslerine katılımları düzensiz ve oldukça düşük seviyede. Dersleri düzenli takip eden öğrencim hiç yok. Zaman zaman takip eden az sayıda öğrencim var. Öğrencilerimin canlı derslere katılımları yaklaşık olarak yüzde 50 oranında. Bu süreç de öğretmenleri ekstra yoruyor” dedi.

Antep’te dezavantajlı çocukların yoğunlukta olduğu bir bölgede öğretmenlik yapan Gülfidan Özpolat ise, uzaktan eğitime geçilmesiyle birçok öğretmenler açısından problemin yeniden canlandığını söyledi.

Özpolat, yaşadıklarını şöyle anlattı: “Biz öğretmenler ciddi bir sıkıntı yaşıyoruz. Çalışma koşullarımız ve saatlerimiz çok esnemiş durumda. Zaten belirli saatleri olan insanlar değildik. Fakat şu anda gerçekten okul saatinin bir sınırı yok. Dolayısıyla bu anlamda ciddi bir zihinsel yük ve yorgunluk yaşıyoruz. Aynı zamanda biz artık saatleri kendimiz belirleyebiliyoruz ama onun da sınırları var. Bu bizim normal sosyal hayatımızı çok sekteye uğratan bir şey.”

Öğretmene Ulaşılamıyor

Malatya’da birinci sınıf öğretmeni olan Metin Genç de, çocukların öğretmenlerine ulaşamadığını ifade etti.

Öğretmenlerin yaşadığı sorunların bu dönemde daha da arttığını ifade eden Genç, “Çocukları ekran karşısında tutmak çok zor. Ekran karşısında tutmak bir yana ekrana bile oturamıyorlar. Bilgisayarları olmuyor, tabletleri olmuyor. Birinci sınıftaki çocuk, oyun çocuğu. Ben böyle düşünüyorum. Bugün birçok süslü, palavra laflar edecekler. Ama ekonomik sıkıntılar olsun, sosyal sıkıntılar olsun değinen yok. Bir öğretmen derse girerken kafasında bir sürü sorun oluyor. Sağlık emekçilerine yaptıkları gibi öğretmenlere de yapıyorlar” dedi.

Çocukları Başka İş Yapsın İstiyorlar

Eğitim İş’in 24 Kasım öncesi hazırladığı raporda da çarpıcı detaylar yer aldı. 81 ilde görev yapan 5 bin 514 öğretmenin çevrimiçi katılımıyla bir araştırma yapan sendikanın sorularına cevap verenlerin yüzde 86’sı çocuklarının başka meslek yapmasını istiyor.

Öğretmenlerin verdiği cevaplara göre araştırmanın çarpıcı sonuçları şöyle:

- ◆ Yüzde 83’ü maaşının düşük olması nedeniyle toplumdaki saygınlığının azaldığını ifade etti.
- ◆ Yüzde 83’ü devlet okullarında eğitimin niteliğinin düştüğünü ifade etti.
- ◆ Yüzde 48’i yöneticiler tarafından öğretmenlere siyasi baskı yapıldığını aktardı.
- ◆ Yüzde 83’ü yönetici olmak için mutlaka torpile ihtiyaç olduğunu belirtti.
- ◆ Yüzde 93’ü’ne öğretmenlik saygın bir meslek olma özelliğini kaybetti.
- ◆ Yüzde 86’sı çocuğunun öğretmen olmasını istemiyor.

Atanmayanlar Birlik Olsun

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, 24 Kasım nedeniyle eğitimcilerle görüştü. Öğretimden ve “çocuktan” tasarruf yapılamayacağını kaydeden Kılıçdaroğlu, “Eğitim sorununu çözemeyen ülkenin büyüme, kalkınma şansı yok. Nasıl hakimler ve savcılar için ayrı bir yasa varsa öğretmenler içinde ayrı bir yasanın olması gerekir” dedi. Kılıçdaroğlu, atanamayan öğretmenlere, biraraya gelerek politik baskı yapmalarını önerdi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Öğretmenlerin sorunlarını dinleyen Kılıçdaroğlu, toplantılarda şunları söyledi:

“Ücretli öğretmen, kadrolu öğretmen gibi değişik mali olanaklara sahip öğretmenlerimiz var. Kadrolu öğretmen güvenceli, ücretli öğretmen ders başı ücret alıyor, sözleşmeli öğretmenimizin herhangi bir güvenliği yok. Oysa aynı sınıfta aynı öğrencilere ders veren veya aynı derse giren öğretmenlerin farklı statülerde görev yapmaları doğru değil. Bütün öğretmenlerin kadrolu, güvenceli olması lazım. Kapatılan köy okullarının yeniden açılması lazım. Atama bekleyen öğretmenlerin atanmasını yapmazsanız bizden oy beklemeyin. Bu politik olarak sizin elinizi güçlü kılar. Siz aslında güçlüsünüz ama gücünüzün farkında değilsiniz. Bir araya gelip potansiyel güç olduğunuzu ortaya koyduğunuzda bütün partiler sizi dinleyecektir.”

MEB'den Memnun Değiller

Eğitim Sen 24 Kasım öncesi öğretmenlerle bir anket düzenledi. Sendikanın düzenlediği ankete 4 bin 565 öğretmen katıldı. Ankete katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu MEB'in hem eğitim politikalarından hem de kendilerine yönelik politikalarından memnun değil. Araştırmanın sonuçları şöyle:

- ◆ Öğretmenlerin yüzde 60'ı maaşlarının yaptığı işin karşılığı olduğunu düşünmüyor.
- ◆ Yüzde 70'i daha iyi bir iş teklifi alsa mesleği bırakmayı düşünüyor.
- ◆ Yüzde 56'sı iş yerinde kendisini değersiz, yüzde 70'i güvensiz hissediyor.
- ◆ Yüzde 70'i okullarda yeterli hijyen koşulları sağlanmadığını düşünüyor.
- ◆ Yüzde 69'u yüz yüze eğitimde üzerlerinde idari baskı hissediyor.
- ◆ Yüzde 94,5'i MEB'in sorunları çözmek için ürettiği politikaları gerçekçi bulmuyor.
- ◆ Yüzde 96'sı ücretli, kadrolu ve sözleşmeli ayrımını öğretmenlik mesleğinin geleceği açısından tehdit olarak görüyor.
- ◆ Yüzde 91'i mülakat ile öğretmen alımının eşit, adil, geçerli ve yansız bir yöntem olduğunu düşünmüyor.
- ◆ Yüzde 90,7'si sözleşmeli ve ücretli öğretmenlerle kadrolu öğretmenlerin eşit haklara sahip olduğunu düşünmüyor.
- ◆ Yüzde 88'i MEB'in vakıf ve derneklerle yaptığı protokolleri doğru bulmuyor.

Eğitim Sen hazırladığı raporun sonuç metninde ise şu ifadelere yer verdi:

Siyasi iktidar, mesleğini hakıyla yerine getirmeye çalışan öğretmenlerin yıllardır yaşadığı sorunlara kalıcı çözümler üretmemektedir. Liyakat ilkesinin yerini mülakatın aldığı bir eğitim sisteminde öğrencilerin, velilerin ve eğitim emekçilerinin çıkarları değil, siyasi iktidarın hedef, amaç ve beklentilerinin belirleyici olması, eğitimin niteliğinin giderek bozulmasına neden olmuştur. Öğretmenlerimizin kendisini güvende hissettiği, mesleki özerkliğinin tanındığı, iş güvencelerinin sağlandığı, emeğinin karşılığı olan refah düzeyine sahip olduğu bir eğitim sistemi, toplumun ve öğrencilerimizin nitelikli eğitim hakkının yaşam bulmasının temel koşuludur.

Fizik Öğretmeni Atık Kâğıt Topluyor

Fizik öğretmeni Ramazan Gezer Ankara sokaklarında atık kâğıt topluyor. Gezer, 2003 yılında Malatya Üniversitesi'nden fizik bölümünden mezun oldu, yüksek lisansını da yaptı.

Gezer, defalarca KPSS'ye girdi, ancak bir türlü ataması yapılmadı. Gezer ev geçindirmek zorundaydı, baktı olacak gibi değil atık kâğıt toplamaya başladı. Gezer şimdi 5 çocuk babası ve 14 yıldır Ankara sokaklarında topladığı atık kâğıtlarla evini geçindiriyor.

Üniversiteden mezun olmadan önce hayalleri olan Gezer, bu süreci şöyle anlatıyor:

“Eğitimi tamamladık, KPSS'ye girdik. Başarılı da olduk ama atamamız yapılmadı.”

Gezer'in 24 Kasım mesajı ise şöyle:

“İsmi üzerinden öğretmen, öğreten. 24 Kasım'da birilerinin de Öğretmenler Günü'mü kutlamasını isterdim ancak ben resmi olarak öğretmen olmadığım, bir kağıtçı olduğum için kedimi buruk hissediyorum.”

ÖĞRETMEN BAŞINA ÖĞRENCİ DEVLETTE İKİ KAT DAHA FAZLA

Eğitim Reformu Girişimi'nce hazırlanan, "Eğitim İzleme 2020" isimli raporda devlet liselerinde öğretmen başına 16, özel liselerde ise yedi öğrenci düştüğü belirtildi.

Eğitim Reformu Girişimi'nce hazırlanan, "Eğitim İzleme Raporu 2020-Öğretmenler" isimli çalışma, eğitimdeki fırsat eşitsizliğinin giderek büyüdüğünü gösterdi. Devlet okullarının lise kademesinde bir öğretmene 16 öğrenci düşerken özel okullarda bu sayının 7 olduğu belirlendi.

Eğitim Reformu Girişimi (ERG), son bir yılda eğitim alanında yaşananları raporlaştırdı. Raporda, özel ve devlet okullarında okuyan öğrenciler arasındaki makasın giderek açıldığına vurgu yapıldı.

Daha Çok Öğrenci

Rapora göre, Türkiye'de kademeler ve kamuya bağlı okullar ile özel okullar arasında öğretmen başına düşen öğrenci sayıları arasındaki farklar dikkati çekici düzeye ulaştı. Mesleki ve teknik eğitim veren liseler dışındaki tüm kademelerde devlet okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı, özel okullara oranla oldukça yüksek oluyor. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısında en belirgin fark ilkokul kademesinde yaşanıyor. Buna göre, devlet ilkokullarında öğretmen başına 18 öğrenci düşerken bu sayı özel okullarda sekiz olarak kayıtlara geçti. Devlet liselerinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 16, özel liselerde ise yedi oldu.

Eğitimde özel okul ağırlığı, "Kademelere göre resmi ve özel kurumlardaki öğretmen sayıları" verileriyle de gözler önüne serildi. Kurum sayısında büyük fark bulunmasına karşın okulöncesi kademesinde görev yapan toplam 56 bin 218 öğretmenin 22 bin 716'sının özel kurumlarda çalıştığı bildirildi. Lise kademesinde bulunan 186 bin 914 öğretmenin de yüzde 35'inin özel liselerde çalıştığı belirlendi.

Din Öğretimi Yapanlarda da Yüksek

Raporda bir diğer dikkati çeken veri ise din öğretimi yapan okullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısına ilişkin veri oldu. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'ne bağlı okulların tamamında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı, diğer kademelerdeki devlet okullarından düşük gerçekleşti. Din öğretimindeki liselerde öğretmen başına 10 öğrenci düşerken devlet liseleri ve ortaokullarında bu sayı 16'ya çıkıyor.

MEB'DE YİNE ATATÜRK YOK!

MEB, öğretmenlere İslam vurgulu seminer hazırladı. Atatürk'ü ve Kurtuluş Savaşı'nı anmadan tarih anlattı

MEB'in desteğiyle öğretmenler için hazırlanan Medeniyet Bilinci seminerine göre Cumhuriyetin kuruluşuna ilişkin yalnızca "Çanakkale'de gösterilen kahramanlığa rağmen büyük savaş Osmanlı İmparatorluğu'nun fiilen sonu oldu fakat küllerinden dinamik bir ulus devlet doğdu: Türkiye Cumhuriyeti" ifadeleri kullanıldı. Bölümde, Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e ve Kurtuluş Savaşı'na yer verilmedi.

MEB, öğretmenlere İslam vurgulu seminer hazırladı. Atatürk'ü ve Kurtuluş Savaşı'nı anmadan tarih anlattı

Öğretmenler için "mesleki çalışma programı" kapsamında "Medeniyet Bilinci Seminerleri" adıyla, İslam medeniyeti vurgulu 3 bölümlük bir seminer serisi EBA'ya yüklendi.

Serinin ilk bölümünde, insanlığın ortaya çıkışından günümüze kadar kısa bir medeniyet gelişimi, önemli olay ve kişilere de yer verilerek aktarıldı. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethettiği ve 2. Abdülhamit'in Batılılaşmaya karşı çıkarak İslam birliği fikrini güçlendirmeye çalıştığı gibi noktalara değinilen bölümde, Cumhuriyetin kuruluşuna ilişkin yalnızca "Çanakkale'de gösterilen kahramanlığa rağmen büyük savaş Osmanlı İmparatorluğu'nun fiilen sonu oldu fakat küllerinden dinamik bir ulus devlet doğdu: Türkiye Cumhuriyeti" ifadeleri kullanıldı.

Bölümde, Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e ve Kurtuluş Savaşı'na yer verilmedi. Projenin destekçileri arasında Milli Eğitim Bakanlığı da (MEB) yer alıyor.

MEB Destekli

Medeniyetler İttifakı Türkiye Eşgüdüm Kurulu Başkanı Prof. Dr. Bekir Karlıağ tarafından hazırlanan "Medeniyet Bilinci" başlıklı seminerler Türkiye ve İspanya öncülüğündeki "Medeniyetler İttifakı" girişimi kapsamında başlatıldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Projenin destekçileri arasında MEB, Medeniyet Araştırmaları Merkezi, Turkcell ve Vakıfbank da yer alıyor.

Seminer bilgileri arasında seminerlerin amacına ilişkin “Gençlerimizi geleceğe hazırlamayı, insanımıza özgüven vermeyi, hem ülkemizde hem de bütün dünyada yeni ve kapsamlı bir medeniyet bilinci oluşturup geliştirmeyi ve yaygınlaştırmayı amaçlamakta” ifadeleri yer alıyor.

13 ÜNİVERSİTEDE TEK KADIN PROFESÖR YOK

Ülkedeki üniversitelerin 13’ünde kadın profesör yok. Çoğu üniversitede ise 1 veya 2 kadın profesör bulunuyor. Kadın profesörlerin çoğunlukta olduğu üniversitelerin sayısı ise sadece 5.

Ülkede akademinin en büyük sorunlarından biri de cinsiyetçilik. Cumhurbaşkanlığı on birinci kalkınma planına ‘kadın üniversitesi’ kurulması girerken YÖK’ün güncel verilerine göre 175 bin 553 akademisyenin 96 bin 153’ü erkek, 79 bin 417’si ise kadın.

Üstelik akademiye yükseldikçe kadınların oranı da azalıyor. Örneğin araştırma görevlisi ve öğretim görevlisi kadrolarının yüzde 50’sinden fazlası kadinken bu oran profesörlerde oldukça düşüyor. 29 bin 376 profesör kadrosunda sadece 9 bin 451 kadın var.

Üstelik bazı üniversitelerde tek bir kadın profesör dahi bulunmuyor. YÖK’ün verilerine göre yalnızca bir ya da iki kadının profesör kadrosunda yer aldığı üniversitelerin sayısı da oldukça fazla.

Sıfır kadın profesörün olduğu yükseköğretim kurumu ile buralardaki erkek profesörlerin sayıları şöyle:

- Ankara Bilim Üniversitesi: 7 erkek
- Artvin Çoruh Üniversitesi: 18 erkek
- Ataçehir Adıgüzel MYO: 1 erkek
- Bayburt Üniversitesi: 7 erkek
- Bingöl Üniversitesi: 44 erkek
- Hakkari Üniversitesi: 7 erkek
- Iğdır Üniversitesi: 27 erkek
- İzmir Kavram MYO: 1 erkek
- Kilis 7 Aralık Üniversitesi: 22 erkek
- Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi: 4 erkek
- Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi: 4 erkek
- Şırnak Üniversitesi: 16 erkek
- Türk Hava Kurumu Üniversitesi: 7 erkek

Sadece 5 Üniversitede Erkekler Daha Az

Bunun yanı sıra Abdullah Gül Üniversitesi (12 erkek), Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi (16 erkek), Alanya HEP Üniversitesi (3 erkek), AKEV Üniversitesi (3 erkek), Ardahan Üniversitesi (14 erkek), Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi (2 erkek), Şişli MYO (3 erkek), OSTİM Teknik Üniversitesi (14 erkek) ve Samsun Üniversitesi’nde (12 erkek) bir kadın profesör; Tarsus Üniversitesi (8 erkek), Malatya Turgut Özal Üniversitesi (23 erkek), Kayseri Üniversitesi (8 erkek), Erzurum Teknik Üniversitesi (13 erkek), Avrasya Üniversitesi (30 erkek), Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi’nde ise (4 erkek) yalnızca iki kadın profesör bulunuyor.

Öte yandan sadece Demiroğlu Bilim Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ve TED Üniversitesi’nde kadın profesörlerin sayısı erkek profesörlerin sayısından daha fazla. Bilgi Üniversitesi ile İzmir Tınaztepe Üniversitesi’nde ise kadın ve erkek profesörlerin sayısı eşit. Bunun dışındaki bütün üniversitelerde erkek profesörlerin sayısı kadın profesörlerin sayısını geçiyor.

Cinsiyetçi Tutumlar

Geçen günlerde Bilim Akademisi tarafından yayımlanan Akademik Özgürlükler Raporu’nda da akademiye cinsiyetçi uygulamalara değinilmişti. Raporda “Cinsiyetçi tutumlar erkek failere yönelik olarak görmezden gelme, etkili yaptırım uygulamama ya da hiç yaptırım uygulamama biçiminde ortaya çıkmaktadır...”

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Cezasızlık, soruşturma ya da ceza davası sürerken ödüllendirme/taltif etme yoluyla fail kollayıcılık ve ayrıca mağdur suçlayıcılık gibi cinsiyete dayalı ayrımcı örüntüler bu tür tutumların yansımalarıdır" ifadeleri kullanılmıştı.

İŞKUR, KIZILAY'A KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ VERMEDİ: PRİMLER ÖDENMEYECEK

İŞKUR, Kızılay'ın, kısa çalışma ödeneği başvurusunu kabul etmedi. İsraf iddialarıyla gündeme gelen Kızılay da tasarruf tedbirleri çerçevesinde personeline "Performans primi ödemesi yapmama" kararı aldı.

Son yıllarda israf skandallarıyla gündeme gelen Kızılay'da, çalışanlara prim ödemesi yapılmayacağına dair bir duyuru yapıldı. Personele, Kızılay'ın kısa çalışma ödeneği başvurusunun İŞKUR tarafından kabul edilmediği ve bu nedenle de tasarruf tedbirlerinin alındığı bildirildi.

Kızılay İnsan Kaynakları Direktörlüğü tarafından Kızılay Genel Müdürü İbrahim Altan'ın imzasıyla yayımlanan yazıda, "Koronavirüs salgını sebebiyle dünya çapında yaşanan genel ekonomik durgunluk ve istihdamın korunması adına kısa çalışmaya geçilmiş olup bu kapsamda kısa çalışma ödeneğinden yararlanmak amacıyla İŞKUR'a başvurulmuş ve personel aylıkları bütçe kalemleri buna göre revize edilmiştir. Ancak Kurumumuzun yapmış olduğu kısa çalışma ödeneği başvurusuna İŞKUR tarafından başvuru tarihinden yaklaşık iki ay sonra tarafımıza dönüş yapılarak kısa çalışma ödeneği başvurusunun 'kabul edilmeyeceği' bildirilmiştir" denildi.

Prim Ödemeleri de Yapılmayacak

Yazıda, "2020 yılı içerisinde planlanan performans prim ödemesi tasarruf tedbirleri ve bütçe revizyonları kapsamında personel aylıkları bütçe kalemlerine aktarılmıştır" denilerek "Bu nedenle 2019 yılı performans ölçümü gerçekleştirilmeyecek ve 2020 yılı içerisinde personelimize performans primi ödemesi yapılmayacaktır" ifadelerine yer verildi.

Kısa Çalışma Ödeneği Nedir?

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) kısa çalışma ödeneğini şöyle tanımlıyor:

"Genel ekonomik, sektörel, bölgesel kriz veya zorlayıcı sebeplerle işyerindeki haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak en az üçte bir oranında azaltılması veya süreklilik koşulu aranmaksızın işyerinde faaliyetin tamamen veya kısmen en az dört hafta süreyle durdurulması hallerinde, işyerinde üç ayı aşmamak üzere sigortalılara çalışmadıkları dönem için gelir desteği sağlayan bir uygulama."

KİŞİ BAŞI YILLIK KORUYUCU SAĞLIK HİZMETİ İÇİN AYRILAN PAY 25 LİRA 28 KURUŞ

Türk Tabipleri Birliği (TTB) Sağlık Bakanlığı'nın 2021 bütçesinden 16 milyar 392 milyon liranın Şehir Hastanelerine ayrıldığını, buna karşın grip aşısının dahi üretilmesi ya da satın alınması için kaynak ayrılmadığını açıkladı. Merkezi bütçeden kişi başı yıllık Koruyucu Sağlık Hizmeti için ayrılan payın ise sadece 25 lira 28 kuruş olduğu kamuoyu ile paylaşıldı.

TTB Merkez Konseyi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) görüşülmekte olan 2021 yılı sağlık bütçesine yönelik eleştirileri ve önerilerini somut verilerle kamuoyu ile paylaştı.

Bütçede aslan payının Şehir Hastanelerinin olduğu belirtilen açıklamada, "Sağlık Bakanlığı bütçesinin en fazla kısmı, neredeyse dörtte üçü tedavi edici hizmetler adı verilen ve sağlıkta ticarileşme ve metalaşmayı da içeren hizmetlere ayrılmış" denildi. Türkiye'de olası salgınlar karşısında her hangi bir ön hazırlığın olmadığı, grip aşısının dahi üretilmesi ya da satın alınması için kaynak ayrılmadığı vurgulandı.

Aslan Payı Şehir Hastanelerine

Açıklamada ayrıca "Sağlık Bakanlığı'nın 2021 yılında şehir hastaneleri için ayırdığı tutar beklenildiği gibi, bütçenin büyük kısmını oluşturarak 16 milyar 392 milyon TL'ye çıkmıştır. Kamu ve üniversite hastanelerinin tıbbi cihaz üreticisi ve tedarikçisi firmalara borcunun yaklaşık 17 milyar TL'ye ulaştığı ifade edilmektedir. Bu rakam, Şehir Hastanelerine 2021 yılında ayrılan bütçe ile eşittir" ifadeleri kullanıldı.

Bütçede Pandemi Yok

2021 yılı bütçesinin veya en azından Sağlık Bakanlığı bütçesinin önceki yıllardan farklı olarak salgın koşullarına göre düzenlenmesi gerektiğine vurgu yapan TTB, "Koruyucu Sağlık Programında Covid-19 pandemisi ile ilgili bir başlık oluşturulmamış. Tedavi Edici Sağlık Hizmetlerinin içinde Covid-19 pandemisine sadece bilgi sistemi altyapısı ve teknolojisinin geliştirilmesi olarak yer verilmesi, ayrı bir bütçe ayrılmaması en büyük eksikliklerdir."

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sağlık Bakanlığı bütçesi pandemi koşullarına uygun hale getirilmeli. Tedavi edici değil, koruyucu sağlık hizmetlerinin payı artırılmalı” önerisinde bulundu.

Dolar Bazında Önceki Yıla Göre Yüzde 17 Azaldı

Bütçenin döviz bazında geçtiğimiz yıla göre yüzde 17 azaldığı, dövizdeki artış göz önünde bulundurulduğunda bütçe açığının daha fazla olacağını belirten TTB, Sağlık Bakanlığı bütçesinin genel bütçe içindeki oranının yüzde 5.7 olduğuna dikkat çekti. TTB'ye göre, geçtiğimiz yıla kıyasla Sağlık Bakanlığı bütçesinde yüzde 32'lik artış olmasına rağmen, enflasyon arındırıldığında artış yüzde 28'in altında kalıyor. 2021 yılında merkezi bütçeden kişi başına sağlık hizmeti harcaması için 477 lira, yalnızca koruyucu sağlık hizmeti için ise yalnızca 25.28 TL ayrılmasının planlandığı görülüyor.

PTT'DE VAKA SAYISI ARTIYOR

PTT işyerlerindeki koronavirüse yakalanan emekçilerin sayısı giderek artıyor. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, vaka sayısını 975 olarak açıkladı. Haber-Sen'in verilerine göre ise bu sayı bin 641.

CHP Mersin Milletvekili Alpay Antmen, TBMM Başkanlığı'na sunduğu yazılı soru önergesinde, PTT emekçilerinin zor şartlar altında görev yaptığını, yeterli desteği alamadığını ifade etti ve maddi destek başta olmak üzere çalışanlara yapılan yardımları sordu. Önergeyi yanıtlayan Bakan Karaismailoğlu, PTT'de 975 personelin koronavirüse yakalandığını, salgına karşı her çalışana 2 bin TL destek ödemesinde bulduklarını kaydetti.

Karaismailoğlu'nun yanıtını değerlendiren CHP'li Antmen, “Koronavirüse yakalanan posta memurlarının bazılarının çalıştırılmaya devam ettiğini biliyoruz. PTT'de sömürü, koronavirüs dinlemiyor. Bu insanların hayatının hiç önemi yok mu? Gittikleri evlerdeki, işyerlerindeki, muhtarlıklardaki vatandaşın canının hiç değeri yok mu?” diye sordu.

Tekelleşmiş Sömürü

PTT'deki dağıtıcı personelin her eve, dükkâna, resmi daireye girmek zorunda olduğunu anımsatan Antmen, şunları söyledi:

“Daha vahim bir tablo karşımıza çıkabilir. Derhal önlem alınmalı. Anlaşılan o ki PTT'de çalışan emekçinin pul kadar değeri yok. İş, PTT emekçilerinin kadrolarına ve maaş iyileştirmelerine geldiğinde iktidar üç maymunu oynuyor. Kamu hizmetini ticari faaliyete çeviren iktidar kafası yurttaşı müşteri, PTT emekçisini de köle olarak görüyor. PTT çalışanlarının doğru dürüst izni bile yok. Hasta olsalar dahi test yaptıramıyorlar. Tekelleşmiş sömürü sisteminde kâr hırsıyla emekçilerin hakları ellerinden alınıyor.”

Sayı Çok Daha Fazla

KESK'e bağlı Haber-Sen'in her gün il il güncellediği verilere göre, PTT'de vaka sayısı Bakan Karaismailoğlu'nun açıkladığı sayının çok üzerine. Bu verilere göre PTT'de dün itibarıyla virüse yakalanan emekçilerin sayısı bin 641. Yalnızca İstanbul'da vaka sayısı 497'ye ulaşmış durumda. Ankara'da 196, İzmir'de 101, Diyarbakır'da ise 94 vaka bulunuyor.

HUZUREVLERİ VİRÜS ÜSSÜNE DÖNDÜ

Salgında en korunaksız kesim olan yaşlıların kaldığı huzurevlerinde tehlike büyüyor. Çorum'un ardından Başkent'teki huzurevlerinde vakalar çiğ gibi. SES yöneticisi Yalçinkaya uyardı: Avrupa'da yaşlı merkezlerindeki kaos bizde de görülebilir.

Çorum'daki Atıl Uzelgün Huzurevi'nde kalan yaşlıların tamamında koronavirüs tespit edilmesinin ardından Ankara'da da benzer bir durumun yaşandığı öğrenildi. “Huzurevlerinde kötü bir tablo var ve acilen ciddi tedbirler alınmalı” diyen Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Ankara Şubesi Eşbaşkanı Kubilay Yalçinkaya, bu alanın ihmal edildiğini söyledi.

Son aylarda Ankara'daki huzurevi sakinlerinin yüzlercesinin Covid-19'a yakalandığını aktaran Yalçinkaya şu bilgileri verdi:

Şu an Ankara'da sadece Süleyman Demirel Huzurevi'nde 70'ün üzerinde Covid-19'a yakalanan yaşlı var. Saray Engelsiz Yaşam ve Bakım Rehabilitasyon Merkezi'nde de Mart ayından bu yana yüzlerce kişi, Covid-19 bulaştığı için hasta oldu. Avrupa'da hayatını kaybedenlerin önemli bir bölümü yaşlı bakım merkezlerinde yaşayanlar. Orada yaşanan kaos ilerleyen günlerde bazı kentlerimizde görülebilir” Cezaevi, huzurevi, çocuk bakımevi ve kışla gibi toplu yaşam alanlarında düzenli olarak Covid-19 testi yapılması gerektiğini belirten Ankara Tabip Odası (ATO) Başkanı Ali Karakoç ise şunları söyledi: “Daha önce yaptığımız açıklamalarda, tabip odaları ve Türk

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Tabipleri Birliği (TTB) olarak toplu yaşam alanlarında bir enfeksiyon olması durumunda bunun çok hızlı yayılacağıni belirttik. Özellikle huzurevi sakinlerinin yaşlarından dolayı dirençleri düşük ve enfeksiyon çok hızlı yayılır.”

Cezaevinde 11 kişi pozitif çıktı

İzmir 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda 11 hükümlünün Covid-19 testinin pozitif çıktığı, 6 kişinin de test sonuçlarını beklendiği iddia edildi. Hükümlü yakını BirGün'e yaptığı açıklamada, telefon görüş gününde yakınıyla görüştüğünü ve Covid-19 testinin pozitif çıktığını belirtti. Hükümlü yakını ayrıca cezaevinde önlemlerin zayıf olduğuna dikkat çekti.

KAYNAKLAR ŞEHİR HASTANELERİ'NİN İŞLETMECİLERİNE AKIYOR

Sağlık Bakanlığı alacaklılarla pazarlık yapıyor

İki yıl önce Sağlık Bakanlığı'nın her 100 liralık harcamasının 4,4 TL'si Şehir Hastaneleri'ne gidiyordu. Bu yıl bu tutar 13,2 TL'ye yükseldi. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca "Sağlık için ayırabildiğimiz kaynaklar sınırlı" derken, bakanlık borçlu olduğu tıbbi cihaz tedarikçilerinden, alacaklılarından feragat etmelerini istiyor. Tedarikçilere verilen süre bugün doluyor.

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yaptığı açıklamada "Birçok ülkeyle kıyasladığımızda sağlık için ayırabildiğimiz kaynakların oldukça sınırlı olduğunu biliyoruz" dedi ve Türkiye'nin OECD ülkeleri içinde kişi başı sağlık harcamaları içinde çok iyi bir noktada olmadığını söyledi. "Kişi başına düşen kamu sağlık harcamamızda da görüleceği gibi daha iyi bir sağlık hizmeti için sağlığa ayrılan kaynakları önceliklendirmemiz gerektiğini de söylemeden geçemeyeceğim" diyen Koca, sağlık hizmetleri konusunda seçici davranılmak zorunda olduğunu da itiraf etmiş oldu.

Koca'nın "Kaynaklarımız sınırlı" çıkışı, beraberinde Sağlık Bakanlığı'nın bütçesindeki kara delik olan Şehir Hastaneleri'ni getirdi. Bakanlığın Strateji Geliştirme Başkanlığı aylık gerçekleşen giderlerini çeşitli biçimlerde sınıflandırarak sitesinde yayımlıyor. En son eylül ayı verileri Bakanlık tarafından yayımlanmış durumda. Buna göre 2020 yılının Ocak-Eylül arası döneminde Şehir Hastaneleri'nin işletmecilerine 3 milyar 503 milyon TL kira ödemesi, 2 milyar 354 milyon lira hizmet bedeli ödemesi yapıldı. Böylece 22 adet Şehir Hastanesi için bu yılın ilk 9 ayında yapılan toplam ödeme 5 milyar 857 milyon TL oldu.

Sadece bu tutar dahi çarpıcı olmakla beraber Şehir Hastaneleri adlı kara deliği görmek için yeterli değil. Geçmiş yılların aynı dönemlerinde Şehir Hastaneleri'nin kira ve hizmet bedeli için ne kadar para harcadığına mercek taktuk. Tablo şöyle;

- ◆ 2018/ Ocak-Eylül: 1 milyar 194 milyon TL
- ◆ 2019/ Ocak-Eylül: 3 milyar 523 milyon TL
- ◆ 2020/ Ocak-Eylül: 5 milyar 857 milyon TL

Bakanlığın verilerine göre bu yıl Şehir Hastaneleri için yapılan harcama iki yıl öncesine göre yüzde 390 oranında artmış durumda. Peki, bu artış Sağlık Bakanlığı'nın başkaca hizmetleri için bir kaynak sorunu yaşamasına neden oluyor mu? Bunun için Şehir Hastanelerinin Bakanlık giderleri içindeki payını hesapladık. Buna göre Sağlık Bakanlığı bu yılın ilk 9 ayında toplam 44 milyar 228 milyon TL harcama yaptı. Bunun 5 milyar 857 milyon TL'sinin Şehir Hastaneleri'nin işletmecilerine ödenen kira ve hizmet bedeli olduğu düşünülürse, Bakanlık bu yıl harcadığı her 100 liranın 13,2 TL'sini Şehir Hastaneleri'ne ödemiş olduğu anlaşılıyor. Aynı hesabı 2018 ve 2019 yılının aynı dönemleri için yaptığımızda Şehir Hastaneleri adlı kara delik daha net açığa çıkıyor. Buna göre 2018'in aynı döneminde Sağlık Bakanlığı 26 milyar 912 milyon TL para harcarken bunun 1 milyar 194 milyon TL'si Şehir Hastaneleri'ne gitti. Bu hesapla Bakanlığın giderlerinin yüzde 4,4'ünü Şehir Hastaneleri yuttu. 2019'da bu oran yüzde 10,1'e fırladı, zira Bakanlığın 34 milyar 757 milyon TL'lik giderinin 3 milyar 523 milyon TL'sini Şehir Hastaneleri oluşturdu. Bu yıl Şehir Hastanelerinin Bakanlık giderleri içindeki payı yüzde 13,2. Oran giderek yükseliyor. Konuya ilişkin raporlar ileriki yıllarda bu oranın yüzde 30 ile yüzde 50 arasına kadar yükseleceğini ortaya koyuyor.

Peki, Şehir Hastaneleri kara deliği sağlık harcamalarında kaynakların etkin kullanımına engel olmaya başladı mı? Sorunun cevabı evet! Zira gerek ilaç tedarikçisinde gerekse tıbbi malzeme tedarikçisinde aksamalar yaşanmaya başladı. Krizin, şimdilik su yüzüne çıktığı ilk kısmı tıbbi malzeme tedarikçilerine yapılan ödemelerde yaşandı...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

9 Ekim’de Sağlık Bakanlığı tıbbi malzeme tedarikçilerine gönderdiği yazıda aynen şunları söyledi: “Bakanlığımıza bağlı döner sermayeli işletmelerde 31.08.2020 tarihi itibarıyla muhasebeleştirilmiş alacağı bulunan tedarikçi firmalardan ilaçlar için yüzde 6, tıbbi malzemeler için ise yüzde 25 tutarında alacağından feragat ederek kalan tutarın yarısını müracaat tarihinden itibaren 30 gün içinde, kalanını ise Ocak 2021 tarihinde almak isteyenler olmuştur.” Gönderilen yazıya göre tedarikçiler 20 Kasım’a kadar feragat ettiklerini beyan eden cevabı Bakanlık’a göndermeli.

Alacaklıların Vadesinin Üzerinden 36 Ay Geçti

Özetle Sağlık Bakanlığı’ndan alacaklı firmalar, tahsilat sorunu yaşadıkları için alacaklarının bir kısmından feragat ettiklerini Bakanlığa iletilmişler. Bu durumu Ortopedi ve Omurga Cerrahisi Tıbbi Malzeme İmalatçıları Derneği (ORDER) Başkanı Erkin Delikanlı’ya sorduk. Delikanlı, tahsilat sorununun olduğunu, hatta bazı tedarikçilerin alacaklarının vadesinin üzerinden 36 ay geçtiğini, ancak Bakanlık’tan ödeme alamadığını söyledi. Fakat Delikanlı, tedarikçilerin Bakanlık’tan bir feragat talebi olmadığını da altını çizdi. ORDER Başkanı’nın konuya ilişkin bize yaptığı açıklama şu şekilde; “Aylardır yapılan görüşmelere, sektörün feragatsiz belli eşit taksitte yapılandırma yapılması önerilerindeki ısrara rağmen yine sektörden sanki bir talep varmışçasına yaptırılmak istenen bu feragat neticesinde hükümetin sağlık bakanı ve maliye bakanlığı bürokratları sayesinde geri dönüşü olmayan ve sermayesi kuvvetli global oyuncuların kazanmasına yönelik tavırla ülke itibarımız zedelenmiştir. Kalkınma planında savunmadan sonra en önemli ikinci başlık bürokratların geçici kahraman olma çabasından kaynaklı olarak yok sayılmaktadır. İhracat rakamını son beş yılda 13 kat büyütürken 700 milyon dolara getiren sektör yine ithalata bağımlı bir sisteme itilmektedir. Devasa yatırımlar devam ederken bize para yok denmesi anlamlı değildir.”

Delikanlı önemli bir konunun altını çiziyor. Tıbbi cihaz tedarikçilerinin çoğu küçük ve orta büyüklükteki işletmelerden (KOBİ) oluşuyor. Ancak piyasadaki diğer aktörler küresel ölçekli büyük şirketler. Sağlık Bakanlığı’nın ödeme problemlerine küresel çaplı şirketler dayanabilir ancak KOBİ’lerin buna dayanması çok zor. Dolayısıyla ödeme problemi devam ederse sağlıkta dışa bağımlılık katlanacak. Nitekim Eylül ayında ABD’nin Ankara’daki büyükelçisi David Satterfield da ABD’li ilaç şirketlerinin Türkiye’den 2,3 milyar dolar alacağı olduğunu, bunun uzun süredir tahsil edilemediğini, eğer tahsilat yapılamazsa şirketlerin Türkiye’ye ilaç göndermeyi kesebileceğini duyurmuştu.

Bütçesinin yüzde 13’ünden fazlasını birkaç müteahhide ödeyen Sağlık Bakanlığı bu tablo karşısında sessizliğini koruyor.

AKP’İN PARALEL KOLLUĞU BÜYÜYOR

İçişleri Bakanlığının bütçe görüşmelerinde konuşan Bakan Soylu, çok sayıda tartışmalı yetkiye kavuşan beğçilerin sayısının üç yıl içerisinde 30 bin sınırına dayandığını bildirdi. Soylu ayrıca, son iki dönemde tamamına yakını HDP’li olan 151 belediye başkanının görevden alındığını söyledi.

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu’nda dün İçişleri Bakanlığının 2021 yılı Bütçe Teklifi onaylandı. Bugün gerçekleştirilecek Cumhurbaşkanlığı bütçe görüşmelerinin ardından komisyon çalışmaları son bulacak. Cumhurbaşkanlığı’nın bütçe sunumunu Fuat Oktay gerçekleştirecek.

İçişleri Bakanlığının 2021 yılı Bütçe Teklifi’nin sunuşunu, Bakan Süleyman Soylu yaptı. Soylu, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın “Sokaklarda düdük sesi duymak istiyorum” sözleriyle alımına başlanan ve silah taşıma, olaylara müdahale etme, üst arama gibi yetkiler de verilen beğçilerin sayısının 29 bine ulaştığını açıkladı.

Hedefin beğçi sayısını 30 bine çıkartmak olduğunu da bildiren Soylu, “Kolluk birimlerimizde 2016 sonundan bugüne personel sayımız yüzde 25,5 oranında artmıştır. Sayısal artışın yanı sıra yeni alımlar, emekli olanlar ve yeni açılan kadrolarla, önemli bir yenilenme yaşadık. Çarşı ve mahalle beğçiliğinde 2017’de ilk alımları yaptık, şu ana kadar 29 bin 185 beğçimiz görev başında, kalan 695 arkadaşımızın da alım süreci devam ediyor” diye konuştu.

151 Belediyeye El Konuldu

Bakan Soylu, muhalefetin tepkisini çeken “belediyelere el konulması” uygulamasına da değindi. Son iki dönemde kayyum atanan belediye sayısının 151’e ulaştığını dile getiren Soylu, “151 belediye başkanından 73’ü ilk derece mahkemelerde toplam 694 yıl 998 ay 338 gün hapis cezası almış, diğerlerinin ise adli süreçleri devam etmektedir. Görevlendirme yapılan belediyelere bugüne kadar tam 9.2 milyar TL yatırım kaynağı ayırdık. Ayrıca 4.5 milyar TL de eski yönetimlerden kalan borç ödedik” dedi.

Kayyum politikalarına dönük eleştirileri de yanıtlayan Soylu, AKP'nin klasikleşen "yol yaptık" savunmasına başvurdu. Doğu ve Güneydoğu bölgelerine yol yaptıklarını anlatan Soylu, şunları söyledi:

"Eskiden Doğu ve Güneydoğu illerimiz tarif edilirken en kullanılan kelime 'yok' kelimesiydi. Okul yok, yol yok, üniversite yok, havaalanı yok, yatırım yok, iş sahası yok. Oysa bugün 2 bin 300 metre rakımda 'duble yol' var, Ağrı'da tekstil atölyeleri, ayakkabı fabrikaları var. Eskiden uzaklığın simgesi olan Hakkari bugün festivaller şehri oldu.

KENDİ KENDİNİ TEKZİP EDEN İKTİDAR!

Hukuk devletini güçlendirme, ekonomide yeni dönem ve reform seferberliğinden söz eden iktidar, "dürüst" olmadığını gösterdi!

İktidarın hukuk devletini güçlendirme, ekonomide, demokraside yeni dönem ve reform seferberliği vaatleriyle, 19 yıldır iktidardaki baskıcı, ayrıştırmacı yönetim zihniyetine yapılmak istenen geçici makyajın boyası bir haftada aktı. Yeni dönem iddiasıyla ortaya çıkıp, hukuk devletini güçlendirmekten, reform seferberliğinden söz edenlerin samimi ve gerçekçi olmadıkları, kendi kendilerini tekzip etmeleriyle ortaya çıktı!

İktidar, ekonomi, demokrasi, hukuk devleti, yargı alanlarında yeni bir dönemin başlatıldığını, reform seferberliğine geçildiğini ilan ettiğinde, iktidarın benzer vaatleri defalarca dile getirdiğini hatırlatarak, önceki değerlendirmelerimde gerçekçi ve dürüst bulmadığımı ifade etmişim. Bir hafta içinde yaşanan somut gelişmeler bu tespitimi teyit etti.

Öncelikle Sayın Genel Başkan Kemal Kılıçdaroğlu'na yönelik tehdit ve hakaret açıklamaları karşısında iktidar cephesinin sessizliğe bürünmesi, Cumhurbaşkanı, Adalet ve İçişleri Bakanlarının yanı sıra Cumhuriyet Savcılıklarının siyasi iktidardan işaret bekleyen bir tavır sergilemesi iktidarın aczini açığa çıkarttı. Bir mafya artığına ve tehditlerine 24 saat sonra Cumhuriyet İttifakı'nın küçük ortağı konumundaki partinin genel başkanı sahip çıkarak, söz konusu suç örgütü organizatörünü 'dava arkadaşım' diyerek kanatları altına, korumasına aldı. Bu sahiplenme, olası soruşturma açılması durumunda **Cumhuriyet Savcılarına bir nevi gözdağı ve cezasızlık uyarısı** mesajıydı!

Nitekim mafya artığını sahiplenen bu beyanlardan 24 saat sonra, AK Parti Grup Başkanvekili ürkek bir açıklama yaparak savcılığın soruşturma başlattığını söyledi. Bu yaşananlar demokratik, hukuk devletinin ayakta olduğu bir ülkede olsaydı iktidar gücünü elinde bulunduranların sergilediği sorumsuzluk ve duyarsızlık karşısında en başta bağımsız yargı kurumu resen harekete geçerdi. Yapılan suç duyurusuna karşılık savcılığın soruşturma açtığı bilgisi de suç duyurusunda bulunanlara değil, **iktidar partisinin Grup Başkanvekili'ne** iletiliyor. Tek başına bu olay bile yargının siyasi vesayet altında olduğunun ve talimat alamadan bir dosya için işlem yapmadığının somut işaretidir!

Tüm bu gelişmeler yaşanırken, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın **MÜSİAD EXPO FUAR AÇILIŞINDA** yine ekonomide, demokraside, yargıda yeni dönem vaatlerini anlattığı saatlerde, Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığının başlattığı operasyonla Diyarbakır Barosu'nun yanı sıra Aydın, İzmir ve daha birçok ildeki barolara kayıtlı onlarca avukatın evleri basılıp gözaltına alındı. İktidarın reform ve yargı güvencesi vaatlerinin laftan ibaret olduğu apaçık ortaya çıktı!

Cumhuriyet İttifakı'nın Kendi İçinde Yaşadığı Derin Güç Mücadelesi Açığa Çıktı!

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gündeme getirdiği reform seferberliğinin akabinde, iktidar ortağının bu söylemlerin aksi yönünde takındığı tutum ve sergilediği sert tavrın, "bir mafya artığı üzerinden dile getirilip devreye sokularak", Ana Muhalefet Lideri'ne gözdağı verilmeye çalışılmasının asıl siyasi hedefi ve muhatabının Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AK Parti olduğu gerçeğidir! Bu olay Cumhuriyet İttifakı'nın kendi içinde yaşanan derin güç mücadelesini açığa çıkarmıştır!

Bu tablo, iktidar içindeki derin bir güç mücadelesinin ve ortakların birbiri üzerinde hegemonya kurma, devlette etkin olma hamlelerinin dışa vurulması yanında, bunun için her türlü yol ve yöntemin mubah görüldüğünü, gerekirse mafya artıklarının da siyasi güç mücadelesine dahil edilecekleri kanaatini güçlendirmektedir. AK Parti'nin kurucuları arasında yer alan, TBMM Başkanlığı, Adalet Bakanlığı görevlerinde bulunan ve şu anda da Cumhurbaşkanı Yüksek İstişare Kurulu (YİK) üyesi konumundaki iki ismin yaşanan süreçten rahatsızlıklarını ifade ederek, yargıdaki uygulamalara tepki göstermeleri ve reform vaatlerini inandırıcı bulmadıklarını söylemeleri, AK Parti için de görüş ayrılıklarının bulunduğunu göstermektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Diğer yandan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından düzenlenen **Türkiye Ekonomi Şurası Toplantısı** iktidarın ekonomide yeni dönem ve Hazine ve Maliye Bakanının tüm sorunların 'istişare ve ortak akıl' ile çözümleneceği söylemlerinin de gerçek dışı ve aldatmacadan ibaret olduğunu somutlaştırdı. Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da hiçbir muhalefet temsilcisinin çağrılmadığı, konuşmalarına, eleştiri ve önerilerini dile getirmelerine izin verilmeyen toplantı, iktidarın ekonomi alanındaki söylemlerinin de samimi olmadığını gösteren bir turnusol kâğıdı işlevi gördü. Daha 1,5 ay önce, görevden istifa eden eski Bakan'ın açıkladığı YEP'e övgüler düzen TOBB yönetiminin bu defa aynı övgüleri iktidarın 'ekonomide yeni dönem' vaatleri için düzmesi iş dünyasının iktidarın uygulamaları karşısında baskı altında olduğunu, yanlışları ifade etmekten kaçındığını sergileyen bir tutumdur.

Türkiye'nin siyasi, ekonomik, insani, sosyal, hukuksal, temel hak ve özgürlükler ekseninde, demokratikleşme yönünde önündeki engellerin kalkacağına, birikmiş sorunlarının çözümü konusunda adımlar atılacağına ilişkin güven, inandırıcılık ve samimiyet yoksunluğu, aynı şekilde ülke gündemindeki ağırlığını, varlığını sürdürmektedir. Başlı başına sadece bu tablo ve sergilenen görüntü; bir başkan, bir bakan değişikliğiyle sanki iktidar değişmişçesine estirilen iyimserlik rüzgârına aldanılması halinde, Türkiye'yi ve tüm toplumsal kesimleri ağır bir düş kırıklığının beklediğini, apaçık ortaya koymaktadır!

STRATEJİSİ OLMAYAN DIŞ POLİTİKA EKSENİNDE SAVRULAN TÜRKİYE

Rusya Dağlık Karabağ'a ve Azerbaycan sınırına yerleşirken, Dağlık Karabağ'ın statüsü konusunda yeni bir tartışma alevleniyor!

Dağlık Karabağ'ın statüsü konusunda yeni bir tartışma alevlenirken Aliyev, statüyü tartışmayacağını Dağlık Karabağ'ın Azeri toprağı olduğunu söylüyor. Bu aşamada İngiliz M16 Dış İstihbarat Başkanı Richard Moore'un Ankara ziyareti Rusya devlet medyasında bazı çarpıcı iddiaları beraberinde getirdi. İngiltere'nin Kafkasya ve Orta Asya'daki farklı çıkar ve planları için Türkiye'yi ikna ederek yanına çekmeye çalıştığı iddiaları dikkat çekiyor!

Kafkasya'da 20 yıllık hayalini gerçekleştiren Putin ve Rusya binlerce asker, silah, uçak, helikopter, zırhlı araçla hem Dağlık Karabağ'a hem de Azerbaycan sınırına yerleşti. Türkiye-Nahçıvan sınırıyla, Nahçıvan-Azerbaycan arasındaki bağlantı yolunun kontrol ve denetimi de artık Rus askerlerinde. Rusya Devlet Başkanı Putin, Türk askerlerinin Dağlık Karabağ'da sahada olmasının kesinlikle söz konusu olmadığını, Azerbaycan'da kurulacak ortak gözlem merkezinde Rus askerleriyle Türk askerlerinin İHA'larla uzaktan gözetim görevi yapacağını açıkladı. İktidarın iç kamuoyuna yönelik söylemlerini bir kenara bırakıp gerçekçi bir gözle gelişmelere bakıldığında, Güney Kafkasya'da ve Dağlık Karabağ'da Rusya'nın kontrolünde ve Rus askerlerinin sorumluluğunda yeni bir düzen kuruluyor. Türkiye, Moskova'da kurulan üçlü masada olmadığı gibi Putin'in net ifadesiyle sahada da yok. TBMM'nin kabul ettiği tezkereyle Azerbaycan'a gönderilecek TSK mensupları, Dağlık Karabağ'a oldukça uzak bir noktada olacağı Putin tarafından belirtilen Türk-Rus ortak gözlem noktasında İHA'larla gözlem yapacak.

Ermenistan Başbakanı Paşinyan'ın Minsk Grubu eş başkanları Rusya, ABD ve Fransa'ya yaptığı çağrıda ateşkesten sonra Dağlık Karabağ'ın statüsünün belirlenmesi için müzakerelere başlanmasını istedi. Minsk Grubu ve AGİT, AB statü belirleme müzakerelerine destek verirken, Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev Dağlık Karabağ'ın statüsünün belirlenmesi gerekçesiyle masaya oturmayacaklarını, çünkü Karabağ'ın herkesin kabul ettiği gibi zaten Azerbaycan toprağı olduğunu açıkladı.

Rusya Devlet Başkanı Putin de artık Dağlık Karabağ sorunu diye bir ifadenin söz konusu olmayacağını ifade etti. Putin, statü müzakerelerine sıcak bakmıyor. Nedeni ise istediğini elde etmiş olması ve askerleriyle Rusya'nın bölgeye yerleşmesi. O nedenle bu müzakerelerin Rusya'nın bölgede kurmayı hedeflediği düzeni tartışmaya açmasını istemiyor. Bu noktada **hem Azerbaycan'ı yanına almış görünüyor hem de Azerbaycan'a bölgedeki askeri varlığını ve söz hakkını kabul ettirmiş oluyor!**

İngiltere Dış İstihbarat Birimi M16 Başkanı Richard Moore'un Ankara ziyareti, Putin yönetiminde rahatsızlık yarattı!

İngiltere Dış İstihbarat Birimi M16 Başkanı Richard Moore'un Ankara ziyareti Putin yönetiminde rahatsızlık yarattı. İktidarın Azerbaycan'da ve Kafkasya'da öngördüğü hedeflere ulaşmasının önü Rusya tarafından kesilince, bu bölgede İngiltere ile farklı bir takım pazarlıklara girildiği yönündeki haberler, Rus devlet medyasında dillendiriliyor. Bu haber ve yorumların doğrudan Kremlin tarafından istendiğini gösteriyor!

İngiltere Dış İstihbarat Birimi M16 Başkanı Richard Moore'un Türkiye medyasında sadece resmi açıklamadaki birkaç satırla yer alan Ankara ziyareti ve Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın ile görüşmesi, Rusya medyasında ve düşünce kuruluşları uzmanlarınca çok farklı biçimde yorumlandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Rusya'nın Stratejik Araştırma Merkezleri tarafından Moore'un Ankara ziyareti ve Kalin ile görüşmesi '**Britanya, Kafkasya ve Orta Asya'daki büyük oyununu Türkiye ve Erdoğan üzerinden yeniliyor**' şeklinde değerlendirildi. Dağlık Karabağ anlaşmasının akabinde Moore'un Ankara'ya gelmesine dikkat çekilirken İngiltere'nin Türkiye üzerinden Kafkasya ve Ukrayna'da farklı planları ve senaryolarının olduğu, Erdoğan'ı buna katmaya çalıştığı kaydediliyor. Moore'un Ankara'da olduğu sırada MİT Başkanı Hakan Fidan'ın Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu ile birlikte Bakü'de İlham Aliyev tarafından kabul ediliyor olması dikkat çekici!

Azerbaycan'daki petrol ve Hazar Denizi Doğalgaz rezervlerinin çıkarılması ve işletilmesinde İngiliz British Petroleum (BP) en büyük paya sahip. BP ve yan kuruluşlarının Azerbaycan'daki enerji politikaları üzerindeki ağırlığından ötürü Azerbaycan için 'BP Cumhuriyeti' nitelendirmeleri de kullanılıyor. Dolayısıyla bu ziyaretin Türkiye'nin Bakü üzerindeki etkisi çerçevesinde İngiliz şirketlerinin çıkarlarının korunması, Azerbaycan'da işbirliği gibi konuları da kapsadığı düşünülebilir. Rus medyasında yer alan yorumlarda ise Aliyev'in BP ve İngiliz şirketlerinin ülkesindeki etkinliğine karşı denge unsuru olarak Rusya'ya yanaşmayı yeğlediği, Putin ile Moskova'da Dağlık Karabağ anlaşmasını imzalayıp, Rus askerlerinin bölgeye gelmesine zemin hazırlayarak İngiltere'nin Azerbaycan'daki gücüne karşı bir denge oluşturmaya yöneldiği öne sürülüyor.

Kafkasya'daki görünen tablonun çok ötesinde bazı bağlantılar, işbirlikleri ve alttan alta yürütülen mücadelelerin olduğunu söylemek, öngörmek olanaklı. İngiliz istihbaratının başındaki Moore'un Ankara ziyareti ve doğrudan Cumhurbaşkanlığı ile resmi görüşme gerçekleştirmesi, kapalı kapılar ardında farklı pazarlıkların yürütüldüğünü işaret ediyor. Görüşmede MİT ve Dışişlerinin dışlanması ise **dış politikanın yürütümünde iktidar içi bazı farklılıkların oluştuğunu** gösteriyor!

AP 2020 Türkiye Raporu taslağında, AB yaklaşımının, iktidarı baskıcı politikaları sürdürme konusunda cesaretlendirdiği vurgulanıyor!

Avrupa Parlamentosu'nun (AP) 2020 Türkiye Raporu taslağında, yargı bağımsızlığı, insan hakları, düşünce ve ifade özgürlüğü, yeni yönetim sisteminin kurumsal hasarı konusunda eleştirilere yer veriliyor. Türkiye ile güncel pazarlıklar üzerine kurulu ilişki tarzının yarar getirmediği, aksine iktidarı baskıcı politikaları sürdürme konusunda cesaretlendirdiği vurgulanıyor.

Avrupa Parlamentosu'nun (AP) yakında nihai şekli verilerek tartışmaya açılması ve AP'de oylanması gündemde olan 2020 Türkiye Raporu taslak metninde Türkiye ile tamamen durumsal ve güncel gelişmelere dayalı pazarlıklara üzerinden yürütülen ilişki tarzının Türkiye'nin demokratikleşmesine katkı sağlamadığı, aksine iktidarı mevcut baskıcı-anti demokratik politikaları sürdürme konusunda cesaretlendirdiği görüşüne yer verildi.

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi de (AKPM) Türkiye raporunda demokratikleşme ve yargı bağımsızlığı alanındaki 'hızlı gerileme'ye dikkat çekerek Türkiye'yi 'yakın izleme' kategorisinde tutmayı kararlaştırdı. AP Türkiye Raportörü Nacho Sánchez Amor, Türkiye'nin artan bir hızla Avrupa Birliği değerleri, normları ve standartlarıyla arasına mesafe koymasının ilişkilerde tarihi bir dip noktanın yaşanmasına neden olduğu görüşünü dile getirdi.

Taslak raporda öne çıkan bu maddelerin ardından, Türkiye ile müzakerelerin kesilmesi gerektiği bir kez daha vurgulanırken, iktidara yönelik olarak da, "Bu aşamada Türkiye'yi AB vizyonu konusundaki samimiyeti ve bağlılığını sorgulamaya çağırıyoruz" mesajı verildi.

Raporun nihai halinin çok daha sert ifadeler ve eleştiriler içereceğini, AP'deki görüşmeler sırasında verilecek önergelerle içeriğinin daha ağırlaştırılacağını öngörmekteyim. Bu nedenle iktidarın bir an evvel dile getirdiği bazı vaatleri söylemden eyleme geçirmesi ve somutlaştırmasının Türkiye-AB ilişkilerinde Türkiye'nin lehine bir durum yaratacağını, bunun da siyasi ve ekonomik ilişkilerde olumlu yansımalarının olacağını düşünmekteyim.

Taslak raporun **Liderler Zirvesi** öncesi AB medyasına sızdırılması hem AB liderlerine hem de iktidara mesaj olarak görülmeli. İktidara bir an evvel AB müktesebatına uyum doğrultusunda adımlar atması, yargıda, hukukta, ikili ilişkilerde bunu doğrulayacak bir tavır sergilemesi uyarısında bulunulurken, AB liderlerine ise 'Türkiye'den sıralanan bu alanlarda samimi ve güven verici adımlar gelmediği takdirde müzakerelerin kesilmesi kararı almaları' mesajı iletilmiş oluyor!

Türkiye'ye karşı siyasi, ekonomik ve askeri işbirliğine hız veren Arap ülkeleri, 'Arapların Kılıcı' adıyla askeri bir tatbikat düzenliyor!

Dört Arap ülkesinin katıldığı 'Arapların Kılıcı' adlı askeri tatbikat Mısır'da gerçekleştiriliyor. Tatbikatta Mısır ordusunun komuta ve koordinatörlüğünde, Sudan, BAE ve Bahreyn kara-deniz-hava kuvvetleri yer alacak. Son üç yıldan bu yana ilk kez Arap ülkelerinin ortaklaşa gerçekleştireceği bu askeri tatbikatta Libya'nın savunulmasına dönük planlama ön plana geçiyor!

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Son dönemde Türkiye'ye karşı siyasi, ekonomik ve askeri işbirliğine hız veren Arap ülkeleri, bu kez '**Arapların Kılıcı**' adıyla dört ülkenin katılacağı bir askeri tatbikat düzenliyor. 17 Kasım'da başlayan ve 26 Kasım'a kadar sürecek olan tatbikatın karadan, denizden ve havadan operasyonların ortaklaşa organize edilmesini içerdiği ve Mısır ordusunun komuta ve koordinasyonunda gerçekleştirileceği kaydediliyor. Arap ülkelerinin art arda İsrail ile imzaladığı normalleşme anlaşmalarıyla bugüne kadar tarihsel olarak bu tip tatbikatların ana hedeflerinden birisi İsrail olmasına karşılık, bu defa yapılacak anlaşmada yer alan dört ülkeden birisi olan ve tatbikata ev sahipliği yapan Mısır, İsrail ile daha önce savaşan ve barış anlaşması imzalayan ilk ülke. Tatbikata katılan diğer iki ülkenin de İsrail ile herhangi bir silahlı çatışma olmaksızın eylül ve ekim aylarında normalleşme anlaşması imzalayan iki ülke (BAE ve Bahreyn) olması dikkat çekiyor. Sudan ise kısa süre önce Fas ile birlikte İsrail ile ilişkileri normalleştirme ve büyükelçiliğini Kudüs'e taşıma kararı almıştı. Tatbikata katılan ülkeler aynı zamanda İhvan-Müslüman Kardeşler örgütüne verilen destek nedeniyle, Türkiye ile ilişkilerinde gerilim yaşayan, gerek bölgede gerekse Doğu Akdeniz, Körfez Bölgesi, Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da Türkiye aleyhine ittifaklar oluşturan ülkeler.

Önceki hafta Atina'yı ziyaret eden Mısır devlet başkanı Abdulfettah el Sisi'nin, Yunanistan ve Güney Kıbrıs'a her konuda her türlü desteği vereceğini açıkça ifade etmesi anımsandığında, bu tatbikatı Doğu Akdeniz, Ege, Ortadoğu, Körfez Bölgesi, Irak-Libya-Suriye'de Türkiye karşıtı ittifakın askeri eksenli yeni bir hamlesi olarak değerlendirmek doğru olacaktır.

Tüm süreçler ve ilişkiler göz önünde tutulduğunda, Arapların Kılıcı tatbikatının açıklanmayan hedefinin Türkiye ve Türkiye'nin bölgedeki etkinlik alanlarına yönelik olduğunu dile getirmek doğru bir tespit olacaktır. Türkiye'nin Kuzey Suriye ve Kuzey Irak'taki operasyonları, askeri varlığı nedeniyle gerek Irak ve gerekse Suriye'nin başvuruları üzerine Arap Birliği'nin Türkiye'ye yönelik kınama kararları almasına paralel bir **Arap askeri işbirliğinin oluşturulmaya çalışıldığını** öngörmekteyim!

ABD'nin Batı Şeria ve Filistin topraklarının büyük kısmını İsrail'e katmayı öngören 100 Yıllık Anlaşması girişimi, BM'de ağır bir hezimete uğradı!

ABD'nin Batı Şeria ve Filistin topraklarının büyük kısmını İsrail'e katmayı öngören 100 Yıllık Anlaşması girişimi, Birleşmiş Milletler'de ağır bir hezimete uğradı. BM'de yapılan oylamada İsrail'in Batı Şeria'daki yeni yerleşim yerlerinin İsrail toprağı olduğu iddiası, 156 ülkenin oylarıyla reddedildi. Bu toprakların Filistin'e ait olduğu, Yahudi yerleşim yerlerinin de Filistin topraklarında yer aldığı kabul edildi!

İsrail'in Batı Şeria'daki Filistin topraklarında 'fiili ilhak' uygulayarak gerçekleştirdiği Yahudi yerleşim yerlerinin İsrail'e değil Filistin'e ait topraklarda yer aldığı BM'de düzenlenen oylamada 156 ülkenin oylarıyla kabul edildi. İsrail'in Filistin topraklarında Yahudi yerleşim yerleri inşa ederek buraları fiilen ilhak etme girişimi BM tarafından ezici çoğunlukla reddedilmiş oldu.

ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun İsrail'e ve yasa dışı olmasına rağmen Batı Şeria'ya geçerek buradaki Yahudi yerleşim yerlerine yaptığı ziyarette dile getirdiği 'Buralar İsrail topraklarıdır' sözleri de böylece BM tarafından tekzip edildi.

Tasarıya ABD ve İsrail'in yanı sıra Kanada, Marshall Adaları, Mikronezya ve Nauru itiraz ederek ret oyu verdi. AB üyesi 27 ülke ve İngiltere tasarıya onay ve destek verirken, Avustralya, Brezilya, Haiti ve Honduras gibi ülkeler çekimser kaldı. Kabul edilen tasarıyla BM üyesi ülkeler, İsrail'i Filistin'in kalkınma ve ihracat faaliyetlerini engellemekten vazgeçmeye çağırırken, ABD ve İsrail tasarıya sert tepki gösterdi, BM Genel Kurulu'nda ağır bir hezimete uğradılar.

Kabul edilen bu karar tasarısının İsrail açısından herhangi bir yaptırım gücü yok. İsrail hâlâ Batı Şeria'da yeni yerleşim yerleri inşa etmeyi ve buralara Yahudileri yerleştirmeyi sürdürüyor. Trump yönetiminin girişimleriyle son dönemde atılan bazı adımlar sonrası aralarında Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn gibi zengin Arap ülkelerinin de yer aldığı ülkeler art arda İsrail ile ilişkileri normalleştirme ve Kudüs'te Büyükelçilik açma kararları alırken Filistin giderek yalnızlaşıyor, tecrit ağırlaşıyor.

Ancak yine de BM Genel Kurulu'nda 156 ülkenin onayıyla kabul edilen bu tasarımı uluslararası kamuoyunun ve dünya ülkelerinin ezici çoğunluğunun Filistinlilere yapılan haksızlıkları, Filistin halkının karşı karşıya kaldığı insanlık dışı uygulamaları kabul etmediklerinin belgesi olarak görüyorum. İsrail'e en büyük desteği veren ABD'nin ise oylamada yanında iki elin parmaklarından az sayıda ülkeyi ancak bulabilmesi **Trump yönetiminin politikalarının dünyada kabul görmediğinin ve ret edildiğinin** işareti olarak değerlendiriyoruz!

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

10-11 Aralık'ta gerçekleşecek AB Liderler Zirvesi'nde Türkiye üzerinde baskıyı artıracak adımların devreye girme olasılığı yükseliyor!

AB Liderlerinin 10-11 Aralık'ta Brüksel'de gerçekleştirecekleri zirve toplantısının ağırlıklı gündemi Türkiye ile ilişkilerde dönüm noktası olacak. Yapılan açıklamalar, AB liderlerinin Türkiye'ye yaptırımları masada tuttuğunu, ilişkilerin yeniden gözden geçirilmesi konusunda ise radikal kararların ortaya çıkabileceğini gösteriyor. Türkiye üzerinde baskıyı artıracak adımların devreye girme olasılığı yükseliyor!

Türkiye ziyaretinde sadece İstanbul'da Fener Run Patriği Bratholomeos ile görüşen, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun Ankara davetini geri çeviren ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, Türkiye'ye gelmeden önce ziyaret ettiği Paris'te Cumhurbaşkanı Macron'a destek vererek Türkiye'nin agresif bir politika izlediğini bunun kabul edilemeyeceğini söyledi. Pompeo bir anlamda ABD ve AB'nin Türkiye'ye karşı ortak politika izlemesi konusunda uzlaştıklarının işaretini verdi.

Her ne kadar 20 Ocak'tan sonra görevini bırakacak olsa da ABD Dışişleri Bakanının Türkiye'ye karşı bir ABD-AB hattını onaylaması, Biden yönetiminin Türkiye'ye bakış açısı göz önünde tutulduğunda önemli bir sinyal olarak görülmelidir. 10-11 Aralık'ta Brüksel'de gerçekleştirilecek AB Liderler Zirvesi öncesinde Türkiye-AB ilişkilerine yönelik olarak 'kritik dönemeç' ya da 'sönüm noktası' gibi nitelendirmelerin yapılmaya başlanması dikkat çekiyor!

Almanya Başbakanı Merkel'in AB'nin Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de doğal gaz arama faaliyetlerini ele alacağını vurgulayarak, "Maalesef olaylar umduğumuz şekilde gelişmedi" ifadelerini kullanması kanımca örtülü bir yaptırım mesajıdır. Almanya Dışişleri Bakanı Heiko Maas da, "Eğer Aralık'a kadar Türkiye'den herhangi bir olumlu sinyal geldiğini görmezsek o zaman zorlu bir tartışmaya doğru ilerliyor olabiliriz. Böyle bir durumda, Türkiye'ye yaptırım kararı alma konusu kesinlikle tekrar gündeme gelebilir" açıklamasında bulundu.

Doğu Akdeniz ve Türkiye ile ilişkilerin öncelikli gündem maddesi olacağı AB Liderler Zirvesi'nde başta Türkiye'ye yaptırım konusu olmak üzere ilişkilerin seyrine dair daha detaylı bir yol haritasını ele alacak. AB'nin ABD'de seçilen yeni yönetim ile daha yakın işbirliğine girmesi yönünde geliştirilen stratejiler ve şimdiden Joe Biden yönetimine yapılan işbirliği çağrılarını önümüzdeki dönemde Trump yönetimiyle AB arasında gerilen ve bozulan ilişkilerin yeniden canlandırılacağını ortaya koyuyor. 10-11 Aralık'taki zirvede Türkiye ile ilişkilerde **kritik bazı kararların ve kısmi yaptırımların çıkması ihtimalinin arttığını** öngörmekteyiz!

İktidar, siyasi hedefleri için AB'yi atlama tahtası olarak görürken, AB'nin de Türkiye'ye yaklaşımlarında "dürüst" olduğunu söylemek zor!

En baştan itibaren AB hedefinde samimi olmayan İKTİDAR, AB'yi kendi siyasi planlarını hayata geçirebilmek için bir atlama tahtası olarak gördü, Türkiye ile AB arasındaki ilişkilerde "güven" en alt düzeye indi. AB-TÜRKİYE ilişkilerinin bugün kritik dönüm noktasına gelmesinde, iktidarın uyguladığı politikaların önemli bir unsur olmasına karşılık AB'nin Türkiye'ye yaklaşımlarında tamamen "dürüst" olduğunu söylemek de doğru olmaz!

Kıbrıs, Ege, Doğu Akdeniz, Mülteciler ve daha birçok konuda Türkiye'nin yaklaşımlarını, haklı tutumlarını tartışmayı, dinlemeyi en baştan reddeden ve tek taraflı yaklaşımlarla sürekli şekilde yaptırım tehdidini masaya süren AB'nin de bu noktaya gelmesinde ciddi kusurları var. AB hedefinde samimi olmayan iktidar da AB'nin bu yaklaşımlarını fırsat olarak gördü. Türkiye'yi AB'den, demokratik süreçten, temel hak ve özgürlüklerden uzaklaştırmak, baskıcı tek adam yönetimini kurmaya zemin hazırlamak açısından bu tabloyu siyasi hedef ve çıkarlarına dönüştürmeyi amaçladı.

* **Yunanistan**, AB üyesi olmayan, üyelik adayı dahi olmayan Mısır, İsrail, BAE ile ilişkiler geliştirip Türkiye aleyhine anlaşmalar imzalarırken, Türkiye'yi dışlarken suskun kalan AB, Türkiye ile Libya'daki Trablus yönetimi arasında anlaşma imzalanınca ayağa kalkıyor, yaptırım tehditleri savuruyor.

* **Ermenistan**, Dağlık Karabağ'ı işgal edip Azerbaycan'a saldırırken suskun kalan destek veren AB ve ABD Türkiye Azerbaycan'a destek verince, Ermenistan kaybetmeye başlayınca Türkiye'yi itham ediyor, yaptırım tehditlerini masaya getiriyor.

* **Kıbrıs'ta** Kıbrıs Türklerini ve KKTC'yi 46 yıldır yok sayan, dünyadan tecrit edilmelerine onay veren AB, Kıbrıs'ta darbe tezgahlayan Yunanistan'ı ve ardından da Annan Planı'na hayır diyen Güney Kıbrıs'ı AB tam üyeliğine alırken, Türkiye'ye yaptırım ve geri adım tehditlerini gündeme getiriyor.

Daha pek çok örnek sıralamak olanaklı... Ancak burada önemli olan iktidarın Türkiye'yi demokrasi, insan hakları, özgürlükler konusunda ileriye taşımak konusunda istekli olmaması. Görünüşte AB'ye boyun eğmemek adına sergilenen bu politikalar gerçekte Türkiye'yi AB'den uzaklaştırıyor, dünyada yalnızlaştırıp ayrıştırıyor!

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

AB Liderleri sadece Yunanistan ya da Fransa'nın Doğu Akdeniz'de, Libya'da, Kuzey Suriye'deki çıkarları ve önceliklerinin hayata geçirilmesine alet olmak, AB'yi birkaç üyenin isteklerini yerine getiren bir oyuncağa dönüştürmek yerine **Türkiye'nin de haklı olduğu konulardaki tezlerini ciddiye alıp, müzakere etmeyi kabul ederek daha sağduyulu bir tavır sergilemelidir!**